

DEMOKRACIJA

Na volitvah v evropski parlament manjše slovenske politične stranke niso imele nikakršnih možnosti. Bo kakšna izmed njih odločala, katera politična opcija bo jeseni sestavila novo vlado?

Bodo male stranke jeziček na tehtnici?

9

POLITIKA
Vlada je odgovorila s skrpucalom

SLOVENIJA
Oškodovanja premoženja v slepi ulici

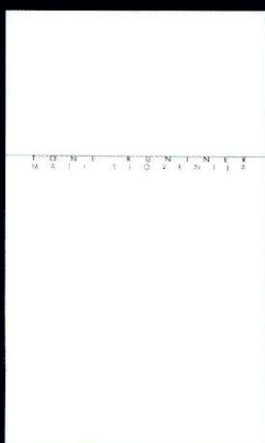

TUJINA
Negotov dvoboj med G. W. Bushem in J. F. Kerryjem

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

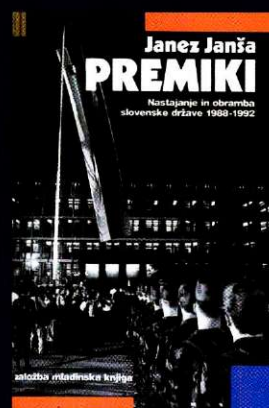
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

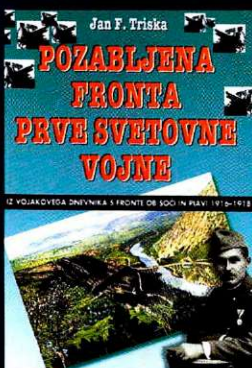
JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

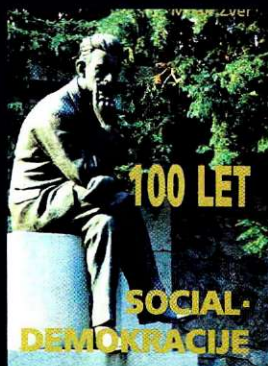
JAN F. TRISKA POZABljena FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

Iz dnevnika českega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

MILAN ZVER 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojaških spopadov Napoleona in Francozov z Avstriji na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

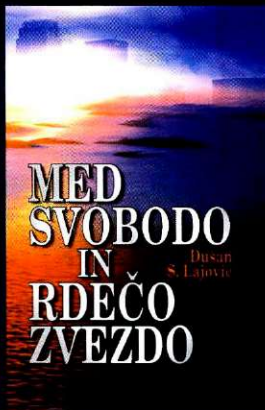
TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. 231 strani, 5.500 SIT

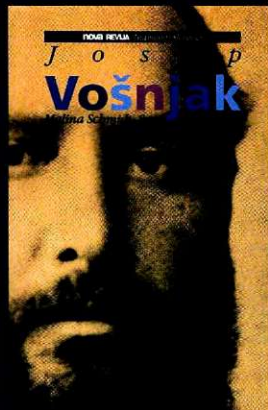
DIMITRIJ ŽILEVSKI OTOK BREZ MILOSTI

Informburojevci v jugoslovanskih komunističnih zaporih Stari Gradski, na Golem otoku, Sv. Grgrurju in drugje. 256 strani, 3.996 SIT

DUŠAN S. LAJOVIČ MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Avtobiografska pripoved iz časa druge svetovne vojne. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe. 347 strani, 6.200 SIT

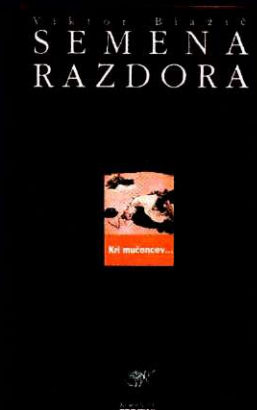
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

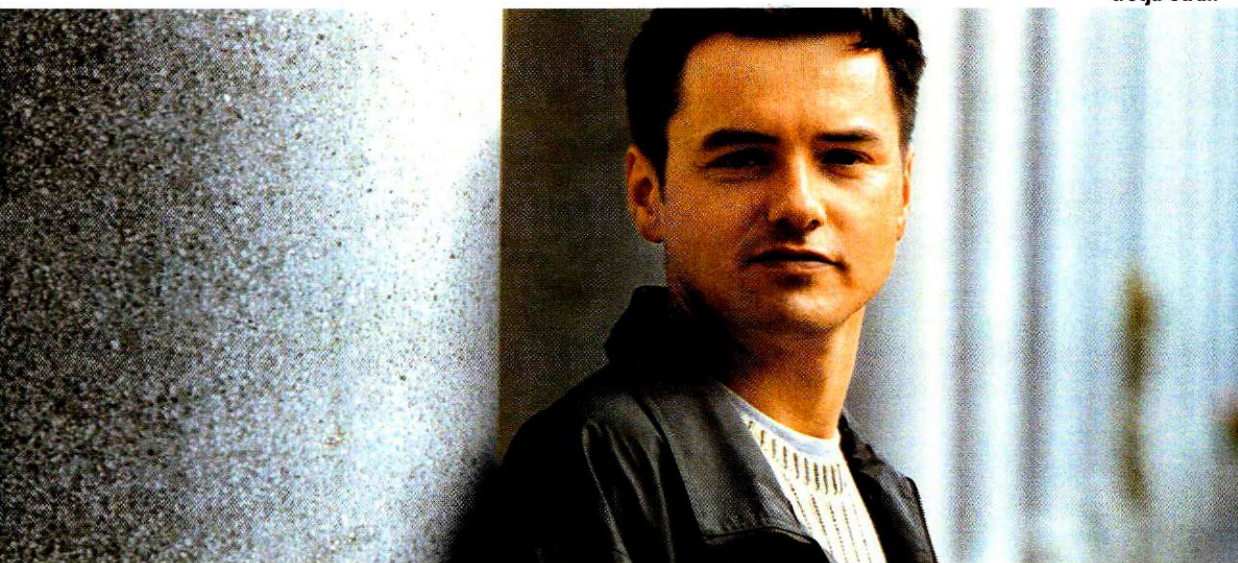
PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Čas ostrih soočenj

Potem ko je koalicija Slovenija 30. julija vložila interpelacijo o delu in odgovornosti vlade Antona Ropa, so sledili odgovori posameznih ministrov. Prvi se je v medijih oglasil gospodarski minister Matej Lahovnik. Sledili so nastopaški odgovori ministrov na posebnih tiskovnih konferencah. Vsi so arogantno zavrnili očitke opozicije, jo razglasili za nekompetentno in hvalili svoje delo. S svojo ostro retoriko je presenetil finančni minister Dušan Mramor, ki je besedilo interpelacije za področje ekonomije in financ, ki ju pokriva finančno ministrstvo, prebral v "treh osebah". "Kot minister sem bil zelo razočaran, ker sem se veselil intelektualnega izziva. Kot profesor sem bil hud, ker je tekst katastrofalen, saj vanj ni bilo vložene niti trohice truda. Kot državljan pa sem zaskrbljen zaradi neznanja, nestrokovnosti, površnosti, nedoslednosti in množice napak." Njemu so sledili še šolski minister Slavko Gaber, ki je žalil opozicijo, da ne pozna obravnavane tematike, minister za zdravje Dušan Keber, minister Janez Kopač, ministrica za pravosodje Zdenka Cerar in drugi. Prejšnji četrtek je pred novinarje stopil še predsednik vlade Anton Rop in na posebnem podstavku ponosno "razkazoval" okoli 350 strani debelo vladno poročilo o razvoju Slovenije od leta 2000 do 2004, ki ga je skoordinal generalni sekretar vlade Mirko Bandelj kar iz vikenda, ki ga ima na hrvaškem otoku Lošinj (v Nerezinah). Vlada je v državni zbor poslala omenjeno poročilo kot odgovor na očitke iz interpelacije.

No, že naslednji dan se oglašil predsednik Slovenske demokratske stranke Janez Janša in opozoril, da vladno poročilo o razvoju ne odgovarja na očitke, ki jih je koalicija Slovenija zapisala v interpelaciji. Menil je sicer, da je poročilo koristno, a da ne pojasnjuje očitkov glede neizpolnjenih obljub iz koalicijske pogodbe, zaradi česar bi ga moral predsednik državnega zbora Feri Horvat zavrniti. Bodo pa po njegovih besedah posamezna poglavja vladnega poročila vzeli pod drobnogled vodje posameznih področij v programskem svetu SDS in jih komentirali za javnost. Zaradi vložene interpelacije se je avgust na-

mesto s političnim mrtvilom začel z visoko politično aktivnostjo v poletno razpoloženi vladi. Po Ropovem navodilu je dal Bandelj direktivo ministrom, ministri so dali direktivo svojim podrejenim uradnikom in ti so morali na hitro spisati poročilo o "dosežkih" posameznih ministrstev v zadnjih štirih letih. Sledili so nastopi ministrov, tem bodo sledili odgovori opozicije. Priče smo torej intenzivnemu soočenju Liberalne demokracije Slovenije, ki ima za seboj celotni vladni aparat, in koalicije Slovenija (predvsem strokovnega sveta SDS), ki te podpore nima. Zato čakajo opozicijo zahtevni tedni, da dokaže svojo sposobnost soočenja z vladnimi predstavniki. Pri tem ima med opozicijskimi strankami najboljšo izhodišče SDS, ki je svoj program za prihodnost z veliko truda že naredila in predstavila javnosti. Sledi ji koalicijska zavezница Nova Slovenija, ki svoj program še pripravlja. Jasno je, da bo vlada skušala koalicijo Slovenija kot edinega resnega tekmeca na vsak način prikazati kot nestrokovno, nesposobno in neprimerno za prevzem oblasti, kar so ministri v odzivih na interpelacijo že delali. In tu je velik izziv za koalicijo Slovenija. Z vložitvijo interpelacije proti vladi je naredila pravo potezo, saj je opozorila na neuresničene vladne obljube. S tem je preprečila, da bi vladajoča liberalna demokracija zavajala volivce z visoko letečimi obljubami, ki se kasneje razblinijo kot milni mehurčki. Sedaj mora še dokazati, da je prava in dobra alternativa ljudem na oblasti, ki se imajo zaradi dolgega sedenja v vladnih foteljah za praktično nezamenljive.

V teh dneh se postavlja vprašanje, kdaj naj bi državni zbor obravnaval interpelacijo in kdo mora sejo zahtevati oziroma sklicati. V koaliciji Slovenija zahtevanih 23 podpisov poslancev za sklic seje še niso zbirali, ker menijo, da bo predsednik državnega zbora Feri Horvat v skladu s pooblastili, ki jih ima, in na namig iz vladne koalicije sam sklical sejo. V vladnih vrstah namreč pravijo, da ne bodo zahtevali sklica seje, ki je usmerjena proti njim, neuradno pa razmišljajo, da bi izredno sejo izkoristili za samopredstavitev in hvaljenje. Na izredni seji naj bi nastopili z drugačno taktiko. Če so na dveh izrednih sejah o korupciji predvsem čakali, da seja čim prej mine, in le delno odgovarjali na očitke, naj bi sedaj ves čas, ki ga bodo imeli na razpolago, porabili za hvaljenje dela vlade. Ker imajo več poslancev kot opozicija, so v prednosti, saj jim pripada več časa za razpravo. Če pa Feri Horvat razprave o interpelaciji ne bo sklical, še vedno obstaja možnost, da koalicija Slovenija zbere podpise poslancev.

Na nacionalni televiziji pa se bosta konec meseca soočila predsednik vlade Anton Rop in predsednik SDS Janez Janša. Nedvomno bomo priče zanimivemu dvoboju, ki bo povedal marsikaj.

Metod Berlec

Na izredni seji naj bi poslanci vladnih strank nastopili z drugačno taktiko. Če so na dveh izrednih sejah o korupciji predvsem čakali, da seja čim prej mine, in le delno odgovarjali na očitke, naj bi sedaj ves čas, ki ga bodo imeli na razpolago, porabili za hvaljenje dela vlade.

9 Slovenski nacionalni interes

Glavni nacionalni interes je Slovencem še zmeraj – kot bi rekel Trubar – stati in obstati kot Slovenci.

11 Mobilni pinkponk

12 Odgovor vlade – skrpucalo

Vlada je v parlament poslala gradivo, ki ga niti obravnavala ni. Ministri so se na vladni seji zadnjič sešli 29. julija, nato pa so odšli na dopust. Odgovore so v nekaj dneh pripravili državni uslužbenci, nato pa je generalni sekretariat vlade to združil v dolgovezno skrpucalo.

15 Jezički na tehtnici?

Na junijskih volitvah v evropski parlament manjše slovenske stranke niso imele nikakršnih možnosti, da bi dobile evropskega poslanca, kar so jasno pokazali izidi volitev, izkoristile pa so jih za poceni predstavitev pred jesenskimi parlamentarnimi volitvami. Bo kakšna izmed njih odločala, katera politična opcija bo jeseni sestavila novo vlado?

20 Oškodovanja v slepi ulici

22 Dražji bencin - višji davki

32 Negotovo do 2. novembra

Izid ameriških predsedniških volitev bo tudi tokrat negotov vse do zadnjega trenutka. Podobno kot pred štirimi leti sta kandidata po podpori močno izenačena, vendar so te volitve precej drugačne od tistih leta 2000. Če se je na prejšnjih volitvah zdelo, da gre za izbiro med dvema razmeroma nezanimivima kandidatoma, se zdijo letošnje kot nekakšen referendum o ameriški politiki zadnjih starih let.

34 Mramor je postregel z zavajajočimi trditvami

Pogovor z dr. Domnom Zavrlom

Prejšnje njihove strategije jasno kažejo, da si vedno znova postavljajo cilje, ki jih potem ne dosežejo. Ko jih povprašamo o razlogih za neizpolnitev danih obljub, vedno najdejo nekakšno za lase privlečena opravičila ali posežejo po zavajajočih trditvah. Primer so izjave finančnega ministra Mramorja, ki poudarja zmanjševanje javnofinančnega primanjkljaja.

42 "Beli" Dolomiti

45 Zapor in izpustitev

56 Poletna liga

Najmočnejša košarkarska liga na svetu NBA tako rekoč nikoli ne počiva, niti letos.

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčansek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babadžić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babadžić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102.

Nenaročenih clankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Vrednote namesto senzacij

Pogovarjali smo se z duhovnikom Francem Boletom, ki se ukvarja z verskimi mediji.

Ste urednik mladinske verske revije Ognjišče. V Ognjišču se pripravljate na obhajanje častitljivega jubileja. Bi nam lahko opisali dolgo prehojeno pot?

Za veliko noč leta 1965, torej bo kmalu 40 let, je izšla prva številka Ognjišča, ki sta jo izdali župniji Postojna in Koper. Težave so bile velike. Nobena tiskarna je ni hotela sprejeti v tisk. Zato smo, trmasti kot smo bili, prvo leto sami tiskali v ciklostilni tehniki in sicer v nakladi 1.300 izvodov. V letu 1965 je izšlo šest števil. Kot mlad duhovnik sem veliko delal z mladino, zato sem uvidel, kako potrebno bi bilo mladim dati v roke list, ki bi bil zanje zanimiv in bi odgovarjal na njihova vprašanja, dvome, ki jim jih je glede vere vzbujala ateistična vzgoja v šoli. K sodelovanju sem pritegnil nekaj drugih mladih duhovnikov na Primorskem (Bojana Ravbarja, ki je tedaj kaplanoval v Kopru, Silvestra Čuka, duhovnega pomočnika v Postojni, kateheta Vinka Kobala) in smo začeli. Začeli smo s 5.000 izvodi. Ognjišče pa je bilo med mladimi tako dobro sprejeto, da smo na koncu leta tiskali že 18.000 izvodov, v naslednjem letu pa 35.000 izvodov. Tiskarna v Kopru je bila premajhna za tako visoke naklade, zato smo se preselili v največjo ljubljansko tiskarno Delo. Pri taki nakladi smo bili tudi zanje zanimivi. V nekaj letih smo dosegli naklado 84.000 izvodov, konec osemdesetih let pa največjo naklado - 104.000 izvodov.

Kateri ciljni publiki je revija namenjena, katere tematike pokriva?

Mnogi nas sprašujejo, v čem je skrivnost našega uspeha. Predvsem pripisujem to božji Previdnosti, ki nas je "zbudila", da smo o pravem času in na pravi način prisluhnili problemom mladih, ki pa so hkrati problemi njihovih staršev, da jih bolje razumejo, in zanimivi tudi za starejše, ki podoživljajo v problemih mladih svojo mladost. Zato Ognjišče berejo ljudje vseh starosti, sicer bi ne imeli take naklade. Božja Previdnost nam je dala dobre sodelavce, ker je to delo "ekipe". Pišemo pa o konkretnih stvareh, ki zanimajo mlade in ne samo mlade. Naš stik z mladimi so njihova pisma, in sicer že od prve številke, ko tega

ni imel skoraj noben časopis. Dalje jim predstavljamo konkretne ljudi, vzornike današnjih dni, zanimive dogodke, kulturo in tudi zabavo, šport, glasbo ... Tudi danes smo najbolj bran mesečnik z 244.000 bralci, čeprav je po osamosvojitvi naklada ob toliki poplavi tiska padla.

Kakšno pa je vaše mnenje o slovenskih medijih?

Mnogi slovenski tiskani mediji so na zelo nizki ravni. Iščejo in objavljajo senzacije, prikazujejo življenje kot tekmo za uživanje in tiste, ki so v tem uspešni, kot junake, vzornike. Kritičnost se začne in konča pri aferah. Preverjanje in spoštovanje resnice je zanje zadnja skrb. Nekaj več resnosti našim revijam ne bi škodovalo.

Iz revije je pred desetletjem zrasel tudi Radio Ognjišče, ki se je trdno usidral med poslušalci. Vendar so bile tudi tu določene težave pri pridobitvi radijskih frekvenc. Kako to?

Tudi Radio Ognjišče letos obhaja okrogli jubilej - desetletnico delovanja. Takoj ko so se po osamosvojitvi pokazale možnosti za pridobitev radijske frekvence, smo se nemudoma prijavi. Ker smo bili med prvimi, nam je uspelo dobiti nekaj dobrih frekvenc: Krvavec kot najboljša z 10 KW, Kum, Boč, Tinjan, Sv. gora. Ko je bilo leta 1999 razpisano večje število frekvenc, smo se se prijavi za pet frekvenc. Dobili nismo niti ene. Tajnik Sveta za telekomunikacije (svet določa, komu se dodeli frekvenca) je izjavil, da Ognjišče ne bo dobilo nobene frekvence več, razen če se nihče drug ne prijavi. Ob taki diskriminaciji smo se pritožili na tedanjega predsednika države (Kučana), vlade (Drnovška), na pristojne oblasti, to povedali na našem radiu, v medijih, Ognjišču in Družini ... Svet za radiodifuzijo je dobil od naših poslušalcev ogromno protestov posameznikov in skupin podpisnikov. Zadeva je bila tako odmevna, da smo v kratkem času dobili nekaj začasnih nadomestnih frekvenc in na naslednjem razpisu še nekaj drugih. Letos smo se na zadnji razpis (18 frekvenc) prijavi na 7 razpisanih frekvenc. Kaj bomo dobili, ne vemo. Radi bi pokrili Prekmurje (Pečarovci), za katero smo dobili lani 5.500 podpisov poslušalcev in podporo 26 županov. Prav tako ne pokrivamo Dolenjske in Bele krajine in še nekaterih manjših območij. Zakaj je tako, si lahko vsak sam predstavlja.

Mitja Volčanšek

Podobnikova vrnitev
(stran 8)

Veliki šmaren v znamenju
Marije in žensk
(stran 10)

Revizija danih obljub
(stran 18)

Ropova dvojna merila
(stran 19)

Dvoličnost Kopačeve
politike
(stran 24)

Končno ozivilo
gradbišče
(stran 25)

Do kdaj brez odškodnin?
(stran 26)

Na meji po starem
(stran 27)

Bolezni možganov
(stran 30)

Barrosovo ravnotežje
(stran 31)

Škotska –
nebesa na zemlji
(stran 38–40)

Kralj in vitezi
okrogle mize
(stran 48)

Slaba mentaliteta
tran 55)

Presenečenje za
oboževalce
(stran 58)

Faksimile Brizinskih
spomenikov
(stran 60)

Črnski nacionalizem
(stran 62)

Vaške straže v Dolomitih
(stran 66)

Vse se vrača

Funkcionarji LDS so Marjana Podobnika ob njegovi postavitvi na čelo predsednika uprave Telekoma zmerjali s kmetijskim pospeševalcem. Kako kratkovidno, če vemo, da danes v veliki meri Ropov predsedniški urad obvladuje kmetijska pospeševalka Marijana Kanduti.

Ženske

Star pregovor pravi, da za vsakim uspešnim moškim stoji uspešna ženska. Verjetno bo kar držalo, če pomislimo, kako dedci rinejo v politiko. Ženske so tako nekakšne sive eminence, ki vlečejo niti iz ozadja in brez njih se mandeljci, ki oblačijo in vedrijo v vrhu slovenske politike, ne bi najbolje znašli – pa naj gre za žene, ljubice ali tajnice. No ja, če smo odkriti, je pri tem nekoliko problematičen predsednik države, ki je menda neporočen in si je za partnerja raje izbral štirinožnega prijatelja; tega pa morda niti ne bi potreboval, če bi na primer oženil kakšno dekle iz Goriških Brd. Je pa tudi res, da se sedanjemu predsedniku države ni treba ukvarjati z govoričami, kdo v resnici vlada v njegovem imenu. Ali po domače povedano: kdo "meša drek" v ozadju. Pri prejšnjem predsedniku Kučanu se je vedelo, da je nekaj niti iz ozadja vlekla tudi gospa Štefka. Pri sedanjem predsedniku Drnovšku kaj takšnega ne pride v poštev, že tako ali tako se mora osebje kabineta predsednika države ukvarjati s ščenotom, ki tu in tam malo ponesnaži. Verjetno bi tudi v tem primeru zelo prav prišla kakšna ženska roka, na primer čistilka Fata.

O ženskah se je govorilo tudi ob letošnjem prazniku Marijinega vnebovzeta, ki je bil po sedmih letih prvokrat brez glavne maskote minulih let, to je brez nekdanjega ljubljanskega nadškofa Franca Rodeta. Zanimivo, v njegovem času so na Brezje romali tudi najbolj zagrizeni a(nti)teisti, da bi slišali nadškofovo pridigo in se potem do onemoglosti pasli po njej. Rode je rekel marsikatero tudi o politiki in tako morda nehoti potolažil tračarje, ki so vsako leto avgusta trepetali, da bodo ostali brez zanimivega materiala za bralce. Pa naj še kdo reče, da je Cerkev škodljiva in da odžira kruh slovenskemu narodu, kot že leta in leta neutrudno ponavlja gospod H. G. v Delovi Sobotni prilogi. Kakor koli že, ob letošnjem velikem šmarnu so slovenski škofje govorili o dostojanstvu žensk. Sedaj lahko samo čakamo, kdaj se bo našel kakšen ultraliberalen dušebrižnik in na glas zajavkal, češ, kako more ta grda RKC govoriti o dostojanstvu žensk, če jim ne dovoli, da bi postale duhovnice. Ali pa to, da je v katoliških družinah ženska samo stroj za rojevanje otrok, pranje perila in kuhanje kosila. Oprostite, ampak spodaj podpisani je mentalno tako zaostal, da ne ve, da so že v srednjem veku poznali robote, programirane za gospodinjska opravila in rojevanje otrok. Kaj hočemo, očitno so plombe na možganih naredile svoje.

No, hvala Bogu, bi rekli borci in borke za pravice žensk, da imajo ženske v povprečju daljšo življenjsko dobo kot moški. Se pravi, da jih vsaj Bog ni pustil na cedilu. Mačisti in šovinisti pa se lahko tolažijo s tem, da tistih nekaj let življenjskega presežka babnice tako ali tako preživijo za "šporgetom" ...

Gašper Blažič

Z DEMOKRACIJO NA MORJE

Demokracija tudi v hrvaških turističnih krajih

Spoštovane bralke in bralci, obveščamo vas, da boste v času poletnih počitnic **DEMOKRACIJO** lahko kupovali tudi v hrvaških obmorskih krajih (Istra, Kvarner in Dalmacija).

Uredništvo revije vam želi prijetno branje in lepe počitnice.

h-umor

diktafon

"To je čista 'fama', čisti 'blef'. To je bilo najslabše. Jaz sem igral kitaro, drugi so 'pecali' ženske."

(Glasbenik Tomaž Domicelj zavrača namige, da je kitaro igral samo zato, da bi osvajal ženske.)

"Politika me ni pretirano zanimala, poslanec nisem poznal. Ko sem prišel v DZ, sem se moral pozanimati, kdo je kdo."

(Minister za gospodarstvo Matej Lahovnik se je ob nastopu ministrske službe zaradi kopice novih obrazov počutil izgubljenega.)

"Vsi smo se navadili na oskarja, celo pes. Če ga kdo vzame v roke, da se z njim slika, začne lajati."

(Hrvaškemu producentu Branku Lustigu, dobitniku dveh oskarjev, izkazuje čast celo domači štirinožni prijatelj.)

"To je pri babah najbolj neumno. Celo bolj neumno kot to, da se pustijo pretepsti, da prenašajo zoprne dedce in da za svoj uspeh ne znajo uporabljati komolcev."

(Bernarda Jeklin se zgraža nad tem, da mnoge ženske nočejo izdati svoje starosti.)

"Rada srečujem in se družim z različnimi ljudmi. Otrok ali doktorat nista ovira."

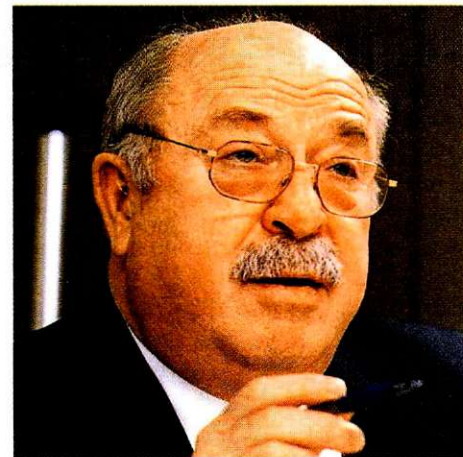
(Miša Molk ne sodi med izbirčne ženske.)

"Po horoskopu sem rakica, in ker ta znak resnično ustreza mojim karakternim značilnostim, bi se tudi med rjuhami znala preleviti v kakšno rakovico."

(Ana iz skupine Bepop zna marsikoga ušcipniti.)

"Ne ukvarjam se s politiko, toda to, kar se dogaja s himno, me znova utrjuje v prepričanju, da smo mojstri za to, da spremenimo v gnoj vse, česar se dotaknemo."

(Odbojkar Vladimir Grbić je pretresen zaradi zdrhab ob izbiri nove himne Srbije in Črne gore.)

"Nikoli nisem mislil, da sem bog."

(Jože Stanič, nekdanji direktor družbe Gorenje Velenje, ne sodi v družbo Foruma 21, kjer nekateri menijo, da so bogovi.)

"Težko je narediti pomembne premike."

(Jure Apih, ki se poslavlja s funkcije predsednika uprave Dela, je priznal, da se Delo ne more kar tako preleviti iz časnika v službi Socialistične zveze delovnega ljudstva v samostojen in nedvisen dnevnik.)

"Lahko smo optimistični glede razvoja Slovenije."

(Predsednik vlade Tone Rop spet sadi rožice.)

Rop in Kandutijsva ovadena ...

Miran Lipovec iz Portoroža je pretekli teden na Okrožno državno tožilstvo Republike Slovenije vložil ovadbo zoper Antona Ropa, predsednika vlade, hkrati pa je na Okrožno državno tožilstvo v Kopru vložil še ovadbi zoper Marijano Kanduti, predsednico nadzornega sveta družbe Casino Portorož in tesno Ropovo sodelavko, in zoper Rudija Brceta ter Alda Babiča, zdajšnjega in prejšnjega predsednika uprave družbe. V obširni obrazložitvi prijavi je Lipovec zapisal, da za Antona Ropa obstaja utemeljen sum storitve kaznivega dejanja jemanja podkupnine, ker je "domnevno poleti 2003 gostoval v Novalji na otoku Pagu v vili gospoda K., direktorja enega izmed podjetij in lastnika igralnega salona". S tem naj bi bil Rop domnevno storil dejanje, ki se preganja po 276. členu Kazenskega zakonika RS. Omenjeni direktor in lastnik igralnega salona naj bi bil tudi že prej ponujal ugodna posojila Mirandi Kopač, ženi ministra Janeza Kopača. Lipovec je še zapisal, da "utemeljeno domneva, da je bilo počitnikovanje Antona Ropa z družino (na državne stroške so ga spremljali najmanj trije varnostniki, s čimer naj bi bili davkoplačevalci oškodovani za najmanj milijon tolarjev, op. av.) mišljeno kot nagrada za uspešno izvedene spremembe zakona o igrah na srečo, ki so igralnim salonom prinesle privilegiran status v primerjavi s prejšnjo ureditvijo, zakon pa naj bi bil tudi v nasprotju z ureditvijo te dejavnosti v državah Evropske zveze. Poleg tega je Lipovec podal še dve ovadbi zaradi utemeljenega suma storitve kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pravic, davčne zatajitve in zlorabe zaupanja. Lipovec je izrazil sum, da so Brce, Babič in Kandutijsva zlorabili svoj položaj in zaupanje, ker v letih 2002 in 2003 niso izpolnili vseh svojih dolžnosti, da bi vestno zastopali javno premoženje, saj je Casino Portorož v večinski lasti družb KAD in SOD, katerih edini lastnik je država Slovenija.

... zaradi suma storitve kaznivega dejanja jemanja podkupnine in zlorabe položaja.

V. K.

modrosti tedna

"Razumljivo je, da mora šolski sistem ljudi tudi socializirati in vzgajati in jim s tem postavlja določene meje. Vendar ne bi smel ustvarjalnim ljudem zaradi mladostne neprilagodljivosti zapirati poti do izobrazbe (in z njo povezanega vpliva) ter dušiti ustvarjalnega vrenja, katerega sadovi večinoma dozorišle še v teku časa. Z zatiranjem takšnih posameznikov se vsaka družba zanesljivo obsoja na jalovost."

(Publicist dr. Branko Senegačnik)

"Stigmatiziranje žrtv revolucije z narodnim izdajalstvom je atentat na narodno spravo, h kateri smo vsi zavezani! Posledica takih in podobnih etiketiranj - z zelo oprijemljivimi učinki je tudi širjenje nestrpnosti, ki si ga dovolijo nekateri z žalitvami vernih v slogu 'plomb na možganih' ali žaljivimi naslovnici. Pri nas je pač sodobno katoličane žaliti, poniževati in posredno tudi strahovati."

(Urednik Družine Franci Petric)

Fojbe na filmu

Italijanska televizija RAI je pretekli teden končala s snemanjem filma z naslovom Srce v breznu. Film, ki temelji na pobojih, do katerih je prišlo jeseni leta 1943 in predvsem maja 1945, je televizija povečini snemala v Črni gori, prikazuje pa slovenske partizane (igrali so jih srbski igralci), kako kruto in brez kančka milosti pobijajo nedolžno italijansko prebivalstvo. Tudi zato je film, še preden je prišel na platna, razburil udeležence NOB. Tako so v Zvezi združenj borcev NOB že zahtevali, da se država s posebno noto odzove na film, saj po njihovem mnenju razpihuje meddržavno sovraštvo in Slovence po nepotrebnem postavlja v slabo luč. V borčevski organizaciji dogodkov, ki so se zgodili, sicer ne zanikajo, pravijo pa, da je v prizorih veliko pretiravanja in da film ni realna podoba dejanskega dogajanja. No, kot kaže, se slovenska vlada na film ne namerava odzvati, saj je zunanji minister Ivo Vajgl že izjavil, da je dovolj moralna obsodba filma in da zato kakšne posebne mednarodne note niso potrebne. Slednje se zdi za zdaj najrazumnejša poteza, saj protest najbrž ne bi imel večjega učinka, hkrati pa bi filmu naredil še dodatno reklamo. Dejstvo je, da so slovenski partizani maja 1945 v Trstu in okolici kruto pobili in v fojbe pometali lepo število Italijanov pa tudi Slovencev, res pa je tudi, da bi morali Italijani, preden snemajo film o Slovencih, najprej

Prizor iz spornega filma, ki razburja borce in jih opozarja na njihove zločine

pomesti pred svojim pragom, saj vemo, da so tudi ali pa predvsem oni med okupacijo v Sloveniji storili vrsto vojnih zločinov. A. K.

Rupel razkrinkal Ropa

O interpelaciji zoper delo in odgovornost vlade, ki jo je konec julija vložila skupina poslancev iz vrst koalicije Slovenija, smo že poročali, danes smo poskušali predstaviti odgovor vlade na vloženo interpelacijo in pri tem ugotovili, da sploh ne gre za odgovor na vprašanja, ampak za poročilo o delu državnih uradnikov. Zelo zanimiv dogodek se je zgodil v torek, ko je Dimitrij Rupel, nekdanji minister za zunanje zadeve in zdajšnji poslanec, na posebni tiskovni konferenci javnosti podrobno predstavil svoja stališča do odgovora vlade na področju zunanje politike. Dejal je, da "vlada glede zunanje politike v odgovoru na interpelacijo odgovarja na nekaj, česar v njej ni bilo, saj interpelacija ne govori o neuspešnosti vlade na področju zunanje politike". Dejal je, da je 16. poglavje dokumenta vlade, ki govori o zunanje-političnem področju, prepis tistega, kar so na zunanjem ministrstvu napisali še v času, ko je bil sam zunanji minister, in da ne prinaša nič novega. Med drugim

Dimitrij Rupel, nekdanji minister in nekdanji član LDS, sedaj član poslanske skupine SDS

je opozoril, da v tem poglavju zdajšnji predsednik republike Janez Drnovšek in on sam večkrat nista poimensko navedena. Namesto Drnovška se pojavlja navedba premier ali pa Slovenija. Pri tem je Rupel izpostavil del, ki se nanaša na odnose s Svetim sedežem in Rusijo. Dodal je, da v dokumentu ni omenjen niti sporazum takratnih premierjev Drnovška in Ivica Račana o slovensko-hrvaški meji. Ruplu se je v odgovoru vlade zdel odveč tudi del s pregledom prihodnjih aktivnosti, saj se interpelacija nanaša na minulo in ne na prihodnje delo vlade. Z navedbami na torkovi tiskovni konferenci je tako Rupel razkrinkal način dela zdajšnje Ropove vladne ekipe, ko so državni uradniki pisali odgovore, Rop in ministri pa so jadrili po Jadranu. V. K.

Podobnikova vrnitev

Nekdanji predsednik SLS Marjan Podobnik je pretekli teden za Odmeve na TVS še enkrat potrdil, da se bo angažiral v volilni kampanji SLS, kar pomeni, da se na neki način vrača v politiko. Marjan Podobnik je bil sredi devetdesetih let eden vidnejših slovenskih politikov, ki je skupaj z bratom Janezom po zaslugi "mostograditeljske" retorike zablestel zlasti na državnozborskih volitvah leta 1996. Takrat je njegova stranka dobila nekaj več kot 19 odstotkov glasov in zasedla drugo mesto med strankami. Kapital, ki sta si ga z bratom pridobila na volitvah, pa je začel že kmalu po volitvah kopniti, saj je stranka po prestopu Cirila Pucka vstopila v vlado, v kateri je v naslednjih letih večinoma igrala vlogo podrejene in izkoriščane koalicijske partnerice. Slednje se je pokazalo tudi na državnozborskih volitvah leta 2000, ko je stranka, takrat že združena SLS+SKD, dosegla za dobro polovico slabši izid kot na volitvah leta 1996. Izid je bil poleg že omenjene podrejenosti SLS v vladi tudi posledica avantur, ki si jih je stranka privo-

Ali je izkušnja Marjana Podobnika, ki jo je imel z LDS, res toliko izučila, da tokrat misli iskreno?

čila v Bajukovi vladi, ki je nastopila mandat po predčasnem padcu Drnovškove vlade. Tako so denimo ministri SLS na veliko veselje levice izražali neposlušnost lastni vladi, stranka pa je, ko je šlo za uzakonitev na referendumu leta 1996 izglasovanega večinskega volilnega sistema, drugima dvema koalicijskima partnericama SDS in NSi (do ustanovitve slednje je prišlo prav zaradi soliranja SLS v vladi) obrnila hrbet in podprla predlog ZLSD o sprejetju ustavnega zakona, s katerim so izigrali ljudsko voljo.

Poleg krize v stranki, ki se je zaradi združitve in razdružitve soočala

predvsem s krizo identitete, se je v približno istem času s krizo soočil tudi Marjan Podobnik. Ko ga je Bajukova vlada imenovala za predsednika uprave Telekomu, so v LDS in njenih medijskih izpostavah zoper njega sprožili pravi pogrom. Očitani so mu, da nima pojma o telekomuni-

Že dvoumen odnos do manjših verskih skupnosti pove dovolj o (ne)evropskem obnašanju oblastnikov.

kacijah, ga zmerjali, da je kmetijski pospeševalec (čeprav je bila na primer tesna sodelavka takratnega finančnega ministra Antona Ropa Marijana Kanduti prav tako kmetijska pospeševalka). Ko ga je nova Drnovškova vlada po dobrega pol leta vendarle odstavila s tega mesta, se je umaknil iz javnosti in se posvetil gospodarskim poslom v Srbiji.

Zdaj se torej vrača. Kot je dejal v omenjenem intervjuju, bi zdaj svoji stranki, če bi imela možnost izbirati, v katero vlado naj vstopi po volitvah, odsvetoval koalicijo z LDS. Namesto tega je po njegovem mnenju treba narediti vse, da bo SLS na volitvah dosegla dober izid in se nato s strankami, ki so-

delujejo v Zboru za republiko, in morebiti z drugimi manjšimi strankami povezala v koalicijo. Podobnik torej posredno govori podobno kot drugi pomladni politiki in intelektualci, namreč, da lahko uspeh na volitvah prinese le sodelovanje vseh treh pomladnih strank. Vprašanje, ki se pri tem postavlja, je le, ali ga je izkušnja, ki jo je imel z LDS in slovensko kontinuiteto, res toliko izučila, da tokrat misli iskreno, ali pa gre le za premišljeno predvolilno potezo, katere cilj je pridobiti pomladne volivce, nato pa na njihove želje in potrebe preprosto pozabiti. V primeru SLS to ne bi bilo prvič.

Aleš Kocjan

Verske skupnosti

Letošnji praznik Marijinega vnebovzvetja je minil v precej bolj mirnem ozračju kot prejšnja leta. Bržkone je k temu pripomogla tudi odsotnost nekdanjega ljubljanskega nadškofa Franca Rodeta, ki je spomladi prevzel novo dolžnost v Vatikanu. Prav Rode pa je bil v prejšnjih

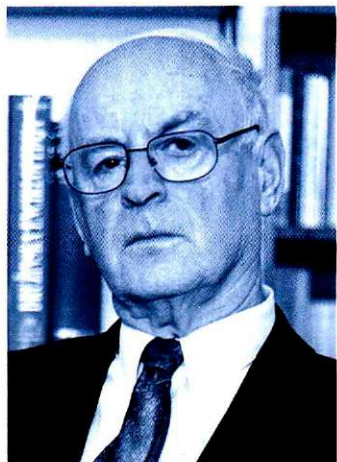
letih magnet za novinarje, ki so vztrajno napenjali ušesa, če bi ljubljanski nadškof povedal kaj, kar bi se navezovalo na politiko, kar je v naši državi že dlje časa bogokletje številka ena – na primer splav, šolstvo, mediji itd. Tako so Rodetovi nastopi pomagali reševati dolgočasno avgustovsko obdobje, ko je večina politikov na dopustu, s tem pa so lahko politični botri pozornost ljudi obračali stran od občutljivih političnih tem. Tokrat je bilo drugače, saj – če odštejemo rdečo nit letošnjega velikega šmarna, ki se je navezovala na dostojanstvo žensk – ni bilo kakšnega odmevnejšega nastopa cerkvenih dostojanstvenikov, s tem pa je pro-

ma. Čeprav je dr. Lovro Šturm s sodelavci letos pripravil osnutek novega zakona, ki naj bi bil usklajen z evropskimi standardi in še zlasti s človekovimi pravicami, so omenjeni osnutek mnogi dušebrižniki napadli, češ da je pisan na kožo Katoliški cerkvi. Druga problematična točka od-

nosa do verskih skupnosti je razprava o džamiji, pri čemer se ljubljanska županja Danica Simšič prikazuje kot največja varuhinja pravic muslimanov ne glede na dejstvo, da muslimani čakajo na džamijo že 35 let, torej od komunizma naprej (dedič komunistične oblasti je ZLSD, stranka, ki ji pripada Simšičeva), poleg tega pa je imela tranzicijska levica vsaj deset let časa (od leta 1994, ko je na lokalnih volitvah LDS nasledila stranke nekdanje koalicije Demos), da muslimanom omogoči graditev verskega objekta, pa tega ni storila. Ena od ljubljanskih cvetk je tudi onemogočanje graditve župnišča ljubljanske pravoslavne župnije, ki jo vodi paroh Peran Bošković. Le-ta je letos spomladi v TV-oddaji Trenja izjavil, da na gradbeno dovoljenje čakajo že dobrih dvajset let, ljubljanska oblast pa se ne potruji niti toliko, da bi jim na vsako prošnjo poslala novo odločbo, ampak pošilja kopije dvajset let starih odločb. Narobe svet?

Ob vsem naštetem je pravzaprav odveč, da bi podrobno razkrivali problematiko odnosov med državo (beri: oblastno elito) in Katoliško cerkvijo, saj že dvoumen odnos do manjših verskih skupnosti pove, da se oblastna elita do civilne družbe obnaša (ne)evropsko kljub svojemu nenehnemu poudarjanju vrednot Evropske skupnosti.

Gašper Blažič

Dr. Janko Kos

Slovenski nacionalni interes

Je za to potrebna nacionalna država ali nam je bolje brez nje? V dobi globalnega povezovanja, morda že stapljanja vsega, od gospodarstva do kultur, sta slovenski jezik in kultura neznansko bolj ogrožena kot v časih, ko smo bili brez države. Kdor misli, da bosta slovenski jezik in kultura obstala sama iz sebe, se zelo moti. Zgodovina je hotela, da smo dobili nacionalno državo v času, ko jo najbolj potrebujemo. In to je naš nacionalni interes.

Je v tem interesu kapitalizem, ki ponovno in zdaj dokončno stopa na Slovensko? Njegovo bistvo ni kapitalistični dobiček, kot so mislili marksisti, njegovo pravo gonilo je razmah znanosti in tehnike. Kapitalizem postaja globalni civilizacijski način ne samo Amerike in Evrope, ampak vsega sveta. Upira se mu samo še islamski svet, od tod simpatije, ki jih čutijo do islama levičarji, nekdanji komunisti, današnji anarhisti. Kapitalizem je tudi njihova usoda. Brez kapitalizma Slovenci ne moremo obstati, zoper njega še manj. Ali pa je morda v našem interesu poseben, "lasten" kapitalizem? Kaj takega v svetu svetovnega kapitala, znanosti in tehnike ne bo mogoče. V slovenskem nacionalnem interesu je samo to, da se kapitalizem na slovenskih tleh dogaja pod strogim pravnim nadzorom, za družbeno in s tem kulturno okolje.

Je v slovenskem nacionalnem interesu "leva" ali "desna" politika? Če naj po tradiciji levica velja za progresivno, desnica za konservativno, potem potrebujemo oboje, vsako ob svojem času. Je čas za konservativnost in je čas za progresivnost. V slovenskem razvoju se je menjalo oboje. Odločilne vloge so imeli v njej konservativni socialno-politični tokovi - od Trubarja, Pohlina, Slomška in Bleiweisa do Levstika, Tavčarja in Kreka. Progresivnost je bila

v nastajanju slovenskega naroda pogosta gonilna sila. Toda brez konservativnosti bi tega naroda ne bilo. V našem nihilističnem času, ko se progresivnost napaja iz jalovega anarhizma, je konservativnost Slovincem več kot potrebna.

Je v slovenskem nacionalnem interesu Katoliška cerkev? Kakšna in kako? Gotovo ni v tem interesu nekdanji klerikalizem, pa tudi ne iz antiklerikalizma porojeni kulturni boj, kot ga oživlja postkomunistični laicizem. Oboje slabi socialno in kulturno kohezijo slovenske družbe in z njo države. Bolj kot šibka in pasivna je v nacionalnem interesu močna in moderna Cerkev, dejavna na vseh področjih, ki so ji po koncu klerikalizma primerna. In to velja za vse druge verske skupnosti. Razen za tiste, ki bi znotraj slovenske države ustvarjale zaprte, ne samo versko, ampak tudi narodnostno, kulturno, socialno, v perspektivi celo politično neodvisne entitete - če bi postavljale pod vprašaj slovensko državo, kulturno, jezikovno suverenost.

Je v slovenskem nacionalnem interesu "leva" ali "desna" politika? Če naj po tradiciji levica velja za progresivno, desnica za konservativno, potem je potrebno oboje, vsako ob svojem času. Je čas za konservativnost in je čas za progresivnost.

Ali sta v nacionalnem interesu obstoj elit in elitizem? Za moderno družbo so elite neogibne, skrajni egalitizem škodljiv. Toda tudi skrajni elitizem je Slovincem, ki smo bili od vsega začetka demokratično ljudstvo, nesprejemljiva skrajnost. Nastajanje novih elit mora biti nadzorovano, selektivno, vrednoteno po njihovi funkcionalnosti. Slovenija si ne more privoščiti nekoristnih, zapravljenih, koruptnih, slabo izobraženih elit.

Je v slovenskem nacionalnem interesu sprava med silami medvojnega spopada in povojnega obračuna? Tudi ta sprava sodi med glav-

ne nacionalne interese, brez nje bo obstoj slovenske države v svoji moralni legitimnosti neverodostojen. Pot do nje je težavna, sramotni napisi med in po vojni pomorjenim jo onemogočajo. Popraviti to sramoto je nacionalni cilj, podaljševanje sporov njegovo spodkopavanje. Podobno velja za razmerje krščanstva in svobodomiselnosti na Slovenskem. Nacionalni interes terja po vstopu v Evropsko zvezo nujno normalno sodelovanje, dialog in dogovarjanje. Kar je bilo nemogoče med tradicionalnim klerikalizmom in bojevitim liberalstvom, je mogoče med odprtim krščanstvom in samokritičnim svobodomiselnostjo postmoderne dobe.

In kako naj slovenski nacionalni interes ravna s človekovimi pravicami? To razmerje je v velikih državah, v ZDA, Rusiji ali na Kitajskem, problematično, kot da nacionalni interes terja omejitve ali začasno izničenje "naravnih" človekovih pravic. Za Slovence ta dilema ne obstaja, kot narod smo na-

stali na podlagi "naravnega" prava, ne pa zgodovinsko-državne moči. Slovenski nacionalni interes priznava človekove pravice kot nekaj najbolj "naravnega". Drugačna stvar so državljanske pravice, ki jih uvaža in jamči država na podlagi svojega obstoja, varnosti, zgodovinskih možnosti in nemožnosti. V nacionalnem interesu je natančno razlikovanje med enimi in drugimi pravicami - katere sme omejevati nacionalni interes, katerih ne. Sloveniji primerna je razumna usklajenost človekovih pravic z državljanskimi. In samo v izjemnih primerih konfliktnost obojega.

Glavni nacionalni interes je Slovincem še zmeraj - kot bi rekel Trubar - stati in obstati kot Slovenci. Po Linhartu določajo narod, jezik in "sege" - danes bi rekli kultura. Kako v našem času ohraniti oboje? Kako uveljaviti slovenski nacionalni interes?

Veliki šmaren v znamenju žensk

**Letošnji veliki šmaren je za-
znamovala odsotnost nad-
škofa Franca Rodeta, ki je
prejšnja leta v svojih nagovo-
rih v romarskem središču na
Brezjah nastopal z zelo jas-
nim besednjakom, s katerim
se je dotikal nekaterih bole-
čih tem našega življenja.**

Kontinuitetni mediji, ki jim izreče-
na resnica ni bila všeč, so Rodetove go-
vore zlorabljali, iz njih trgali delčke in po-
tem s svojimi komentarji spreminjali bist-
vo nadškofovega sporočila. Po Rodeto-
vem odhodu so si mnogi oddahnili. Nje-
gova jasna beseda jih ne bo več vzne-
mirjala in spet se bodo lahko posvetili
lagodnemu življenju, ki temelji na privi-
legijah iz komunistične preteklosti. Letos
je slovesno mašo na Brezjah vodil nad-
škofijski upravitelj škof Andrej Glavan.
Med drugim je dejal, da se v podobi Ma-
rije simbolično združuje podoba žene, ob-
dane s soncem, z vencem iz dvanajstih
zvezd. "Pod modro zastavo z dvanajsti-
mi zvezdami, ki je – ne brez Božjega na-
črta – postala zastava Evropske zveze,

se bomo letos prvič izročili njej, ki je Kra-
ljica Slovencev in Kraljica Evrope."

Mariborski škof Franc Kramberger
je v svoji pridigi na Ptujski gori v delu, ko
se je dotaknil nekaterih aktualnih tem, de-
jal, "da pri nas, v naši sedanjosti, še ni-
majo vse zvezde evropskega sijaja. Ni-
mamo še popolne demokracije, social-
na vprašanja niso rešena, med bogatimi
in revnimi je vedno večja razlika, vpraša-

nje vzgoje, šole in verskega pouka v šo-
lah še vedno čaka na rešitev, do življenja
nimamo pravega odnosa (splavi, samo-
mori, uživanje mamil), pritisk javnega
mnenja jemlje mnogim lastno razsodnost
in kvari človekovo vest, pomanjkanje čuta
za pravičnost in resničnost, odlaganje na-
rodne sprave". Škof Glavan je na Brez-
jah poudaril, da "smo Slovenci z Marijo
najtesneje povezani. Najstarejša svetišča

so največkrat posvečena njenemu vne-
bovzetju in so bila že od nekdaj romarski
kraji Slovencev, npr. Oglej, Gospa Sve-
ta, Stara gora, Lesce, Bled, Višarje, Tur-
nišče, Trsat, Sveta gora, Ptujka gora in
Brezje. Govorijo nam o tem, da se je slo-
venski človek vedno oprijemal Marijine
materinske roke". Letošnje romanje na
Brezje je potekalo pod geslom Marija Po-
magaj – žena upanja!, zato je škof Glav-
van največ besed namenil temi žene in
matere in med drugim dejal: "Kongre-
gacija za nauk vere je pred kratkim izdala
pismo, namenjeno škofom, ki govori o
sodelovanju moškega in ženske v Cerkvi
in svetu. Mediji v Sloveniji, ki žal ne mo-
rejo mimo neutemeljenih napadov na
Cerkev in kritizirajo cerkveni nauk in rav-
nanje, so se v teh dneh ponovno razpi-
sali." Članki kažejo, da niso pripravljeni
razumeti bistva zapisanih smernic, kar
nas vedno znova prizadene in boli. Krš-
čanstvo materinstvo zelo ceni. Kako
ga ne bi, saj brez posredovanja živ-
ljenja ni nadaljevanja človeške vrste. Brez
rojstev bi narod izumrl. Žal zaradi pre-
majhnega števila rojstev tudi slovenske-
mu narodu grozi izumrtje. **V. M.**

Praznovanja na Brezjah so se udeležili številni verniki iz vse Slovenije in tudi visoki predstavniki Slovenske demokratične stranke s predsednikom Janezom Janšo na čelu.

Pohod za simbola slovenstva

**V soboto, 14. avgusta, sta
Luka Lisjak Gabrijelčič in Mi-
ha Kosovel, predstavnika Ini-
ciativnega odbora Slovenske
lige za Karantanijo, prispela
na Gosposvetsko polje. S tem
sta končala pohod, ki se je v
torek začel v Novi Gorici.**

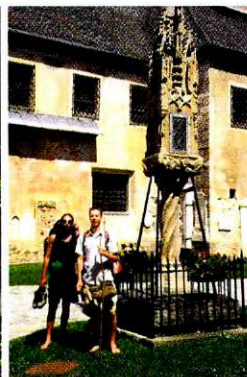
Namen akcije je bil obuditi zana-
manje za tisti del slovenske zgodovinske in
kulturne tradicije, ki je vezana na prostor
nekdanje Karantanije. Odpravo so na cilj
pričakali lokalni mediji. Lisjak Gabrijelčič
in Kosovel sta med drugim napovedala,
da bosta pri koroški deželni vladi vložila
petico, v kateri pristojne koroške oblasti
s koroškim deželnim glavarjem Jörgom
Haiderjem na čelu prosita za ureditev
oznak knežjega kamna in vojvodskega pre-
stola, da bo tako njuna vloga v zgodovini
Slovenije in avstrijske Koroške javno pri-
znana. Kot je poudaril Lisjak Gabrijelčič,
danes na teh pomembnih spomenikih ni
nobenih oznak, ki bi obiskovalcu poveda-
le, kaj pravzaprav predstavljata. To so že-
leli s to akcijo popraviti. Pohodnika sta na-
povedala, da bosta akcijo ponovila vsako

leto, oziroma dokler ne bodo koroške
oblasti pravilno označile teh pomembnih
spomenikov. Razlogi za akcijo so na dlani
in sta jih pobudnika skupaj s tržaškim pes-
nikom Markom Kravosom pisno predsta-
vili pred začetkom poti ter napovedala pri-
čakovanja civilne iniciative. Na ozemlju av-
strijske Koroške so nekateri zgodovinski
pomniki, ki imajo izjemen pomen za slo-
venski narod, za njegovo zgodovinsko in
kulturno zavest. "Podpisani predstavniki
institucij civilne družbe in posamezniki, ki
delujemo v slovenskem javnem življenju,

se obračamo na oblasti dežele Koroške v
pričakovanju, da bodo na dostojen način
uredile njihovo predstavitev in javno
označbo na način, ki bo odražal vso re-
sničnost njihovega zgodovinskega pome-
na in njihove vloge v slovenski zgodovi-
ni," so zapisali. Knežji kamen, ki danes do-
muje v Deželnem muzeju v Celovcu, je edin-
stveni spomenik slovenske državne tradi-
cije. Zaradi vloge pri obredu ustoličevanja
karantanskih knezov in kasneje koroških
vojvod, pri katerem je vojvoda svojo oblast
simbolično prejel od kmeta, spada med iz-

S pohodom na Gosposvetsko polje (Gospo Sveto) sta predstavnika Slovenske lige za Karantanijo opozorila na pomanjkljivo predstavitev in označitev slovenskih simbolov.

jemne kulturne spomenike evropskega
srednjega veka. Knežji kamen pa ni le sim-
bol slovenstva, temveč tudi priča starodav-
nih demokratičnih tradicij med alpskimi
ljudstvi. Zato podpisani pričakujejo, da bo-
do koroške deželne oblasti v sodelovanju s
slovensko manjšino na Koroškem in s slo-
vensko zgodovinsko stroko knežjemu kam-
nu odredile mesto, ki pritiče njegovemu
simbolnemu pomenu. Poleg tega naj z
dvojezičnim slovensko-nemškim napisom
poskrbijo za zgodovinsko pravilno ter
ideološko uravnoteženo javno predstavi-
tev njegove vloge v slovenski in koroški
zgodovini. Ne nazadnje naj oblasti dovoli-
jo njegovo uporabo za morebitne sloves-
ne prireditve. Vojvodski prestol na Gos-
posvetskem polju pa spominja na skup-
no slovensko-koroško zgodovino. Pobud-
niki menijo, da bi napis ob prestolu moral
izraziti zgodovinsko povezavo med slo-
vensko kneževino Karantanijo in kasnejšo
vojvodino Koroško. Napis bi morali spre-
meniti tako, ki bi kazal tudi vlogo spome-
nika v slovenski zgodovini. Lokalnim
oblastem poleg tega predlagajo, da na tem
kraju namestijo tako koroško kot sloven-
sko narodno zastavo, saj bi na ta način
jasno pokazali na usodno povezanost ko-
roške in slovenske zgodovine. **M. V.**

Mobilni pinkponk

Pretekli teden se je v javnosti razvnela polemika o domnevnih nepooblaščenih dostopih do osebnih podatkov. Očitki so se nanašali na področje komunikacij, razpravo pa je posledično vzpodbudila zamenjava predsednika uprave Simobila, drugega slovenskega operaterja mobilne telefonije. Bojana Dremlja je na mestu predsednika uprave zamenjal Zoran Thaler, član ožjega vodstva LDS in nekdanji minister za zunanje zadeve. Thaler je bil pred nekaj meseci tudi kandidat za ministra brez listnice za evropske zadeve, vendar je predlog vladnega predsednika Antona Ropa po lastnih besedah zavrnil (to mesto je nato zasedel Martin M. Cvikl) in raje sprejel ponudbo avstrijskih lastnikov za vodenje družbe Simobil. Opazovalci političnih razmer so zamenjavo v vodstvu Simobila razumeli kot popoln nadzor vladajoče LDS nad področjem telekomunikacij, čeprav je Thaler vpletanje politike javno zanikal. V zvezi s tem so se pojavili tudi očitki o domnevnih prisluškovanjih, kjer so omenjali predvsem Mobitel, hčerinsko družbo Telekom, ki je v večinski lasti države. Ker je LDS prek Thalerja prevzela še Simobil, obstaja utemeljen sum, da se bodo podobne nepravilnosti prenesle še na Simobil, LDS pa bo tako lahko imela "v šahu" slehernega slovenskega državljan, ki uporablja mobilni telefon.

Mobitel zavrnil očitke

Vodstvo Mobitela je očitke o domnevnih nepooblaščenih dostopih do osebnih podatkov in prisluhih klicem takoj zavrnilo. Zatrnilo je, da je tajnost komunikacij zagotovljena in da ni zlorab ali prostora za kakršne koli osebne interese. O tem je na tiskovni konferenci govoril Marko Pogorevc, nekdanji generalni direktor policije, ki je od 1. maja na Mobitelu pomočnik direktorja družbe za varnost in varovanje objektov. Pogorevc je dejal, da Mobitel uporabnikom zagotavlja, "da so podtikanja o nepooblaščenem posredovanju podatkov o klicih svojih uporabnikov in prisluškovanju neosnovana in niso resnična". Mobitel po njegovem mnenju sploh nima tehničnih naprav, ki bi to omogočale. Pogorevc je še dejal, da "nimajo primera, da bi se to dogajalo", sicer pa lahko skladno z zakonom prisluhe opravljajo le pristojni organi (policija, Sova, Varnostno-obveščevalna služba ministrstva za obrambo), in sicer le na podlagi odredbe pristojnega sodišča, ki to izda na predlog tožilca. Pojasnil je, da pristojna služba na tajni lokaciji, s katero operater (Mobitel) nima nobene povezave, nato opravi priključitev.

Primer novinarja Ranca

Pojasnili s strani Mobitela niso čisto točna, četudi jih je pred javnostjo razlagal Pogorevc, kar pri mnogih pušča grenak priokus. Znano je, da je Mobitel nezakonito in brez podlage v sklepu sodišča pred leti izdal izpiske odhodnih klicev za Tomaža Ranca, novinarja TV Slovenija. Izpiske klicev so na Mobitelu izročili takratnemu kriminalistu Dragu Kosu, danes predsedniku vladne protikorupcijske komisije. Da je bilo Kosovo in Mobitelovo ravnanje resnično nezakonito, je pozneje ugotovilo tudi ljubljansko okrožno sodišče. Tragikomično je dejstvo, da je Mobitel Kosu izročil seznam klicev z Rančevega telefona, s katerim bi posamezniki prišli do imen tistih, ki so novinarja obvestili o nezakonitostih, namesto da bi prisluh izvajali pri ljudeh, ki so v zadevi Vič-Holmec delovali nezakonito. Prav v tej zadevi so nekateri s Kosom na čelu želeli poleg drugih osamosvojiteljev disreditirati tudi Marka Pogorevca, vendar se je slednji takrat uspešno ubranil.

Katastrofa za kredibilnost države

Vse Telekomove in Mobitelove navedbe o (ne)prisluškovanju je v torek komentirala tudi največja opozicijska stranka SDS. V sporočilu za javnost so zapisali, da je "prisluškovanje katastrofa za kredibilnost države". V primeru Ranc ni sporno le nezakonito prisluškovanje, temveč tudi izdaja sporne odločbe za zakonit prisluh neoporečnemu državljanu. Po tem principu se lahko za nazaj (tako kot je to bilo v primeru Ranc) izda odločba za kogar koli, čeprav ni utemeljenega suma o kakršnem koli nezakonitem ravnanju. V SDS so še zapisali, da je moral predsednik Nixon v ZDA odstopiti, ker so njegovi podrejeni delovali na način Draga Kosa, za Marka Pogorevca, ki nas prepričuje, da nezakonitih prisluhov ni, pa v SDS menijo, da je tehnično premalo kvalificiran, da bi mu lahko verjeli. Nezakonite prisluhe namreč lahko izvajajo tehnično usposobljeni ljudje tudi brez vednosti nadrejenih.

Foto: Danc Kostinc

Na imenovanje Zorana Thalerja za predsednika uprave Simobila so se v SDS odzvali z nezadovoljstvom. Na sliki Zoran Thaler skupaj z Marijano Kanduti, Ropovo tesno sodelavko.

Bojana Dremlja je na mestu predsednika uprave Simobila zamenjal Zoran Thaler. Opazovalci političnih razmer so zamenjavo razumeli kot popoln nadzor vladajoče Liberalne demokracije Slovenije nad področjem telekomunikacij, čeprav je Thaler vpletanje politike v celoti zanikal.

Vida Kocjan

Odgovor vlade – skrpucalo

Vlada je v parlament poslala gradivo, ki ga niti obravnavala ni. Ministri so se na vladni seji zadnjič sešli 29. julija, nato pa so odšli na dopust. Odgovore so v nekaj dneh pripravili državni uslužbenci, nato pa je generalni sekretariat vlade to združil v dolgovezno skrpucalo.

Čeprav so vsa občila poročala, da je vlada pretekli četrtek v državni zbor poslala poročilo o razvoju Slovenije od leta 2000 do 2004, s katerim naj bi odgovorila na interpelacijo, se je izkazalo, da poročanje posameznih občil ni povsem točno. Dejstvo je, da je v javnost prišla informacija, da je vlada na 345 straneh odgovorila na interpelacijo o delu in odgovornosti vlade Republike Slovenije. V resnici je strani 359. Razlika v straneh je sicer zanemarljiva, kaže pa, da je zelo obsežno gradivo pregledal le redkokdo. Če že ta podatek ni točen, se ne čudimo, da je tako tudi na drugih področjih. Iz pregleda dnevnega reda seje vlade je namreč razvidno, da vlada tega gradiva sploh ni obravnavala ne na redni seji, to je imela nazadnje 29. julija, ne na dopisni. Res je sicer, da je bila zadnja dopisna seja 13. avgusta, vendar so se sklepi tega dopisovanja med ministrstvi nanašali na drugo temo, kot zdaj v javnosti s pomočjo svojih lakajev predstavljajo vladni uslužbenci. Dejstvo je, da gradiva kot od-

govora na interpelacijo dela opozicije vlada ni obravnavala. Prav tako gradivo, ki smo ga prejeli od vladnega urada za informiranje, ni podpisano. Tako se ne ve, kdo je avtor in kdo ga je obravnaval in sprejel. Toliko o resnicoljubnosti posameznikov.

Bandljeva navodila

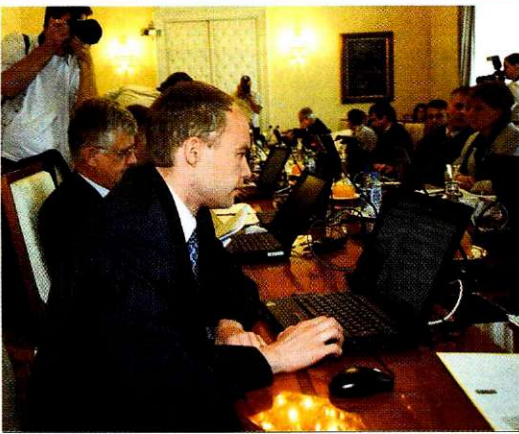
Očitno pri vsem tem je, da je gradivo z naslovom Poročilo o razvoju Slovenije v letih od 2000 do 2004

Feri Horvat, predsednik državnega zbora, pretekli teden prejel, saj je to tudi potrdil. Še vedno pa ne vemo, ali bo državni zbor interpelacijo sploh obravnaval, saj redne seje niso več predvidene. Tako namreč zatrjuje Horvat, čeprav podpisniki interpelacije menijo, da bi sejo lahko kot predsednik skladno s svojimi pooblastili sklical tudi sam. Kakor koli že, besedilo interpelacije je zelo ugodna podlaga za razpravo o tem, kaj je vladajoča koalicija v času pred državnozborskimi volitva-

Predsednik vlade Anton Rop je na tiskovni konferenci predstavljaj gradivo, ki ga vlada ni sprejela. Pod besedilo, ki je le poročilo o delu ministrstev in nič drugega, se ni podpisal.

Fotografije: Dane Kostrič

Matej Lahovnik, minister za gospodarstvo, se je med prvimi postavil v bran svojemu političnemu botru Antonu Ropu in narcisoidno komentiral dogovore iz koalicijske pogodbe, ki je nastajala konec leta 2000, ko je bil sam še študent.

Očitno finančni minister Dušan Mramor gradi-va vlade ni videl, sicer bi naročil "lektorske" po-pravke, saj je gradivo pravo skrupucalo.

Dušan Keber, minister za zdravje, pletenici le o tem, kako pomembno je zdravje. Po njegovo naj bi bil predlog zdravstvene reforme zanimiva razprava, za-kaj reforma ni sprejeta, pa ne pove. Da je izgubil vsakršno kritičnost, kaže tudi to, da je celo daljšanje življenjske dobe pri državljanih pripisal vladi.

mi leta 2000 obljubila in kaj od tega je v štiriletnem mandatu uresničila.

Ker smo vsebino interpelacije v grobem predstavili že zadnjič, se bomo tokrat osredinili na t. i. odgovor vlade na interpelacijo. Dejanski vpogled v besedilo kaže, da vladajoča stran sploh ni pripravila odgovora na vprašanja, ampak so posamezna ministrstva napisala poročilo o svojem delu. Pri tem so ravnala skladno z navodili Mirka Bandlja, generalnega sekretarja vlade, ki jih je na ministrstva in vladne službe poslal 2. avgusta letos (ob 13.40), to je dva dni po tem, ko je bila interpelacija vložena (faksimile

dopisa objavljamo posebej). Odgovore naj bi pripravili državni uslužbenci, še bolj kot to pa je zanimivo, da je Bandelj od njih zahteval tudi pregled uresničitve zavez iz koalicijske pogodbe, pri čemer naj bi bile izpostavljene tri najpomembnejše naloge. Za izdelavo obširnih poročil je dal Bandelj državnim uradnikom manj kot štiri dni časa. Času primerni so tudi odgovori, čeprav so verjetno v generalnem sekretariatu vlade odgovore posameznih ministrstev "izpilili" in priredili za javnost. Medtem ko nekatere Bandljevih "zahtev" v odgovoru oziroma t. i. poročilu nismo

zasledili, pa je očitno, da so vsi upoštevali naslednje Bandljevo navodilo: "Izpostavite tri najpomembnejše naloge!" Tako posamezna ministrstva uvodoma izpostavljajo tri naloge, na katerih nadalje gradijo svoje analize stanja. Tisto, kar pa v odgovoru ali poročilu, kakor ga imenuje Anton Rop, resnično manjka, je pregled uresničitve zavez iz koalicijske pogodbe. Dodajmo, da je v poročilu tudi polno jezikovnih napak in da ministrstva v posameznih primerih navajajo različna leta. Verjetno tako, kot jim za posamezno področje ustreza. Toliko na rob finančnemu

ministru Dušanu Mramorju, ki je lektoriral besedilo interpelacije.

Namesto odgovorov na vprašanja poročanje

Podroben pregled odgovorov posameznih ministrstev kaže na to, da gre za poročila o opravljenem delu. Ministrstva navajajo, kaj vse je bilo narejenega, kateri zakoni so bili spremenjeni, med njimi je celo seznam izdelanih pravilnikov. Veliko je primerjav z državami nekdanje petnajsterice Evropske zveze (EZ) in novimi članicami. Kot največji dosežek navajajo vstop v članstvo EZ in Nata, pri tem pa pozabljajo, da

KLJUČNI DOSEŽKI V OBDOBJU 2000-2004 (po Ropu)

Objavljamo skrajšan povzetek dosežkov vladajoče koalicije iz Poročila o razvoju, stran 356 in 357 (zaradi pomanjkanja prostora smo izpustili dolgozeženje, ključni poudarki pa so identični besedilu vladnih služb).

Članstvo v EU in NATO

Kot glavna zunanjepolitična cilja si je vlada leta 2000 zastavila članstvo Slovenije v Evropski uniji in NATO. Cilja sta bila uresničena. Vanju smo vložili veliko energije, znanja in strokovnosti. Priprave in pogajanja smo vodili politično široko in transparentno. Slovenski državljani so z visoko podporo na referendumih za vstop Slovenije v Evropsko unijo in NATO potrdili, da so bile usmeritve pravilne in da smo dobro opravili naloge, ki smo si jih zadali.

Celoten rezultat pogajanj je bil za Slovenijo dolgoročno kot kratkoročno ugoden.

Sosednje države

Slovenija je v preteklem mandatu z vsemi sedanjimi državami okrepila ploden in prijateljski dialog, bilateralno in v okviru mednarodnih forumov ter regionalnih pobud.

• • •

Z Avstrijo in Italijo smo ob vzajemnem spoštovanju interesov uspeli razviti partnerske odnose. Uredili smo odnose s Svetim sedežem. Maja letos je stopil v veljavo sporazum med Slovenijo in Svetim sedežem o pravnih vprašanjih oziroma t. i. vatikanski sporazum.

• • •

S Hrvaško je Vlada vodila razvejane in proaktivne odnose. Hrvaška je postala pomemben gospodarski in politični partner.

• • •

Zaščiti slovenskih manjšin v sosednjih državah ter urejanju manjšinskih vprašanj je Vlada posvečala posebno skrb (sprejem zaščitnega zakona v Italiji, postavitve dodatnih dvojezičnih napisov na avstrijskem Koroškem in financiranje Radia 2 - Agora).

Zahodni Balkan

Republika Slovenija je v preteklem štiriletnem obdobju intenzivno krepila politične in gospo-

darske odnose z državami Zahodnega Balkana. Interes Slovenije je varna, stabilna in gospodarsko uspešna regija z evropsko perspektivo.

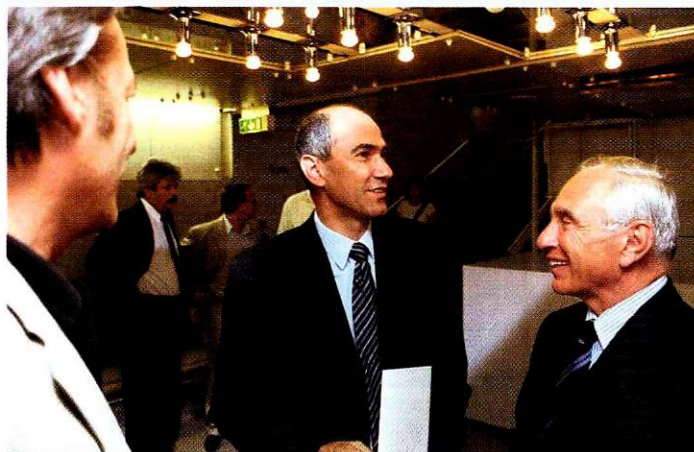
• • •

RS je zato okrepila prisotnost v regiji: politično s krepitvijo dvostranskih odnosov, podporo in pomočjo pri evro-atlantski integraciji držav, aktivnim delovanjem v Paktu stabilnosti ter s sodelovanjem v mirovnih operacijah za stabilizacijo razmer v regiji; ekonomsko s povečevanjem prisotnosti slovenskega gospodarstva in slovenskih investicij v državah regije; humanitarno z uspešnimi projekti na področju razminiranja in rehabilitacije žrtev min (145 mio USD zbranih donacij ITF), izboljšanja psihosocialne dobrobiti v vojni travmatiziranih otrok (1 mio EUR zbranih donacij) ter diplomatsko z odprtjem misij v Podgorici in Pristini.

• • •

Pomemben korak k ureditvi odnosov med državami na območju nekdanje SFRJ predstavlja tudi zaključek pogajanj, podpis (2001) in uveljavitev (2004) Sporazuma o nasledstvu nekdanje SFRJ.

Opomba: Besedilo je identično besedilu iz poročila.

Janez Janša, predsednik SDS, meni, da gradivo vlade ni odgovor na interpelacijo, ampak poročilo o opravljenem delu, ki bi ga morala posamezna ministrstva pripraviti najmanj vsako leto enkrat.

Zgledovanje po Ultri

Očitno sta Anton Rop in Mirko Bandelj sledila nasvetom Gregorja Golobiča in javnosti ter poslancem navrgla 359 strani dolgo gradivo, v katerem je zmešano vse: analize, poročila, primerjave in podobno, le pravih odgovorov ni. Podobno je naredil Golobič pred nekaj tedni na tiskovni konferenci podjetja Ultra, v katerem je zaposlen; novinarjem in poslancem je razdelil zajeten fascikel nekakšnih listin, za katere se je pozneje izkazalo, da gre večinoma za prevode enih in istih stvari v svetovne jezike, priloženih pa je bilo tudi več običajnih dopisov.

LDS
LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE

so se priprave na to začele skoraj pred desetimi leti. Edino, kar v 359 straneh dolgem poročilu morda lahko razumemo kot delen odgovor na vloženo besedilo interpelacije, je zapisano na straneh 356 in 357 (skupaj ena tipkana stran), kjer naj bi bili strnjeni ključni dosežki v obdobju od 2000 do 2004. Besedilo objavljamo posebej, bralec pa lahko presodi vsebino in resnost odgovora. Pri vsem tem ni nikjer zapisano, kaj od obljubljenega v letu 2000 je vladajoča koalicija v tem mandatu uresničila.

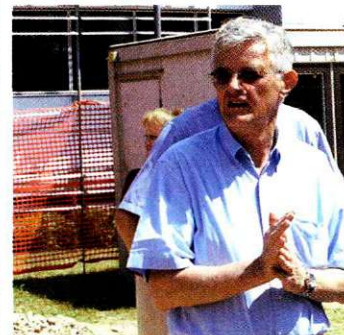
Koalicija Slovenija o jabolkih, vlada o hruškah

Takoj po objavi poročila (na spletnih straneh vlade ga ni, prav tako ne na spletni strani LDS, največje vladne stranke), preteklo sredo ga je na tiskovni konferenci predstavil vladni predsednik Anton Rop, je vsebino odgovora komentiral Janez Janša. Dejal je: "Ko smo danes to prebrali, smo ugotovili, da to ni odgovor na interpelacijo, ki jo je vložila koalicija Slovenija. Ne vsebuje niti enega konkretnega odgovora, po katerih sprašujemo v interpelaciji. To, kar je vlada včeraj predstavila javnosti, je poročilo o delu vlade v iztekajočem se mandatu, in sicer po izboru uradnikov, ki so to napisali. Takšno poročilo bi moralo biti narejeno tudi brez interpelacije. Poskus tega poročila smo dobili, vendar to ni odgovor na interpelacijo. Mi smo spraševali po neizpolnjenih obljubah, ne pa po tem, kaj je vlada naredila. Mi torej o jabolkih, vlada o hruškah.

Pravnoformalno bi moral predsednik državnega zbora tako poročilo zavrniti, ker ni odgovor na interpelacijo. Ker pa predsednik državnega zbora prihaja iz vladne koalicije, tega seveda ne bo storil. Če preberete eno od gradiv, ki je bilo podlaga za interpelacijo, to je program strokovnega sveta SDS, boste v prvem poglavju dobili oceno stanja, v kateri so navedeni tudi dosežki vlade. Vsi, ki so pisali to oceno, so najprej v njej zapisali, kaj je vlada uspešnega storila in česa ne. To poročilo smo na neki način naredili že sami. Od vlade pa smo želeli slišati razloge, zakaj ni izpeljala obljubljenih zdravstvenih reforme, zakaj gospodarska rast ni bila tolikšna, kot so obljubljali, zakaj ni bilo zgrajenih toliko neprofitnih in socialnih stanovanj, kot so obljubljali, zakaj nimamo brezplačnih elektronskih naslovov, zakaj se niso zmanjšale regionalne in socialne razlike, zakaj se je v tem času toliko pokradlo in zakaj sta se v tem času tako razrasla korupcija in klientelizem, zakaj je Slovenija postala raj za velike gospodarske kriminalce, zakaj so v slovenskih zaporih samo kurji tatovi in zakaj vlada ni izkoristila nekaterih ključnih razvojnih priložnosti, ki so se v tem mandatu ponujale. Vlade nismo spraševali, ali je Slovenija v tem mandatu prisla v EZ in NATO, ker vemo, da je. Gospodu Ropu se s tem res ni treba hvaliti, ker ni on začel tega procesa in ni sodeloval pri njem. Pravnoformalno torej nismo dobili odgovora na interpelacijo, ampak poročilo o delu v tem mandatu." **Vida Kocjan**

Mirko Bandelj je dal državnim uradnikom manj kot štiri dni časa za pripravo odgovora, kako se uresničuje koalicijska pogodba. Kot da bi jo podpisali uradniki in ne vodstva političnih strank!

Pavle Gantar, minister za informacijsko družbo, v gradivu ni niti omenil obljube iz leta 2000 o brezplačnem dostopu do elektronskega naslova. Namesto tega nam ponuja razpredelnice, koliko državljanov uporablja spletne strani. Da to storičev drago plačujejo, pa je pozabil dodati!

Pošiljal: gp.gs, dne 02.08.2004 13:40
Pošiljatelj: Nada Zajec
Prejemnik: Ministrstva_in_vladne_sluzbe
Vrednost: Zadeva: Interpelacija o delu in odgovornosti predsednika Vlade RS - Dopolni ministrstvom in vladnim službam
Številka: 111-05/2001-4
Ljubljana, 02.08.2004

MINISTRSTVA IN VLADNE SLUŽBE
LJUBLJANA

ZADEVA: INTERPELACIJA O DELU IN ODGOVORNOSTI VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

V prilogi vam pošiljamo interpelacijo o delu in odgovornosti Vlade Republike Slovenije, ki jo je vložila skupina 11 poslancev Državnega zbora Republike Slovenije.

Prosimo, da pripravite širši odgovor na očitke iz interpelacije, ki se nanašajo na delo vašega resorja (pri čemer navedite, na katero točko interpelacije se posamezen odgovor nanaša), in ga **najkasneje do petka, 06.08.2004 do 12.ure** pošljete Generalnemu sekretariatu Vlade Republike Slovenije.

Hkrati vsa ministrstva in vladne službe pripravite tudi:

- Poročilo o delu ministrstev in organov v sestavi ter vladnih služb za obdobje december 2000-2004
- pregled uresničitve zavez iz koalicijske pogodbe, pri čemer naj bodo izpostavljene tri najpomembnejše naloge,
- kratek opis najpomembnejših projektov, ki jih na ministrstvu oz. v vladni službi načrtujete za obdobje 2004-2008.

S spoštovanjem,

Mirko Bandelj
GENERALNI SEKRETAR

PRILOGA

Dopis Mirka Bandelja ministrstvom in vladnim službam

Foto: Dava Kostić

Jezički na tehtnici?

Na junijskih volitvah v evropski parlament manjše slovenske stranke niso imele nikakršnih možnosti, da bi dobile evropskega poslanca, kar so jasno pokazali izidi volitev, izkoristile pa so jih za poceni predstavitev pred jesenskimi parlamentarnimi volitvami. Bo kakšna izmed njih odločala, katera politična opcija bo jeseni sestavila novo vlado?

Izidi evropskih volitev so pokazali, da imamo v Sloveniji nekaj velikih in srednje velikih strank, nekaj manjših in precej strank, ki jih lahko poimenujemo stranci, saj štejejo le nekajdeset članov, komaj dovolj torej, da so uradno registrirane in na volitvah

dobijo manj kot odstotek volilne podpore. Med velike stranke nedvomno spadajo vladajoča Liberalna demokracija Slovenije, opozicijska Slovenska demokratska stranka in po zadnjih evropskih volitvah tudi Nova Slovenija. Iz vrst teh treh strank naj bi bil prihodnji predsednik vlade. Rop, Janša ali Bajuk? Sledita srednje veliki stranki Združena lista socialnih demokratov in Slovenska ljudska stranka.

Na meji volilnega praga

Med manjše slovenske politične stranke lahko štejemo vse tiste, ki so na zadnjih parlamentarnih volitvah komaj prestopile štiriodstotni volilni prag in dobile po štiri poslanske mesta v državnem zboru. To so stranka upokojencev DeSUS, ki je leta 2000 dobila 5,16 odstotka glasov, Slovenska nacionalna stranka, ki jo je volilo 4,38 odstotka volivcev, in Stranka mladih Slovenije, ki je dobila 4,33-odstotni volilni delež. K tem

trem lahko prištejemo še zunajparlamentarno stranko Slovenija je naša Borisa Popoviča, ki je na volitvah v evropski parlament dobila več kot štiri odstotke glasov podpore, in morda še Aktivno Slovenijo, ki je, potem ko je bila spomladi ustanovlje-

na, precej dejavna. Te stranke bodo jeseni lovile štiriodstotni volilni prag, ki je potreben za vstop v državni zbor.

Kvazinacionalna stranka

Izmed prej omenjenih strank je vnovičnemu vstopu v državni zbor še najbližje Slovenska nacionalna stranka, ki je na volitvah v evropski parlament prejela dobrih pet odstotkov glasov. Njeni predstavniki na čelu s predsednikom Zmagom Jelincem uporabljajo ceneno demagogijo, s katero nagovarjajo del volilnega telesa, ki rad sliši bombastično govorjenje, ki pa se v praksi izgubi. V stranki prisegajo na slovenski nacionalizem, a je ta zelo vprašljiv, saj vemo, da se je Zmag Jelinc še v času Miloševića precej potegoval za srbske interese. So zagovorniki tradicij tako imenovanega narodnoosvobodilnega boja in nasprotniki Rimskokatoliške cerkve, ki ji po njihovem mnenju Slovenija neupravičeno vrača »

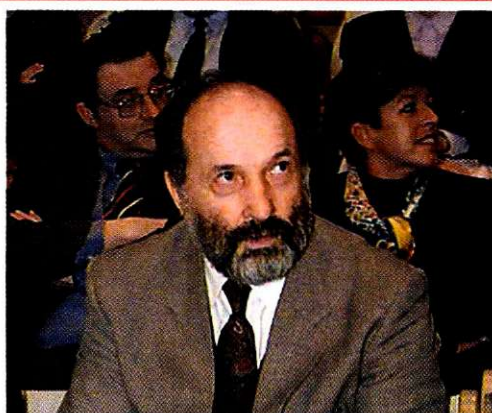
Predsednik stranke Slovenija je naša je Boris Popovič. Bo njegova stranka presenečenje na jesenskih volitvah? Na evropskih volitvah je dosegla dobre štiri odstotke glasov.

Stranka ekoloških gibanj Slovenije je, kot so pokazale evropske volitve, stranka, ki nima možnosti, da se prebije v parlament. Nekateri njeni člani so prisli iz LDS.

Zeleni Slovenije so po letih notranjih bojov in razkolov stranci brez večjih možnosti, da bi se prebila v parlament. Od nekdanjih znanih članov je v njej ostal Miha Jazbinšek.

Slovenska obrtniška stranka, ki se je kasneje preimenovala v liberalno stranko, je bila članica Demosa. Njen predsednik je bil Vitomir Gros. Bo pred volitvami oživila?

»gozdove. Stranka kritizira vladajočo liberalno demokracijo in združeno listo, vendar je v ključnih trenutkih skupaj s svojim predsednikom Jelincičem še vedno potegnila s tranzicijsko levico. To se je pokazalo že takoj po volitvah leta 1992, ko so morali poslanci SNS na Jelincičevo zahtevo podpreti Drnovska za predsednika vlade, kar je kmalu zatem pripeljalo do razkola v stranki. V javnost so prišli tudi podatki, da je bil Zmago Jelincič registrirani sodelavec Udbe.

Satelit liberalne demokracije

Demokratska stranka upokoencev Slovenije je stanovska stranka, ki šteje po uradnih podatkih stranke kar 36.000 članov. Tranzicijska levica jo je ustanovila zato, da nabira glasove upokoencev in jih "prinaša levičarjem". V vladni koaliciji slepo podpira politiko LDS in združene liste, zaradi česar je privolila v zadnjo pokojninsko reformo, ki je upokojemcem realno zmanjšala pokojnine. Na evropskih volitvah je nastopila skupaj z LDS. Njen predsednik Anton Rous deluje precej neresno in nekompetentno, zaradi česar ima stranka po javnomnenjskih anketah zelo nizko podporo. Stranka bo zato težko prestopila štiriodstotni volilni prag.

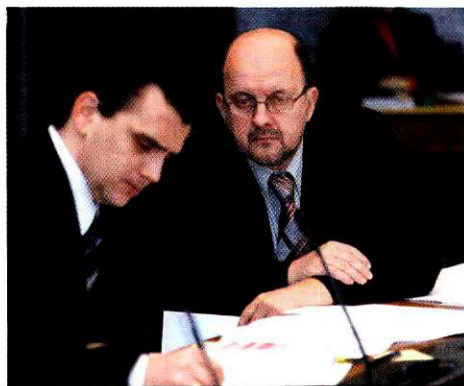
Mladinski stranki?

V stanovsko skupino strank lahko štejemo Stranko mladih Slovenije in Aktivno Slovenijo. V naprotju z DeSUS nagovarjata predvsem mlajše volivce. Na državnoborskih volitvah leta 2000 je bila SMS eno večjih presenečenj, saj je bila ustanovljena le nekaj mesecev pred tem. Stranka je prišla v parlament izključno

po zaslugi njenega predsednika Dominika S. Černjaka, ki je večje nastopal v medijih in bil nov obraz v politiki. Stranka je podpisala posebno pogodbo z liberalno demokracijo. Podprla je Drnovskovo vlado, v zameno pa je Černjak postal predsednik urada za mladino. Zaradi številnih nepravilnosti so ga kasneje zamenjali. Černjak je vodil stranko avtoritativno, kar je pripeljalo do razkola v njej. Pred volitvami v evropski parlament je za skupno nosilko liste SMS in Zelenih Slovenije posta-

vil Alenko Paulin, kar je v še dodatno slabo voljo spravilo nekatere članke stranke. S Černjakom se je popolnoma razšel poslanec Igor Štemberger in številni lokalni odbori stranke. Ti so ustanovili Aktivno Slovenijo, zaradi česar je bil na zadnjem kongresu SMS v začetku julija v Novi Gorici Černjak znova izvoljen za predsednika stranke. Predsednik Aktivne Slovenije pa je postal Franci Kek, ki je bil pred tem znan kot organizator prireditve Rock Otočec in prvi človek Skrite kamere v TV-oddaji

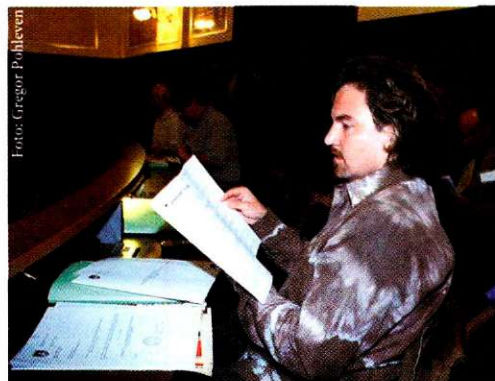
Nedeljsko popoldne, njen podpredsednik pa je poleg Štembergerja še igralec Vitomir Rožej. Obe stranki sta svetovnonazorsko blizu tranzicijski levici. Po nekaterih izjavah in ravnanjih je Aktivna Slovenija še bolj "levičarska", Franci Kek pa je tudi med ustanovnimi člani Foruma 21. Stranki naj bi nagovarjali predvsem mlajšo generacijo in se potegovali za interese mladih. SMS se je v mesecih pred evropskimi volitvami začela predstavljati tudi kot zelena stranka, zaradi česar je na evropskih volitvah

Slovenska nacionalna stranka Zmaga Jelinciča ima veliko možnosti, da bo še štiri leta v parlamentu. Stranka v ključnih trenutkih vedno podpre tranzicijsko levico.

Demokratska stranka upokoencev Slovenije je stranka, ki deluje kot satelit liberalne demokracije. Pod vodstvom Antona Rousa ji bo le stežka uspelo dobiti potrebne štiri odstotke.

Predsednik SMS Dominik Černjak je stranko z avtoritativnim vodenjem oslabil, zato je veliko vprašanje, ali ji bo jeseni uspelo prestopiti štiriodstotni volilni prag.

Zaradi nezadovoljstva s Černjakom so številni lokalni odbori SMS izstopili iz stranke in ustanovili Aktivno Slovenijo, ki jo vodi Franci Kek, njen podpredsednik pa je Vito Rožej.

nastopila skupaj z Zelenimi Slovenije, kjer pa je njuna skupna lista dobila komaj nekaj nad dva odstotka volilne podpore. SMS in AS si bosta jeseni kot stranki mladih "kradli" glasove. Zaradi preteklih zdrah je ugled obeh strank omajan, tako da bosta le težko prestopili prag parlamenta. Še posebej SMS, ki je pri mladih zgubila velik del zaupanja.

Lahko Popovič preseneti?

Po uspehu na lokalnih volitvah v Kopru, kjer je podjetnik Boris Popovič s svojo listo Koper je naš presenetil in postal celo koprski župan, se je Popovič pred meseci odločil (morda tudi zato, ker ga je stara politično-sodna naveza na Obali zaradi domnevnih nepravilnosti pri poslovanju njegovih podjetij in občinske uprave priprla), da se poskusi uveljaviti tudi na nacionalni ravni. Ustanovil je stranko Slovenija je naša, s katero je nastopil na evropskih volitvah. V medijskih predvolilnih soočenjih je stranko predstavljala Alja Brglez in bila pri tem dokaj uspešna, saj je stranka dobila dobre štiri odstotke glasov podpore. Stranko sestavlja jo ljudje različnih nazorov. Kot je razbrati iz Popovičevih izjav, njegova stranka ne bi šla v vlado s strankami, ki "so ga zaprle". Pri tem ima v mislih predvsem združeno listo in liberalno demokracijo. Na kandidatni listi stranke bo nastopilo precej kandidatov, ki so bili še pred nedavnim v drugih strankah in upajo, da se bodo prek te stranke prebili v parlament.

Zeleni samo še stranci

11. junija letos so Zeleni Slovenije praznovali petnajstletnico svojega obstoja. Njihov prvi predsednik je bil dr. Dušan Plut. Stranka se je kmalu po ustanovitvi vključila v Demos. Na prvih volitvah leta 1990 je dobila skoraj devetodstotno volilno podporo, kar jo je uvrstilo med večje evropske zelene stranke glede na delež volilne podpore v posamezni državi. Njena agonija se je začela leta 1993 in dosegla vrh v začetku leta 1994, ko so vsi njeni poslanci, ki so bili ideološko "levo" usmerjeni, ustanovili ekološko zeleno stranko in se združili oziroma priključili LDS. V prvotnem

delu Zelenih Slovenije, ki jih je vodil Vane Gošnik, je prišlo do novih sporov, ki so se vleкли v naslednjih letih. Priče smo bili številnim kongresom in prerakanju, kdo sploh lahko zastopa Zelene Slovenije, in tožbam med člani posameznih struj. Na lanskem kongresu na Ptujju je bil za predsednika stranke izbran javnosti neznan Vlado Čuš. Od članov stranke v javnosti opazno nastopa Miha Jazbinšek, ki je bil kot minister v Demosovi vladi zadolžen za varstvo okolja in urejanje prostora. V stranki so ga lani izvolili za okoljskega ombudsmana. Sodeč po doseženem odstotku glasov na zadnjih parlamentarnih in evropskih volitvah, kjer je stranka nastopila skupaj s SMS, stranka praktično nima možnosti za vstop v slovenski parlament.

Nekaj podobnega velja tudi za programsko sorodno Stranko ekoloških gibanj Slovenije – SEG, ki jo vodi dr. Marinka Vovk in je svetovnonazorsko bliže tranzicijski levi kot Zeleni Slovenije. Izmed njenih članov se v javnosti pojavlja predvsem njen generalni sekretar Karel Lipič. Njeni člani so tudi nekateri, ki so se leta 1994 vključili v LDS, na primer dr. Leo Šešerko in dr. Božidar Voljč. Stranka je na evropskih volitvah nastopila samostojno in prejela dobrega pol odstotka glasov.

Strančice z "obrobja"

Od vseh manjših zunajparlamentarnih strank, ki jih še nismo omenili, je na evropskih volitvah največ podpore (1,2 odstotka) dobila stranka Glas žensk, ki jo vodi Mariborčanka Monika Piberl. Na medijskih soočenjih je stranko dokaj všečno zastopala Darja Lampe. Stranka se je pred evropskimi volitvami dogovarjala za skupni nastop z Novo Slovenijo, do česar pa potem ni prišlo.

Na evropskih volitvah je nastopila tudi Nacionalna stranka dela (prejela je slabega pol odstotka glasov). Vodi jo ajdovski župan Marjan Poljšak. Slednji zagovarja nacionalne interese in je izrazil nasprotnik "izkoriščevalskega kapitalizma". Nekaj manj podpore (0,3 odstotka glasov) je na evropskih volitvah prejela Stranka slovenskega naroda,

katero nosilec liste je bil Mihael Jarc, ki je širši slovenski javnosti postal znan s t. i. referendumom o džamiji. Najmanj podpore (manj kot 0,3 odstotka glasov) je med strankami, ki so sodelovale na evropskih volitvah, prejela Demokratska stranka Slovenije, ki jo vodi Mihael Jurak. Od članov stranke je javnosti znan nekdanji obrambni minister Alojz Krapež, ki je moral pred leti zaradi neupravičeno dodeljenega velikega službenega stanovanja na hitro zapustiti omenjeno funkcijo. Na jesenskih volitvah bo verjetno nastopilo še nekaj manjših strank. Ena izmed njih bo verjetno stranka Junjska lista, ki jo zastopata profesorica na FDV dr. Manca Košir in predsedniški kandidat Gorazd Drevenšek, pa morda liberalna stranka nekdanjega kranjskega župana Vitomirja Grosa.

Katera bo odločala?

Med omenjenimi majhnimi strankami jih ima samo nekaj možnost, da se prebijejo v državni zbor in mešajo štrene velikim strankam. Nekatere od njih so nastale kot posledica nezadovoljstva z obstoječimi, druge kot možnost za ekonomsko eksistenco, tretje z željo, da res nekaj spremenijo. Večina manjših strank je bliže tranzicijski levi kot na primer koaliciji Slovenija. Seveda pa stranke svoj pravi obraz pokažejo šele, ko se prebijejo v parlament. Vprašanje je, kaj žene tiste, ki nimajo nikakršnih možnosti na volitvah. Morda zastoj pojavljanje v nacionalnih medijih v času pred volitvami? Glasovanje za večino od teh strank je v veliki meri stran vržen glas, saj večina od njih ne bo prišla v parlament, zaradi česar ne morejo o ničemer odločati, še manj na kaj vplivati. No, kljub temu pa katera od njih, ki ji bo uspelo priti v parlament, lahko pošteno prekriza načrte kakšni večji stranki.

Nedvomno pa male stranke ne pripomorejo k jasni prepoznavnosti političnega prostora, nasprotno, zamegljujejo ga, zaradi česar bo slovenski politični prostor še nekaj časa obsojen na nepreglednost in takšne ter drugačne manipulacije, kar je v preteklosti dobro izkoriščala tranzicijska levica. **Metod Berlec**

Bo predsednik Nacionalne stranke dela Marjan Poljšak s svojimi nastopi pri televizijskih soočenjih poživil predvolilno dogajanje? Možnosti, da se prebije v parlament, nima.

Plakat Glas žensk, ki je bil narejen za naše evropske volitve, in plakat Stranke slovenskega naroda

Na jesenskih volitvah bo s svojo Junjsko listo po vsej verjetnosti nastopila dr. Manca Košir, ki ji za evropske volitve ni uspelo zbrati dovolj podpisov, da bi njena lista sploh lahko kandidirala.

Revizija danih obljub

Politično dogajanje so v zadnjem tednu zaznamovali predvsem odzivi na interpelacijo zoper delo vlade, ki sta jo konec julija v parlament vložili poslanski skupini SDS in NSi. Odzivi so bili po pričakovanjih različni.

Tako so v LDS, ZLSD in DeSUS interpelacijo označili kot nesmiselno, saj naj bi bila le del predvolilne kampanje koalicije Slovenija, hkrati pa so napovedali, da bodo morebitno obravnavo interpelacije v državnem zboru izkoristili za predstavitev dela vlade v iztekajočem se mandatu. Interpelacija se zdi nepotrebna tudi poslanski skupini SNS, saj naj bi po besedah njenega predsednika Zmaga Jelinciča vladi, ki je sicer delala slabo, dajala možnost za brezplačno hvaljenje z njenimi domnevnimi uspehi. Nasprotno so interpelacijo poleg SDS in NSi podprli v SLS, v kateri menijo, da je to dobra priložnost za pregled dela in uresničenih obljub vlade, takšen način pregleda dela pa je po besedah strankinega predsednika Janeza Podobnika stalna praksa v nekaterih razvitih demokracijah. V SMS interpelacije niso ne pozdravili ne obsodili, saj menijo, da vlada v iztekajočem se mandatu ni delala dobro, so pa skeptični do vprašanja, ali je

interpelacijo smiselno predlagati dva meseca pred volitvami.

Koalicija Slovenija o jabolkih, vlada o hruškah

V četrtek se je na interpelacijo uradno odzvala tudi vlada, ki je kot nekakšen odgovor nanjo v državni zbor poslala 345 strani dolgo poročilo o razvoju Slovenije od leta 2000 do 2004. Obsežni dokument strnjeno prikazuje korake, ki jih je Slovenija naredila v svojem razvoju od leta 2000 do 2004, in zajema področje dela vlade po posameznih ministrstvih. Temeljna ugotovitev dokumenta je, da je Sloveniji ob napredku na gospodarskem področju uspelo ohraniti temeljna socialna in okoljska ravnanja ter kakovost življenja, s tem pa je dosegla najpomembnejše cilje, ki si jih je vlada postavila ob imenovanju v državnem zboru in podpisu koalicijske pogodbe. Vlada v poročilu tudi ugotavlja, da so trditve, navedene v interpelaciji, praviloma napačne in nedomišljene, v manjšem delu, kjer opozicija ugotavlja nekatere zaostanke za postavljenimi cilji, pa da so ti pretirani.

Za zdaj kaže, da poročilo vlade strank predlagateljic ni prepričalo. Kot je na petkovi tiskovni konferenci dejal predsednik SDS Janez Janša, je temeljni problem poročila ta, da vseskozi poudarja domnevne dosežke vlade v iztekajočem se mandatu, hkrati pa na skoraj nobenem mestu ne odgovarja na očitke o neizpolnjenih obljubah, ki jih je v interpelaciji zapisala koalicija Sloveni-

ja. "Mi smo spraševali po neizpolnjenih obljubah, ne pa po tem, kaj je vlada naredila. Mi torej o jabolkih, vlada o hruškah. Pravnoformalno bi moral zato predsednik državnega zbora tako poročilo zavrniti, ker ni odgovor na interpelacijo. Ker pa predsednik državnega zbora prihaja iz vladne koalicije, tega seveda ne bo storil," je dejal Janša. Sicer pa je napovedal, da bodo podrobnejši odgovor na poročilo vlade v stranki dali v teh dneh, ko bodo posamezna področja iz poročila preučili vodje odborov strokovnega sveta SDS (nekakšne vlade v senci), svoje ugotovitve pa bodo predstavili tudi na tiskovnih konferencah.

Medtem ko predlagateljci interpelacije in vlada replicirajo drug drugemu, v ponedeljek še vedno ni bilo jasno, kdo bo sklical izredno sejo, na kateri bi poslanci obravnavali interpelacijo. Po slovenski zakonodaji mora namreč državni zbor razpravo in odločanje o interpelaciji opraviti najpozneje na prvi naslednji seji, potem ko poslanci dobijo odgovor vlade oziroma ministra, ker pa redna seja po izjavah predsednika državnega zbora Ferija Horvata ni več predvidena, bo treba razpravo opraviti na izredni seji. Ker so v vladi zavrnili možnost, ki so jo omenjali nekateri, da bodo izredno sejo sklicali kar sami poslanci vladajočih strank, je najverjetneje, da bodo za sklic seje poskrbeli poslanci SDS in NSi (s pomočjo poslancev SLS). Kdaj naj bi seja bila, za zdaj ni znano, po mnenju Janeza Janše pa bi bilo najbolje, če bi bila razpra-

va čim bližje volitvam, saj bi to po njegovem mnenju koristilo volivcem.

Kovačiču se lahko smeji

Pretekli teden pa parlament ni bil samo v znamenju interpelacije. Poslanec NSi Alojz Sok je na zunanjega ministra Iva Vajgla naslovil javno poslansko vprašanje, v katerem ga je povprašal, ali imajo okrožna sodišča pooblastila, da opravljajo ogled in eventualno določajo meddržavne meje in ali bi tovrstni postopki lahko privedli do morebitnih zapletov pri nadaljnjih dogovorih. Kot v vprašanju navaja Sok, so se v njegovi poslanski pisarni oglasili člani Agrarne skupnosti Frankovci iz občine Ormož in mu sporočili, da so s strani Okrožnega sodišča na Ptuj povabljeni na ogled v zvezi s potekom državne meje med Hrvaško in Slovenijo na eni izmed tamkajšnjih parcel. V sredo je javno poslansko vprašanje na pravosodno ministrico Zdenko Cerar naslovil poslanec SDS Rudolf Petan. V njem Petan, ki se sklicuje na dejstvo, da ministrstvo za pravosodje za pravnomočno obsojena protagonista v aferi HIT (Danila Kovačiča in Danila Kodica) še vedno ni odredilo izvršitve kazenske sankcije, Cerarjevo sprašuje, ali pravosodno ministrstvo velikega kriminala belih ovratnikov ne sankcionira več, kako se namerava vlada bojevati zoper korupcijo in gospodarski kriminal, če javnosti z ravnanjem v tem primeru sporoča, da se oboje spleča, in kdaj bo izvršena kazen iz pravnomočne sodbe v zadevi HIT.

Aleš Kocjan

Predsednik SDS Janez Janša je pretekli teden na predsednika vlade Antona Ropa naslovil pismo, v katerem ga sprašuje, ali bo podobno, kot je storil v primeru nekdanjega zunanjega ministra Dimitrija Rupla, parlamentu predlagal zamenjavo ministrice za regionalni razvoj Zdenke Kovač, ker se je le-ta konec julija udeležila tiskovne konference civilne iniciative, ki je precej kritična do vlade.

Ropova dvojna merila

Greh Zdenke Kovač je po mnenju Janeza Janše v tem, da se je konec prejšnjega meseca udeležila tiskovne konference novoustanovljene civilne pobude, ki je bila in je še precej kritična do zdajšnje vladne politike. Na omenjeni tiskovni konferenci so sodelovale tri pobudnice nove iniciative: nova stranka Francija Keka Aktivna Slovenija (AS), nadstrankarska Junjska lista profesorice na FDV Mance Košir in konec avgusta dokončno ustanovljeno društvo Sončnica, katerega zastopnica je Kovačeva. Na konferenci smo lahko slišali precej kritičnih pripomb na stanje v državi in delo vlade. Tako je denimo Kovačeva v svojem nastopu dejala, da si Slovenija ne more privoščiti, da bi 15 odstotkov prebivalstva živel na robu družbe, zato moramo po njenem mnenju razviti t. i. korporativno socialno odgovornost, kar pomeni, da na eni strani ni izključno želja za velikimi dobički, kot je bilo do zdaj, na drugi strani pa ni ljudi, ki so

postavljeni na rob. Do vlade in stanja v Sloveniji so precej kritični tudi v drugih dveh "članicah" nove civilne iniciative. Tako je podpredsednik AS Peter Golob na eni od nedavnih tiskovnih konferenc dejal, da slovenska vlada v primeru Hrvaške nacionalna čustva svojih državljanov zlorablja za svoje predvolilne namene, saj po nepotrebnem zaostčuje problematiko neurejenih odnosov s to državo. Tudi zato je Golob vlado pozval, naj se, "če pred vstopom Slovenije v Evropsko zvezo tega ni bila sposobna, sedaj začne

obnašati odgovorneje in ne podlega skušnjavam zlorabe z nacionalističnimi čustvi motiviranih predvolilnih incidentov". V marsičem je bila v zadnjih tednih do vlade kritična tudi Junjska lista Mance Košir, ki je opozorila predvsem na slabo politiko v zdravstvu, na področju sociale in tržnega ekonomskega sistema.

Bo Rop ukrepal?

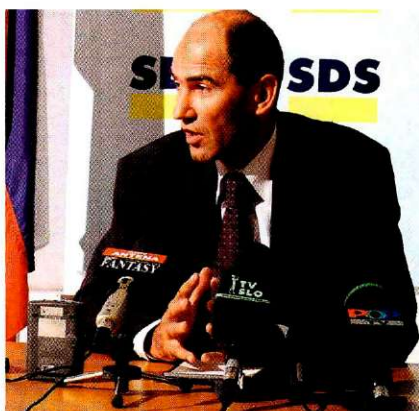
Slednje torej kaže, da Kovačeva aktivno sodeluje v civilni iniciativi (omenja se celo, da bodo vse tri "članice" za oktobrske volitve oblikova-

le skupno kandidacijsko listo, na kateri bo najverjetneje tudi Kovačeva), ki je precej kritična do dela sedanje vlade, zaradi česar je vprašanje Janeza Janša Ropu, ali bo tako kot v primeru Dimitrija Rupla predlagal zamenjavo Kovačeve, vsekakor upravičeno. Če se spomnimo, je bil glavni Ropov argument za nedavno Ruplovo zamenjavo to, da se je Rupel angažiral v civilni iniciativi, ki kritizira vlado. Če bi bil Rop načelen, bi moral zdaj parlamentu predlagati tudi zamenjavo Kovačeve, kar pa se najverjetneje ne bo zgodilo. Pa ne zato, ker je državni zbor, ki mora opraviti razrešitev, praktično že končal z delom in bi bilo treba sklicati izredno sejo, ampak zato, ker razlog za Ruplovo zamenjavo ni bilo njegovo kritiziranje vlade (konec koncev jo je začel kritizirati, šele ko so mu dali v LDS jasno vedeti, da bo letel iz vlade, če se bo udeležil Zbora za republiko), pač pa dejstvo, da se je udeležil zbora, katerega pobudnik in aktivni sodelavec je Janez Janša. Rop namreč ni človek, ki bi premogel toliko širine, da bi svojim sodelavcem dopustil še tako nedolžno druženje s svojimi političnimi nasprotniki.

Aleš Kocjan

Zdenka Kovač, ministrica brez listnice, pristojna za regionalni razvoj. Veljajo za njo enaka pravila kot za Rupla?

Predsednik SDS Janez Janša je Ropa povprašal, ali bo predlagal tudi razrešitev Kovačeve, ker so deluje v iniciativi, ki je kritična do vlade.

Po ukinitvi agencije za revidiranje oškodovanj družbenega premoženja ne bo nihče več nadziral; stvari ostajajo nerešene, pravnomočnih sodb ni, vse skupaj bo pometeno pod preprogo.

Agencija za revidiranje lastninskega preoblikovanja je od junija 1993 do 31. julija 2004 zaključila 1.106 postopkov revizij. V 77 primerih je bil postopek zaključen z izdajo sklepa o ustavitvi postopka, v 1.029 primerih pa je bil postopek vsebinsko zaključen z izdajo revizijskega poročila, zoper katerega stranka ni dala pripomb oziroma je rok za pripombe potekel ali z izdajo

Oškodovanja v slepi ulici

dopolnilnega revizijskega poročila oziroma odločbe. Sicer pa je bilo pri 658 pravnih osebah ali kar 60 odstotkih vseh revidiranih pravnih oseb ugotovljenih za 86,174 milijarde tolarjev oškodovanj družbenega premoženja. Zneski oškodovanj se nanašajo na stanje 31. decembra 1992, kar pomeni, da je bilo nekdane družbeno premoženje oškodovano za 1,412 milijarde takratnih nemških mark (marka je bila vredna približno 61 tolarjev). Zgodba o revidiranju lastninskega preoblikovanja družbenega premoženja pa se danes počasi približuje koncu, saj je bil 31. julij letos zadnji delovni dan za še 4 zaposlene, ki so ostali v agenciji, ustanova pa je bila s tem dnem ukinjena. Vse pravice in obveznosti agencije so prešle na Republiko Slovenijo (državo torej), v nedokončane pravde in upravne spore pa namesto agencije vstopa in jih nadaljuje državno pravobranilstvo. To se je zgodilo kljub temu, da problem oškodovanja še zdaleč ni zaključen. Večina postopkov na sodišču namreč še vedno ni pravnomočna,

prav tako niso končani postopki, po katerih je agencija na tožilstvo vložila več sto ovadb zoper posameznike in tudi pravne osebe.

Ovadb zastale

V osmih letih je bilo vloženih 593 ovadb, v katerih je bilo ovadenih 424 fizičnih oseb, 572 odgovornih oseb in 357 odgovornih pravnih oseb. Ovadb so se nanašale na 1.383 kaznivih dejanj in drugih gospodarskih prestopkov. Po podatkih nobena od ovadb na sodišču še ni dobila končnega epiloga v obliki pravnomočne sodbe.

Oškodovanja podjetij v tujini

V postopkih revizije lastninskega preoblikovanja je revizijski organ izdal 79 sklepov, s katerimi je zahteval revizijska poročila povezanih družb v tujini, in prejel 48 revizijskih poročil, ki so bila sestavljena v skladu z zahtevami revizijskega organa. Revizijski organ je obveščal agencijo o pravnih osebah, ki v zahtevanem roku niso predložile revizijskih poročil za povezane družbe v tujini, in posredoval razloge in dokumentacijo, s katerimi so pravne osebe dokazovale, da ne morejo zagotoviti revidiranja povezanih družb

v tujini. Za presojo dokazov o obstoju izločitvenih razlogov v zvezi z revizijo v tujini je bila pooblaščenca agencija, ki je izdala 6 dokončnih odločb o prenosu družbenega kapitala na Slovensko razvojno družbo, ker pravne osebe niso zagotovile revidiranja povezanih družb v tujini. Na podlagi prejetih popolnih revizijskih poročil za družbe v tujini je revizijski organ ugotovil za 318 milijonov tolarjev oškodovanja družbene lastnine, ki ga s pregledom zgolj pri revidirani matični družbi ne bi mogel zajeti. Sestavil je 36 posebnih revizijskih poročil, v preosta-

Agencije za revidiranje lastninskega preoblikovanja, ki je delovala na Dunajski 22, Ljubljana, od 31. julija 2004 ni več.

Vlogo agencije naj bi prevzelo državno pravobranilstvo. Kolikor bo to uspešno pri delu, pa je vprašanje.

Delo agencije za revidiranje lastninskega preoblikovanja

- Agencija je postopke revidiranja za obdobje od 1. 1. 1993 do vpisa v sodni register opravljala predvsem pri velikih pravnih osebah. Tako je bilo v letih 1997 do 1999 med revidiranimi pravnimi osebami 49 odstotkov velikih, 25 odstotkov srednjih ter 26 odstotkov majhnih pravnih oseb, v letu 1999 pa je bil delež velikih pravnih oseb celo 55 odstotkov. Povprečno revidirano obdobje je znašalo 53 mesecev oziroma 4,4 leta. Za postopek revizije je revizijska skupina (praviloma sestavljena iz dveh delavcev) potrebovala v povprečju 53 delovnih dni.
- Do ustanovitve agencije so postopke revizije lastninskega preoblikovanja vodili naslednji revizijski organi: Služba družbenega knjigovodstva, APPNI in Agencija Republike Slovenije za plačilni promet (v nadaljevanju: prejšnji revizijski organi). Od pomladi leta 1993 do 6. 8. 1986 so prejšnji revizijski organi izdali 1.103 sklepe o uvedbi postopka revizije, v dokončanih postopkih pa so izdali 984 revizijskih poročil in 66 postopkov revizije ustavili s sklepom o ustavitvi. Pri 623 pravnih osebah so ugotovili za 81.259 milijonov tolarjev škodovanja družbene lastnine.
- Med posameznimi vrstami škodovanja družbene lastnine imajo največji delež (46 odstotkov škodovanj) t. i. druga škodovanja, ki so nastala zaradi: nepravilne razporeditve revalorizacijskih rezerv, neupravičenih prenosov poslovnega na rezervni sklad, nepravilnega izkazovanja finančnih naložb, osnovnih sredstev, obveznosti, zniževanja družbenega kapitala pred prenosom na Sklad Republike Slovenije za razvoj itd.
- Druga najpomembnejša vrsta so škodovanja družbene lastnine zaradi neutemeljenih odpisov terjatev (24 odstotkov škodovanj), saj so pravne osebe odpisale terjatve, ne da bi odpis utemeljile z ustreznimi dejstvi oziroma razlogi in ne da bi sprožile postopek izterjave.
- Sledijo škodovanja družbene lastnine zaradi nepravilne delitve dobička v škodo družbenega kapitala (12 odstotkov škodovanj), zaradi neodplačanih prenosov kapitala zunaj sestavljenih oblik (9 odstotkov škodovanj) in zaradi nedokumentiranega ali neutemeljenega izplačevanja pavšalnih stroškov in regresov, ki presegajo bruto plačo (6 % škodovanj).

lih primerih pa je ugotovitve na podlagi teh poročil vključil v osnovno revizijsko poročilo. Revizijski organ je zaradi neizvršenih sklepov za revidiranje povezanih

družb v tujini vložil 20 ovadb za gospodarski prestop po zakonu o zunanjetrgovinskem poslovanju.

Pomanjkanje politične volje

Agencija, okoli katere se je v minulih letih dvigovalo veliko prahu, je ukinjena, čeprav delo še vedno ni opravljeno v celoti. Vodstvo agencije ocenjuje, da je bilo uspešno, kar utemeljuje s podatkom, da znašajo ocenjeni učinki prostovoljnih ravnanj v višini 7,641 milijarde tolarjev izvršenih knjiženj in vloženih civilnih tožb in za 1,492 milijonov tolarjev denarnih nadomestil. Glede na to, da ovadbe in tožbe na sodišču ostajajo nerešene, je dejstvo, da so revizorji svoje delo opravili. Stvari pa niso bile izvedene do konca, saj so zastale na tožilstvih in sodiščih. Dejstvo je, da za rešitev težav škodovanj nekdanje družbene lastnine ni bilo dovolj politične volje. **Vida Kocjan**

Težave revidiranja

Agencija za revidiranje se je v času izvajanja postopkov revizije po 1. 1. 1993 soočala predvsem z naslednjimi težavami:

- Nekateri pravne osebe so se upirale uvedbi revizijskega postopka in se pri tem sklicevale na neobstoje "utemeljenega suma" in na prekluzivnost roka "do vpisa v sodni register". Izvedbe revizije po datumu prenosa družbenega kapitala na sklad za razvoj pa še vedno ne dopustita dve pravni osebi v lasti Slovenske razvojne družbe.
- Na podlagi pravnega mnenja Inštituta za javno upravo je agencija prisilno izvršila svoje sklepe o uvedbi postopka, pravnim osebam pa omogočila vložitev tožbe v upravnem sporu.
- Počasno reševanje sodnih postopkov zoper odločbe revizijskega organa, izdane v postopkih revizije lastninskega preoblikovanja, je oviralo delo agencije tudi v postopkih revizije po 1. 1. 1993, saj ni bilo pravnomočnih sodb. S tem je bilo oteženo delo agencije pri izbiri pravnih oseb za uvedbo novih postopkov, opredeljevanje o tem ali gre za zmanjšanje družbenega kapitala ali premoženja, pa tudi odločanje lastnikov revidiranih družb za vlaganje odškodninskih tožb.
- V letu 1999 se je agencija prvič srečala s težavo hranjenja analitičnih knjigovodskih evidenc in dokumentacije in s tem izvedbe dokaznega postopka (Slovenski računovodski standardi določajo 5-letni rok hrambe). Ker velja 10-letni specialni rok za vlaganje tožb, s katerimi družbeniki oziroma delničarji revidirane pravne osebe izpodbijajo pravna dejanja, ki so povzročila zmanjšanje družbenega kapitala ali premoženja in ker predstavljajo knjigovodske listine nujno potrebne dokaze za uspešno vodenje pravnega postopka, agencija za revidiranje opozori v obrazložitvi sklepa o uvedbi postopka revizije po 1.1.1993 revidirane pravne osebe o tem, da zanje velja specialni rok za hrambo poslovnih listin in druge dokumentacije, ki je navedena v izreku sklepa, in da predčasno uničenje listin povzroči odgovornost za kaznivo dejanje uničenja listin po kazenskem zakoniku.

Vir: Agencija za revidiranje

Oškodovanje družbenega premoženja

Vrsta oškodovanja	Znesek v mio SIT	Odstotek
1. Posojila po prenizki obrestni meri	477	0,6
2. Posojila za nakup sredstev po prenizki obrestni meri	1.096	1,3
3. Prenizke najemnine	364	0,4
4. Nepravilna delitev dobička	9.912	11,5
5. Izdaja prednostnih delnic in nepravilna delitev dobička	1.051	1,2
6. Nedokumentirano ali neutemeljeno izplačevanje pavšalnih stroškov	4.727	5,5
7. Neutemeljen odpis terjatev	20.937	24,3
- od tega terjatev do tujine	5.650	6,6
8. Neodplačan prenos kapitala	7.453	8,6
9. Najemanje posojil ali izplačila obresti na obveznice po previsoki obrestni meri	985	1,1
10. Druga oškodovanja	39.172	45,5
Skupaj:	86.174	100

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon **01/434-54-63**

Radio VIVA
FM 102.1
99.5
stereo
RDS
M. Sobota tel: 02/537-1949

Slave Klavžar 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Dražji bencin - višji davki

V zadnjih štirih letih se je najboljše prodajani bencin podražil za slabih 45 odstotkov, davki, ki jih plačamo pri nakupu vsakega litra bencina, pa so višji kar za 57,57 odstotka.

Za neosvinčeni 95-oktanski motorni bencin, ki je najbolj prodajani naftni derivat, od torka dalje plačujemo 205,80 tolarja oziroma 0,40 tolarja več kot pred tem. Dizelsko gorivo in kurilno olje sta se v povprečju podražila za 4 odstotke, neosvinčeni 98-oktanski bencin se je podražil za pol tolarja, za liter je treba odšteti 210,60 tolarja. Cena plinskega olja D 2 je višja za 6,20 tolarja, liter stane 188,50 tolarja, ekstralahko kurilno olje pa se je podražilo za 4,30 tolarja, na 109,90 tolarja za liter.

Cene višje, davki tudi

Podatki kažejo, da se je maloprodajna cena najboljše prodajane bencina na bencinskih servisih v dobrih

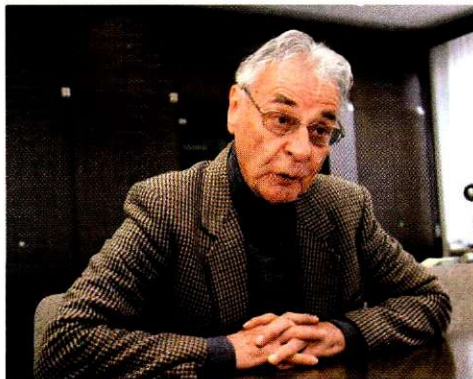
sedmih mesecih in pol letošnjega leta povečala za 10,3 odstotka. Če smo še 1. januarja letos za liter te vrste goriva plačali 186,60 tolarja, od torka dalje plačujemo zanj 205,80 tolarja za liter, kar je 19,20 tolarja več. Pri tem je treba poudariti, da prodajalci goriv (na primer Petrol) za liter prodanega goriva prejme 82,469 tolarja, z 123,331 tolarja za liter bencina pa vsakokrat, ko kupimo to gorivo, polnimo državno blagajno. Zneski davkov (trošarine in davka na do-

dano vrednost) so vidni na posebni razpredelnici. V njej smo poiskali cene, ki so veljale ob približno istih avgustovskih dnevih v preteklih štirih letih. Iz podatkov je razvidno, da se je najboljše prodajani bencin v štirih letih podražil za 44,84 odstotka. Če primerjamo davke, ki jih plačujemo državi ob vsakem nakupu litra bencina, ugotovimo, da so se ti v štirih letih povečali kar za 57,57 odstotka. Čeprav se je letos znesek v odstotkih nekoliko znižal,

pa je delež še vedno za 4,85 odstotnih točk večji, kot je bil leta 2000.

Trošarina pri kurilnem olju najvišja v času sezone

Podobno kot pri bencinu je tudi pri kurilnem olju. Njegova cena za liter se je letos povečala kar za 18 odstotkov. Če smo še 1. januarja za liter tega goriva plačali 93,20 tolarja, stane od torka dalje kar 109,90 tolarja, kar je največ doslej; od tega zneska prodajalci prejmejo 78,758

Miran Mejak, dober poznavalec razmer na svetovnem in domačem naftnem trgu, je dejal, da je oblikovanje cen goriv predvsem velika igra.

Ob povečanju cen surove nafte na svetovnih trgih si poleg Antona Ropa najbolj manejo roke na finančnem ministrstvu, saj laže pokrivajo proračunske finančne luknje, ki jih je naredila ta vlada.

tolarja za liter, drugo gre v malho državnega proračuna. Razčlenitev cen kurilnega olja objavljamo v posebni razpredelnici, iz katere je razvidno, da se je kurilno olje v zadnjih štirih letih podražilo za 22,38 odstotka. Vsa leta so se povečevali tudi davki v maloprodajni ceni. Kurilno olje je poleg trošarine in davka na dodano vrednost obremenjeno tudi s takso na CO₂, ki je vsa leta ista (7,8 tolarja na liter goriva), precej pa se spremeni trošarina. Ob zadnji podražitvi pa je ostala ista (5,025 tolarja za liter

Petrol, ki je glavni prodajalec goriv v Sloveniji, si želi evropsko maržo.

goriva). Iz pregleda podatkov za zadnje leto pa ugotovimo, da se trošarine vsake toliko časa povečajo kar za 100 odstotkov. Najvišjo trošarino so uporabniki na primer plačali oktobra in decembra lani (11,25 tolarja za liter goriva) in nato januarja in februarja letos. Evidentno je, da vlada trošarino poveča v času največje kurilne sezone. Zaradi tega je zdajšnja trošarina v višini 5,025 tolarja, kar je v bistvu prepolovljena trošarina iz časa kurilne sezone, varljiv podatek.

Vse je igra: cene in davki

Po zatrjevanju prodajalcev oziroma vlade, ki prek izdelanega modela kroji končne cene goriv, naj bi bile višje maloprodajne cene posledica povišanja cen na svetovnem naftnem trgu, zlasti dizelskega goriva in kurilnega olja. Miran Mejak, predsednik nadzornega sveta Petrola, nekdanji direktor Naftne Lendava in predvsem izredno dober poznavalec razmer na svetovnem naftnem trgu, je razloge za nove višje cene nafte na svetovnem trgu pojasnil s tem, da ce-

no določajo fizični, psihološki in tehnični dejavniki. Fizična dejavnika sta ponudba in povpraševanje, med psihološke pa sodijo pričakovanje in strahovi, kaj se lahko zgodi na primer v Savdski Arabiji ali Iraku. Tehnična vprašanja trgovanja z nafto so blagovne rezerve in zavarovalni skladi, ki povečujejo cene in povzročajo preplah. Vse to pomeni, da so cene na svetovnem trgu dejansko posledica različnih spekulacij, vse skupaj pa je velika igra. Cena za sodček surove nafte na svetovnem trgu se lahko temu primerno giblje od cene, ki je lahko nižja od 15 dolarjev za sodček, do cene, ki presega 40 dolarjev. Ker je Rusija velika proizvajalka nafte, Miran Mejak opozarja na to, kakšne težave bi imela Rusija, če bi se cene nafte znižale pod 15 dolarjev za sod. To pomeni, da velike države krojijo usodo drugih. Mejak še meni, da so cene goriv na slovenskem trgu (pa tudi drugje) vezane na časovni rok. Gre namreč za to, da imajo kupci surovin z dobavitelji sklenjene tako imenovane termenske pogodbe, v katerih so cene surovine določene za čas od enega do treh mesecev. To pomeni, da bo današnje povečanje cen za sodček surove nafte na ceno goriv in drugih bencinskih derivatov v Sloveniji lahko vplivalo šele čez mesec ali dva. Ta razlaga je potrebna za razlago podatkov, da so se na primer cene surove nafte

na svetovnih trgih "povečale danes, torej bo jutri dražji bencin".

Sicer pa so tudi cene goriv na slovenskih bencinskih črpalkah predmet spekulacij. Iz preglednic, ki jih objavljamo, je razvidno, da cene goriv kroji vlada z davki, ki so prikazani posebej, poleg tega pa tudi z maržo prodajalcem, ki je skrita v postavki "prodajna cena brez dajatev". Pri tem gre za ceno, s katero na primer Petrol prikrije vse svoje stroške (nabavo, materialne stroške, plače in drugo, kar pokriva t. i. marža). Ta se v zadnjih letih povečuje, v Petrolu pa zatrjujejo, da

so zasebno podjetje in zato njihovi stroški ne smejo zanimati nikogar. Miran Mejak je za poslovni tednik na vprašanje o tem, naj bi Petrol zahteval t. i. evropsko maržo, odvrnil naslednje: "V tržnem gospodarstvu takšnih vprašanj ni. Prodajaš pač po tržnih cenah." Če je to z vidika prodajalca še razumljivo, pa je ravnanje države, ki prihodek od "pobranih" davkov skrbno prikriva, nerazumljivo početje. Ne to, da je davke treba plačati, pač pa dejstvo, da to pred javnostjo skrivajo, saj celo novinarji o tem le malo poročajo. **Vida Kocjan**

Davki na liter kurilnega olja po letih

Datum	Vsi davki	Davek v MPC - v odstotkih
8. 8. 2000	27,138	30,22
7. 8. 2001	29,782	32,84
6. 8. 2002	29,65	34,34
5. 8. 2003	29,634	34,99
17. 8. 2004	31,142	28,34

Vir: Petrol, d. d., Ljubljana

Davki na 1 liter najbolje prodajanega bencina NMB 95 po letih

Datum	Davki (trošarina in DDV)	Odstotek davka v MPC - v odstotkih
8. 8. 2000	78,268	55,08
24. 7. 2001	110,654	64,25
6. 8. 2002	121,704	65,61
5. 8. 2003	122,756	65,09
17. 8. 2004	123,331	59,93

Vir: Petrol, d. d., Ljubljana

MPC: Maloprodajna cena na prodajnih mestih

Maloprodajna cena najbolje prodajanega bencina NMB 95 - v tolarjih

Datum	Prodajna cena brez dajatev	Trošarina	DDV	Maloprod. cena
8. 8. 2000	63,832	55,580	22,688	142,100
24. 7. 2001	61,546	83,160	27,494	172,200
6. 8. 2002	62,796	90,954	30,750	185,500
5. 8. 2003	65,844	91,323	31,433	188,600
17. 8. 2004	82,469	89,031	34,300	205,800

Vir podatkov: Petrol, d. d., Ljubljana

DDV: davek na dodano vrednost

Opomba: V razpredelnici smo upoštevali datume sprememb cen v približno istem obdobju preteklih let. Po teh podatkih so bile cene 17. avgusta vsako leto takšne, kot so navedene v razpredelnici, zato so povsem primerljive.

Maloprodajna cena kurilnega olja

Datum	Prodajna cena	Trošarina	Taksa CO ₂	DDV	Maloprod. cena
8. 8. 2000	62,662	5,00	7,80	14,338	89,80
7. 8. 2001	60,918	7,5	7,8	14,482	90,70
6. 8. 2002	56,450	7,5	7,8	14,350	86,10
5. 8. 2003	55,066	7,717	7,80	14,117	84,70
17. 8. 2004	78,758	5,025	7,80	18,317	109,90

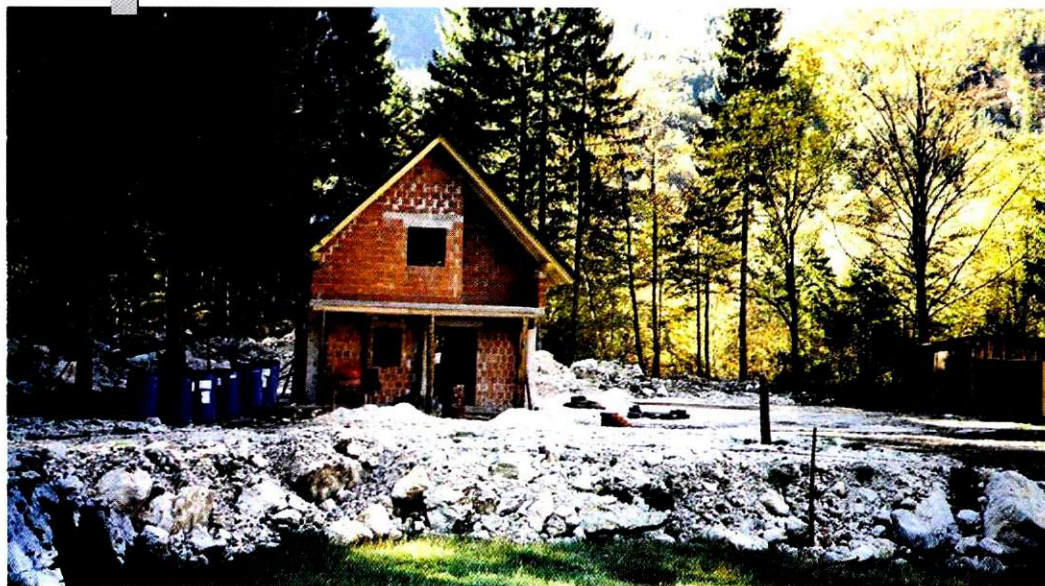
Vir: Petrol, d. d., Ljubljana

Dva Kopačeva obraza

Gradbena inšpekcija je v začetku avgusta v romskem naselju v Novem mestu porušila enega od številnih na črno zgrajenih objektov.

Spektakularno rušenje bi bilo lahko dokaz, da se je država sposobna odločno spopasti s črnimi gradnjami, če ne bi njena odločnost povsem splahnela, kadar gre za črne gradnje v Triglavskem narodnem parku.

Za omenjeni največji slovenski naravni spomenik je znano, da črne gradnje v njem v zadnjih letih rastejo kot gobe po dežju, država pa, namesto da bi ukrepala, nekatere celo podpira in jih posredno legalizira. Najzgovornejši primer takšnega ravnanja je začasni gostinski objekt ob bregu Bohinjskega jezera, ki je del Triglavskega narodnega parka. Objekt nima vseh potrebnih dovoljenj in je klasična črna gradnja, kljub temu pa ga država za zdaj ne namerava podreti. Še več, ko so člani Društva za ohranjanje neokrnjene gorske narave pred časom ministrstvo za okolje opozorili, da je omenjeni gostinski objekt črna gradnja – odlok o prostorskih ureditvenih pogojih za Triglavski narodni park, ki ga je leta 2002 sprejela občina Bohinj, namreč ne dopušča graditve začasnih objektov v območjih

naravne in kulturne dediščine –, so od ministrstva za okolje dobili naslednji odgovor: "Dejstvo je, da pristojni organ Javnega zavoda Triglavski narodni park ni izdal naravovarstvenega soglasja in da stranka ni uspeła pridobiti upravnega dovoljenja, vendar pa menimo, da omenjeni ne posega v naravo tako, da bi jo ogrožal, nudi pa poleg dodatne popestritve gostinske ponudbe tudi čiščenje okolice in sanitarije za potrebe kopalcev, zato je naše stališče, da bi objekt v taki obliki lahko obstal." Ministrstvo Janeza Kopača torej priznava, da je objekt črna gradnja, vendar meni, da to ni razlog za njegovo odstranitev, saj bistveno ne spreminja okolja, pomaga pa k bogatejši turistični ponudbi na tistem območju.

Zelena luč za črnograditelje

Odgovor, kakršnega si na minis-

trstvu nikakor ne bi smeli privoščiti, na stečaj odpira vrata vsem črnograditeljem in jim sporoča, da se jim v primeru črnih gradenj, še posebej če bodo "popestrile gostinsko ponudbo", ni treba bati sankcij ali rušenja. Tudi zaradi takšne politike Kopačevega ministrstva se seveda ne smemo čuditi, da je črnih gradenj v Triglavskem narodnem parku iz dneva v dan več. Slednje ugotavljajo tudi v Društvu za ohranjanje neokrnjene gorske narave in pravijo: "Stavbarsko dediščino v parku iz dneva v dan bolj uničujejo na črno zgrajeni počitniški objekti. Še zlasti tam, kjer je dostop mogoč po cesti. Marsikje se namreč dogaja, da nova cesta vodi naravnost do senika, ki se prav kmalu spremeni v počitniško hišico. Tudi zato je v Triglavskem narodnem parku, predvsem na Pokljuki, Fuzinskih planinah in v Trenti več sto vikendov. In to kljub temu, da

zakon to izrecno prepoveduje." Zaradi takšnih anomalij in dvolične ministrove politike, ko država na eni strani za potrebe javne kozmetike spektakularno obračunava z nekaj črnimi gradnjami Romov, na drugi pa dopušča enormno razraščanje črnih gradenj v Triglavskem narodnem parku, ne preseneča, da je koalicija Slovenija v nedavno vloženi interpelaciji zoper vlado okoljevarstveno politiko označila za neustrezno in zgrešeno. Kot pravijo v koaliciji, se črne gradnje čedalje bolj razraščajo, saj na tem področju ni reda, inšpekcije pa so neučinkovite. Minister Janez Kopač seveda takšne očitke zavrača, kar pa ne spremeni dejstva, da je vladna politika na področju črnih gradenj v tem mandatu padla na izpitu. Najboljši, ne pa edini dokaz za to so črne gradnje v Triglavskem narodnem parku.

Ales Kocjan

Politika ministra Janeza Kopača je na področju črnih gradenj padla na izpitu.

Na črno postavljeni gostinski objekt ob Bohinjskem jezeru se zdi ministrstvu dobra poživitve gostinske ponudbe (!).

Senik, ki se je počasi spremenil v počitniško hišico.

Na gradbišču nove pediatrične klinike v Ljubljani so v sredo, 11. avgusta zjutraj, končno zabrnili delovni stroji podjetja SCT, ki je bilo na razpisu izbrano za izvajalca.

To je malodane saga - s pomenljivim naslovom "Povest o jari kači" (Večer) ali pa "Deset let prepozno" (Dnevnik) - o norčevanju iz naših malčkov, njihovega zdravja in številnih donatorjev. Le-ti so nadvse plemenito celo desetletje podarjali sred-

Foto: Gregor Pohleven

Orjaški projekt

Po Zidarjevih besedah se morajo dela nadaljevati v pospešenem tempu. Če jih namreč želijo zaključiti v predvidenem roku, bodo morali po-
hiti, saj so zapleti v postopku izbire izvajalca datum začetka gradnje že si-
cer nekoliko zamaknili. Nova Pediatrična klinika bo tako za Onkološkim in-
stitutom predstavljala daleč največji projekt v zdravstvu. Klinika naj bi bi-
la dokončana v roku 28-ih mesecev, do konca leta 2006, po Zidarjevih be-
sedah pa mogoče celo prej. Vrednost gradnje in vse opreme, ki jo bo treba
na novo nabaviti, znaša 13 milijard to-

Končno oživelo gradbišče

stva, za katera se dozdeva, da so po-
nekod izpuhtela. Sklad, ki se je pre-
imenoval v Ustanovo za izgradnjo
nove pediatrične klinike, je od do-
maćih in tujih donatorjev v minu-
lem desetletju zbral namreč okoli 500
milijonov tolarjev, ki naj bi bil po be-
sedah poslovne direktorice pediatrič-
ne klinike Biserke Marolt Meden
"porabljen v skladu z namenom in
statutom ustanove". To je najbrž kaj
slaba uteha tistim dobronamerni-
kom, ki so si predvsem želeli najpo-
polnejšo oskrbo za naše otroke. Te-
žko je tudi razumeti posplošena
prigovarjanja o skromni nataliteti, če
pa še vedno ne uspemo na najosnov-
nejši ravni poskrbeti za spoštovanje
človekovih pravic, v smislu upraviče-
vanja njihovih (donatorskih) dejanj
ter nudenju osnovnega servisa otro-
kom. V predvolilnem obdobju pa se
zdi, da celo na rovaš najmlajših ma-
nipuliramo in vodimo predvolilno
kampanjo. V nasprotnem bi se saga
o izgradnji pediatrične klinike zaklju-
čila že davno pred tem, temeljni kam-
ni pa ne bi služili zgolj za podajanje
iz ministrskih v ministrska naročja.

Dan D: 15.12.2006

Po zdajšnjem časovnem načrtu
naj bi bila gradnja končana 15. de-
cembra 2006, pri SCT pa ocenjuje-
jo, da bi bilo mogoče dela opraviti
še prej. Začetka del so se med dru-
gimi udeležili tudi predsednik upra-
ve SCT Ivan Zidar, minister za

zdravje Dušan Keber, generalni di-
rektor Kliničnega centra (KC) Ljub-
ljana Franc Hočevnar ter strokovni
direktor KC Zoran Arnež. Na grad-
bišču so delavci že začeli postavljati
zaščitne ograje, bagri pa ravna jo zem-
ljo in jo pripravljajo za gradnjo. Na-
ložbo, vredno dobrih 13 milijard to-
larjev, bo večinoma financiralo mi-
nistrstvo za zdravje, manjši, že ome-
njeni del - okoli 500 milijonov tolar-
jev - pa je zbrala Ustanova za novo
pediatrično kliniko. Doslej sta bili za
pripravljalna dela, to je za prestavi-
tev komunalnih vodov ter izkop in
zaščito gradbene jame, že porabljeni
dve milijardi tolarjev, od česar je 1,7

milijarde tolarjev prispevalo minis-
trstvo, 300 milijonov pa Ustanova za
novo Pediatrično kliniko. Nova pe-
diatrična klinika bo imela 26.000
kvadratnih metrov bruto površine,
na katerih bo prostora za 201 bolni-
ka, predvidenih pa je še 128 po-
možnih ležišč za njihove starše ter tu-
di prostor za celotno otroško kirur-
gijo z intenzivno terapijo. V nekda-
nji zgradbi Zavoda za varstvo pri de-
lu bo locirana skupna laboratorijska
dejavnost Kliničnega centra, ki bo
služila tudi kliniki; na strehi Urgent-
nega bloka, ki naj bi ga prenovili vzpo-
redno z gradnjo nove klinike, pa bo
tudi pristajališče za helikopterje.

larjev, od tega pa sta bili že vloženi dve
milijardi. Vzoredno z izgradnjo kli-
nike bodo v Kliničnem centru kon-
čali tudi z dograditvijo Urgentnega
bloka, zgrajena bo garažna hiša, s čim-
er bo urejen mirujoči promet okoli
KC, na strehi urgence pa bo tudi he-
liport. Nova Pediatrična klinika bo po
mnenju Franca Hočevnarja pomenila
predvsem izboljšanje pogojev dela v
KC. Tu se namreč razvijajo nova zna-
nja, kar je še dodaten razlog, zakaj
so potrebni dobra infrastruktura in
pogoji dela. Ustanova za novo pe-
diatrično kliniko pa tudi sedaj, ko
je pogodba podpisana in bodo dela
končno stekla, ne bo prenehala z de-
lovanjem. Poslovna direktorica Pe-
diatrične klinike in predsednica
uprave Ustanove za novo pediatrič-
no kliniko Biserka Marolt Meden je
pojasnila, da nameravajo še nadalje-
vati z zbiranjem denarja za kliniko,
"kajti v vseh bolnišnicah po svetu
imajo nevladne organizacije za zbi-
ranje sredstev t.i. fund raising orga-
nizacije, saj nikjer na svetu ni toliko
denarja v državi, da bi lahko samo s
temi sredstvi sledili napredku zna-
nosti in medicine ter zagotavljali vso
tisto opremo, ki je potrebna in ki si
jo želimo." Vsa oprema za novo kli-
niko namreč ne bo nabavljena na
novo, ampak bo preseljena s stare lo-
kacije. Ta je večinoma že iztrošena, v
proračunu pa ni denarja še za naba-
vo novih naprav, zato je bodo zbirali
denar za nabavo nove opreme.

Lovro Kastelic

Poslanec SDS France Cukjati: "Navkljub temu, da je izgradnja pediatrične klinike nadvse pomembna, pa jo lahko šte-
jemo tudi med predvolilne aktivnosti. Zapleti v zvezi s pediatrično kliniko so se
vršili s strani mesta Ljubljane, zraven pa sovpadajo tudi zgrešene administra-
tivne zadeve (napačen razpis). Z "vrha" je bil zdaj zagotovo dan impulz in so
dišče je naposled po hitrem postopku pospešeno razrešilo problematiko."

So na Kebrovem ministrstvu za zdravje
pohiteli z gradnjo pediatrične klinike
tudi zaradi predvolilnih potreb?

Do kdaj brez odškodnin?

Poletje je zaradi klimatskih sprememb vse bolj negotov letni čas, katastrofalna neurja pa so že skoraj "običajna". Zadnja v vrsti naravnih katastrof je prizadela severovzhodni del Slovenije v ponedeljek, 9. avgusta.

Gmotna škoda je bila največja na Štajerskem, Koroskem, v Pomurju in na Gorenjskem. Zadnjih nekaj poletij kmetovalcem ni dalo dihati niti v prenesenem pomenu. Če je lansko poletje podrl vročinske rekorde in prineslo s seboj dolgotrajna sušna obdobja, je letošnje postreglo z vrsto naravnih ujm, ki so med drugimi prizadele številna izrazito poljedelska področja. Škoda je ogromna, saj je v mnogih primerih toča prizadela celoten pridelek, pa tudi regije, o katerih teče beseda, ne sodijo ravno med najbogatejše.

Neurja povrnila spomin

Poškodovani so bili objekti in vozila v Slovenskih Konjicah in Zrečah, meteorne vode so odnašale lokalne ceste in mostove na Koroskem, prizadeti so bili hotelski objekti na Bledu itd. Neurje z orkanskim vetrom je marsikje spremljala tudi toča, kot na primer na Gorickem in v Prlekiji, kjer so bile hudo prizadete prav kmetijske površine. In kaj je izvedela slovenska javnost v zvezi s prizadetimi območji? To, da država še zdaj ni dodelila prizadetim kmetovalcem niti celotne odškodnine za lansko leto, hkrati pa njeni predstavniki zagotavljajo, da prizadeti ne bodo pozabljeni. Najnovejša neurja so očitno sprožila nenadno vrnitev spomina odgovornim.

Ocenjevanje škode

Medtem je Uprava RS za zaščito in reševanje na podlagi uredbe o metodologiji za ocenjevanje škode pozva-

la občine, ki jih je prizadelo omenjeno neurje s točo, naj njihove komisije pripravijo prve ocene škode na kmetijskih površinah. Teh občin je veliko: Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Zreče, Oplotnica, Ljubenec na Pohorju, Puconci, Rogašovci, Grad, Cankova, Veržej, Razkrižje, Ljutomer, Mestna občina Ljubljana in Škofljica. Marina Rojko iz Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano nam je razložila, da so v skladu z Zakonom o odpravi posledic naravnih nesreč oškodovanci upravičeni do državne pomoči zaradi naravne nesreče v primeru, ko škoda preseže 0,3 promile načrtovanih prihodkov državnega proračuna oziroma v obdobju 120 dni (letos bo ta znesek približno 466 mio sit). "Glede na to, da so posledice toče 9. avgusta zelo velike, bo ta prag zagotovo že prej presežen," nam je zagotovila Rojkova. Sicer imajo oškodovanci pravico do omenjenih pomoči tudi tedaj, če verificirana višina preseže za njih določen prag. Škodo predhodno oceni občinska komisija. V državnem proračunu pa obstaja rezerva, namenjena tudi odpravi posledic naravnih nesreč.

Višina pomoči se razdeli med vse upravičence, odvisna pa je tudi od razpoložljivih sredstev, zakonska meja je 40% neposredne škode, za proizvodnjo kmetijske rastline po oceni največ 60%, kar potrди poseb-

Bo ministrstvo za kmetijstvo pod vodstvom dr. Milana Pogačnika (in ostali pristojni resorji) tokrat vendarle poskrbelo za kmetovalce?

na komisija. Lani je ministrstvo zagotovilo tudi 20.000 ton koruze iz blagovnih rezerv kot pomoč živinorejcem za krmo živine, izplačana pa je bila tudi akontacija pomoči za poljščine in travinje. "Sredstva so bila glede na prve ocene škode povečana za 1,633 mrd oz. skupaj na 8.970 mrd SIT," nam je razložila Rojkova, denar pa naj bi oškodovanci prejeli septembra. Naša sogovornica je priznala, da konec lanskega leta sadjarji, vinogradniki in hmeljarji niso dobili akontacije, ker "v danem trenutku še ni bilo možno oceniti, kakšna bo škoda na pridelku." To je namreč možno šele ob trgatvi in obiranju sadja in hmelja. Zato pa bodo te tri panoge deležne prioritete obravnave pri dokončnem obračunu naslednji mesec.

Rojkova je poudarila, da je šlo v tem primeru za prek 54.660 upravičencev in 65.500 vlog za točo, pozebo in sušo. Vloge so se zbiral do 31.3.2004, nakar je sledil pregled vlog in pošiljanje nepopolnih vlog v dopolnitev. Preden je Agencija za kmetijske trge in razvoj podeželja začela pregledovati vloge in izračunavati škodo, pa je morala vlada popraviti še uredbo o načinu izračuna škode in iz proračunske rezerve pri Ministrstvu za finance zagotoviti dodatna finančna sredstva v višini 1,633 mrd sit. Po zagotovilih predstavnice ministrstva bo drugi del pomoči zaradi lanske suše izplačan v letošnjem septembru. Škodo, ki so jo nedavno povzročila neurja, pa popisujejo občinske komisije, ki bodo zbrane podatke posredovale Upravi RS za zaščito in reševanje. Na podlagi teh podatkov bo šele možno oceniti skupno škodo in kolikor bo ta preseгла 0,3 promile načrtovanih prihodkov državnega

Mnogi kmetje bodo zaradi toče zopet ob večino pridelka.

proračuna, bodo izpolnjeni pogoji za sprejem sanacijskega programa.

Zakon ne omogoča intervencije

Iz opozicijskih vrst so trije poslanci javno pozvali predsednika vlade Antona Ropa, naj se zavzame za prizadeta območja. Podpisani Rudolf Petan in Jožef Jerovšek (oba SDS) ter Ana Marija Tisovic (NSi) so poudarili, da zaradi razsežnosti posledic neurij, občine ter prizadeti posamezniki in podjetja, brez solidarnosti države, posledic ne morejo sanirati. Poleg škode na objektih so popolnoma uničeni letošnji kmetijski pridelki, "pri tem pa je treba upoštevati dejstvo, da država še ni poravnala niti škode lanske letošnje suše," so zapisali. Po ocenah je samo v občini Slovenske Konjice za 3 milijarde sit škode oziroma skoraj dvoletni proračun občine, kar je primerljivo s posledicami potresa v Posočju. Podobne razmere so tudi v Prekmurju in Podravju. Zato predsednika vlade pozivajo, naj vlada in ministristva nemudoma poskrbijo za interventno pomoč države, saj po njihovih besedah lani sprejeti Zakon o odpravi posledic naravnih nesreč tega ne omogoča, na kar so poslanci Koalicije Slovenija opozarjali že ob sprejemanju zakona, saj je prag ukrepanja države postavljen tako, da dejanske pomoči države ne omogoča. Potrditev te teze je bila po njihovem potreba po sprejetju posebnega zakona po potresu v Posočju. Izpostavili so tudi razvojne težave prizadetih območij, zaradi česar je hitra pomoč še toliko bolj nujna.

Na krizno stanje je opozorila tudi Slovenska ljudska stranka (SLS). V sporočilu za javnost je pozvala vlado, naj v skladu z zakonom o izvrševanju proračuna takoj sprejme sklep

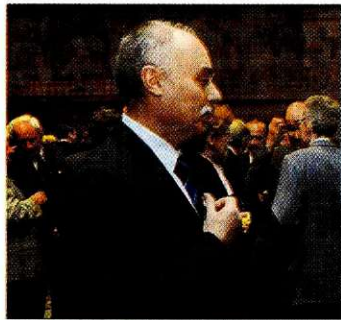
za zagotovitev pomoči občinam, kjer je bila škoda največja. Če pa proračunske rezerve zaradi številnih letošnjih naravnih nesreč ni dovolj, SLS vladi predlaga takojšnjo zagotovitev sredstev z ustreznimi prerazporeditvami. V preteklosti je večina izplačil po podobnih naravnih nesrečah zamujala, pogosto pa je od obljubljenih sredstev pricurjal le del, menijo pri SLS. Zato se bojijo, da bi se praksa ponovila. SLS sedaj pričakuje, da bo vlada ukrepala hitro in učinkovito.

Ne morejo čakati do septembra

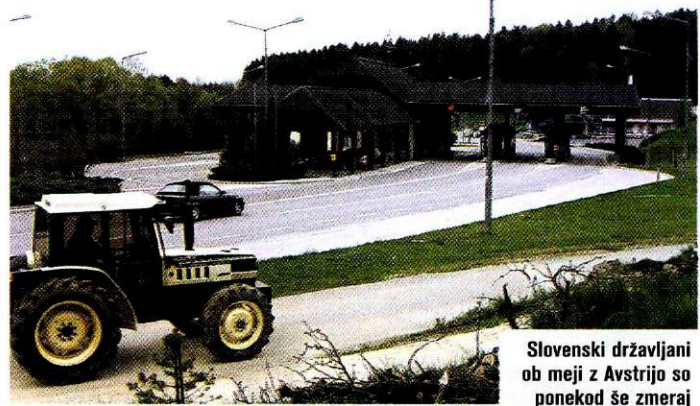
Janko Halb, župan občine Rogasčevci, prav tako ni zadovoljen z odnosom države oziroma posameznih ministrstev. Ker so prebivalci Prekije utrpeli veliko škodo, poleg tega pa niso dobili še niti odškodnin za lansko sušo, je pisno apeliral na vlado. Premiera Ropa je Halb zaprosil za aktiviranje pristojnih ministrstev (kmetijskega, okoljskega in obrambnega), ki naj pripravijo konkretnije predloge za rešitev nastale stiske. Omenjena ministristva niso izvršila svojih nalog, saj vsi oškodovanci niso prejeli odločb, kaj šele da bi jim kaj izplačali. Halb je pripravil koordiniran sestanek županov prizadetih prekmurskih občin, na katerega so povabili predstavnike ministrstev, a se je odzvala le dr. Marija Markš iz kmetijskega resorja, pa še ona je postregla le s pavšalnimi odgovori, je pojasnil župan. Sedanja ministrska ekipa sicer ni kriva za napake, ki so se nakopičile v preteklosti, poudarja Halb. Nikakor pa ne morejo sprejeti odgovorov, da bodo odškodnine nakazane septembra. Izplačila morajo biti takojšnja, stvar pa naj se, če ne bo šlo drugače, uredi se predplačili. **Mitja Volčanšek**

Za župana Rogasčevca Janka Halba je čakanje na september za izplačilo odškodnin nesprejemljivo.

Rudolf Petan (SDS, na sliki) je poleg Jožefa Jerovskega (SDS) in Ane Marije Tisovic (NSi) premiera opozoril na slabosti lani sprejetega zakona o odpravi posledic naravnih nesreč.

Slovenski državljani ob meji z Avstrijo so ponekod še zmeraj predmet dolgotrajnih pregledov, ki niso v skladu z novim režimom mejne kontrole, ki je začel veljati 1. maja 2004.

Na meji po starem

S prvim majem letos meje z ostalimi državami članicami Evropske unije resda niso izgubile, a so vsaj odpadle številne formalnosti, ki so oteževale prehod ljudi in blaga, kar v prvi vrsti velja za carinske prepreke.

In vendar omenjena trditev ne drži v celoti, vsaj pri meji z našo severno sosedo Avstrijo ne. Pred dnevi so namreč televizijski mediji prislunili prebivalcem ob meji, ki se marsikje pritožujejo nad nenavadno ostrimi in natančnimi kontrolami avstrijskih obmejnih organov, ki se vedejo, kot da se po prvem maju ne bi ničesar spremenilo.

Avstrija si je pred vstopom Slovenije v EU spretno izposlovala prehodne "ugodnosti", med katerimi je mnogo prahu dvignila omejitev prehoda avtoprevoznikov oziroma ohranitev t.i. sistema dovolilnic. Kot smo pred meseci pisali tudi v Demokraciji, je to povzročilo precej hude krvi med avtoprevozniki in ministristvom za promet (tedaj ga je vodil še Jakob Presečnik), ki ni znal pridobiti zadostnega števila omenjenih dovolilnic. Avstrija je tovrstni ukrep utemeljevala z varovanjem alpskega ekosistema, saj ima Švica ne nazadnje podobne omejitve.

Še ena od izjem, ki si jih je izposlovala Avstrija, je omejen uvoz ci-

garet (do 25), ki pa velja le za avstrijske državljane. Avstrijski mejni policisti so tudi pri "tobačnih" kontrolah svojih državljanov menda izredno temeljiti, kot da bi opravljali še delo carinikov. Omejitve avstrijski organi poudarjajo tudi z napisi, pri čemer pa so pozabili pripisati, da za ne-Avstrijce omejitve karkopak ne pride v poštev. Razlog za tovrstno omejitev naj bi bila višina davka na tobačne izdelke pri novih članicah, ki bodo morale davčno stopnjo v naslednjih letih prilagoditi evropskim. Zato so Avstrija in ostale stare članice dobile pravico do ohranitve uvoznih omejitev.

Schengenska meja pomeni sicer še vedno prisotno mejno kontrolo, ki bo predvidoma odpravljena leta 2006 ali 2007, vendar naj bi bila mejna kontrola že zdaj enotna, se pravi da bi jo opravljali po dogovoru le slovenski ali le avstrijski organi, vsekakor pa so pri tem carinske kontrole izključene. Toda poraja se nam občutek, da gre pri naših sosedih za poudarjanje domnevne večvrednosti s posrednim poudarjanjem obstoja meje na Karavan-kah. Ali so strožje kontrole potrebne zaradi nesposobnosti naših obmejnih organov, zaradi negotovosti, ki jo naša država zbuja pri vselej natančnih Avstrijcih, ali zaradi česa tretjega, pa nam najbrž ne bo uspelo izvedeti. **Mitja Volčanšek**

Bangladeška stiska

Bangladeški minister za hrano in naravne nesreče Čovdhuri Kamal Ibne Jusuf je dejal, da bo Bangladeš, ki se trenutno sooča z najhujšimi poplavami v zadnjih šestih letih, v naslednjih petih mesecih potreboval pomoč v hrani za okoli 20 milijonov prebivalcev, pri tem pa računajo na

pomoč širše svetovne skupnosti. Pomoč bo potrebna, ker je bil ob monsumskem deževju in poplavah uničen letošnji kmetijski pridelek, veliko ljudi pa je zato ostalo tudi brez dela. Zaradi letošnje naravne katastrofe je od 140 milijonov prebivalcev skupno prizadetih 60 odstotkov prebivalstva te države. Medtem so narasle vode na več območjih države

ve začele upadati, širiti pa so se začele bolezni, ki vsakodnevno večajo število smrtnih žrtev v Bangladešu.

Ukradli Picassovi deli

Iz nekega pariškega stanovanja v središču mesta so ukradli deli Pabla Picassa, litografijo Ples (Danse) in risbo s tušem, Slikar in njegov model (Le peintre et son modele). Ko se je premožni ljubitelj umetnosti vrnil z dopusta, je našel na odprta vrata stanovanja, ni pa opazil sledi vlomila. Risbo Slikar in njegov model je Picasso ustvaril 10. januarja leta 1954. Nedavno tega so delo ocenili na 60 do 80.000 evrov. Vrednost litografije Ples, odtisnjene v 50 primerkih, poznavalci ocenjujejo na šest do devet tisoč evrov.

Zasegli tono heroína

Ruski obmejni vojaki so v Tadžikistanu zasegli več kot tono mamila, kar je največja pošiljka heroína iz Afganistana v zadnjih enajstih letih. Heroin so odkrili v nekem skrivališču na meji. Poleg tega so aretirali glav-

nega tadžikistanskega nadzornika za mamila, Gaforja Mirsojeva. Breme nijo ga umora in drugih zločinov. Več tisoč vojakov pod ruskim poveljstvom od leta 1993 pomaga patrolirati ob meji Tadžikistana z Afganistanom, ki je največji svetovni proizvajalec opija. Tadžikistan leži na veliki trgovski poti za prepovedana mamila. Tadžikistanska vlada načrtuje prevzem nadzora nad svojimi mejami do sredine leta 2006, ko naj bi dosegla relativno stabilnost po petletni državljanski vojni v 90. letih.

Neverjetni kanabis

Po podatkih Evropskega centra za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (EMCDDA) za leto 2002 je vsaj eden od petih odraslih Evropejcev že poskusil kanabis. Vse več evropskih držav pa poroča, da kanabis oziroma marihuano uživa okoli 20 odstotkov populacije, tako da ta še naprej ostaja najbolj pogosto uporabljena prepovedana droga v Evropski zvezi. Po podatkih Urada za droge in kriminal pri Združenih narodih pa je leta 2001 v svetu uživalo kanabis kar 163 milijonov ljudi. Poleg tega raste trend iskanja pomoči v programih zdravljenja zaradi težav z marihuano, na kar med drugim kaže podatek, da v več evropskih državah uporabniki drog bolj pogosto iščejo pomoč le zaradi heroína.

Brez nasmeha

V Veliki Britaniji so se odločili za nova pravila glede fotografij v potnih listih. Tako bo dovoljen le neopazen nasmeh, saj bodo morala biti usta zaprta. V novih navodilih od-

delek za potne liste Velike Britanije opozarja, da bodo sprejemali le fotografije, ki bodo obraz prikazovale v celoti, s pogledom, zazrtim v objektiv, z nevtralnimi izrazom in zaprtimi usti. Oči na fotografiji morajo biti odprte, brez sončnih očal ali zatemnjenih stekel, pa tudi lasje jih ne smejo zakrivati, je še omenjeno v navodilih, ki naj bi ustrezala pred kratkim sprejetim mednarodnim normam. Sicer pa bodo nova navodila, med njimi tudi o fotografijah na potnih listih, ki pomenijo pomemben korak pri razvoju biometričnih potnih

listov, v Veliki Britaniji sprejeli leta 2005 v okviru boja proti ponarejanju in mednarodnemu terorizmu.

Proti vrečkam

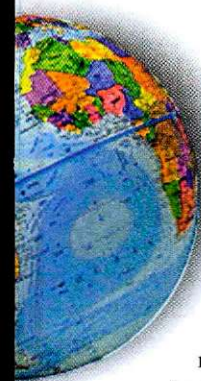
Malo avstralsko mesto Huskins na obrobju jezera Jarvis se je nedavno tega pridružilo vse večjemu številu mest na tej celini, ki so prepovedala uporabo plastičnih vrečk. Samo v Avstraliji 20 milijonov prebivalcev letno uporabi in odvrže sedem milijard plastičnih vrečk, avstralska vlada pa je vsem velikim trgovskim središ-

Oprah gre dalje

Oprah Winfrey, ena od najbolje plačanih voditeljic na ameriški televiziji, je podpisala novo pogodbo za prikazovanje svoje priljubljene televizijske oddaje do leta 2011. Od prvega prikazovanja na nacionalni mreži leta 1986 je Show Oprah Winfrey prejel 38 nagrad emmy, prikazovali so ga že v 107 državah, vzdržal pa je tudi na vrhu najbolj gledanih oddaj na ameriški televiziji v zadnjih osemnajstih letih.

čem ukazala, naj do leta 2005 prepolovijo uporabo plastičnih vrečk. Strokovnjaki ocenjujejo, da zemljani vsako leto porabimo na desetine milijard kosov te skoraj neuničljive embalaže. Razkranje navadne plastične vrečke traja namreč kar 1000 let.

Večni zobobol

Skupina francoskih in izraelskih znanstvenikov je na fosilu dveletnega otroka, ki so ga odkrili med izkopavanji v Etiopiji, ugotovila znake genetske bolezni. Znanstveniki trdijo, da gre za enega doslej najstarejših odkritih znakov dedne bolezni. Otrok, ki je pripadal vrsti homo

erectus in od čigar okostja se je ohranil le manjši del čeljusti, je trpel za amelogenezo, boleznijo zobne sklenine. Za to redko boleznijo trpi, recimo, eden na 8000 Američanov, v nekaterih drugih državah, na primer na Švedskem, pa se pojavlja pogosteje.

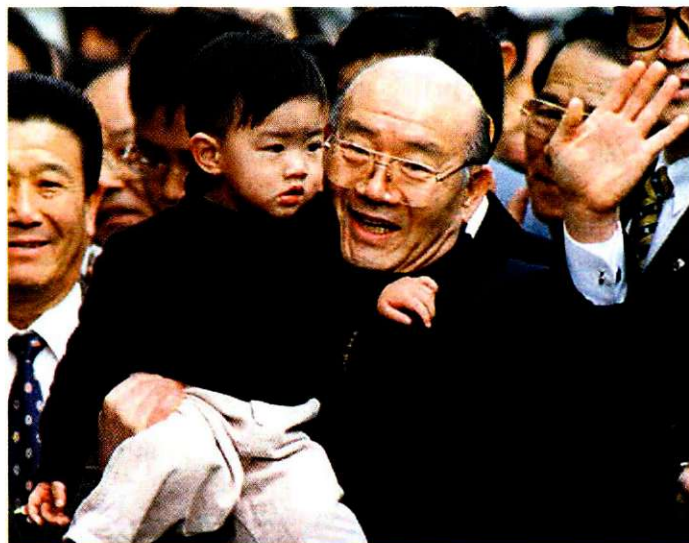
Zgodovine ne poznajo

Po izidih javnomnenjske raziskave več kot polovica mladih Britancev ne ve, kdaj je potekala odločilna zračna bitka za Anglijo, ki je Nemcem onemogočila, da bi zagospodarili na nebu nad Britanskim otočjem. Za petino mladih Britancev, starih od 16 do 24 let, je bila ta bitka med prvo svetovno vojno, in ne poleti leta 1940,

za 12 odstotkov vprašanih pa se je to zgodilo med stoletno vojno drugega leta 1354 oziroma pred 650 leti. Niti upokojenci niso veliki poznavalci zgodovine svoje države. Okoli 90 odstotkov Britancev, starejših od 65 let, sicer ve, katerega leta se je odigrala bitka za Anglijo, zato pa jih 22 odstotkov ne ve, da so rimske legije okupirale Britansko otočje.

Nov škandal

Italijo pretresa nov korupcijski škandal. Državno tožilstvo v Milanu je uvedlo preiskavo proti približno 12 podjetjem, ki naj bi izplačevala podkupnino nekemu managerju hčerinske družbe energetskega koncerna Eni Enipower. Dva poslovneza, ki naj bi delovala kot posrednika, ki naj bi delovala kot posrednika, so že prejeli, sicer pa bi lahko bilo v preiskavo vpletenih več kot 30 managerjev, razsežnost afere pa zaenkrat še ni znana. Navkljub temu je državni tožilec povedal, da gre za široko razvejan korupcijski sistem, ki utegne zasenčiti celo znameniti škandal Tangentopoli iz 90. let. Sicer pa je škandal izbruhnil potem, ko je švicarsko-švedski tehnološki koncern ABB lani poleti odkril nepravilnosti pri svoji hčerinski družbi v Italiji. Kot so sporočili junija lani, naj bi hčerinska družba iz Dalminija pri Milanu v letih med 1998 in 2004 olepšala svoje poslovne rezultate za približno 70 milijonov dolarjev. Neki bivši manager v družbi Enipower je medtem že priznal, da je za sklenitev pogodb od ABB prejel podkupnine v višini približno 400.000 dolarjev. Milansko državno tožil-

Obsojen predsednikov sin

Sina nekdanjega južnokorejskega predsednika Chun Doo Hwana je sodišče v Seulu obsodilo na dve leti in pol zapora. Chun Jae Yong bo moral poleg tega plačati 3,3 milijarde wonov (2,8 milijona dolarjev) kazni zaradi utaje davka na obveznice, ki jih je domnevno podedoval od svojega dedka. Preiskovalci trdijo, da denar izvira iz nezakonitega premoženja, ki si ga je nabral njegov oče, ko je bil na oblasti. Chun Doo Hwan je leta 1980 v Južni Koreji vzpostavil vojaški režim in državo vodil do leta 1988. Leta 1996 je bil obsojen na smrt zaradi veleizdaje, vendar je bil naslednje leto oproščen. Obsojen je bil tudi zaradi korupcije; vrniti bi moral več kot 220 milijard wonov, vendar je trdil, da je brez denarja.

stvo je zatem aretiralo oba posrednika, od katerih je eden dejanja priznal, drugi pa vse obtožbe zavrača.

Droge v vodi

V Veliki Britaniji so v pitni vodi našli merljive količine znanega anti-depresiva prozac, zaradi česar eko-

logi zahtevajo takojšnjo preiskavo in zatrjujejo, da gre za skrivnostno množično drogiranje. Agencija za okolje je namreč odkrila, da se prozac nalaga v rekah in podzemnih vodah, iz katerih črpajo oziroma pridobivajo pitno vodo. Trenutno potekajo pogovori s farmacevtsko industrijo, da bi čimprej ugotovili morebitne posledice za človekovo zdravje in ekosistem. Sicer pa je v desetih letih predpisovanje anti-depresivov v Veliki Britaniji naraslo iz devetih na 24 milijonov receptov na leto..

Dragocene vile

Guverner ameriške zvezne države Kalifornija Arnold Schwarzenegger je s prodajo treh parcel na svojem velikem posestvu zaslužil kar nekaj dodatnih milijonov dolarjev. Nekdanji hollywoodski zvezdnik in njegova žena Maria Shriver sta prodala tri zemljišča v luksuznem predmestju Pacific Palisades v bližini Los Angelesa, katerih vrednost je bila ocenjena na 18 milijonov dolarjev. Zakonca tam nista živela od leta 2002, ko sta se vselila v vilo v Brentwoodu, vredno 12 milijonov dolarjev. Eno od parcel z bazenom in teniškim igriščem, ki jo je Arnold

za valentinovo podaril soprogi, naj bi kupila sorodnica Marie Shriver za več kot tri milijone dolarjev.

Namesto zdravil

Psihiatri so začeli slediti novemu načelu Človek čuti tisto, kar je, ki je posledica nove teorije o pomembni povezavi med dieto, delovanjem možganov in emocionalnim stanjem posameznika. Po mnenju znanstvenikov raziskovanje vplivov določenih vrst hrane lahko prinese nove revolucionarne načine zdravljenja depresije in drugih psihičnih bolezni, ki bi jih odslej lahko zdravili z dietami namesto z zdravili. Povečan vnos polnasičenih in nenasičenih maščobnih kislin Omega 3, ki jih je največ v ribah, ima velik vpliv na depresivna stanja. Zato naj bi bili Japonci in Finci, ki zaužijejo največ rib, najmanj podvrženi depresijam. Po neki nedavni britanski raziskavi so kar pri 88 odstotkih depresivnih pacientov opazili prenehanje napadov panike, nihanj razpoloženja in depresivnih kriz, če so iz svoje prehrane izključili sladkorje, kofein, alkohol in nasičene maščobe kisline in hkrati začeli uživati več sadja, zelenjave in rib, predvsem tune in sardine.

Vdali so se

Okoli 150 otrok v starosti od 4 do 17 let iz družin beguncev – večinoma deklice, polovica iz držav nekdanje Jugoslavije in Sovjetske zveze, druge pa iz Irana, Sirije, Turčije in Alžirije – leži v švedskih otroških bolnišnicah v stanju popolne apatije, nekateri od njih so že pred meseci nehali jesti in govoriti ter se popolnoma pogreznili vase. Bolnišnično osebje jih prisilno hrani, menja plenice in jih redno obrača, da ne bi dobili preležanin. Njihovi boleznijo ni imena, imenujejo jo "fenomen", "odsotnost kontaktiranja" ali "apatija beguncev". Večinoma so zdravniki nemočni, predvsem v primerih, ko takšno stanje traja več kot 40 tednov. Po podatkih švedske človekoljubne organizacije Rödada Barnen v znanstveni literaturi ta bolezen še ni bila opisana, kaže pa, da je skoraj povsem neznana zunaj Švedske. Te bolne otroke je mogoče primerjati z žrtvami vojn in psihičnih travm, ki kasneje živijo brez smisla – vendar se ne uležejo, ker vedo, da bodo potem umrli.

Bolezni možganov

Število bolnikov, ki trpijo za katero od možganskih bolezni, vključno z Alzheimerjevo in Parkinsonovo ter boleznijo, ki prizadene centre za gibanje v možganih, se na Zahodu povečuje. Možganske bolezni so "zavzele" Zahod v manj kot 20 letih. Stanje je postalo alarmantno še posebej zato, ker je ugotovljena posredna zveza med povečanjem pojavov demence in uporabo umetnih gnojil, pesticidov ter povečanjem drugih onesnaževalcev v zraku. V poznih 70. letih je bilo v Angliji in Walesu okoli 3.000 smrti zaradi možganskih bolezni, konec 90. pa jih je bilo kar 10.000. Poleg tega se je znižala tudi starostna meja obolenosti. Število obolenj za Alzheimerjevo boleznijo in drugimi oblikami senilnosti je po vsej Evropi v 20 letih naraslo za 90 odstotkov pri ženskah in kar za dvakrat pri moških. Parkinsonove bolezni je po vsem svetu pri obeh spolih za 50 odstotkov več. Vzroki za to niso samo v tem, da ljudje na splošno živijo dlje, vzrok je onesnaženje okolja pa tudi prehrana.

Otroke s seboj

Na Škotskem bodo otroci zapornic odslej lahko ostali skupaj z materami v zaporih do svojega petega leta. Do sedaj je veljalo, da so z materami lahko do 18. meseca starosti, dobo bodo do petih let podaljšali v posamičnih primerih. Odperti zapor lahko omogoča skoraj naravno okolje in načelnica škotskega ženskega zapora Cornton Vale Brooksova meni, da ni nobenega razloga, da bi otroke oddajali v rejo. Bistvo je v tem, da bi ženske zapornice živele v neodvisnih enotah na ozemlju zapora. Lahko bi svobodno dojele majhne otroke, sicer pa bi se morale javljati in biti čez noč z otrokom zaklenjene. Ko bi bili otroci stari pet let, bi jih izročili drugim članom družine, kjer bi počakali, da njihove matere odslužijo kazen. Vsak primer bodo psihologi in socialni delavci obravnavali posebej, saj se bodo odločali predvsem v dobro otroka. Ta čas v zaporu Cornton Vale skupaj z materami živijo trije otroci, po tej odločitvi pa jih bo tam lahko živelo tudi do deset.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

datum rojstva: _____

ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum: _____

podpis naročnika: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: ☐ upokojenec ☐ invalid ☐ brezposeln ☐ študent ali dijak

S to naročilnico se zavežem,
da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!
cena: 550 SIT

Durao Barroso, prihodnji predsednik evropske komisije, je poskrbel za njeno uravnoteženo sestavo.

Prihodnji predsednik evropske komisije Durao Barroso je pohitel z razdelitvijo komisarskih mest. Naloga ni bila lahka, saj ekipe dejansko ni mogel izbirati – vzeti je moral, kar so mu ponudile vlade držav članic, ostala mu je le pravica, da jim dodeli pristojnosti in poskuša s tem ustvariti dovolj sposobno ekipo, hkrati pa ustrezno ravnotežje med članicami: velikimi in majhnimi, novimi in stari. Prvi vtis je, da mu je to uspelo.

Čeprav morajo dajati vsi komi-

njih pred evropskim parlamentom aprila letos, ko so kandidirali za začasne komisarje. To nam potrjuje, da je Barroso očitno upošteval tako "težo" države kot "težo" kandidata, ki ga je bila pripravljena ponuditi.

Naj omenimo, da je regionalna politika po kriteriju, s koliko denarja razpolaga, na drugem mestu. Na prvem mestu je kmetijstvo, ki porabi slabo polovico celotnega proračuna. Zanj bo zadolžena Mariann Fischer Boel iz Danske. Srednje veliki državi je pripadel še eden od naj-

Barrosovo ravnotežje

sarji evropskemu interesu prednost pred nacionalnim, ni vseeno, od kod kdo prihaja. Barroso je prvi, ki sestavlja evropsko izvršilno oblast po veliki širitvi. Poleg dejstva, da ima v nasprotju s predhodnikom opraviti s 25 in ne več s 15 državami, bo to tudi prva evropska komisija, v kateri bo le po en komisar iz vsake države. Velike članice so prej imele po dva, in ko so privolile v spremembo, so v zameno pričakovale najpomembnejša komisarska mesta. Javno je šel v teh pričakovanjih najdlje nemški kancler Gerhard Schröder, ki si je v novi komisiji zamisljal položaj gospodarskega "superkomisarja", na njem pa svojega rojaka in strankarskega kolega Günterja Verheugna.

Položaji za največje

Barroso, ki je sicer diplomatsko zatrjeval, da ni nanj nihče pritiskal, se je tem (javnim) pritiskom očitno uspešno uprl. Dobro je vedel, kakšne medsebojne zamere in zapleti bi lahko sledili, če bi nekateri komisarji formalno pomenili več kot drugi, zato se je odločil, da vztraja pri uravnoteženosti. Velikim starim članicam je dodelil pomembne položaje, vendar je nekatere prav tako pomembne dodelil tudi majhnim in novim. Bolj kot kdor koli pred njim je poskrbel tudi za ravnotežje med spoloma, saj bo v predlagani komisiji kar osem žensk, od tega vsaj štiri na najpomembnejših položajih.

Deloma je ustregel željam nemškega kanclerja, ko je Verheugnu do-

delil ključni gospodarski resor: industrijo in podjetja. Morda nekoliko manj je s tem ustregel samemu Verheugnu, ki ga čaka hitra prekvalifikacija. Dosedanji komisar za širitev EZ namreč uživa nesporen ugled kot diplomat, nikoli pa se ni resno ukvarjal z gospodarstvom. Ob tem resorju mu bo Barroso dodelil še eno od petih podpredsedniških mest v komisiji.

Še dva podpredsednika bosta izhajala iz velikih članic: Francoz Jacques Barot, zadolžen za promet, in Italijan Rocco Buttiglione, ki bo skrbel za pravosodje in varnost. Stari sodelavec britanskega premierja Peter

mestnica, bo Švedinja Margot Wallström. Pristojna bo za institucionalne odnose in komunikacijsko strategijo, kar med drugim pomeni, da bo skrbela za usklajevanje evropske komisije s parlamentom in drugimi evropskimi institucijami, z državami članicami pa tudi za stike z mediji.

Podpredsedniško mesto je Barroso namenil tudi majhni novi članici, pri čemer je očitno upošteval dejanski rang ponujenega kandidata. Estonija je ponudila svojega nekdanjega premierja Siima Kallasa, ki bo postal podpredsednik, njegov resor pa bo pokrival upravne zadeve

vplivnejših resorjev: konkurenca, za katero bo zadolžena Nellie Kroes-Smit iz Nizozemske. Od kandidatov iz manjših držav pa se bo lahko z izredno pomembnim resorjem pohvalil tudi Irec Charlie McCreevy, zadolžen za notranji trg.

Znanje je za razvoj evropskih držav seveda osrednjega pomena, vendar to še ne pomeni, da je – glede na predvideno porazdelitev pristojnosti in finančnih sredstev – osrednjega pomena tudi resor za znanost in raziskovanje, ki naj bi pripadel Janezu Potočniku iz Slovenije. Resor sicer ni čisto obrobni, vsekakor pa

• Günter Verheugen, nekdanji komisar za širitev, ne bo superkomisar, moral pa se bo prekvalificirati za vodenje osrednjega gospodarskega resorja.

• Margot Wallström iz Švedske bo kot prva med podpredsedniki Barrosova desna roka.

• Nellie Kroes-Smit iz Nizozemske bo prevzela področje konkurence, enega najvplivnejših položajev v komisiji.

Mandelson, ki velja v svoji domovini za spornega zaradi domnevne vpletenosti v finančne afele, sicer ostaja brez podpredsedniškega mesta, zato pa mu bo pripadel prestižni resor za mednarodno trgovino.

Pa tudi za majhne in nove

Toda prva med podpredsedniki, dejanska Barrosova desna roka in na-

in finančni nadzor. Poleg njega naj bi nesporno najvplivnejša položaja med kandidati za komisarje iz novih članic EZ dobili Poljakinja Danuta Hübner, pristojna za regionalno politiko, in Litvanka Dalia Grybauskaitė, ki bo skrbela za finance in proračun. Verjetno ni naključje, da je prav našeta trojica "novih" ustvarila izrazito najboljši vtis na zasliša-

ga vsaj tuji komentatorji ne uvrščajo med pomembnejše. Toliko pač v očeh Barrosa šteje kombinirana "teža" slovenske države in njenega kandidata. Če je Slovenija res najboljša med novimi članicami, kot so nas prepričevali, je moralo biti nekaj narobe z njenim kandidatom. Če je kandidat res tak vrhunski strokovnjak, pa Slovenija najbrž ni prav v vrhu ...

Gjyle Vishaj

John F. Kerry,
junak in kritik
vietnamske vojne:
lahko dolgoletni
senator premaga
sedanjega
predsednika?

Fotografije: Reuters

Negotovo do 2. novembra

Izid ameriških predsedniških volitev bo tudi tokrat negotov vse do zadnjega trenutka. Podobno kot pred štirimi leti sta kandidata po podpori močno izenačena, vendar so te volitve precej drugačne od tistih leta 2000. Če se je na prejšnjih volitvah zdelo, da gre za izbiro med dvema razmeroma nezanemljivima kandidatom, se zdijo letošnje volitve kot nekakšen referendum o ameriški politiki zadnjih štirih let.

In zadnja štiri leta so bila resnično precej burna. ZDA, ki so bile v tem času prvič neposredno napadene na lastnem ozemlju, so se znašle v vojni proti terorizmu. V neposrednem vojaškem spopadu so v kratkem času strmoglavile dva režima: talibanskega v Afganistanu in Huseinovega v Iraku. Prej razmeroma neizraziti George Bush mlajši je po sili razmer postal eden tistih predsednikov, ki so ZDA vodili v vojnem času. Ne v smislu majhnih lokalnih vojn, ki so za ZDA vsakdanjost, ampak v situaciji, ko se prva svetovna velesila prvič po koncu hladne vojne spet počuti realno ogrožena.

Za predsednika Busha bi to na volitvah glede na pretekle izkušnje morala biti prednost, zaradi katere se je še pred kakšnim letom zdel politično skoraj nepremagljiv. Če je bil deležen večjih kritik in protestov v "zaveznih" državah kot kateri koli drugi ameriški predsednik pred njim, to ni bistveno prizadelo njegove podobe doma. Za lansko odločitev o vojaškem posegu v Iraku na primer res ni imel podpore Združenih narodov, imel pa je precej trdno notranjepolitično soglasje.

Rahlo vzpenjanje Kerryja

Premiki, s tem pa tudi večja zaskrbljenost v Bushevi ekipi so se pojavili šele v volilnem letu. Ker se je opozicijski

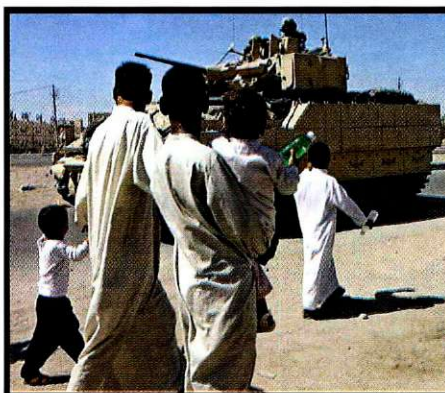
Demokratski stranki uspelo razmeroma hitro poenotiti o Johnu Kerryju kot predsedniškem kandidatu, je Bush s tem kmalu dobil tudi alternativo, okrog katere so se začeli zbirati njegovi politični nasprotniki. Senator iz zvezne države Massachusetts je pravzaprav politična neznanka, saj doslej ni bil v ospredju ameriške politike, pa tudi stališča, ki jih izraža, so precej ohlapna. Povprečen ameriški volivec je izvedel več o njegovih junaških dejanjih v vietnamski vojni (ki lahko sicer povedo marsikaj o njegovem značaju) kot pa o njegovi dolgoletni politični karieri. Tako se predvsem zdi, da je Kerry postal nekakšen "ne-Bush", kandidat vseh tistih, ki se jim je Bush na kakršen koli način zameril.

Demokratska konvencija in izbira mladega senatorja Johna Edwardsa z ameriškega juga za podpredsedniškega kandidata Kerryju nista prinesla odločilnega preboja v volilni

podpori. Kljub temu pa zdaj v nasprotju z zgodnjo pomladjo večina anket daje prednost Kerryju pred Bushem. Z nekaj nihanji znaša razlika v korist Kerryja kakšnih pet odstotkov. Ker pa volitve potekajo z zbiranjem elektorskih glasov posameznih držav, je bolj kot skupno število volivcev za posameznega kandidata odločilna njihova razporeditev po državah.

Oba kandidata tako usmerjata velik del kampanje v tiste zvezne države, kjer sta precej izenačena in hkrati prinesejo veliko elektorskih glasov. Na zadnjih predsedniških volitvah je na primer Bush premagal Gorea na Floridi za komaj 537 glasov, si s tem zagotovil vse floridske elektorske glasove in Belo hišo. Zadnje ankete dajejo na Floridi šestodstotno prednost Kerryju. Tudi v zveznih državah Ohio in Hampshire, kjer je pred štirimi leti zmagal Bush, dajejo ankete rahlo prednost Kerryju.

Na največjo zvezno državo Kalifornijo, ki prinaša skoraj petino vseh elektorskih glasov, Bush niti tokrat realno verjetno ne more računati, saj ima v njej Kerry precejšnjo prednost. Lahko pa računata na podporo njenega priljubljenega guvernerja Arnol-

George Bush ima v Iraku težave, vendar niti njegov protikandidat Kerry ne ponuja prepričljivih rešitev.

da Schwarzeneggerja, ki ima zaradi svojih sredinskih političnih stališč precej vpliva na neopredeljene.

Nič še ni odločeno

Čeprav je rahlo naraščanje Kerryjeve podpore gotovo povzročilo skrb v Bushevem republikanskem taboru in izzvalo nekaj doslej najostrejših napadov na Kerryja, ni v resnici še nič odločeno. Busheva kampanja lahko računa na nekaj novega zaleta – verjetno pa ne na kakšne večje premike – z republikansko konvencijo od 30. avgusta do 2. septembra. Temu bo nato šele sledil pravi višek kampanje in pred samimi volitvami 2. novembra bo verjetno nemogoče zanesljivo napovedati končnega zmagovalca.

Precej jasni pa sta že vsaj dve

ni pa bi lahko gospodarske težave iz mandata sedanjega predsednika v svoj prid dobro izkoristil Kerry.

Kerryjeva šibka točka: obramba?

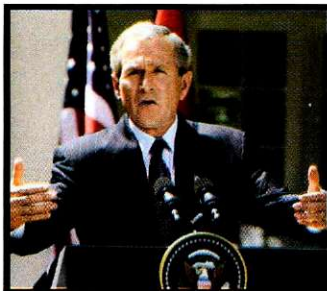
Bush je predsednik v vojnem času, zato je pri temah s področja nacionalne varnosti že skoraj avtomatično v prednosti. Poleg tega si je prav pri teh vprašanih pridobil sloves trdnega in brezkompromisnega voditelja, to pa med mnogimi Američani prav gotovo povečuje občutek varnosti, zaradi katerega so mu pripravljeni brez težav prezreti tudi kakšno napako – na primer zamere, ki si jih je s svojo brezkompromisnostjo ustvaril pri nekaterih zaveznikih.

Seveda ima Busheva politika tudi na tem področju nekatere šibke toč-

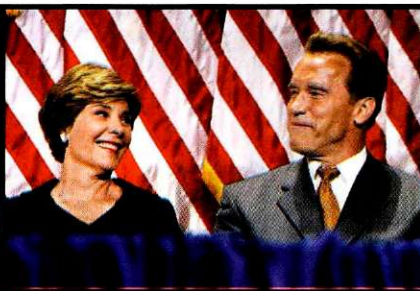
malo "ameriško" in preveč "francosko", kot mu poskušajo podtakniti njegovi republikanski nasprotniki.

Vsako dvomno Kerryjevo izjavo lahko tako hitro izkoristijo v njegovo škodo. Na njegovo zahtevo po bolj "občutljivi" vojni proti terorizmu se je takoj odzval podpredsednik Dick Cheney z izjavo, da "občutljiva vojna ne bo unicila zlobnežev, ki so ubili 3.000 Američanov in poskušajo pridobiti kemično, jedrsko in biološko orožje, da bi jih ubili še stotine in tisoče". Kerryjev tabor v obrambo uporablja prednost na osebni ravni: Kerryjevo podobo poveljnika bojnega čolna v Vietnamu. Na Cheneyjev napad se je tako odzval Kerryjev nekdanji tekmeč, zdaj pa zaveznik, upokojeni general Wesley Clark: "Niti Ge-

manjkljajem vseh časov in kot drugi ameriški predsednik (po Herbertu Hooverju), v času katerega so ZDA izgubile več delovnih mest, kot so jih na novo ustvarile. Busha gotovo ni mogoče kriviti za vse gospodarske težave, res pa je, da se zdijo nekateri njegovi odgovori nanje vprašljivi. Kerry tako opozarja volivce na naftno krizo, ki jo lahko čedalje bolj občutijo tudi na lastnih žepih, pa tudi na vprašljivost Bushevih davčnih olajšav kot nekakšnega zdravila za vse gospodarske bolezni. Kerryjev argument je, da Busheve olajšave koristijo le bogatim, hkrati pa obremenjujejo največji del volilnega telesa – srednji razred. Po drugi strani pa je lahko tudi Kerry deležen kritik kot predstavnik Demokratske stran-

• George W. Bush vodi državo praktično v vojnih razmerah. Mu bo uspelo dobiti še en mandat v Beli hiši?

• Arnold Schwarzenegger, priljubljeni kalifornijski guverner in filmski zvezdnik, podpira Busha, vendar mu bo v svoji zvezni državi težko zagotovil večino.

• Podpredsednik Dick Cheney poudarja, da Kerryjeva "občutljiva vojna" ne bi obvarovala ZDA pred teroristi.

• John Edwards se kot podpredsedniški kandidat zdi dobro dopolnilo Kerryju v predsedniški tekmi.

osrednji vsebinski področji, ki bosta volivce vodili pri izbiranju. Gospodarske teme, ki so povezane z blaginjo volivcev, so že tradicionalno odločujoč dejavnik. Tokrat pa se jim iz znanih razlogov na precej enakovredni ravni pridružuje tema varnosti v povezavi z obrambo in zunanjo politiko. Raziskave kažejo, da je na varnostnem področju za volivce Bush boljša izbira, po drugi stra-

ke. Bi bilo 11. september mogoče preprečiti? Je bil napad na Irak res v ameriskem nacionalnem interesu glede na to, da orožja za množično uničevanje tam ni (več) bilo? Zakaj se razmere v Iraku ne stabilizirajo? Toda niti Kerry teh šibkih točk ne zna, verjetno pa niti ne more izkoristiti. Kot senator je poseg v Iraku podprl in zdaj izjavlja, da bi ga podprl tudi, če bi že takrat vedel, da orožja za množično uničevanje tam ni. Dejstvo, da se Kerry, nekoč junak in kasneje nasprotnik vietnamske vojne, ne more opredeliti proti posegu v Iraku, je razumljivo. Ne more si privoščiti stališča, ki bi ga sredinski volivci lahko interpretirali kot znamenje šibkosti na vojaškem področju. Zadržanje, kar bi si lahko želeli, bi bila podoba levičarsko obarvanega pacifista, ki razmišlja pre-

orge Bush niti Dick Cheney nista nikoli slišala v besu izstreljenih strelcev, nikoli skrbela, ali bosta še kdaj videla svojo družino, in nikoli doživela razdejavanja, ki ga povzroča orožje."

Busheva šibka točka: gospodarstvo?

Verjetno bi bila za Kerryja bolj kot za Busha koristna prevlada gospodarskih tem. Bush se utegne namreč zapisati v zgodovino kot predsednik z največjim proračunskim pri-

ke, ki med nasprotniki tradicionalno velja za stranko visokih davkov.

Američane tako čaka še napeta volilna kampanja, ki jo bo z zanimanjem spremljal tudi velik del preostalega sveta. Izbira ameriškega predsednika je namreč ena od tistih notranjepolitičnih zadev, ki imajo največje zunanjepolitične učinke. To pa seveda še ne pomeni, da bi morebitna zamenjava v Beli hiši pomenila tudi drastičen prelom z dosedanjim politiko ZDA.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

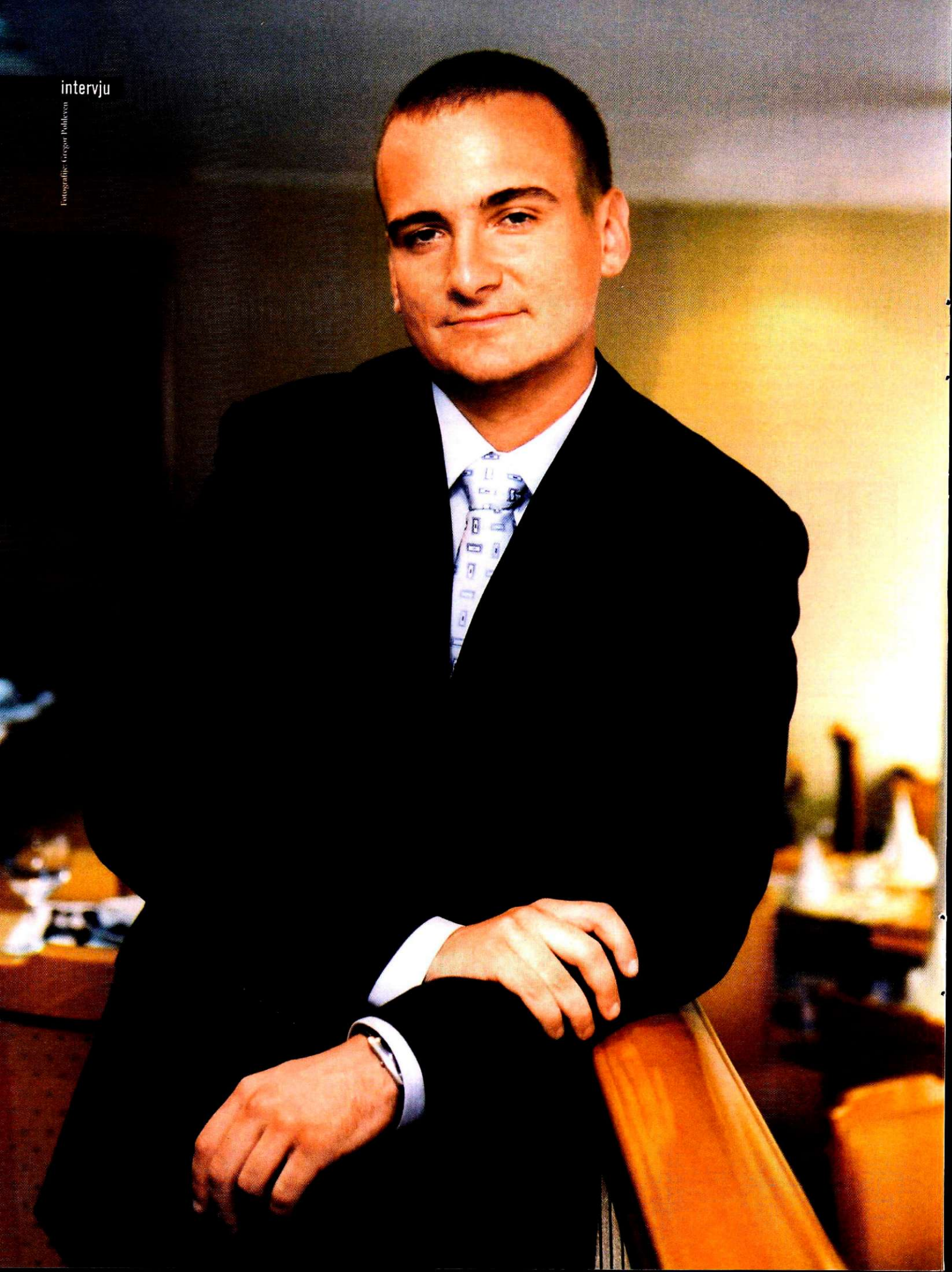
SLOVENIJA-TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografije: Gregor Poličev

Za seboj ima kljub mladosti že bleščečo izobraževalno in poslovno pot. Na Dunaju si je pridobil univerzitetni diplom iz ekonomije in informatike ter doktoriral iz ekonomskih znanosti na področju privatizacije vzhodnoevropskih bank. Prejel je nagrado avstrijske vlade za izjemne dosežke. Že v času študija je nekaj časa delal v Liechtensteinu za finančno družbo Batena Anstalt, po končanem študiju je odšel v okviru KPMG v eno izmed švicarskih investicijskih bank A&A Aktienbank iz Züricha, nekaj časa pa je delal tudi v ZDA za Metro Bank. V Sloveniji je sodeloval z Banko Slovenije, sedaj pa je svetovalec uprave ene izmed slovenskih poslovnih bank. Prevzel je vodenje odbora za finance pri strokovnem svetu Slovenske demokratske stranke, zato smo se z njim pogovarjali predvsem o stanju na finančnem in gospodarskem področju v Sloveniji in o načrtih sveta za njegovo izboljšanje.

Dr. Zavrl, lahko, prosim, najprej na kratko predstavite temeljne točke programa strokovnega sveta SDS za prihodnost na področju financ in gospodarstva.

Naš program združuje dolgoročne strateške cilje in nabor kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov za doseganje teh ciljev. Program podarja predvsem največjo mogočo odprtost trga, torej čim več zdrave konkurence in čim več pretoka znanja, idej, tehnologije in vsega drugega, kar je potrebno za visoko gospodarsko rast. V tem duhu so postavljene tudi temeljne točke našega programa. Načrtujemo zmanjšanje in racionalizacijo javne porabe, zavzemamo se za učinkovitejšo in preglednejšo davčno administracijo in predlagamo stimulativen sistem obdavčitve, kar vključuje predvsem zmanjšanje obdavčitve dela in povečanje obdavčitve kapitala. Doseči nameravamo razvojno usmeritev proračuna, prestrukturirati proračunske izdatke in v porabo javnega denarja uvesti podjetniško logiko.

Prizadevali si bomo za pospešeno privatizacijo finančnega sistema, za sproščanje kapitalskega trga in privabljanje tujega kapitala, pregledali bomo tudi poslovanje in zadolževanje podjetij v večinski državni lasti. S svojim pro-

valništvu je velik problem v tem, da največje banke in zavarovalnice niso bile privatizirane in so še vedno v državni lasti, zato niso učinkovite in prebivalstvu ter gospodarstvu ne ponujajo takšnih storitev, kot bi jih morale. V preteklosti je precejšen problem na tem področju predstavljala tudi denarna politika Banke Slovenije, ki je z namenom sterilizacije deviznih prilivov poslovnim bankam omogočala donose, ki so bili višji od tržnih, zato banke niso bile prisiljene znižati obrestnih mer za posojila, visoke obrestne mere pa so močno bremenile gospodarstvo.

Problem, ki bi ga želel izpostaviti, je tudi vpliv politike na gospodarstvo, predvsem prek paradržavnih Kapitalske družbe (KAD) in Slovenske odškodninske družbe (SOD), ki se vmešavata v poslovanje podjetij. Govori se o zastopanju slovenskih interesov, v resnici pa gre za zastopanje političnih interesov, kar za podjetja nikakor ni koristno.

Omeniti želim tudi slovenski borzni trg. Celo direktor Agencije za trg vrednostnih papirjev dr. Neven Borak ugotavlja, da je slovenski trg kapitala podvržen klubskim interesom in da ne predstavlja kraja, kjer bi podjetja lahko pridobila svež kapital; gre le za kraj, kjer se menjajo lastniški deleži največjih podjetij. Zaskrbljivo je tudi, da je

kljub v menjava s tujino, kar bi lahko javnofinančni primanjkljaj in javni dolg samo še povečalo. Poleg tega ni videti, kje oziroma kako bi lahko država povečala svoje dohodke, ker je obremenjenost z davki že tako očitno previsoka. Nekateri proračunski prihodki se bodo torej zmanjšali, medtem ko odhodki ostajajo veliki. Količnik ne bomo začeli s takojšnjo racionalizacijo javne porabe, lahko nastopijo resne težave.

Davčni sistem je problematičen, ker imamo eno najvišjih stopenj obremenitve plač na svetu. Davščine in drugi prispevki najbolj produktivnim in najbolj plačanim delavcem vzamejo tudi do 70 odstotkov plače. Zaradi tega je Slovenija povsem nezanimiva za panoge z najvišjo dodano vrednostjo, ki zaposlenim ponujajo najvišje plače in so edine lahko zagotovile za visoko razvitost Slovenije v prihodnosti. Po eni strani namreč visoki davki in prispevki za delodajalce pomenijo, da ponujati delo ljudem v Sloveniji zanje pomeni prevelik strošek, četudi dejansko zaposleni dobijo le manjši del tega denarja. In ker so netoplače zaradi dajatev dejansko sorazmerno nizke, je to še toliko slabše, saj zaposleni za delo niso toliko motivirani, kot bi delodajalec pričakoval glede na višino njihovih brutoplač. Tudi novi zakon o dohodnini ne prinaša na tem področju prav nobenih sprememb.

Če je delo neverjetno visoko obremenjeno, je dejanska obdavčitev kapitala v letu 2003 znašala le 12,3 odstotka od dobička pravnih oseb. Če izvzamemo nekatere davčne oaze, ima v Evropi nižjo stopnjo učinkovite obdavčitve le Češka. Omeniti velja tudi mednarodno raziskavo učinkovitosti davčnega sistema, ki jo je opravil Svetovni ekonomski forum, po kateri se Slovenija uvršča na 27. mesto, za Madžarsko in Estonijo. Vidimo tudi, da slovenski gospodarstveniki ne glede na strankarsko pripadnost vseskozi poudarjajo potrebo po niž-

Mramor je postregel z zavajajočimi trditvami

Pogovor z dr. Domnom Zavrlom

gramom nameravamo po zmagi na jesenskih volitvah povečati gospodarsko rast, zmanjšati nezaposlenost in Slovenijo popeljati med najhitreje rastoče države v Evropi.

Kako ocenjujete sedanje stanje v Sloveniji na področju, ki ga pokriva vaš odbor za finance?

Na področju bančnega sistema in zavarovan-

mednarodna raziskava GEM o privlačnosti okolja za podjetništvo Slovenijo uvrstila na predzadnje, 34. mesto, za Argentino, Hrvaško in Brazilijo.

Skrb zbujajo tudi velik vsakoletni javnofinančni primanjkljaj in posledično velik javni dolg Slovenije. Še bolj skrb zbujajoče je, da se utegne sprejemanjem evra zaradi znižanja obrestnih mer in zaradi povečanja uvoza povečati primanj-

jih davkih, kar samo potrjuje, da so visoki davki resnično velik problem in da gospodarstvo nima nobene spodbude. Novi zakon o dohodku od dobička pravnih oseb sicer deloma rešuje to problematiko, a prepozno in ne v zadostni meri.

Na področju proračuna bi želel izpostaviti prevelik delež javne porabe in problem fiskalnega mešanja. Pri fiskalnem mešanju gre za to, da »

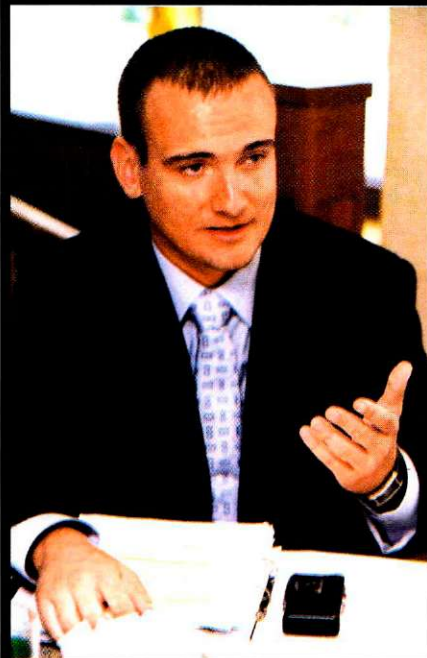
» isti ljudje plačujejo davke in so hkrati subvencionirani, narodnogospodarsko gledano pa to pomeni velike mrtve izgube. Subvencije so v Sloveniji nasploh problematične. Primer je recimo potniški promet; subvencioniran je tako za bogate kot za revne. Dejansko gre za to, da revni plačujejo za bogate in ne obratno, kot nam govorijo. To velja tudi zdravstvo. Minister Keber govori o socialnem sistemu, a ta sploh ni socialen. Treba je jasno določiti, kdo lahko dobi pomoč, ta pa mora biti dohodkovno odvisna. Vzpostaviti je treba centralni sistem podeljevanja in nadzora pomoči, saj so sedanje razmere povsem nepregledne in nepravilne.

Kakšna pa je vaša ocena gospodarskih razmer v Sloveniji?

Vseskozi aktualna tema je prenizka gospodarska rast. Gospodarski minister Matej Lahovnik je pred dnevi (op. a.: pogovor je potekal v sredo, 11. avgusta) nizko gospodarsko rast Slovenije opravičeval s stagnacijo Nemčije, Italije in Francije. Pri tem pozablja, da je gospodarska rast odvisna tudi od mnogih drugih stvari. Poleg tega primerja našo državo z Nemčijo, Italijo in Francijo, čeprav nikakor nimamo skupnih izhodišč. Te države so precej bolj razvite in njihovi trgi že zasičeni, zato težko dosegajo visoko gospodarsko rast. So že na visokem nivoju gospodarske razvitenosti, mi pa moramo to raven šele doseči, zaradi česar bi morali rasti precej hitreje. A jih s sedanjim tempom rasti še dolgo, najmanj 30 let, ne bomo ujeli. Resničnih razlogov za prenizko gospodarsko rast je več. Naj jih naštejemo le nekaj: zgrešen univerzitetni sistem, napačna privatizacija, nerazvit finančni trg, zmanjševanje konkurenčnih prednosti in prenizke tuje naložbe. Če se ustavim pri slednjih, je dokazano, da so prav tuje naložbe tiste, ki državam, kot je naša, pomagajo hitro prenesti in osvojiti nove tehnologije, ki so nujne za hiter razvoj, s čimer nadomestimo lastni manjko v raziskavah in razvoju. Nizka gospodarska rast se opravičuje s primeri držav, ki so v težavah, vsi pa pozabljajo, da mnoge države, na primer Kitajska, vmes tudi nemoteno hitro rastejo. Primerjati se moramo z najuspešnejšimi, ne pa se skrivati za krizami drugih. Zavajajoče so tudi trditve vladnih predstavnikov, da gre pri nižji gospodarski rasti le za nekaj odstotnih točk, ki ne pomenijo veliko. Toda v nekaj letih to nanese ogromno. Če pogledamo zadnja štiri leta, je bila vladna napoved kar za 43 odstotkov višja od dejansko dosežene stopnje rasti, kar je nedvomno velika razlika, ki vpliva tudi na dejansko življenjsko raven v Sloveniji.

Kakšni so načrti odborov za finance in gospodarstvo po zmagi na volitvah oziroma katere ukrepe nameravate izvesti?

Nadaljevati nameravamo privatizacijo celot-

Naš program združuje dolgoročne strateške cilje in nabor kratkoročnih in dolgoročnih ukrepov za doseganje teh ciljev. Program poudarja predvsem največjo mogočo odprtost trga, torej čim več zdrave konkurence in čim več pretoka znanja, idej, tehnologije in vsega drugega, kar je potrebno za visoko gospodarsko rast. V tem duhu so postavljene tudi temeljne točke našega programa.

nega finančnega sistema, pri čemer gre predvsem za privatizacijo državnih bank. Poglobiti želimo finančni trg, da borza ne bi več rabila le za menjavanje lastniških deležev, temveč bi postala tudi kraj, kjer bi lahko nova, inovativna podjetja pridobivala svež kapital za svoj zagon in rast. Poskrbeti nameravamo za ustanovitev skladov tveganega kapitala, ki bi prav tako financirali nova obetajoča podjetja. Takoj čez mejo, v Celovcu

Resničnih razlogov za prenizko gospodarsko rast je več: zgrešen univerzitetni sistem, napačna privatizacija, nerazvit finančni trg, zmanjševanje konkurenčnih prednosti in prenizke tuje naložbe.

in Trstu, obstajajo razni podjetniški inkubatorji in skladi tveganega kapitala, v Ljubljani pa to ni razvito. Nova podjetja imajo tako precejšnje težave s pridobivanjem začetnih sredstev, saj jim banke niso pripravljene odobriti posojil, lastnih sredstev pa podjetniki pogosto nimajo dovolj. Poskrbeti je treba tudi za izstopna vrata, da bo torej vsak investitor, ki bo vložil kapital v ta podjetja, svoj delež lahko prodal na borzi in tako izstopil iz naložbe. Lažji izstop iz teh naložb bo povečal zanimanje kapitala za financiranje novih podjetij. To je še posebej pomembno, saj smo v Sloveniji priče velikemu umiranju podjetij, tako potrebnega prirastka novih podjetij pa ni in ni.

Pomembno se mi zdi tudi privabljanje tuje-

ga kapitala. Doslej smo bili priče precejšnji javni goni proti tujim investicijam. Uveljavilo se je prepričanje, da je tuji kapital slab za Slovenijo in da Slovencem odžira vse, kar je pravzaprav slovenskega. Zato je morda nekoliko težje sprejeti, da ponekod domače lastništvo ni v interesu Slovencev. V interesu potrošnikov je, da se vzpostavi čim večja konkurenca in da dobijo čim boljše storitve po najugodnejši ceni.

Država se je pogosto skrivala za t. i. nacionalnim interesom po ohranjanju domačega lastništva, dejansko pa je po mojem mnenju šlo le za željo po ohranitvi nadzora nad gospodarstvom. Preveč je vtikanja politike v poslovanje podjetij, še posebej prek paradržavnih skladov in finančnih institucij, kot je Zavarovalnica Triglav. Kadar koli pa so podjetja pod vplivom neke stranke, so cene teh podjetij višje, kot bi bile na normalnem trgu, kakovost storitev pa je pogosto slabša, zaradi česar so seveda oškodovani vsi potrošniki. Na trgu, kjer vladajo konkurenca, sveže ideje in nove tehnologije iz tujine, bi vsekakor prišlo do znižanja cen in do povečanja kakovosti nekaterih storitev in proizvodov, kar je vsekakor v interesu Slovenije in slovenskih potrošnikov.

Sicer ne gre toliko za domače ali tuje lastništvo, temveč predvsem za privatizacijo in umik politike iz gospodarstva. Tuji lastniki so pomembni le tedaj, ko gre za pomanjkanje domačega znanja.

Lastništvo države je zelo problematično tudi zaradi spodbujanja moralnega hazarda. Pri tem gre za zavedanje ljudi, da četudi bodo nekaj stori-li narobe, za to ne bodo odgovarjali, ker je lastnik država. Dodaten problem so ekonomske rente, ki nastajajo zaradi državnega lastništva in vodijo do nižje gospodarske rasti in slabšega življenjskega standarda. Dejansko gre pri tem za to, da po-

samezniki in posamezna podjetja v državnih podjetjih zaslužijo več, kot bi zaslužili v normalnih konkurenčnih razmerah, in sicer samo zato, ker so do položajev ali poslov prišli s pomočjo politike.

Po mnenju strokovnega sveta je vsekakor treba zmanjšati tudi obsežnost raznih predpisov in davčne administracije, ki obremenjuje podjetnike. Preobsežna administracija zaviralno in destimulativno vpliva na gospodarstvo, saj se morajo podjetniki, namesto da bi ustvarjali novo vrednost, ukvarjati z birokracijo. Poenostaviti je treba davčni sistem. Razmisliti bi bilo treba o uvedbi enotne davčne stopnje, saj bi v tem primeru odpadla množica administrativnih ukrepov. Hkrati bi vsem zavezancem dali

veliko splošno olajšavo, vgradili pa bi še nekatere druge instrumente, zaradi česar bi bila obdavčitev še vedno progresivna, saj bi bili zaradi tega mali podjetniki obdavčeni s precej nižjo dejansko stopnjo davka kot velika podjetja. Vsekakor bomo znižali obdavčitev dela, saj je odločno previsoka. Poskrbeli bomo za učinkovitejšo in poenostavljeno davčno administracijo, hkrati pa tudi za doslednejšo davčno izterjavo davčnih neplačnikov. Prepričani smo namreč, da davčni sistem ne deluje tako, kot bi moral.

Na področju proračuna bomo zmanjšali in racionalizirali javnofinančne odhodke. Ti sedaj znašajo 43,1 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP). Ekonometrične študije kažejo, da se gospodarska rast, če se javnofinančni odhodki zmanjšajo za desetino, poveča za 1,3 odstotka, kar bi v našem primeru pomenilo, da bi se gospodarska rast povečala za več kot polovico. Po priporočilih OECD naj bi javnofinančna poraba znašala največ 35 odstotkov, zato si bomo prizadevali javno porabo zmanjšati skoraj za petino. To nameravamo doseči s krčenjem materialnih izdatkov države in javnih zavodov ter z uvedbo podjetniškega načina razmišljanja v javnem sektorju.

Večji del proračuna kot doslej nameravamo usmeriti v raziskave in razvoj. Ta čas gre za te namene 1,5 odstotka BDP (država in gospodarstvo skupaj), prepričani pa smo, da bi morali ta delež povečati vsaj na 3 odstotke do leta 2008, pri čemer država zagotovi en odstotek in gospodarstvo dva. Vlaganja v znanost in nove tehnologije nameravamo spodbuditi tudi z davčnimi olajšavami za tovrstne naložbe, da bi tako gospodarstvo samo usmerjalo denar v tiste raziskave, ki jih najbolj potrebuje v praksi. Izboljšati nameravamo tudi izkoriščenost obstoječih sredstev. Po objavljenih poljudnih člankih na razis-

kovalca smo Slovenci med najvišje uvrščenimi v Evropi, pri objavljenih znanstvenih člankih smo že precej nižje na lestvici, pri uporabnih izledkih pa smo povsem na repu lestvice. Moje mnenje je, da je univerzo nujno treba povezati z gospodarstvom. Pri tem je treba povečati konkurenco med univerzami tudi z ustanavljanjem novih tovrstnih ustanov. Pri tem nimam v mislih le novih državnih univerz, temveč tudi zasebne.

Kaj menite o vladni gospodarski strategiji za obdobje do leta 2013?

Ta strategija gospodarskega razvoja je prepolna idej o državnih intervencijah in nadzoru v gospodarstvu. Strategija govori o tem, da bodo do leta 2013 uskladili vso množico različnih interesov, čeprav je jasno, da kaj takega ni mo-

Lastništvo države je zelo problematično tudi zaradi spodbujanja moralnega hazarda. Pri tem gre za zavedanje ljudi, da četudi bodo nekaj storili narobe, za to ne bodo odgovarjali, ker je lastnik država.

goče. Tudi sicer nam že prejšnje njihove strategije jasno kažejo, da si vedno znova postavljajo cilje, ki jih potem ne dosežejo. Ko jih povprašamo o razlogih za neizpolnitev danih obljub, vedno najdejo nekakšno za lase privlečena opravičila ali posežejo po zavajajočih trditvah. Primer so izjave finančnega ministra Mramorja, ki poudarja zmanjševanje javnofinančnega primanjkljaja. Primanjkljaj se resda znižuje, toda vlada pozablja, da se javni dolg še vedno povečuje. Naj poudarim tudi, da koalicijski sporazum vlade zajema dvajset točk, vlada pa govori le o štirih. Koalicijski sporazum na primer predvideva deregulacijo telekomunikacij, ki pa je ni bilo. Telekom ima še vedno monopolni položaj in je pod nadzorom države. Podobno velja za Mo-

bitel, sedaj pa je LDS svojega človeka postavila še na Simobil, ker se očitno boji blizajočega se poraza na volitvah. Obljubljali so tudi stimulatивnejši davčni sistem, česar prav tako niso uresničili. Uresničili niso niti vrste drugih točk. Toda glavni problem ostaja prenizka gospodarska rast. Če hočemo doseči višjo življenjsko raven, preprosto potrebujemo višjo gospodarsko rast.

V čem je program strokovnega sveta SDS za prihodnost boljši od vladnega programa?

Program za prihodnost je precej bolj operativen in predvideva, kaj se bo zgodilo do leta 2008. Poleg tega se osredinja na glavne točke in ni nekakšen prosti spis kot vladni program. Jasno in glasno smo povedali, kaj želimo doseči v prihodnjih štirih letih in tudi kako namerava-

mo to doseči. Vladna strategija pa je videti kot nekakšen program želja, kaj vse bi bilo dobro storiti do leta 2013, in hkrati našteva marsikatero nasprotujočo si ukrepe. Po propadu koalicijskega sporazuma sedanje vlade iz leta 2000 smo lahko še toliko bolj prepričani, da tudi tega programa ne bodo izvedli. Vladni program je problematičen tudi zato, ker predvideva preveč vmešavanja države v gospodarstvo in ne vsebuje dovolj tržnih načel. Očitno želijo še naprej kadrovati in deliti posojila in pomoči podjetjem po političnem načelu. Naš program je povsem drugačen, saj želimo postaviti temelje za razvoj. Določili bomo pravila igre, znotraj katerih naj poteka zdrava konkurenčna bitka med podjetji, in se močno zavzeli za umik politike iz gospodarstva.

Kakšna je vizija strokovnega sveta za finančno in gospodarsko stanje Slovenije v letu 2008?

Po volitvah bomo povečali konkurenčnost Slovenije, zmanjšali javno porabo, znižali davke, privatizirali finančni sistem, borza pa bo rabila za pridobivanje kapitala za nova podjetja in ne le za menjavo lastništva kot doslej. Spodbujali bomo raziskave in razvoj, olajšali bomo dotok tujega kapitala, s tem pa tudi prenos znanja in novih tehnologij oziroma izdelkov in storitev. Stimulirali bomo večje sodelovanje med gospodarstvom in univerzami. Zaradi tega se bo povečala produktivnost, to pa bo omogočilo dvig plač in povečanje življenjske ravni prebivalstva.

Do leta 2008 želimo odpraviti proračunski primanjkljaj in uravnotežiti proračun. Do tega leta bomo Slovenijo popeljali med najhitreje rastoče države v Evropi. S tem se bo krepko povečala tudi splošna blaginja vseh državljanov.

Denis Vengust

Škotska niso samo jezera, gradovi, kilti, ovce in viski. V tem zelenem delčku sveta se skriva še več izjemne vsebine. Pravzaprav se Škotske ne da povsem opisati. Treba jo je doživeti. Kljub temu vam bom poskušala približati to čudovito deželo, na katero so domačini upravičeno ponosni in morda vas bo zamikalo, da jo obiščete.

Nebesa na zemlji

Ponosni na svojo deželo!

Škoti so zavedni »lokal patrioti« in brez dlake na jeziku povedo, da ne marajo Angležev. Odnos Škotske do Anglije je povezan z večstoletno zgodovino in njuno povezanostjo. Škoti so imeli svojo samoupravo od 14. stoletja do leta 1707, ko se je Kraljevina Škotska združila s Kraljevino Anglijo v Kraljevino Veliko Britanijo. Za samostojnost so se bojevali s svojimi močnejšimi angleškimi sosedi in vse od takrat nepopustljivo branijo svojo narodno identiteto. Leta 1999 je Škotska dobila svoj parlament, ko je 12. maja tega leta starosta škotskih nacionalistov Winnie Ewing razglasil: »Škotski parlament, ki je zbor sklenil 25. marca 1707, znova zaseda. Vsi mi tukaj lahko začnemo pisati novo škotsko pesem in vsem vam polagam na srce, da jo zapojemo v sozvočju in fortissimo«. Ljudje še vedno govorijo stari keltski jezik, škotsko gelsčino, in njihovi običaji so tesno povezani z dolgotrajnim bojevanjem za osamosvojitve.

Škotom niso všeč tisti turisti, ki se

pridejo samo »odkljukati« v Edinburgh ali Glasgow. Pravijo, da kdor ni videl in doživel škotskega Visokogorja (Highlandsa), ni bil na Škotskem! In verjemite, da je temu res tako.

Pot v pravljico

Mi smo se v Highlands podali iz Edinburgha, kjer nas je simpatičen vodič Duncan naložil v kombi (ja, lahko naredimo reklamo za MacBackpackers - »servis«, ki nam je nudil prenočišča v hostlih ter nas prevažal po najlepših kotičkih Škotske) in nam z odličnim

škotskim naglasom ter ogromno količino energije razložil vse pomembne in tudi skoraj nepomembne stvari. Dežela nas je začela vsrkavati vase in nihče ni ostal ravnodušen. Res je težko opisati fluorescentno zeleno barvo trave, kristalno lesketajoča se jezera, hribovje, odeto v vresje, in s tem povezano celotno vzdušje, ki so mu piko na i dali jezični domačini. Prvi stik s pristno deželo smo doživeli v kraju Pitlochry, ki je bil čudovit uvod v odkrivanje in osvajanje Higlandsa. Omembe vredne

je obisk destilarne viskija Edradora, kjer so nam ponosno predstavili, kako nastane njihova pijača.

Slainte Mhath

Navada je, da silce viskija, preden ga zvrneš, prisloniš na čelo in rečeš: »Slainte Mhath«, čemur bi mi rekli »Na zdravje!«. Viski je škotska narodna pijača in priti na Škotsko, ne da bi zvrnili kozarčka, je žalitev za celotno deželo in za vsakega domačina posebej.

Obstajata dve vrsti viskija: mešani (blended), ki je mešanica viskijev iz žitnih zrn in slada, ter enosladni (single malt), ki je izdelan le iz slada. Slad, ki nastaja iz ječmena, se suši v šotnem dimu, po destilaciji pa pijača leta zori v sodih. Daljše kot je zorenje, kakovostnejši (in dražji) je viski. V nobenem primeru pa ne zahtevajte ledu: viski se pije brez ledu in neohlajen! Zapomniti pa si velja tudi, da je v angleščini beseda Scotch rezervirana za viski in še to le za viski, narejen na Škotskem. Prebivalci pa so Scots. Pa še majhna skriv-

Loch Ness

Glencoe

Domaćini so ponosni na svoj narod in so nadvse gostoljubni.

Naš divji vodič Chris

nost: Škote so viski naučili delati irski menihi. Ne gre trditi, da viski resnično vsebuje številne zdravilne učinke, ki mu jih prepisujejo. Vendar pa ob požirku ali dveh izgine vsa bolečina tega sveta.

Loch Ness in sramežljiva pošast

Na poti do Invernessa smo si ogledali ruševine (še enega) gradu Ruthven Barracks, Culloden Battlefield (zgodovinsko pomembno bojišče) ter šli preverit, če Nessie zares obstaja. Loch Ness je največje sladkovodno jezero v Veliki Britaniji - dolgo je 37 kilometrov, široko 3,2 kilometra in globoko okoli 250 metrov. Zgodba o pošasti Nessie je svetovno znana uspešnica in Loch Ness je ravno zaradi tega tista turistična destinacija, ki je nihče ne želi izpustiti.

Pošast je bila prvič omenjena v zgodbi o irskem misijonarju in opatu sv. Columbi, ki naj bi leta 565 pregnal neko morsko pošast.

Pogostejše so jo začeli opazovati šele po izgradnji ceste v tridesetih letih 20. stoletja, od takrat so tudi prve nejasne in nekoliko dvomljive fotografije. Raziskave z naj-sodobnejšo znanstveno tehnologijo v zadnjih letih obstoja pošasti niso potrdile, so pa zbrale veliko podatkov o bogatem življenju pod gladino teh mirnih temnih voda. No, jaz še vedno prisegam na pripoved, da Nessie resnično obstaja, vendar je preveč sramežljiva, da bi se prišla fotografirati.

Škotski plesi in haggis

V Invernessu smo doživeli tisto, čemur pravijo pravi škotski večer. V gostilni (pubu), kjer so trije škotski možakarji igrali škotsko glasbo, smo po odlični škotski večerji plesali škotske pleske. Vse je bilo torej ŠKOTSKO! Tudi večerja. V tej deželi je (poleg viskija) treba obvezno poskusiti tudi haggis, njihovo tradicionalno specialiteto.

Haggis je narejen iz drobno nasekljane in močno začinjene drobovine, pomešane z ovseno moko. Nekoč se je mešanica kuhala v

ovčjem želodcu, zdaj pa ga pripravljajo v umetni koži. Haggis se lahko je »sam«, še boljši pa je kot nadev ali priloga k mesu.

se povzpeli po divji cesti, smo si ob reki zmocili lase in glavo - gre za neko vraževerno navado, ki naj bi zagotovila, da se nam ne bo zgodilo kaj hudega. In res - od tam naprej je bilo vse tako lepo. Res lepo! Na vzhodni strani se je pred nami pojavil Starec s Storra (Old Man of Storr), 49-metrski skalni stolp, ki izvirno štrli pod goro Storr. Vse okoli nas je bilo nepopisno fotogenično. Na severnem delu smo se povzpeli na vzpetino Quarraing, ki je bila namesto z drevesi »posejana« z ovčami. To je prečudovita pokrajina legend in velikanov. Obiskali smo »deželo vil«, mesto Portree, Kilt rock (skala, ki buči 91 metrov globoko proti morju in brez dvoma spominja na kilt!), ruševine gradu ter naredili še nekaj postankov - med drugim smo obstali tudi zaradi povežene ovce na cesti, ampak to je Škotska! Vožnja po vijugastih cestah je bila vredna vsega tega.

Nebeški Skye

Kraj, kamor bi se vrnila v tem trenutku, se imenuje Isle of Skye. Krasen otok s celino povezuje most in je nekaj najlepšega, kar lahko ponudi narava. Preden smo

Glen Coe

Na poti do Obna je bil brez dvoma najlepši Glencoe. To je resnično eden tistih krajev, kjer lahko tudi tisti, ki ne zahajajo v hribe, začutijo mogočnost planin. Pi-

RADIO

OGNJIŠČE

OD 1. MAJA NA SATELITU

Od 1. maja Radio Ognjišče na satelitu HOT BIRD 3

13° vzhodno. Sliši nas vsa Evropa, severna Afrika in Bližnji vzhod.
 Frekvenca: 12303 MHz,
 polarizacija: vertikalna
 SR: 27500, FEC: 3/4,
 A-pid: 255

24 ur na dan.

<http://radio.ognjisce.si>

GOOD VIBRATIONS

RADIO

VELENJE

107.8 MHz

Naš čas, d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
 tel: 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

www.radiovelenje.com

» satelj Charles Dickens je Glencoe opisal kot »pokopališče rodu velikanov«. 13. februarja 1692 so vladne čete pod vodstvom poveljnika Roberta Campbella iz Glenlyona, ki so prenočevale pri klanu MacDonald, ob zori vstale in pobile svoje gostitelje. S tem zverinskim napadom so se morilci pregrešili tudi zoper kodeks gostoljubnosti, ki je med prebivalci Višavja namenjena vsem, tudi sovražnikom, in ime Campbell je stoletja veljalo kot sinonim za izdajstvo. V napadu je bilo ubitih 38 ljudi, nekaj sto jih je pobegnilo v hribe, kjer so mnogi podlegli zimskemu mrazu. Iz Glencoea smo odhajali s polno dušo, vodič pa je po mikrofону »spustil« himno tega veličastnega predela.

Pogumno srce

Preden smo se dokončno poslovili od Highlandsa (verjemite, slovo je rahlo depresivno), smo obiskali še Stirling. Sir William Wallace (konec 11. stoletja) je bil skrivnostna osebnost, ki je Angleže leta 1297 porazil pri Stirling Bridgeu in proti njim še naprej vodil izjemno gverilsko vojno. Njegova dejanja so naletela na odobravanje med škotskim plemstvom, tako da so mu podelili viteški naslov in naziv varuha Škotske. Angleži so ga med drugim vdorom odpeljali v London, kjer

so ga obsodili izdaje, ga obesili in razčetrverili. Wallace je prvo seme upora Škotov proti Angležem.

Kaj pa golf?

Golf ima korenine na Škotskem ali bolje rečeno: Škotska je dala svetu golf. Vse skupaj se je začelo s starodavno igro gowf, ki se je razvila iz veselja do zamahovanja s palico po kamnu in razvoj je pripeljal do priljubljenega golfa. Prvi golf klub na Otoku, in na svetu, je bil usta-

novljen leta 1744 v kraju St. Andrews, na vzhodni obali Škotske. Ob popoldanskem sprehodu po katerem koli škotskem mestu, ki premore park, boste videli kopico ljudi, ki bodo poskušali spraviti malo belo zogico v črno luknjo. Na Škotskem je preko 500 igrišč za golf in večina, vključno s prvenstvenimi, jih je odprta za javnost.

Možje v krilu

Srečati moskega v kiltu ni na Škotskem nič posebnega. Ne le za turiste, tudi v vsakdanu se vam zgodi, da boste srečali moskega, ki se

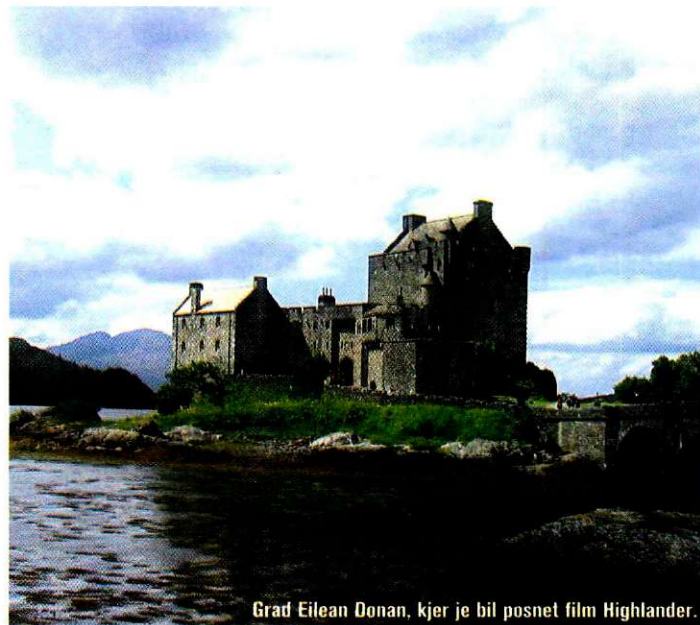
sprehaja ali nakupuje v krilu. Kilt je na neki način sinonim za Škota. Kljub temu, da tam ne primanjkuje vetra, pa ga vendarle ni bilo dovolj, da bi vam lahko povedala, kaj se skriva pod kilti. Zanimivo je preučevati tudi tartane (škotski karo), saj ima vsak klan svoj značilni vzorec, ki ga uporabljajo že stoletja. Če še ne veste, zakaj je tudi princ Charles včasih v kiltu - današnja kraljevska rodbina izhaja iz dinastije Stuartov, ki pa so, kaj drugega, kot Škoti. Še več - o kiltih, dudah in prestolnici - pa boste izvedeli v prihodnji številki. **Barbara Kavtčnik**

Fotografije: Barbara Kavtčnik

Hairy Coo

Quaraing

Grad Eilean Donan, kjer je bil posnet film Highlander.

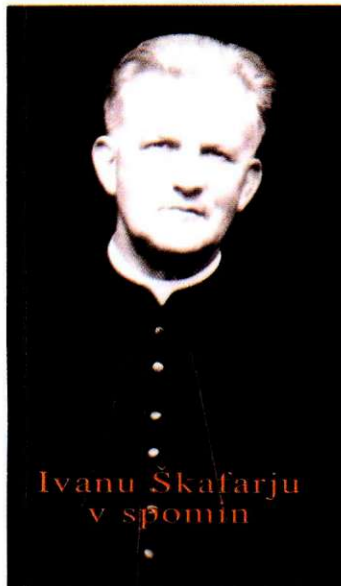

Kilt Rock

Ivan Škafar

Postulatura, Maribor

Ivan Škafar (r. v Beltincih leta 1912, umrl leta 1983) je bil duhovnik in zgodovinar samouk, ki se je strokovno sam formiral ob študiju zgodovine, pri čemer ga je vodila velika vnema do odkrivanja preteklosti rodnega Prekmurja. Skupaj z Ivanom Zelkom, ki je preučeval predvsem starejšo zgodovino Prekmurja, sta oralna ledino prekmurskega zgodovinopisja. Po le-

Ivanu Škafarju
v spomin

tu 1945, ko so nekateri, med njimi tudi pisatelj Miško Kranjec, strupeno in krivično pisali o narodni zavesti duhovnika Franca Ivanocyja, se je prav Škafar poglobil v to problematiko in leta 1970 v mariborskih *Dialogih* objavil daljšo razpravo *Slovenska narodna zavest dr. Franca Ivanocyja in narodnostni pomen prekmurskega tiska v XX. stoletju*. Razpravo je zdaj v knjižici *Ivanu Škafarju v spomin*, skupaj s svojim daljšim problemskim zapisom ter s kratko biografsko študijo o Škafarju (Vilko Novak) in njegovo bibliografijo (Franc Kuzmič), objavil Vinko Škafar. Škafarjevi zbrani ali vsaj izbrani spisi pa kar kličejo po objavi.

Potopis po Siciliji

Cankarjeva založba

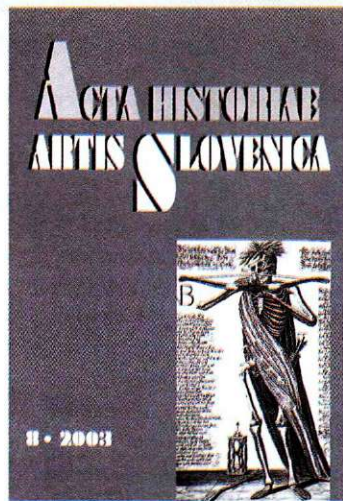
Po uspešnici s tremi izdajami *Strogo zaupno na Irskem* se Branko Gradišnik, odlični prevajalec in eden vidnejših prozaistov srednje generacije, ki pa v čistem leposlovju molči že od romana *Nekdo drug* (1990), vrača k potovanju. In vrača se tudi k svojim in

družinskim zadregam na poti: kako potovati obseden od načrtovanja, če ne razumeš drobnega tiska v pogodbi in če zemljevidi niso takšni, kakršni bi morali biti? "Ena najbolj zabavnih slovenskih knjig zadnjih stoletij" *Strogo zaupno po Siciliji* nam pove kar nekaj o Siciliji, nekaj pa tudi o družini Gradišnik. Če bi se Woody Allen odpravil na Sicilijo, bi se moral krepko potruditi, da bi dosegel standarde, ki jih je postavila ta strogo zaupna knjiga.

Acta historiae artis ...

Založba ZRC

V 8. številki revije *Acta historiae artis Slovenica* je objavljenih več zanimivih prispevkov: *Stiška arhitekturna plastika 12. stoletja* (Mija Oter), *Ilustrirani letaki iz Valvasorjeve grafične zbirke v Zagrebu* (Milan Pelc), *Rimska slikarska zbirka ljubljanskega škofa Otona Friderika Buchheima*

ter njegov prispevek za obnovo Germanika in cerkve sv. Apolinarija (Ana Lavrič), *Mački* (Blaž Resman), *Freske in slikane tapete v gradu Rötzelstein pri Admontu*. *Fromillerjevo delo na avstrijskem Štajerskem* (Barbara Murovec), *Upodobitev bidermajerskega interierja z gradu Šrajbarski turn* (Maja Lozar Štamcar), *Josef Hoffmann in Wagnerjeva šola* (Damjan Prelovšek), *Nekaj gradiva o prvih slovenskih časopisnih kariatistih* (Damir Globočnik).

Denar v 19. stoletju

Zgodovinsko društvo, Celje

Zgodovinar Andrej Pančur se ukvarja z gospodarskimi in socialnimi

nazori na Slovenskem v drugi polovici 19. stoletja. Obravnava nazore o kmetijstvu, obrtništvi, industriji, socialni, prometnih sredstvih, trgovini, proračunski politiki, združništvu, finančnih ustanovah, zavarovalništvu, denarju, oderuštvi, revščini, morali ipd. V svoji doktorski disertaciji *V pričakovanju stabilnega denarnega sistema* je raziskal zgodovino denarništva in vsega, kar je povezano z denarjem (bančništvo, proračunske politike, denarne reforme, krize) v 19. stoletju na Slovenskem. Delo temelji na številnih virih in je poglobljen in natančen vpogled v problematiko denarnega sistema v drugi polovici 19. stoletja, ko smo bili Slovenci pod avstrijskimi Habsburžani.

Zavezniške misije

Založba Lipa Koper

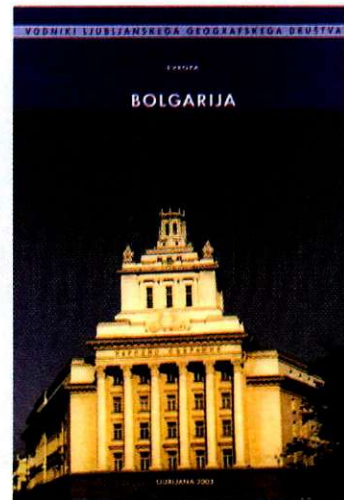
V začetku leta 1942 so Britanci izdelali načrt, imenovan misija Clowder, za pošiljanje tajnih agentov v Avstrijo, da bi tam zanetili upor proti nacistični oblasti. Računali so, da bo v poletju 1943 prislo do zavezniškega izkrcanja na evropski celine, kar naj bi sprožilo val spontanega vstaja proti nacistom v okupirani Evropi. Izurili so diverzantske skupine, da bi jih po zraku s padali in po kopnem s pomočjo slovenskih partizanov pošiljali na avstrijsko ozemlje severno od Drave. Načrt ni mogel uspeti, saj so Angleži spregledali, da v Avstriji ni bilo ugodnih razmer za upor nacistom, poleg tega pa še, da so partizani, ki naj bi jim pomagali, zasledovali predvsem revolucionarne cilje. Teme se je v knjigi *Zavezniške misije na Koroškem in Štajerskem 1944–1945* lotil Božidar Gorjan-Bogo. Medtem se je na njegovo pisanje že odzval Marjan Linasi, ki je v zadnjem Zgo-

dovinskem časopisu (1–2, 2004) objavil zanimiv prispevek *Še o zavezniških misijah ali kako in zakaj je moral umreti britanski major Cahusac*.

Vodnik po Bolgariji

Založba ZRC

Vodnik po Bolgariji, izšel je v zbirki *Vodniki Ljubljanskega geografskega društva*, najprej v štirih poglavjih predstavlja naravno geografske značilnosti, zgodovinski pregled, prebivalstvo in poselitev ter gospodarstvo te prehodne dežele med Evropo in Azijo. V dru-

gem delu je opisana priporočena pot s koristnimi nasveti za popotnika, dodan je tudi seznam virov in literature.

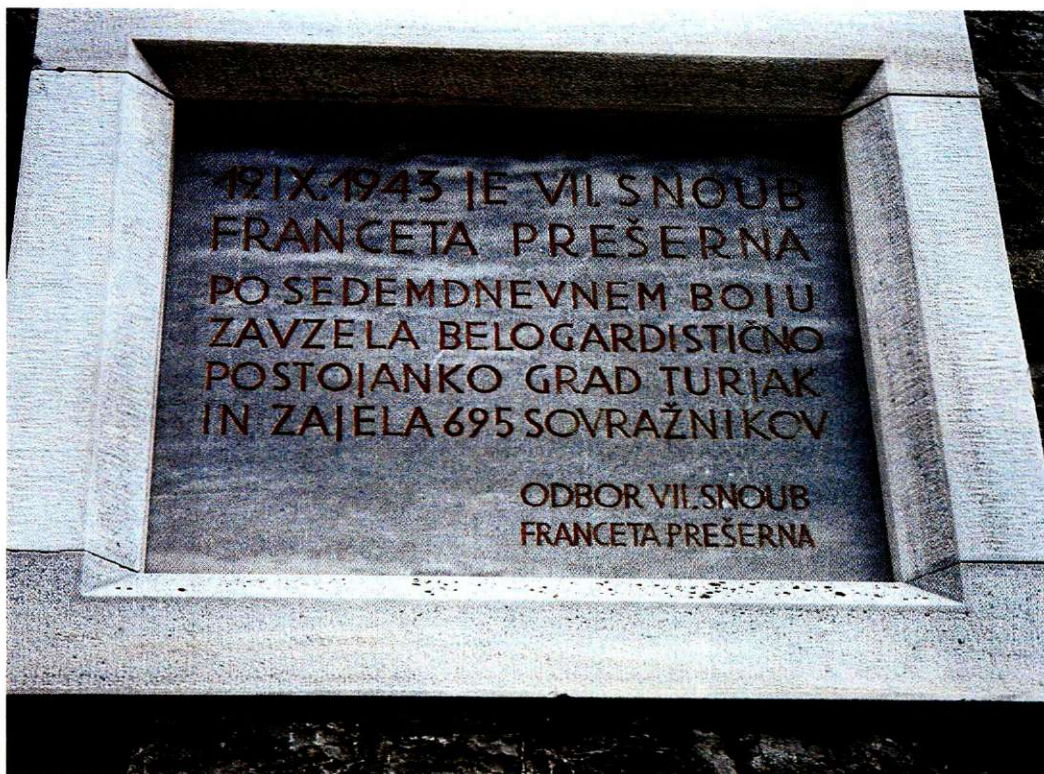
Slovenščina

Založba Mladinska knjiga

Učbeniški komplet *Slovenščina*. Učbenik za jezik v šestem razredu 9-letne in v petem razredu 8-letne osnovne šole smiselno nadaljuje in zaključuje zastavljeni koncept učbeniških kompletov za drugo triletno osnovne šole. Prednost didaktičnega kompleta je v razdelitvi na učbenik in delovni zvezek, hkrati pa v primerjavi s t. i. delovnimi učbeniki omogoča več priložnosti za iskanje, razmišljanje in samostojno delo učencev. Delitev na učbenik in delovni zvezek je prijazna tudi za starše, ki učbenik lahko ceneje kupijo v učbeniškem skladu. Snov je predstavljena na strokoven, zanimiv in izviren način, raznovrstne naloge pa učence popeljejo v svet znanja na način, ki jim je blizu. V kompletu bodo poleg učbenika in delovnega zvezka tudi priročnik, zgoščenka in videokaseta. I. Ž.

Ploščo, ki časti partizanski zločin na Turjaku, so pred kratkim obnovili.

Konec oktobra so bili Dolomiti "beli". Revoluciji je "uspelo"! OK KPS Vrhnika je konec oktobra 1942 poslala CK KPS poročilo, napisal ga je Cene Logar, v katerem je med drugim pisalo: "Ljudje številčno razmerje med bega /belo gardo, op. I. Ž./ in partizani tehtajo in postajajo nezaupljivi /.../, straši jih številčna moč bele garde na ozemlju med Vrhniko, Šent Joštom in Logatcem. Bela garda: ta ima v našem okrožju posadke v 16 krajih. Skupno jih je okoli 800."

"Beli" Dolomiti

12. del

Da je samo v nekaj mesecih na tako majhnem območju "vzniknilo" toliko protirevolucionarjev, lepo pove, kakšnemu nasilju partizanskih revolucionarjev so bili podvrženi ti kraji. Cene Logar, sodelavec pri naravnost apokaliptičnem nasilju nad civilisti na območju Šentjošta in drugod po Dolomiti poleti 1942, o vzrokih, zakaj je število protirevolucionarjev v treh mesecih in pol tam naraslo na "okoli 800", molči. Tako so komunisti o tem ves čas strogo molčali.

V začetku novembra 1942 je glavno partizansko poveljstvo poslalo Kardelju prepis poročil raznih partizanskih enot. V njih med drugim piše: "Brigada Ljuba Šercerja je imela sledeče akcije: /.../ 9. 10. je brigada izvršila rekvizicijo pri belogardističnem organizatorju čevljarju Petelinu v Gradežu in sicer smo zaplenili: 3 kompletne obleke, 5 parov čevljev, 5 kg podplatov, 1 kožo, 2 čevlarska stroja in čevlarsko orodje ter 80 kg fižola. Samega Petelina nismo našli doma.

12. 10. je brigada rekvirirala belogardističnemu organizatorju advo-

katu dr. Maroltu z Verda, ki je pred kratkim z ženo pobegnil v Italijo. Zaplenili smo 16 oblek, 42 srajc, 5 spodnjih hlač, 5 parov čevljev, 3 transmijske jermene (ca 40 kg), 2 koži, 9 prašičev, 6 komadov goveje živine, 1 konja in nekaj parov nogavic. /.../

Poročilo Dolomitskega odreda (za čas od 26. 9. do 28. 10. 1942). Čete so predvsem postavljale zasede belogardističnim patrolam ter pošiljale patrole v bližino belogardističnih postojank. V tem času smo izvršili več manjših akcij in eno večjo, t.j. napad na belogardistično postojanko na Logu. /.../ Dne 5. oktobra je bil izvršen napad na belogardistično postojanko na Logu. Zaradi močno utrjene zgradbe, v kateri je bila, smo minirali poslopje z bombo, ki pa ni imela tistega učinka, kot smo pričakovali. Ker je v oddaljenosti 1 km druga belogardistična postojanka, akcija ni uspela tako, kot je bila načrtovana, ter smo bili primorani, da so naše edinice jurišale z ročnimi bombami. Ker je zgradba enonadstropna, postojanke ni uspelo zavzeti. Pri tej akciji je bilo ubitih okoli 20

belogardistov in večje število ranjenih, po podatkih, ki smo jih mogli dobiti s terena. Mi smo imeli 2 mrtva in 8 ranjenih, od katerih so že vsi okrevali, razen enega, ki je dobil od bombe težje poškodbe.

12. oktobra se je spopadla 1. četa 1. bataljona z belogardistično patrolo v Gaberju. Pri tem spopadu so imeli belogardisti 6 mrtvih, mi smo pa prišli iz borbe brez izgub.

Dne 20. oktobra je 2. bataljon ujel 3 oborožene belogardiste."

"Žažgali smo 3 hiše"

Komisar Loškega odreda Dušan Pirjevec-Ahac je 15. 10. 1942 poročal: "9. 10. je naša patrola ujela nekega belogardista, ki je bil ranjen med našo akcijo na Begunje, ko se je boril proti nam. Justificiran 11. 10. 1942." Napad na postojanko vaške straže Begunje pri Cerknici in na sosednje postojanke Bezuljak, Topol, Selsček v noči od 18. na 19. september 1942 sta izvedla Krimski odred in en bataljon Dolomitskega odreda. Loški odred je tisto noč napadel postojanko vaške straže v Kozariščah.

Bojan Polak in Janez Hribar, komandant in komisar Šercerjeve brigade, sta v poročilu, napisanem 29. oktobra 1942, zapisala: "Dne 17. 10. zvečer smo napadli belogardiste v Gornjih Otavah. Akcija ni uspela. Uspela ni zaradi tega, ker četa, ki bi morala vdreti v šolo, preden bi prispeli v njo belogardisti, ni izvršila svoje naloge dovolj hitro. Šolo samo, ki je enonadstropna stavba in ima vsa okna zazidana, pa ni mogoče zavzeti brez večjih žrtev. Naši so nato pozvali belogardiste v šoli, naj ne streljajo, in so se približali prav pod okna šole. Ko so jih pozvali, naj oddajo orožje, tega niso dopustili voditelji, ki so iz Begunj, docim bi bili domačini pripravljeni orožje oddati, pa se boje masčevanja begunjskih belogardistov in po njih naščuvanih okupatorjev. Naši so nato izvršili rekvizicijo pri belogardistu Koščaku Janezu. Vzeli so 4 prašiče, 2 vola, krompir, fižol, bob, grah, jabolka, pšenico, 2 zimski suknji, 2 suknjiča, 1 hlače in nekaj komadov perila. Pri vdoru proti šoli je padel naš tovariš /Franc Debevc iz Borovnice/. Padel je od naše krogle. /.../

Dne 24. 10. zvečer smo napadli belogardistično vas Dobec. Vas je bila obdana z žično mrežo, napolnjeno z električnim tokom. Zažgali smo 3 hiše, iz katerih so belogardisti streljali in se niso hoteli predati. Če niso imeli belogardisti v hišah ognja varnih kleti, so v njih zgoreli. V tej borbi je padel 1 naš tovariš.”

Res “strašna borba”, pa še “narodnoosvobodilna” za povrh.

“Preveč liberalni proti ...”

Prvega novembra 1942 je Kardeľju pisal Franc Leskošek, sekretar CK KPS: “Strinjam se, pa tudi Matija / Ivan Maček/ se strinja, da smo bili preveč liberalni proti begu in bo treba vreči parolo med ljudstvo, pa ne samo to, tudi zaostriiti bo treba borbo proti begu /v knjigi Jesen 1942 izpuščeno/. Elementi, ki niso belogardistični, a so pri begu zaradi strahu ali česar koli drugega, morajo priti do prepričanja, da je nemogoče sedeti na dveh stoli in da se bodo morali odločiti za ali proti. Oni morajo vedeti, da jim od partizanske vojske grozi isto kakor od italijanske. Če so poštenji, se bodo odločili za predajo in se priključili partizanom in se z njimi borili proti okupatorjem, kdor pa to ne naredi, pa naj dobi kroglo in mu naj zgori dom. Treba bo tudi napisati letak, v katerem se to stališče pove in te elemente v begu obvesti.”

Ker partizanski napadi na postojanke vaških straž niso bili uspešni (to, kaj je tu za koga uspeh, je seveda še dodatno vprašanje), je glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet 1. novembra 1942 poslalo brigadam in odrednim štabom posebno navodilo “za boj proti belogardističnim enotam”, ki med drugim lepo pokaže, kdo je koga napadal. Navodila sta podpisala Ivan Maček, komandant, in Boris Kidrič, politkomisar glavnega partizanskega poveljstva. Ker gre za enega od ključnih dokumentov, ki so do skrajnosti razplamteli državljansko vojno, ga bom povzel skoraj v celoti: “Akcije, ki so jih izvršile naše čete zadnje tedne proti beli gardi, so pokazale slabost, ki je izredno nevarna in ki jo moramo zato na vsak način odpraviti. Izka-

zalo se je namreč, da naše čete ne zavzemajo utrjenih belogardističnih postojank in da ne uničujejo belogardistične žive sile, temveč da izvajajo svoje napade zgolj polovičarsko. Namesto da bi juršale do zavzetja utrjene belogardistične pozicije, se pred belogardističnim ognjem dostikrat umaknejo sredi svojega napada.

O “državljski vojni”

Če te slabosti ne bomo takoj odstranili, bo naša celotna ofenzivna akcija, ki jo trenutno vršimo proti beli gardi, ostala v svojem bistvu **neuspešna** /vsi poudarki so v originalu, op. I. Ž./.. Prvič se bo v končni konsekvenci beli gardi utrdila zavest, da ji nismo kos, drugič pa se bo bela garda vgnezdila in zabarikadirala v vseh onih krajih, od koder je mogoče obvladati obsežnejše okolice /Gre torej za boj za teren in za nadoblast nad terenom, oziroma že za klasično državljansko vojno, op. I. Ž./.. Na ta način bi bela garda ohranila in razvila svojo kontrolo nad civilnim prebivalstvom, četudi rastejo vsi objektivni pogoji, da partizanske čete znova kontrolirajo obsežne predele in uničujejo izdajalsko belogardistično zalego. Preti torej nevarnost, da bomo imeli opravka z dolgotrajnejšo državljansko vojno, čeprav imamo ugodne politične in vojaške okoliščine, ki nam omogočajo, da reduciramo be-

logardistične pojave na neogibni, iz protiljudskih in protinarodnih razrednih pobud izvirajoči minimum.

Iz vsega tega pa sledi, da morajo naše čete brezpogojno in **takoj** preiti na **zavzemanje** utrjenih belogardističnih postojank in na dejansko **uničevanje** belogardistične žive sile. **To je trenutno njihova osnovna vojaška dolžnost.**

“Zagoreti v sovraštvu”

Od kod izvira sedanja nezadostna vojaška udarnost naših čet? **Iz preceñjevanja vojaške kvalitete belogardističnih tolč.** Tako preceñjevanje, ki je še vedno zakoreninjeno med moštvom, kakor tudi — in ponekod celo predvsem — med komandnim in politkomisarskim sestavom, je bistvena ovira za naglo likvidacijo obojene belogardistične Čsile.

Naše čete in naš komandni ter politkomisarski sestav se morajo zavesti, da belogardistična vojaška sila ni in ne more biti visoke vojaške kvalitete. Če izvzamemo jedro zagrizencev, moramo ugotoviti, da se belogardistične tolpe rekrutirajo prvič iz **najbolj zaostalega in potemtakem najmanj zavednega ljudskega elementa in drugič iz prisilno mobiliziranih.** Mar naj ima taka “vojaška” iste vojaške izkušnje in isto moralo kot partizani?! To sploh ni vojska, temveč je — tolpa! Naloga naših politkomisarjev je torej,

da odpravijo iz naših čet tudi poslednje sledi defenzivnega nastrojenja in preceñjevanja vojaške kvalitete belogardističnih tolč. Hkrati morajo navdati čete z zavestjo **odgovornosti**, ki je prav sedaj, ko je z naglimi partizanskimi udarci še mogoče zadušiti razvoj dolgotrajne državljanske vojne, **izredno velika. Partizani morajo zagoreti v sovraštvu do belogardističnih izdajalcev in v pripravljenosti, da darujejo tudi življenje za likvidacijo belogardističnih tolč!**

Bombaši in mitraljezi

Naloga naših **štabov** je, da **vojaško** pripravijo zavzete belogardističnih utrjenih pozicij in uničenje belogardistične žive sile. V tej splošni okoliščini podarjamo predvsem naslednje: a) **izpopolniti je treba našo vojaško obveščevalno službo;** pred

napadom se je treba s pomočjo terencev, patrolj, observatorjev itd. dokopati do točnega znanja o belogardističnih utrjenih pozicijah, o sistemu njihovih straž itd.; b) pripraviti je potrebno **nadrobni načrt** za sam napad; komanda napada je dolžna v teku napada načrt dosledno izvajati; c) organizirati je treba posebne **oddelke bombašev** iz najhrabrejših partizanov; **oddelki bombašev** morajo predstavljati poleg **mitraljezov** osnovno silo napada. /.../

Kjer je bega zasedla in utrdila vasi in kraje, od koder je mogoče obvladati obsežnejšo okolico, morajo odredne čete te vasi oziroma kraje brezpogojno obkoliti z vrsto zased ter tolči vsako belogardistično patroljo oziroma vsak belogardistični oddelek, ki bi hotel iz utrjene vasi ali vanjo. Na ta način bomo prvič preprečevali belogardistično kontrolo okolice, drugič pa najbolje pripravljali **svoje** napade na utrjene belogardistične pozicije.”

Partija, revolucija, genocid

Toda 1. novembra 1942 je partizanski glavni štab poslal štabu Tomšičeve brigade še ločena navodila za učinkovitejšo vojno proti protirevolucionarjem. V njem beremo ostro kritiko partizanskemu vodstvu, ker je premalo odločno pri izvajanju revolucionarnih akcij. Partizani in revolucija? Partizani in Partija? Partizani in genocid? Le popolni ignoranti vedno znova trdijo drugače. Poglejmo torej še enega iz množice podobnih ukazov partizanom: “Vaše poslednje poročilo, ki govori o akciji proti beli gardi v D/evici/ M/ariji/ v Polju, smo prejeli. Tovariši, skrajni čas je že, da vaša brigada začne izvajati bolj uspele akcije. Imeli ste že nekoliko neuspešnih akcij proti beli gardi zaradi tega, ker štab brigade ne posveča dovolj pozornosti pri načrtu za akcije. Stalno poudarjamo, da je zelo važno, da so naše akcije proti beli gardi uspešne, pa kljub temu štab Udarne brigade Toneta Tomšiča ne vzame tega za resno. Zato vas opozarjamo, da bomo v bodoče disciplinsko postopali proti tistim, ki bodo odgovorni za neuspeh ene ali druge akcije. /.../ Če vi niste kos beli gardi, ali hočete, da najbodo potem majhne terenske čete?”

Nadaljevanje prihodnjic
Ivo Žajdela

• Šele v demokraciji se je “zločinski” plošči na Turjaku lahko pridružila tudi druga, ki nas spominja na tragedijo.

Zasliševanja zajetih slovenskih delavcev je prevajal z njimi zajeti Palestinec Galeb. A tudi po zasliševanjih v Faludži ni bilo prave vojaške osebe, ki bi lahko odločila, kaj bodo storili z njimi. Zato so jih od tu poslali v Ramadi, okoli 30 km oddaljeno od Habanije. Vmes so morali na črpalki napolniti še gorivo v avtomobila.

2. del

Zapor in izpustitev

Tone je pri tem prvič pomislil, da bi skočil v avto in pobegnil na bližnje jugoslovansko gradbišče v Habaniji. Pobeg je bil namreč v marsikaterem položaju tudi edina rešitev. A je prav misel o pobegu potlačil, saj ni bilo nobenih možnosti, da bi pravočasno ušel pred rafali oboroženih vojakov.

Ko so prišli v kasarno v Ramadiju, so jih obstopili vojaki in jih dobesedno stolčki s puškinimi kopiti iz avtomobilov, uklenili v lisice in dali v celice, ki so bile bolj podobne svinjakom - umazanija, kuščarji, žuželke, krvava tla... Po nekaj urah je prišel oficir, ki jih je dal čez noč v svojo zastraženo pisarno in jim lažno obljubil, da jih bodo jutraj izpustili. Spotoma jim je razkazoval krvavo preprogo, razne natezalnice in druge mučilne pripomočke. S tem jih je le soočal s postopki, ki jih še čakajo...

Zjutraj je namesto izpustitve neposredno pred vrata zapeljalo oklopno kombinirano vozilo, s katerim so jih odpeljali proti zaporu v Bagdadu. Kljub pobarvanim in zamreženim steklom na vozilu je Tone skozi praske videl, da njihovi Toyoti vozijo vojaki, ki so jih med vožnjo zdaj prehiteli, zdaj ostali zadaj. Prav tako je lahko dokaj dobro videl, kam so jih pripeljali, saj je mesto Bagdad s štirimi milijoni prebivalcev že prej precej dobro poznal. Peljali so jih prek mostu nasproti Suka (glavne tržnice) in jih strpali v zapor.

Pozneje jim je Knežević (jugoslovanski ambasador v Iraku) dejal, da naj bi bila po podatkih jugoslovanske SDV v tej zgradbi šola Sadamovih gardistov, v resnici pa je bil to eden najhujših političnih zaporov.

Mučenja

Strpali so jih v celico 2,20 krat 2,40, skupaj s še več kot dvajsetimi zaporniki, zato so morali stati na eni nogi. V celici je vročina narasla celo na 70°C. Nato so jih naslednji dan ločili. Iz kleti so Toneta še s približno 150-imi zaporniki odvedli na vrh zapore, na z žico ograjeno teraso, ki je bila še najbolj podobna veliki ptičji kletki. Konec julija

v Iraku termometer preseže večkrat tudi 60°C. Na sredino med zaporneke so postavili tri vedra umazane vode, s katero so si lahko močili le ustnice. Že naslednji dan je Tone padel v nezavest. Pazniki so ga nato odvlekli na hodnik. Ko so stražarji opazili, da se je prebudil, so ga spet dobesedno zbrali nazaj na sonce. Brali so ga po nogah, kjer ima po golenih še danes nezaceljene rane in težka modrikasta znamenja.

Za zapornike so bile izredna obremenitev tudi nemogoče higienske razmere. Brili se niso. Nohte na rokah so si pogrizli. Na nogah so jih potolkli s pokrovčkom od sifona. Okrog ust so si brke prav tako pogrizli.

V prostoru je bilo polno uši. Najhujše so bile stenice. Zaporniške "pižame" so bile iz najlona in so že močno razpadale. Na tleh je bilo par končkov odevi. Ležali so na golem betonu.

Zjutraj so dobili nekaj čaja, pa plesniv in včasih celo gnil kruh, opoldne nekaj riza in le sem ter tja kak kosček ovčjega mesa, zvečer pa paradižnikovo juho. Servirali so jim vse v eni posodi brez pribora. Na stranišče ni šel več kot teden dni in to s težkimi mukami. V tem času je shujšal 24 kg. Njegov kolega Sraka pa enkrat ni šel na veliko potrebo celo 22 dni. Iraški zapornik je prosil zanj, naj pride zdravnik, pa ni prišel. Po sreči in manjši naklonjenosti paznika, ki jim

• Nekdanji podpredsednik ZIS Zvone Dragan (in sedanji sodelavec slovenskega zunanjega ministrstva) na obisku pri iraškem diktatorju Sadamu Huseinu v "plodnih letih" jugoslovanskega sodelovanja z Irakom - (slika iz knjige Jožeta Volfanda Iraška srečanja, založba Borec 1985)

• Ciril Sraka (Foto: Tednik Več - 16. 1. 2004)

je nosil hrano, so dobili košček mila... Večkrat so v vodotesno celico nalili mrzlo vodo do kolen, a je voda ostala v celicah tudi osem ur in je bila za izmučene zapornike samo še dodatna metoda mučenja. Ko so jih vodili od celice do celice, so jih vmes vozili z dvigali, jih vrteli in vodili po različnih hodnikih in na koncu odložili brez vsakršne orientacije.

V njihovo zaporniško celico so jim nametali tudi številne druge arabske zapornike - pretepeane vreče, ki so jih nato Slovenci močili po dan ali dva, da so prišli k sebi. Žal pri tem ugotavlja, da Arabci do svojih sonarodnjaških sozapornikov niso imeli toliko usmiljenja, da bi se jih trudili

kje so. Govoriti bodo morali glasno, ker jih bodo snemali. Konzulu pa so zaprti vendarle naročili, da naj posreduje za vsaj kak prašek, s katerim bi zatrl insekte, pa tudi njihovo življenje je bilo že v tako slabem psihofizičnem stanju, da se bo prej kot v dveh mesecih izteklo...

Že nekoliko pred 22. oktobrom je pobudo za njihovo izpustitev prevzelo takratno predsedstvo SFRJ, saj na začetku Irak kar dva meseca ni hotel priznati, da so jih zajeli. Pri tem ni bil uspešen niti visoki slovenski predstavnik in takratni podpredsednik ZIS Zvone Dragan, ki je tudi prišel v Irak. Kot pravi Tone, do 2. oktobra 1982, ko so Tiholeta, Srako in Sertiča dali

njih vojak, ki je nadzoroval, kaj so počeli z žiletkami in jih takoj po britju odnesel iz celice. Odpeljali so jih celo na striženje. To so bili prvi znaki, da je zanje prišel NEKDO iz Beograda dokončno posredovat. Osemindvajsetega decembra 1982 so jih spet odpeljali v klet. Tu so se preoblekli, a še niso dobili niti svojih ur, denarnic, niti dokumentov in drugih osebnih predmetov. Zato so se spet pojavili dvomi, če še ne bo konca tega zapora. Spet so jih z zavezanimi očmi in z lisicami na rokah odpeljali na konzularni oddelek. Ko so jih po pol ure pripeljali nazaj, pa jim je stražar, ki jim je prinašal hrano, začel vpiti: "Prosti ste!"

Niso mogli verjeti.

dal, da sta skupaj s Petrom Stambolićem predsedstvu Jugoslavije predlagala, naj postavi za izpustitev teh ljudi na kocko sodelovanje med državama. Zaradi tega so nameravali celo prekiniti vse odnose z Irakom.

Tisti večer, ko je Jože Brodnik izvedel, da so jih izpustili, se je nemudoma odpravil v glavno SCT-jevo pisarno na Buildingu v Bagdadu. Srečanje z njim je bilo dramatično. Brodnik jih je objel in se zjokal kot otrok. "Koliko sem pretrpel? Očitati so mi, da sem jaz kriv za to tragedijo, v resnici pa je bilo odločanje, tudi o iskanju poti za morebitno evakuacijo, v rokah drugih." Letalo za odhod iz Iraka je bilo predvideno za 30. de-

• Tone Tiholeta

• Tone s sinom kmalu po izpustitvi iz zaporu. Zaradi teme v zaporu je moral še dolgo nositi sončna očala. - osebni arhiv Tone Tiholeta

• Tone s sozapornikom in prijateljem Palestincem Galebom. - osebni arhiv Tone Tiholeta

• Jože Brodnik, vodja gradbišča letalske baze P 202 D

oživljati, čeprav so bili tako pretepeni, da niso imeli na sebi niti za dlan nepoškodovane kože. Nekateri med njimi so bili po spolovilih ožgani s cigareti in petrolejskimi spajkalniki. Še posebej so se izživljali nad nekim Egipčanom, ki so ga v njihovo celico vrgli večkrat po vsakokratnem mučenju. V sosednjo celico so pripeljali tudi žensko z dojenčkom. Mučili so jo dva dni. Med tem so se smejali, jo oponašali... Potem je utihnila. Otrok pa je še vedno jokalo...

Dvaindvajsetega oktobra so prišli slovenski zaporniki v Irak po treh mesecih privikrat v stik z jugoslovanskim konzulom. Takrat so se po več kot dveh mesecih tudi prvič obrili. Oblekli so jih samo v njihove obleke, niso jim pa dali nobenih drugih osebnih predmetov.

Odpeljali so jih na konzularni oddelek iraškega zunanjega ministrstva. Eden od spremljajočega iraškega osebja jih je predhodno opozoril, da ne smejo govoriti ničesar o tem, kako je v zaporu, niti (če sploh vedo)

ponovno v skupno celico, pa praktično ni bilo omembe vrednih prizadevanj za njihovo izpustitev. To je po njegovem tudi eden od prvih možnih datumov, ko so se začela kakršna koli resna posredovanja zanje s strani takratnega političnega vodstva SFRJ. Po 22. oktobru so tri slovenske zapornike premestili še s štirimi arabskimi zaporniki v drugo celico, kjer sta bila tuš in stranišna školjka. Celica je bila še vedno zelo majhna. Zato so se morali pri spanju namestiti eden z glavo na eno stran, drugi na drugo, tako da je moral vsak pred obrazom imeti noge svojega sozapornika. Kljub temu se razmere zanje niso veliko izboljšale.

Upanje

Ob božiču pa so jih peljali v zaporniško ambulanto na pregled, jih stehali in napravili celo EKG. Začeli so jih "filati" kar čez pižamo "s konjskimi", močnimi vitaminskimi injekcijami po dvakrat na dan. V celico so jim vrgli celo dve odeji na tla. Omočili so jim dnevno britje, a je bil ob

Izpustitev

Spet so odšli na konzularni oddelek, kjer jih je čakal jugoslovanski ambasador v Iraku Knežević. Njegove prve besede so bile: "Fantje, srečo imate." Nato so odšli na ambasado, kjer so jim pripravili poseben sprejem in jim povedali potek prizadevanj za njihovo izpustitev. Ambasador jim je povedal, da je namestnik zunanjega jugoslovanskega ministra Mirko Ostojić ravnokar odpotoval nazaj v Jugoslavijo. Sicer bi po zadolžitvi moral posredovati v Iraku zanje sam zunanj minister Lazar Mojsov, a je bil le mesec dni pred tem na obisku v Iranu.

Knežević jim je celo povedal, kako je potekal sprejem pri Huseinu, ki je med drugim dejal: "Izrecite tem ljudem moje obžalovanje. Nisem vedel, da so zaprti," vendar so bile te besede debela laž. Tako se je zlagal pred dvema mesecema tudi Tarik Aziz Stanetu Dolancu v Beogradu, ko je dejal, da v Iraku ni nobenega jugoslovanskega zapornika. Stane Dolanc pa je Tonetu pozneje pove-

cember 1982 zvečer, zato so jim v tem času uredili ekspresno vizo. Prvo noč so prespali v stanovanju pri Marjanu Prelcu, koordinatorju del na SCT-ju na Buildingu v Bagdadu (pozneješemu generalnemu direktorju Cinkarne Celje in dobitniku nagrade za življenjsko delo v slovenskem managementu). Tu pa je Tone doživel strahoten živčni zlom, tako da mu je celo zvijalo roke in noge. Zato je bila zdravnica od IMP-ja skoraj dva dni dežurna ob njem. Na letalu se je z njimi peljal tudi poseben delavec SDV-ja.

Doma jih je pričakala - SDV z Mačkom na čelu

Preden je Tone prišel domov, je njegove domače v Dravljah v Ljubljani obiskala SDV. Dejali so jim, da dokler jih na domu ne bo obiskal poseben človek iz SDV, ki bo opravil zaslišanje in dal posebna navodila, ne smejo govoriti z nobenim sorodnikom, sosedom, sodelavcem, znancem, še najmanj pa z novinarji. Iz pogovorov z varnostno službo »

» pa je Tone dokončno ugotovil, da si je hotel Beograd oziroma pristojna "zvezna služba za oskrbo" FDSP prek SDV-ja le oprati roke in napraviti vso stvar Jožetu Brodniku.

Z generalnim direktorjem SCT-ja Ivanom Zidarjem, pravi Tone, o njihovem zaporu uradno nista govorila, ker se direktorju najbrž ni zdelo dovolj njihovega trpljenja, da bi si vzel minuto ali dve časa za pogovor z njim. S Srako sta bila le pri Zidarjevem namestniku Ogrinu. Ta pa jima je povedal, da bosta dobila vabilo iz Zidarjevega tajništva na vljudnostni obisk pri Ivanu Mačku Matiji. Celó iz pogovora na štiri oči pri Mačku, v začetku januarja 1983, kamor ga je odpeljal Zidarjev šofer Stane, je Tone ugotavljal, da tudi njemu niso povedali resnice, ker jim je omenil, da so iskali evakuacijsko pot na lastno roko.

Maček pa se je cinično zgražal, kako to da niso bili dovolj korajžni ter jim govoril o svojem "herojskem" pobegu iz starojugoslovanskega zapora v Sremski Mitrovici. Nato je prešel h "konkretnjšim rečem". - "Živi ste prisli domov?" - "Smo." - "Ste dobili plačo?" - "Smo." - "Ste dobili 100 % plačo?" - "Smo." - "No, vse ste dobili. Nimate kaj! O tem se ne govoril! Da ne slišim besed! To so državni interesi in o tem se javno ne sme govoriti!"

Že v času njihovega zapora pa so v javnosti nekaj mesecev krožile raznovrstne govorice in le ugibamo lahko, kdo jih je spodbujal. Še lani mu je nekdo rekel: "Lahko si ti hišo napravil. Dol ste pokradli stroje in tovornjake ter jih prodali." Krožile so tudi različice, da so nameravali pobegniti v Ameriko. Največ je bilo neslanih ugibanj, češ da so po svoji glavi nekam "zalutali". Na vse te govorice je Tone želel reagirati prek nekdanjega tiskovnega predstavnika pri SCT-jevem časopisu Glas kolektiva, a ga je tudi ta odločno zavrnil: "Ne! O tem se ne bo pisalo."

Usoda sozapornikov

Toneta sem povprašal še o Galebovi zgodbi. Povedal mi je, da so bili z njim ves čas zaprti v istem zaporu, le v različnih celicah. Na koncu je Galeba rešil iz zapora njegov brat, ki je na gradbišču P 202 D delal kot ko-

• Spomenik neznani junaku v Bagdadu - Sadamov posmeh človeštvu in človečnosti. V podzemlju je muzej orožja in druge vojaške opreme. - foto Jože Miklič, januar 1982

mercialist. Ko je izvedel, da so prisli trije Slovenci iz zapora, je iskal stik z iraškimi oblastmi. Nato je Galeb odšel v Jordanijo, kjer je dobil službo v davčni upravi in si ustvaril družino.

Ciril Sraka je bil nekoč na pogled krepak možak s prekmurskim naglasom. V iraškem zaporu si je prislužil slabovidnost, srčno okvaro, infarkt in končno invalidsko upokožitev. V tedniku Več 23. januarja letos je novinar Vojko Zakrajšek zapisal: "Zdaj, ko so Slovenci iz iraških zaporov končno prekinili prisilni molk, se spominjajo nekaterih imen. Poleg Ivana Mačka - Matije, takrat člana sveta federacije, ki je, kot kaže, vlekel niti državnih interesov, je bil vpleten Stane Dolanc, tedanji notranji minister, ki je zdaj že pokojnemu Tiholetovemu bratu priznal, da je 'zadeva res delikatna in da podjetje SCT nima vpliva na razplet'. Zvone Dragan, nekdanji podpredsednik ZIS, se ni izkazal. Ko sta Srakova žena in sin prek tajnice navezala stik z Draganovim kabinetom, sta dobila odgovor, da si z njimi že ne bo kvaril kariere..."

Še bolj črna med temi črnimi zgodbami pa je tudi zgodba Zlatka Sertiča. Po vrnitvi iz zapora ga je v njegovem podjetju TGP Metlika čakalo grdo presenečenje. Nanj so hoteli pozabiti: "Po treh mesecih se je celo Ivan Maček potrudil in med nekim obiskom Metlike mimogrede povprašal, kje bi lahko dobil nekega Sertiča! Obiskal me je v pisarni in v polurnem pogovoru me je pričeval, da je šlo za pomoto, naj pozabim itd. O plači pa še vedno nič; za neplačane mesece oziroma za odškodnino sem moral po letu dni

Pričevanje Slovenca

Pričevanje Antona Tiholeta, enega od treh Slovencev in Palestinca, ki so bili pred dvaindvajsetimi leti zaprti brez obtožnice.

na sodišče. Dve leti je trajalo, da so mi priznali šest tisoč (6000) mark za izgubljene mesece v zaporu. Ni bilo lahko, na sodišču združenega dela v Novem mestu so me najprej zavrnil, zadeva je šla na republiško sodišče, kjer so končno potrdili upravičenost mojega zahtevka. V podjetju pa so se kar sprenevedali. Naše medsebojne odnose v podjetju smo tako izčrpali, moja navzočnost je bila vsem odveč. Z odselitvijo v Pulj smo se drug drugega znebili." Sertičeva žena pa je od tedaj zaradi prestopa gorja invalidka

Epilog: Borza dela in neodvisna sodišča

Nato je bil Tone nekaj tednov doma na bolniški in izkoristil še nekaj dni dopusta. Marca je odšel spet na delo. Kmalu nato so se odprla tudi gradbišča v Libiji in Alžiriji, zato je spet odhajal po nova tovorna vozila v Nemčijo. Že ob zaključevanju del v Jordaniji leta 1987 pa se je Tonetova zgodba v SCT-ju začela precej krhati. Ko je Tone prišel leta 1989 z dela v Jordaniji zadnjikrat domov, si je pri žaganju drv doma na cirkularju požagal desno roko. Po prihodu iz te bolniške na delo po dveh letih pa so mu nadrejeni sporočili, da njegovega delovnega mesta že zdavnaj ni več. Zato so mu "svetovali", naj odide v varnostno službo za čuvaja. Ko se je odločil tudi za tako nizko ovrednoteno delo, je kmalu ugotovil, da je to čuvajsko podjetje že po nekaj mesecih zabredlo v načrtovani stečaj. Tako je ostal na borzi dela.

Nadalje novinar Zakrajšek zapisal: "Tihole in Sraka sta se leta 1991, po osamosvojitvi Slovenije, odločila za odškodninsko tožbo proti podjetju SCT. Tudi tu sta trčila ob visoke ovire. Medtem ko je Ciril Sraka s svojo zahtevo pristal na rednem sodišču, so Tiholeta prestavili na delovno

sodišče. Tihole se spominja, da je bil Ivan Maček - Matija, pomembna priča njihove iraške dogodivščine, prvi obravnavi še živ. Toda ko je na sodišču samo omenil ime, ga je sodnica utišala. Po nekakšnem naključju je kot priča odpadel tudi Ciril Sraka; po zanesljivih virih naj bi se že pred tem pogodil s podjetjem - dobil naj bi približno 40.000 nemških mark odškodnine, medtem ko je Anton Tihole na delovnem sodišču tožbo izgubil! (Tako so posredno ustvarili razliko tudi med njimi - o.p.) Povrh vsega so mu zaradi izgubljene tožbe naprtli še 300.000 tolarjev sodnih stroškov, česar pa je bil po pritožbi zaradi nezaposlenosti oproščen. Tako kot Zlatko Sertič v TGP Metliki, je bil tudi Tihole za SCT nenadoma odvečna delovna sila. Leta 1991 si je namreč poškodoval roko, bil dve leti in pol na bolniški, ko pa se je vrnil v podjetje, zanj ni bilo dela. Prestavili so ga med varnostnike. 8. oktobra 1998 pa se je s polno delovno dobo upokočil. Medtem se je sodni postopek za odškodnino še kar vlekel in končno propadel zaradi zastaranja. Očitno izigrani iraški zapornik je izgubil voljo za nadaljnji boj.

Decembra 1998 je od SCT sprejel miloščino, podpisal je sporazum oziroma izvensodno poravnavo s podjetjem SCT, s katero se je obvezal, da bo umaknil tožbo na sodišču. Za preživetje iraško dogodivščino je po šestnajstih letih dobil 619.476 tolarjev odškodnine./

So duhovi diktatorjev še živi?

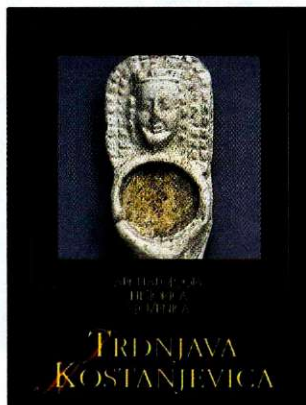
Kaj zapisati za konec? Je to sploh mogoče? - Zdi se mi, da zli duhovi Huseina, Mačka in podobnih krvoločnih diktatorjev med nami v moderni preobleki, z novim besednjakom, simboli in administrativnimi posegi strasijo še v enaindvajsetem stoletju.

Konec
Jože Miklič

Trdnjava Kostanjevica

V zbirki *Archaeologia historica Slovenica*, izdaja jo Oddelek za arheologijo ljubljanske Filozofske fakultete, je izdala monografijo *Trdnjava Kostanjevica*.

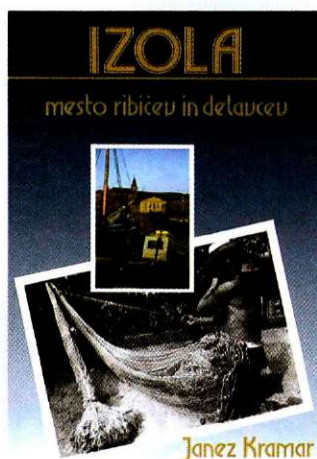
Četrta knjiga v zbirki je posvečena objavi arheoloških izkopavanj najdišča Podbočje - Stari grad v devetdesetih letih, katerih cilj je bil podrobneje raziskati ostanke srednjeveške poselitve. Objavljena študija je predelano besedilo doktorske disertacije **Katarine Predovnik** *Srednjeveška arheologija prostora ob spodnji Krki (najdišče Podbočje - Stari grad)*. Uvodoma je avtorica opisala, kako je prišlo do raziskav na Starem gradu in orisala raziskave v preteklosti. Zgodovina trdnjave Kostanjevica je bila do nedavnega precej zakrita v meglo, njeno razkrivanje pa se bere kot napeta zgodba. Kot kranjska posest je grad pripadal grofom Tirolskim, ki so ga v 14. stoletju dajali v zakup Goriškim, Frankopanom in končno Ortenburžanom. Po slednjih so leta 1418 grad nasledili grofje Celjski. Avtorica je postavila domnevo, da je med sporom med Celjskimi in Habsburžani bila leta 1440 uničena tudi kostanjevska trdnjava. V osrednjem delu knjige so podrobno prikazana izkopavanja na Starem gradu nad Podbočjem v letih 1992—1995. Posebna pozornost je namenjena vrednotenju drobnih najdb.

Zgodovina Izole

V zbirki *Knjižnica Annales* je Znanstveno raziskovalno središče iz Kopra izdalo 633 strani obsežno knjigo o zgodovini Izole.

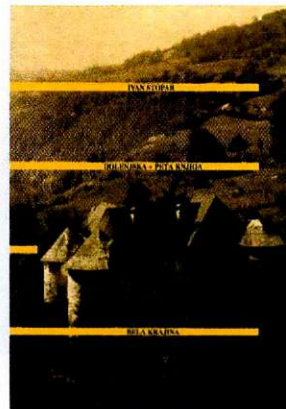
Monografija *Izola - mesto ribičev in delavcev* predstavlja prvi del zgodovinskega dela o Izoli in zajema čas od njegovih poveljev v starem veku do konca druge svetovne vojne, od daljnjih antičnih in srednjeveških časov do fašizma in njegovega zloma. Avtor **Janez Kramar** spremlja tudi splošni razvoj dogajanja v državah in deželah ob severnem Jadranu, do podrobnosti pa slika življenje Izole kot mesta s pretežno romanskim jedrom in kot občine, ki je vključevala tudi slovensko zaledje. Obširno prikazuje vsa pomembna področja v njeni zgodovini: politično življenje in nacionalno problematiko, občinske zadeve in občinsko politiko, stranke in društva, davčne zadeve, gospodarski razvoj, kmetijstvo, ribištvo, industrijo, promet, turizem, zdravstvo, prosveto, kulturo itd. Zgodovinska kontinuiteta, kot jo pozna le malo naših mest, je avtorju omogočila, da je v svoj oris zajel tako mesto kot okolico v vsej njuni narodnostni in socialni dvojnosti in povezavi. Le malo slovenskih mest ima napisano tako podrobno zgodovino. Delo ni pomembno samo za občino Izolo, za ljudi, ki jih vabi čar preteklosti in iščejo njeno pozabljeno podobo, ampak tudi za celotno zgodovino Slovenske Istre.

Gradovi Bele krajine

V zbirki *Grajske stavbe* je založba Viharnik izdala 16. knjigo, ki je tokrat namenjena Beli krajini.

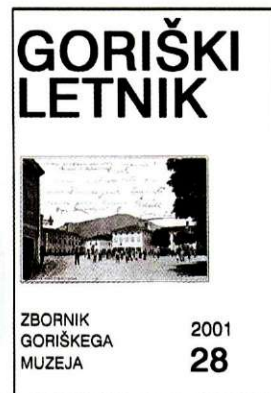
To je hkrati peta knjiga, v kateri **Ivan Stopar** obravnava grajske stavbe na Dolenjskem. Tudi tokrat je avtor gradove in dvorce prikazal dokaj podrobno. Nanižal je vse znane zgodovinske podatke, o gradnjah, prezidavah in o lastnikih, ki so se ponavadi pogosto menjavali. Pri pomembnejših gradovih je dodal tudi stavbno(zgodovinsko) oznako. Dodana je tudi vsa pomembnejša literatura. Posebna vrednost te zbirke je, da je besedilo opremljeno z vrsto fotografij, tako reprodukcij zgodovinskih risb, starih fotografij, kot tudi fotografij, ki prikazujejo sedanje stanje, bodisi zgradb ali razvalin. Po dosedaj znanih podatkih je bilo med drugo svetovno vojno v Sloveniji uničenih 66 gradov, od tega so jih samo partizani požgali 61. V knjigi, namenjeni Beli krajini, so prikazani tudi štirje gradovi, ki so bili uničeni med revolucijo: Krupa, Pobrežje, Predgrad in Pungrt. Mogočni grad Krupo so partizani požgali poleti 1942, na vrhuncu svojega revolucionarnega divjanja. Grad je gorel dva tedna. Stopar je v uvodu zapisal, da je to zadnja knjiga v zbirki, vendar upamo, da bo založba z njo nadaljevala, saj manjka še ves jugozahodni del Slovenije. V tej knjigi je tudi poglavje *Dopolnila*, kjer je avtor dodal doslej prezrte podatke o grajskih stavbah Dolenjske, Gorenjske in Štajerske. Na koncu so kratki povzetki v nemščini, ki jih dopolnjujejo faksimili grbov iz Valvasorjeve *Velike grbovne knjige*.

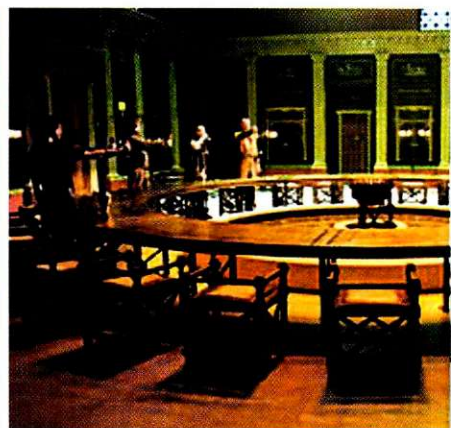
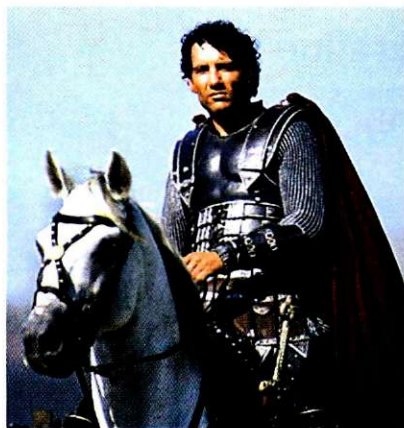

Goriški letnik

Goriški letnik, zbornik Goriškega muzeja, prinaša v 28. številki zelo pestre in kakovostne prispevke.

Številka je posvečena sedemdesetletnici bibliotekarja Marijana Breclja. Na 480 straneh je objavljenih 36 prispevkov. Uvodoma Branko Marušič prikaže Marijana Breclja, Sara Pegan pa objavlja njegovo obsežno bibliografijo. Franciška Buttolo je prikazala Brecljevo izjemno delo za *Primorski slovenski biografski leksikon*. Omenimo še nekatere druge prispevke: *Bizjaki* (Silvo Torkar), *Goriški prevodi Vergilijeve bukolčne pesmi* (Lojzka Bratuž), *O dvajsetih prevodih Franciške Sončne pesmi v slovenščino* (Janko Moder), *Rokopisni misal iz župnije Kamnje* (Marijan Smolik), *Dr. Ivan Pregelj in župnik Josip Fabijan* (Jožko Kragelj), *Srečanja z Danilom Lokarjem* (Milan Dolgan), *Profesorica Alojzija Brus* (Ivanka Uršič), *Nekaj ljudskih pesmi iz Brd* (Peter Stres), *Prvine ljudskega oblikovanja na Primorskem - vejinik* (Pavel Medvešček), *Primer uveljavljanja kupnega prava in kolonata na Goriškem 16. stoletja* (Vojko Pavlin), *Avstrijsko primorje od srede 18. stoletja do leta 1848* (Branko Marušič), *Prišel je sam cesar* (Renato Podberšič), *Člani Družbe Sv. Mohorja v Gorici do leta 1900* (Andrej Vovko), *Križev pot Toneta Kralja na mirenem gradu* (Marko Vuk), *Sakralni spomeniki Primorske* (Branko Melink). **I. Ž.**

Kralj in vitezi okrogle mize

KING ARTHUR

Tokrat si bomo ogledali novo različico ekranizacije legende o kralju Arthurju, ki nam bo predstavila svežo zgodbo o Arthurju, Guineveri in vitezh na stvarnejši način.

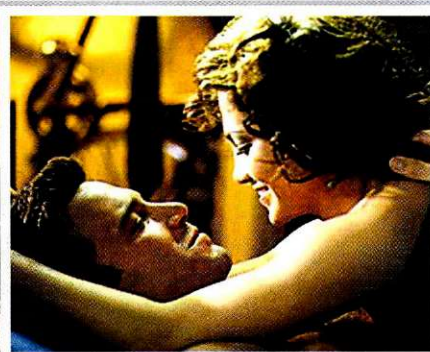
Zgodba, ki je vzpodbudila ta film, je nastala že pred leti, ko je scenarist in zgodovinar David Franzoni prvič slišal za rimskega poveljnika Lucija Artorija Kasta. "V roke mi je prišla študija nekega študenta, v kateri je Artorij Kast omenjen kot mogoča genza legendarnega kralja Arthurja. Tega nisem nikdar več pozabil in tema me je dobesedno obsedla." Večini običajnih, tudi potencialnih gle-

dalcev tega filma pomeni kralj Arthur legendarno, bolj mistično kot realno osebnost, ki pooseblja vzpon Britanije iz mračnega srednjega veka in njeno združitev pod vladavino enega močnega in pravičnega vladarja. Toda veličastni Camelot kralja Arthurja in vitehov okrogle mize ter dam, odelih v saten in svilo, o katerih obstajajo zapisane prve romantične zgodbe nekega 9. in 10. stoletja, ima svoje korenine v preprosti rimski utrdbi južno od Hadrijanovega zidu v 5. stoletju po Kristusu. V tem času se je krhala moč rimskega imperija, ki je oddaljene utrdbe svoje vladavine opuščal drugo za drugo, staroselska plemena pa so prelivala kri v malenkostnih spopadih za premoč. To so izrabljala

Režija: Antoine Fuqua
Scenarist: David Franzoni
Igrajo: Clive Owen, Stephen Dillane, Keira Knightley, Ioan Gruffudd
Premiera: 26. 8. 2004
Distribucija: Cenex

močnejša ljudstva, ki so si ozemlje južno od Velikega zidu, poprej pod trdno rimsko upravo, hotela podrediti s severa (Pikti), z zahodne, morske strani (Škoti) in s severovzhodne in vzhodne strani, od koder so začeli svoj mogočni in krvavi pohod Sasi. Po umiku Rimljanov z Otoka so tamkajšnji prebivalci, ki so prevzeli rimsko kulturo in način življenja, ostali prepuščeni sami sebi in sovražstvu domo-

rodnih britanskih Keltoev, ki so že v času rimske oblasti bojevali gverilski boj proti Rimljanom. Nihče pa ni bil in ni ne mogel biti kos vdorom osvajalskih Sasov. Porimljanjeni Britanci so se obrnili po pomoč k tistim, ki so v sebi združili najboljše obeh kultur in ki so to deželo pojmovali kot svoj dom. To so bili vojaških tehnik večji rimski vojskovodje, ljudje, kakršen je bil Artorij, otrok Rimljana in Britanke, naklonjen

V kinematografe prihaja komedija Moja mala navihanka, v kateri sta drug ob drugem zaigrala nekdanji par Ben Affleck in Jennifer Lopez.

Moja mala navihanka

Ollie Trinke, igra ga Ben Affleck, je uspešen glasbeni producent s pisarno na Manhattanu. Ima vse, kar mu

pozeli srce, in uživa v srečnem zakonu s svojo ženo Gertrude, ki jo upodablja Jennifer Lopez. Nekega dne pa

se mu življenje obrne na glavo. Ostane sam s komaj rojeno hčerko. Pod velikim pritiskom se zlomi. Njegovo

na kratko

Med 26. avgustom in 6. septembrom bo v kanadskem Montrealu potekal **28. filmski festival**. Del bo posvečen francoski filmski igralki Isabelle Adjani, dvakratni nominiranki za oskarja za najboljšo žensko vlogo. Med 400 prijavljenimi filmi iz 70 držav bodo prikazali več njenih najboljših filmov. Obiskovalci si bodo tako lahko ogledali Zgodbo o Adeli H, ki jo je leta 1975 režiral François Truffaut, in celovečerec Bruna Nuyttena Camille Claudel iz leta 1988. Na predstavitvi festivalskega programa pa organizatorji niso želeli komentirati nedavnega kritičnega poročila. Poročilo kanadske agencije za financiranje filma Telefilm Canada in SODEC, quebeške vladne družbe, ki vlaga v kulturo, je kritično do porabe in organizacije festivala. Ugotavlja, da je število 678.000 obiskovalcev za leto 2003 napihnjeno, a vseeno premajhno za mesto s 3,2 milijona prebivalcev. Čeprav festivalu zaradi poročila grozi zmanjšanje finančnih sredstev, ga ustanovitelj in predsednik festivala Serge Losique ni želel komentirati. Tiskovni predstavnik David Novek pa je dejal, da poročilo ne bo vplivalo na letošnji festival.

Hollywoodski igralec **Patrick Swayze**, znan kot hollywoodski spolni simbol, izrazit in romantičen v trilerjih, bo igral v novem trilerju Ikona, ki ga snemajo v Moskvi. Na Puškinovem trgu v središču mesta so že posneli eno ključnih epizod filma. Film Charlesa Martina Smitha, ki temelji na romanu Fredericka Forsytha, prikazuje dva kandidata za rusko predsedniško mesto v predvolilni kampanji. Scenarij enega od njiju prikazuje, kako grozi z bakteriološko vojno. Ruska in ameriška tajna služba pa si prizadevata, da bi preprečili katastrofo.

Trinasedemdesetletni italijanski režiser **Ermanno Olmi** je prejel častnega leoparda na filmskem festivalu v Locarnu. Pri podelitvi je bil tudi Bud Spencer, glavni igralec v številnih režiserjevih filmih. Novinar Carl Bernstein, ki je raziskal afero Watergate o ameriskem predsedniku Richardu Nixonu, se je prav tako zadrževal v Locarnu. Ob 30. obletnici Nixonovega odstopa so v okviru retrospektive Fronta novic (Newsfront) prikazali film Vsi predsednikovi možje. V edem od intervjujev za časnik Blick je nekdanji novinar Washington Posta dejal, da meni, da bodo poslej posneli vse več dokumentarnih filmov, ki temeljijo na dejstvih. Zgled za to je Fahrenheit 9/11 Michaela Moora.

Izvršni odbor Evropske filmske akademije je uvrstil hrvaški film **Priče (Svjedoci)** režiserja Vinka Brešana med 40 najboljših evropskih filmov v letu 2004. Brešanov film je prvi hrvaški film, ki govori o zločinih nad Srbi. Posnet je bil po romanu Ovce iz gipsa Jurice Pavičića. Film kandidira za nagrade Evropske filmske akademije v kategorijah najboljši film, režija, glavna ženska in moška vloga, scenarij in kamera. Seznam 40 najboljših evropskih filmov po izboru Evropske filmske akademije bo objavljen 15. septembra, nagrade pa bodo podelili 11. decembra v Barceloni. Film je julija lani na 50. filmskem festivalu v Pulju pobral zlate arene za režijo, scenarij (Vinko Brešan, Jurica Pavičić in Živko Zalar) in najboljšo žensko vlogo (Alma Prica), februarja letos pa so ga prikazali v uradnem programu 54. filmskega festivala v Berlinu, kjer je prejel nagrado za mir.

Radio Krka
106.6 MHz

starodavnim verovanjem in hkrati nepokvarjen privrženec krščanske vere, ki jo je kot uradno že nekaj stoletij pred njim prevzel Rim. Starodavna pesem iz časa kmalu po njegovem življenju ga opeva kot "moža dveh kultur", ki se je bojeval ob Velikem zidu za obstoj Britanije in jo tudi obvaroval. Artorij Kast (castitas - čistost, nedolžnost) je bil dedič rimske civilizacije, vladavine in vojaške taktike, ki se je s svojimi somišljeniki podal v poslednji, obupni boj proti novemu sovražniku, zavojevalskim Sasom.

Vitezi novega reda

Vsaj toliko, če ne bolj, so bili zanimivi njegovi "vojščaki", prvi vitezi novega reda in daljni potomci mogočnih Sarmatov, pred katerimi je trepetal Rim dolga stoletja, dokler jih v 2. stoletju po Kr. ni premagal in podjarmil cesar Mark Avrelij. Po porazu z Rimljani je cesar Avrelij sklenil Sarmate tako kot

mnoga druga uporna plemena z oddaljenih meja rimskega imperija vključiti v svoje vojaške vrste. Tako je večina sarmatskih "vitezov" branila meje britansko-rimskega imperija vzdolž Hadrijanovega zidu. Arheološki dokazi pa potrjujejo domnevo o četah sarmatskih bojevnikov v utrdbi Camboglana (Camlan), kjer naj bi bil kralj Arthur bil svojo zadnjo zmagovito bitko s Sasi, in ta utrdba naj bi bila njegov legendarni, pozneje tako opevani Camelot. Cel Arthurjev opevani meč Excalibur morda izhaja prav iz starosarmatske besede caliburn ("belo jeklo") – plemo odličnih sarmatskih kovačev izpod Kavkaza so bili namreč Kalibi. Legenda govori o skupini neustrašnih sarmatskih konjenikov pod vodstvom Arthurja ali Artorija, ki se je bojevala pod zastavo v obliki zmajevga repa (draco) in v boj vedno drvela, rohneč star sarmatski bojni vzklík ("rus"). **Monika Maljevič**

življenje v velemestu je kmalu preteklost. Ker ostane brez službe, se mora preseliti k očetu, igra ga George Carlin, v predmestni New Jersey, kjer je odrasčal. Olliejevo življenje je doseglo najnižjo točko. Leta minevajo in z njimi bledijo tudi Olliejevi načrti za prihodnost. Ima dolgočasno službo, brez možnosti napredovanja. Delovno mesto v New Yorku, ki ga je nekoč tako oboževal, mu je bolj ali manj

nedosegljivo. Ne glede na vse pa je nor na hčerkico Gertie (Raquel Castro), ki obožuje življenje v predmestju. Zanj je New Jersey raj na zemlji. Ko si v videoteki že stotič sposodi Gertiejn najljubši film, spozna Mayo (Liv Tyler). Ob njej začne spoznavati, kaj je zares pomembno, kaj ga osrečuje, in se sprejemati takega, kot je. Ugodje starega življenja zanj postaja vse manj pomembno ...

JERSEY GIRL

Režija:	Kevin Smith
Scenarist:	Kevin Smith
Igrajo:	Ben Affleck, Liv Tyler, Raquel Castro, George Carlin, Jennifer Lopez
Premiera:	19. 8. 2004
Distribucija:	Fivia

PETEK,

20.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 40/45
8.25	F. ARKO: MOSTOVI MOJEGA DEDKA, MLADINSKI FILM
8.55	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 7/26
9.10	IGRAJMO SE NA PORTUGALSKEM, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 7/13
9.20	VESELA HIŠICA: POLŽ, LUTKOVNA NANIZANKA, 8/23
9.40	BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA, MLADINSKA NADALJEVANKA, 8., ZADNJI DEL
10.05	NA LINIJI: KLEMEN KLEMEN, ODDAJA ZA MLADE
10.40	JASNO IN GLASNO: BOLONJSKI PROCES
11.20	GLASBENI JULIJ NA OBALI 2003, OTVORITVENI KONCERT, 2. DEL
11.50	HUMANISTIKA: POMNIKI ČLOVEŠKE PLEMENITOSTI V MENI RASTE DREVO: ZGODBA O ZAŠČITNIKU GOZDNEGA PARKA
12.20	BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA, DOKUMENTARNA FELJTON
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	OSMI DAN, PONOVITEV
13.45	JOSIP VOŠNJAK: LEPA VIDA, TV PRIREDBA GLEDALIŠKE PREDSTAVE (VPS 13.45)
14.50	VSADANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	VRNITEV SREBRNE SENCE, AVSTRALSKA NANIZANKA, 7/13 (VPS 16.50)
17.10	IZ POPOTNE TORBE: USTVARJALNOST (VPS 17.10)
17.35	VOJNE LADJE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/4 (VPS 17.35)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SAGA O FORSYTH, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 7/10 (VPS 20.00)
21.10	SLAČENJE, NOVOZELANDSKA NADALJEVANKA, 16/20 (VPS 21.10)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.20	VOJNE LADJE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 2/4
2.15	LJUBOSUMJE PO ITALIJANSKO, ITALIJANSKI FILM (VPS 02.10)
4.00	POLNOČNI KLUB
5.15	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.00	ATLETIKA
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
8.55	KAJAK - KANU: SLALOM, FINALE (VPS 08.55)
10.20	ROKOMET: SLOVENIJA - ŠPANJA (VPS 10.20)
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE
16.00	OLIMPIJSKE NOVICE
18.00	OLIMPIJSKI KLEPET
18.25	PLAVANJE, FINALE (VPS 17.55)
19.40	ATLETIKA (VPS 19.00)
22.20	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POSNETEK DNEVA
1.50	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nanizanke

10.10	Uganke inspektorja Lynleyja, ponovitev 10. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 9. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 214. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 109. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 11. del angleške nanizanke
16.55	Ha!:
17.25	Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.55	Vprašaj Harriet, zadnji del ameriške humoristične nanizanke
18.25	Moja najstnica, 22. del. am. nanizanke
18.30	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Romantični film: Ivana Trump: Samo iz ljubezni, angleško-ameriški film
21.40	Midve z mamo, 2. sezona, 13. del ameriške nanizanke
22.35	Zadnja želja, hrvaški film

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, pogovorna oddaja
8.55	Maščevanje ljubezni, ponovitev 149. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 93. dela brazilске nadaljevanke
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 88. dela španske nadaljevanke
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 21. dela mehiške nadaljevanke
12.55	Pravi seks v mestu, ponovitev 7. dela ameriške dokumentarne serije
13.50	TV prodaja
14.20	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 22. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 89. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 94. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 150. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Akcija: Divja reka, ameriški film
22.00	Nevhita stoletja, ameriška nadaljevanke, 3/6
22.50	XXL premiere
22.55	Heroj in teror, ameriški film
0.45	24UR, ponovitev
1.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Computer Line, pon
10.00	A to je to?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
10.30	Velika zabava: Slavko Ivancić, pon
11.15	Peking - reportaža, pon
11.30	Državni simboli
12.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.00	Glasbeni mozaik
18.30	Sanjska poroka, 11 del, pon
19.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Predah v gibanju, gost: vodi Jana Debeljak
21.00	japonska - dežela prijaznih in
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Štiri tačke oddaja o hišnih ljubljencih, pon
23.00	Trenja, POP TV, prvič
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Automobile
08.50	TV prodaja
09.10	Polica s petelinjega vrha, 2. del jugoslovanske nanizanke
10.10	TV prodaja

10.25	Sto izlozb, sto strast, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Odbojka na mivki Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
15.00	Podelitev nagrad najboljšim kaskaderjem
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 254. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Ponovno rojen, ameriška romantična komedija, 2001
21.45	Dorotej, jugoslovanska zgodovinska drama, 1981
23.30	Popotovanja z Janinom, ponovitev
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

SOBOTA,

21.8.2004

Slovenija 1

6.50	TEDENSKI IZBOR
6.50	KULTURA
7.00	ODMEVI
7.30	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
8.05	RISANKA
8.10	POD KLOBUKOM
8.50	KINO KEKEC: REGINA, ISLANDSKI FILM (VPS 08.55)
10.20	TEDENSKI IZBOR
10.20	DIJVI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 9/13
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	ZGODBE LEGENDARNIH STVARI, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 3/4
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	TEDENSKI IZBOR
13.10	TRENTUTKI VEČNOSTI: STOJAN KERBLER, FOTOGRAF Z DOMAČEGA DVORIŠČA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 13.15)
13.50	RAD IMAM LUCY, AMERIŠKA ČB NANIZANKA, 177.EPIZODA (VPS 13.50)
14.15	VAL ZLOČINA, AMERIŠKI FILM (VPS 14.15)
15.30	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKE TV (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.10	OZARE (VPS 17.10)
17.15	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 7/21 (VPS 17.20)
17.50	ALPE-DONAVA-JADRAN: MOZAIKI IZ FURLANIJE V NEW YORKU (VPS 17.50)
18.20	COFKO COF, RISANA NANIZANKA, 24/26 (VPS 18.20)
18.45	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	NINA: PROSLAVA, MLADINSKA NADALJEVANKA, 3., ZADNJI DEL (VPS 20.00)
20.35	ČEZ PLANKE: KUBA (VPS 20.35)
21.40	TV SMO LJUDE: POGLED Z DRUGE STRANI (VPS 21.40)
22.05	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.05)
22.35	UJETNIK, ANGLEŠKA NANIZANKA, 11/17 (VPS 22.35)
23.30	NOČNI IZBOR
23.30	DNEVNIK, ŠPORT
0.10	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.10)
0.30	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
0.55	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 7/21
1.25	ALPE-DONAVA-JADRAN: MOZAIKI IZ FURLANIJE V NEW YORKU
1.55	VETER, AMERIŠKI NEMI ČB FILM (VPS 01.55)
3.20	TV SMO LJUDE: POGLED Z DRUGE STRANI
4.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.00	VESLANJE, FINALE (VPS 08.00)
8.00	ATLETIKA
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
10.05	KOŠARKA: SRBIJA IN ČRNA GORA - ŠPANJA (VPS 10.05)
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE
16.00	OLIMPIJSKE NOVICE
17.30	ATLETIKA
18.00	OLIMPIJSKI KLEPET
18.25	PLAVANJE, FINALE (VPS 17.55)
22.00	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POSNETEK DNEVA
1.50	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, ponovitev 105. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Vsi moji otroci, ponovitev 106. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Vsi moji otroci, ponovitev 107. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Vsi moji otroci, ponovitev 108. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Vsi moji otroci, ponovitev 109. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Gorski reševalci, angleška nadaljevanke, 5/6
16.45	Guinessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35	Felicity, 4. sezona, 21. del ameriške naniz.
18.30	Non Stop Music
20.00	Kriminalka: Nic od nič, angleški film
21.40	Škandal med vojaki, ameriška nadaljevanke, 4/4
22.35	Duh noci, ameriški film
0.10	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.05	Mjav! Mjav!, sinhronizirana risana serija
8.15	Doktor Oto, sinhronizirana risana serija
8.25	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
8.45	Vrba vas, sinhronizirana risana serija
9.10	Katka in Orbi, sinhronizirana risana serija
9.20	Obuti maček, sinhronizirana risana serija
9.45	Rdeča kapica, sinhronizirani risani film
10.35	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.00	Zenki, sinhronizirana risana serija
11.30	Lepo je biti milijonar, ponovitev
12.40	Želim si biti popoln, ameriški film
14.30	Krivi za ljubezen, ameriška nadaljevanke, 1/4
15.20	Diagnoza: umor, 6. sezona, 15. del ameriške nanizanke
16.15	Bolnišnica Presidio, 11. del ameriške nanizanke
17.10	24UR - vreme
17.15	Pot k luci, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Tequila Sunrise, ameriški film
22.05	Volk, ameriški film
0.20	Monologi vagine, dokumentarna oddaja
1.50	24UR, ponovitev
2.50	Nočna panorama

TevePika

10.00	Državni simboli, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, CINDI, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	Pazi kamera, POP TV
12.30	Srečanje harmonikarjev v Starem Velenju - posnetek 2 del, pon
13.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
14.00	Glasbeni mozaik
18.30	A to je to?, ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon

19.00	Avto sok, GHD Gorjanci in Rally Maribor, pon
19.30	Japonska - dežela prijaznih ljudi, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ali razprodajamo Slovenijo tujcem?, pon
21.00	Sanjska poroka, 12 del
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, pon
00.00	Odbojka na mivki, Portorož
00.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 249. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 250. dela
09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 251. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 252. dela
10.35	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 253. dela
11.00	Risanke
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.30	Čuk TV
15.00	Risanke
15.30	Vroci veter, 6. del jugoslovanske nanizanke
16.30	Polica s petelinjega vrha, 3. del jugoslovanske nanizanke
17.30	Ilirika - turistična TV prodaja
18.00	Štiri tacke, ponovitev
18.30	Automobile
18.45	Risanke
19.15	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Festa Dubrovnik 2003, ponovitev
22.00	Znani in zanimivi - Matic Osovnikar
22.30	Podelitev nagrad najboljšim kaskaderjem
00.15	TV prodaja
00.45	Videostrani

NEDELJA,

22.8.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: METKA IN ZVERINKO ZVER, RISANA NANIZANKA, 18/26; MARCELINO KRUIH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 25/26; PIKA NOGAČIČKA, RISANA NANIZANKA, 23/26 (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV
9.50	SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.50)
10.20	MLADINSKI PIHALNI ORKESTER GŠ CELJE (VPS 10.20)
10.50	AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 3/13 (VPS 10.50)
11.15	OZARE, PONOVITEV
11.20	OBZORJA DUHA: IZ OČI V OČI - CHIARA LUBICH IN SANDRA HOGGETT, POGOVOR, ZADNJI DEL (VPS 11.20)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	INFOKANAL
13.30	25 LET ANSAMBLA EKART, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 13.30)
14.25	ČARI ZAČIMB: ČOKOLADNA TORTA Z BELIM LEDOM (VPS 14.25)
14.50	FESTIVAL LENT 2004, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 14.50)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NOVE ZVEZDE EVROPE, 5/8 (VPS 16.50)
17.20	VSADKANJIK IN PRAZNIK (VPS 17.20)
18.30	ŽREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	FOYLOVA VOJNA, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 7/8 (VPS 20.00)
21.45	MORSKI ČLOVEK - PORTRET MATETA DOLENCA (VPS 21.45)
22.35	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.35)

23.05	ŠTIRJE ZA TEKSAS, AMERIŠKI FILM (VPS 23.05)
1.00	NOČNI IZBOR
1.00	DNEVNIK, ŠPORT
1.40	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.40)
2.05	25 LET ANSAMBLA EKART, ODDAJA TV MARIBOR
3.00	ČARI ZAČIMB: ČOKOLADNA TORTA Z BELIM LEDOM
3.30	FESTIVAL LENT 2004, ODDAJA TV MARIBOR
5.00	NOVE ZVEZDE EVROPE, 5/8
5.30	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.00	VESLANJE, FINALE (VPS 08.00)
8.15	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
8.20	ROKOMET: SLOVENIJA - KOREJA (VPS 08.20)
10.20	ROKOMET: HRVAŠKA - ŠPANIJA (VPS 10.20)
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE
16.00	OLIMPIJSKE NOVICE
17.55	ATLETIKA
18.00	OLIMPIJSKI KLEPET
22.15	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POŠNETEK DNEVA
1.50	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 210. dela ameriške nadaljevanke
10.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 211. dela ameriške nadaljevanke
11.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 212. dela ameriške nadaljevanke
12.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 213. dela ameriške nadaljevanke
13.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 214. dela ameriške nadaljevanke
14.00	Dannijeve zvezde
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Gorski reševalci, angleška nadaljevanke, 6/6
16.45	Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
17.35	Felicity, 4. sezona, zadnji del ameriške nanizanke
18.30	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Ace Ventura: Nori detektiv, ameriški film
21.35	Ljubezen v laseh, 1. sezona, angleška nadaljevanke, 6/6
22.35	Učiteljica in učenec, ameriški film
0.20	Dannijeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Naš mali svet, sinhronizirana risana serija
8.05	Mjav! Mjav!, sinhronizirana risana serija
8.15	Doktor Oto, sinhronizirana risana serija
8.25	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
8.45	Vrbja vas, sinhronizirana risana serija
9.10	Katja in Orbi, sinhronizirana risana serija
9.20	Obuti maček, sinhronizirana risana serija
9.45	Denis pokora za volanom, sinhronizirani risani film
11.05	Zenki, sinhronizirana risana serija
11.35	Lepo je biti milijonar, ponovitev
12.55	Smrtonosni trening, ameriški film
14.45	Oh, ta osemdeseta, ameriška humoristična nanizanka
15.15	Diagnoza: umor, 6. sezona, 16. del ameriške nanizanke
16.15	Bolnišnica Presidio, 12. del ameriške naniz.
17.10	24UR - vreme
17.15	Diagnoza umor: Senatorjeva smrt, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Nedeljski film: Besna reka, ameriški film
21.40	18. luknja, oddaja o golfu
21.55	Pleše z volkovi, ameriški film
1.05	24UR, ponovitev
2.05	Nočna panorama

TevePika

10.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
11.30	Sanjska poroka, 12 del, pon
12.00	V harmoniji z naravo, pon
12.30	Avto sok, GHD Gorjanci in Rally Maribor, pon
13.00	Japonska - dežela prijaznih ljudi, pon
13.30	Drom pot - romska oddaja
14.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
18.00	A to je to!? ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
18.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, talenti z disleksijo, pon
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, ali razprodajamo Slovenijo tujcem?, pon
20.00	Pesem za ljubezen, Davor Radolfi in Ritmo Loco
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, pon
00.00	Predah v gibanju, vodi Jana Debeljak, pon
01.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Popotovanja z Janinom
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.15	Automobile
13.30	TV prodaja
14.00	Zadar Fest 2002, ponovitev
15.50	Originali, 6. del jugoslovanske serije
17.00	Sijaj, ponovitev
17.30	Ilirika - turistična TV prodaja
18.00	Ekkluzivni magazin
18.30	Znani in zanimivi - Matic Osovnikar
19.00	Risanke
19.30	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Dueti pevskih div, ponovitev
21.30	Katafatični TV butik ND TOFTALK - samo za dozorele
22.00	Reporter X
22.30	K1, športni program
23.30	Odbojka na mivki Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

PONEDELJEK,

23.8.2004

Slovenija 1

7.30	TEDENSKI IZBOR
7.30	UTRIP
7.45	ZRCALO TEDNA
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 41/45
8.20	RISANKA
8.25	ASTRID LINDGREN: ERAZEM IN POTEPUH, MLADINSKA NADALJEVANKA, 1/5
9.00	IZ POPOTNE TORBE: USTVARJALNOST
9.20	KRALJ VETROV,
9.35	AFNA FRIKI, MLADINSKA ODDAJA, 10/12
10.00	NINA: PROSLAVA, MLADINSKA NADALJEVANKA, 3., ZADNJI DEL
10.30	VARNOST SREBRNE SENCE, AVSTRALSKA NANIZANKA, 7/13
10.55	PRIJATELJI, OSTANIMO PRIJATELJI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
11.40	WALK ON BY: ZGODBA O POPULARNI GLASBI, ANGELSKE GLASBENO-DOKUMENTARNA SERIJA, 8., ZADNJI DEL
12.30	TV SMO LJUDJE: POGLED Z DRUGE STRANI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA: IZ OČI V OČI - CHIARA LUBICH IN SANDRA HOGGETT, POGOVOR, ZADNJI DEL
13.50	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA

15.00	VSADKANJIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: BLAZINA (VPS 16.50)
17.05	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 9/13 (VPS 17.05)
17.35	RESNICA O HOMOSEKSUALNIH ŽIVALIH, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANSTVENA ODDAJA (VPS 17.35)
18.25	ŽREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ŽREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	VEČERJA IZ ZELIŠČ, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 1/6 (VPS 20.00)
20.55	DUŠNI PASTIRJI, ANGLEŠKA NANIZANKA, 8/10 (VPS 20.55)
21.20	UMETNI RAJ: KOPRODUKCIJA (VPS 21.20)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLAVNI OSUMLJENEC, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 2., ZADNJI DEL (VPS 22.50)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25) 1.50
2.40	RESNICA O HOMOSEKSUALNIH ŽIVALIH, ANGLEŠKA POLJUDNOZNANST. ODDAJA
3.10	UMETNI RAJ: KOPRODUKCIJA
4.20	VAL ZLOČINA, AMERIŠKI FILM (VPS 03.10)
	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.00	ATLETIKA
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE
13.20	KOŠARKA: SRBIJA IN ČRNA GORA - KITAJSKA (VPS 13.20)
16.00	OLIMPIJSKE NOVICE
17.20	ATLETIKA
18.00	OLIMPIJSKI KLEPET
21.20	GIMNASTIKA (Ž): FINALI NA ORODIH (VPS 21.20)
22.40	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POŠNETEK DNEVA
1.50	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nanizanke
10.10	Uganke inspektorja Lynleyja, ponovitev 11. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 10. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 215. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 110. del ameriške nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 12. del angleške nanizanke
16.55	Hal:
17.25	Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.55	Sami doma, 3. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	Moja najstnica, 23. del. am. nanizanke
18.30	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Super film: Kongo, ameriški film
22.00	Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 14. del ameriške hum. nanizanke
22.30	Radijska postaja, 3. sezona, 12. del ameriške humoristične nanizanke
23.00	Osbournovi, 2. sezona, 18. del dokumentarne serije
23.30	Moške zadeve, 2. sezona, 17. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje

8.55	Maševanje ljubezni, ponovitev 150. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 94. dela brazilske nad.
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 89. dela španske nadaljevanke
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 22. dela mehiške nadaljevanke
12.55	Diagnoza: umor, 6. sezona, ponovitev 16. dela ameriške nanizanke
13.50	TV prodaja
14.20	Triki Jamieja Oliverja, 1. sezona, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 23. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 90. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 95. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 151. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	XXL komedija: Štirje možje in ena žena, ameriški film
22.05	Samo ljubezen, ameriška nadaljevanke, 4/4
23.00	XXL premiere
23.05	Urgenca, 9. sezona, 18. del ameriške nanizanke
0.00	Prijatelji, 8. sezona, 17. del ameriške humoristične nanizanke
0.30	24UR, ponovitev
1.30	Nocna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Državni simboli, pon
10.30	Avto šok, GHD Gorjanci in Rally Maribor, pon
11.00	Japonska - dežela prijaznih ljudi, pon
11.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
12.00	Predah v gibanju, vodi Jana Debeljak, pon
13.00	Razgledovanja, potopisna reportaza, pon
13.30	V harmoniji z naravo, pon
14.00	Trenja, POP TV, pon
15.20	Glasbeni mozaik
17.30	Klepet z jasnovidko Maručo, živo
18.00	Štiri tačke oddaja o hišnih ljubljencih, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, CINDI, pon
19.30	Sanjska poroka, 12 del, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, gostja: Miša Molk
21.00	A to je to!? , ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Pazi kamera, POP TV
23.30	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
16.45	Katafatični TV butik ND TOFTALK - samo za dozorele
15.15	Nogomet
17.15	TV prodaja
18.00	Sto izlozb, sto strasti, 254. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Jurčičev Kerjavelj za popestritev poletja, reportaza
20.00	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
21.00	Kranifest, reportaza
22.40	KI, športni program
23.40	Potovanje okoli sveta, potopisna reportaza
00.10	TV prodaja
00.40	Videostrani

TOREK,

24.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 42/4
8.20	RISANKA
8.30	ASTRID LINDGREN: ERAZEM IN POTEPUH, MLADINSKA NADALJEVANKE, 2/5
9.00	RADOVEDNI TAČEK: BLAZINA
9.15	ŽELVI OTOK, RISANA NANIZANKA, 4/26
9.40	OTOK ŽIVALI, RISANA NANIZANKA, 9/13
10.05	SPREHODI V NARAVO: MOČERAD
10.20	RESNICA O HOMOSEKSUALNIH ŽIVALIH, ANGLEŠKA POLJUDNOZNAJST. ODDAJA
11.10	ČEZ PLANKE: KUBA
12.15	ALPE-DONAVA-JADRAN: MOZAIKI IZ FURLANIJE V NEW YORKU
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	UMETNI RAJ: KOPRODUKCIJA
13.55	MORSKI ČLOVEK - PORTRET MATETA DOLENCA
14.40	DUŠNI PASTIRJI, ANGLEŠKA NANIZANKA, 8/10
15.10	VEČERJA IZ ZELIŠČ, ANGLEŠKA NADALJEVANKE, 1/6, PONOVIČEV
15.55	LYNX MAGAZIN: NOVE OBLIKE DELA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	MARCELINO KRUH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 9/26 (VPS 16.50)
17.10	ZLATKO ZAKLADKO: RABARBARIN KOMPOT V KOSTANJEVICI NA KRKI (VPS 17.10)
17.25	ODPETI PESNIKI (VPS 17.25)
17.40	ČRNA ČLOVEŠKA RIBICA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.40)
18.10	PRISLUHNI MO TIŠINI: BREZPOSELNOST IN ZAPOSLOVANJE GLUHIH V SLOVENIJI (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	MODRO RAJSKO ZLATO, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.00)
21.00	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/13 (VPS 22.50)
23.40	ANGELOV NI SEM NIKOLI VIDEL, ŠVICARSKA DRAMA (VPS 23.40)
1.30	NOČNI IZBOR
1.30	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.25)
2.45	ČRNA ČLOVEŠKA RIBICA, DOKUMENTARNA ODDAJA
3.15	PRISLUHNI MO TIŠINI: BREZPOSELNOST IN ZAPOSLOVANJE GLUHIH V SLOVENIJI
3.45	MODRO RAJSKO ZLATO, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
4.45	POD ŽAROMETOM
5.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.00	ATLETIKA
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO POPOLDNE
16.00	OLIMPIJSKE NOVICE
18.00	OLIMPIJSKI KLEPET
18.20	ATLETIKA (VPS 18.20)
22.35	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POSNETEK DNEVA
1.50	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 10. dela ameriške nanizanke

10.10	Uganke inspektorja Lynleyja, ponovitev 12. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 11. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 216. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 111. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 13. del angleške nanizanke
16.55	Ha!:
17.25	Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.55	Sami doma, 3. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
18.25	Moja najstnica, 24. del. am. nanizanke
18.30	XXI premiere
20.00	Non Stop Music
21.55	Mikser: Akcija: Odpadniki, ameriški film
	Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 15. del ameriške hum. nanizanke
22.25	Radiojska postaja, 3. sezona, 13. del ameriške humoristične nanizanke
22.55	Osournovi, 2. sezona, 19. del dokumentarne serije
23.25	Moske zadeve, 2. sezona, 18. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, ponovitev pogovorna oddaja
8.55	Maševanje ljubezni, ponovitev 151. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 95. dela brazilske nad.
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 90. dela španske nadaljevanke
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 23. dela mehiške nadaljevanke
12.55	Samo ljubezen, ponovitev ameriške nadaljevanke, 4/4
13.50	TV prodaja
14.20	Jamie Oliver kuha v živo, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 24. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 91. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 96. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 152. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
20.45	Življenjska zgodba: Materino življenje, ameriški film
22.25	XXI premiere
22.30	Urgenca, 9. sezona, 19. del ameriške nanizanke
23.25	Prijatelji, 8. sezona, 18. del ameriške humoristične nanizanke
23.55	24UR, ponovitev
0.55	Nocna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, talenti z disleksijo, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	Pesem za ljubezen, Davor Radolfi in Ritmo Loco, pon
12.00	Predah v gibanju, vodi Jana Debeljak, pon
13.00	Pazi kamera, POP TV
14.00	Glasbeni mozaik
18.00	A to je to!? , ponučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, gostja: Miša Molk, pon
20.00	Sanjska poroka, 13 del
20.30	V harmoniji z naravo, pon
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, založba Epta
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Možnosti šolanja otrok s posebnimi potrebami
00.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Jurčičev Kerjavelj za popestritev poletja, reportaza
09.40	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Nogomet
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 255. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Ekskluzivni magazin, ponovitev
19.30	Znani in zanimivi - Matic Osovnikar
20.00	3000 milj do Gracelanda, ameriški akcijski triler, 2001
22.00	20 kraljic rocka, glasbena oddaja
23.00	Potovanje okoli sveta, potopisna reportaza
23.30	Automobile
23.45	TV prodaja
00.00	Videostrani

SREDA,

25.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 43/45
8.25	ASTRID LINDGREN: ERAZEM IN POTEPUH, MLADINSKA NADALJEVANKE, 3/5
8.55	GUMBEK IN RJAČEK - POLETNA PUSTOLOVŠČINA, RISANI FILM
9.20	ZLATKO ZAKLADKO: RABARBARIN KOMPOT V KOSTANJEVICI NA KRKI
9.35	JUNAKI PETEGA RAZREDA, IGRANA NANIZANKA, 3., ZADNJI DEL
10.10	ODPETI PESNIKI
10.20	ČRNA ČLOVEŠKA RIBICA, DOKUMENTARNA ODDAJA
10.50	PRISLUHNI MO TIŠINI: BREZPOSELNOST IN ZAPOSLOVANJE GLUHIH V SLOVENIJI
11.20	SLEDI, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
11.50	MLADINSKI PIHALNI ORKESTER GŠ CELJE
12.00	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 7/21
14.00	MODRO RAJSKO ZLATO, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA
15.00	POD ŽAROMETOM, PONOVIČEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: MOJ GOST, MOJA GOSTJA ... - VEND...GEM ... (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MALE SIVE CELICE, KVIZ (VPS 16.50)
17.45	S SMRTJO SEM ZAČEL ŽIVETI, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	SEDMI PEČAT: CARMEN, SLOVENSKI FILM (VPS 20.00)
21.35	VENEC, SLOVENSKI KRATKI IGRANI FILM (VPS 21.35)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	OMIZJE (VPS 22.55)
0.30	NOČNI IZBOR
0.30	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
1.45	S SMRTJO SEM ZAČEL ŽIVETI, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.35	SMEŠNI FELIX, FRANCOŠKI FILM (VPS 02.35)
4.10	OMIZJE
5.40	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
8.55	TRIATLON, FINALE (Ž)
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
16.00	OLIMPIJSKE NOVICE
17.05	ODBOJKA NA MIKVI: FINALE (Ž) (VPS 17.05)
18.00	OLIMPIJSKI KLEPET
18.55	ATLETIKA, PRENOS
22.25	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POSNETEK DNEVA
1.50	BRANE RONČEL IZZA ODRA, PONOVITEV (VPS 01.50)
2.55	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 11. dela ameriške nanizanke
10.10	Uganke inspektorja Lynleyja, ponovitev 13. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 12. del ameriške naniz.
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 217. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 112. del ameriške nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 14. del angleške nanizanke
16.55	Hal: Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Sam doma, 3. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 25. del. am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Bitka najboljših, zabavna oddaja
20.55	Najboljše reklame, ki jih nikoli niste videli, zabavna oddaja
21.45	Mikser: Raymonda imajo vsi radi, 6. sezona, 16. del ameriške humoristične nanizanke
22.15	Radijska postaja, 3. sezona 14. del ameriške humoristične nanizanke
22.45	Osbournovi, 2. sezona, 20. del dokumentarne serije
23.15	Moške zadeve, 2. sezona, 19. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, pogovorna oddaja
8.55	Maševanje ljubezni, ponovitev 152. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 96. dela brazilске nad.
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 91. dela španske nad.
12.00	Vrtnarjeva hči, ponovitev 24. dela mehiške nadaljevanke
12.55	Preverjeno, ponovitev
13.50	TV prodaja
14.20	Jamie Oliver kuha v živo, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 25. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 92. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 97. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 153. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Zadržana proti volji, kanadski film
21.40	Divje palme, ameriška nadaljevanke, 5/6
22.35	XXL premiere
22.40	Urgenca, 9. sezona, 20. del ameriške naniz.
23.35	Prijatelji, 8. sezona, 19. del ameriške humoristične nanizanke
0.05	24UR, ponovitev
1.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon

10.00	Možnosti šolanja otrok s posebnimi potrebami
11.00	Drom pot - romska oddaja
11.30	A to je to?, ponudno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
12.00	Japonska - dezela prijaznih ljudi, pon
12.30	Sanjska poroka, 13 del, pon
13.00	NSM KANAL A
14.00	Glasbeni mozaik
18.00	Avto sok, GHD Gorjanci in Rally Maribor, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
20.00	Computer Line
20.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, vrednote današnjega časa
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno, POP TV, prvič
0.00	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Ekskluzivni magazin, ponovitev
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 21. del ameriške nanizanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.15	Ekskluzivni magazin, ponovitev
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Nogomet
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 256. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Odbojka na mikvi Siemens Mobile Masters 2004, reportaža
20.00	Vroci veter, 8. del jugoslovanske serije
21.00	Sijaj
21.30	Reporter X
22.00	Mož iz hrastovega gozda, jugoslovanski vojni film, 1964
23.30	Potovanje okoli sveta, potopisna reportaža
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

ČETRTEK,

26.8.2004

Slovenija 1

7.20	TEDENSKI IZBOR
7.20	KULTURA
7.30	ODMEVI
8.00	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 44/45
8.25	RISANKA
8.30	ASTRID LINDGREN: ERAZEM IN POTEPUH, MLADINSKA NADALJEVANKE, 4/5
9.00	K. KOVIČ: MOJ PRIJATELJ PIKI JAKOB: POGUMNI PADALEC PIKI, OTROŠKA NANIZANKA, 6/7
9.15	MALE SIVE CELICE, KVIZ
10.05	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.40	S SMRTJO SEM ZAČEL ŽIVETI, DOKUMENTARNA ODĐAJA
11.30	AFRIKA - POGLED S TAL, ANGLEŠKI POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 3/13
11.55	KRKA IN LJUDJE, DOKUMENTARNA ODĐAJA
13.00	OROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	KRALJICIN NOS: REJNŠKI DOM, ANGLEŠKI FILM, 4. DEL, PONOVITEV (VPS 13.15)
15.00	SKRIVNOSTI VOJNE, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4/13, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJKA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)

16.30	OROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	ENAJSTA ŠOLA: SOL, ODĐAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.50)
17.25	ŠTAFETA MLADOSTI (VPS 17.25)
18.10	ZENIT: VIRTUALNI ČLOVEK (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	ZGODBE LEGENDARNIH STVARI, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4., ZADNJI DEL (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	OLIMPIJSKI HEROJI - POLJSKA: HODEC, KRATKI IGRANO-DOKUMENTARNI FILM (VPS 21.30)
21.40	OLIMPIJSKI HEROJI - ROMUNIJA: ZLATO IN SOLZE, KRATKI IGRANO-DOKUMENTARNI FILM (VPS 21.40)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER - FESTIVAL RADOVLJICA 2004: LIRIČNO IN OBČUTENO V GLASBI RENESANČNIH IN BAROČNIH SKLADATELJIC, POSNETEK KONCERTA (VPS 22.50)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.20	ŠTAFETA MLADOSTI
2.00	ZENIT: VIRTUALNI ČLOVEK
2.30	ZGODBE LEGENDARNIH STVARI, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4., ZADNJI DEL
3.20	OSMI DAN
3.50	PRIJATELJI, OSTANIMO PRIJATELJI, ODĐAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
4.35	KONCERT SKUPINE HIŠA
5.50	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
7.25	TV PRODAJA
8.00	OLIMPIJSKI ZAJTRK
8.30	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
8.55	TRIATLON (M), FINALE
12.30	OLIMPIJSKE NOVICE
13.00	OLIMPIJSKO DOPOLDNE
13.20	KOŠARKA (M), ČETRTRFINALE (VPS 13.20)
15.20	OLIMPIJSKE NOVICE
15.35	KOŠARKA (M), ČETRTRFINALE (VPS 15.35)
18.00	OLIMPIJSKI KLEPET
18.50	ATLETIKA (VPS 18.50)
22.05	POVZETKI DNEVA
23.00	STUDIO PIKA NA I(GRE) (VPS 23.00)
0.00	OLIMPIJSKE NOVICE
0.15	POSNETEK DNEVA
1.50	INFOKANAL

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Simpatije, 6. sezona, ponovitev 12. dela ameriške nanizanke
10.10	Uganke inspektorja Lynleyja, ponovitev 14. dela angleške nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Simpatije, 6. sezona, 13. del ameriške naniz.
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 218. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 113. del ameriške nad.
15.30	TV prodaja
16.00	Uganke inspektorja Lynleyja, 15. del angleške nanizanke
16.55	Hal: Otroci ne lažejo, humoristična oddaja
17.25	Sam doma, 3. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 26. del. am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimik: Skozi oči morilca, ameriški film
21.45	Zadnje poglavje, kanadska nadaljevanke, 5/6
22.40	Sam o bedaki in konji, 5. sezona, 1. del angleške humoristične nanizanke
23.20	Moške zadeve, 2. sezona, 20. del ameriške nanizanke

Pop TV

7.15	Dragonball Z, risana serija
7.40	Beyblade, risana serija
8.05	Ricki Lake, pogovorna oddaja
8.55	Maševanje ljubezni, ponovitev 153. dela španske nadaljevanke
9.50	Klon, ponovitev 97. dela brazilске nad.
10.40	TV prodaja
11.10	Moja Sofija, ponovitev 92. dela španske nad.
12.00	Vrtnarjeva hči, pon. 25. dela mehiške nad.
12.55	Divje palme, ponovitev ameriške nadaljevanke, 5/6
13.50	TV prodaja
14.20	Jamie Oliver kuha v živo, angleška dokumentarna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 26. del mehiške nadaljevanke
15.55	Moja Sofija, 93. del španske nadaljevanke
16.55	Klon, 98. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 154. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Več kot dekles, ameriški film
21.40	Pravi seks v pravem mestuA, zadnji del ameriške dokumentarne serije
22.35	XXL premiere
22.40	UrgencaR, 9. sezona, 21. del ameriške naniz.
23.35	Prijatelji, 8. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
0.05	24UR, ponovitev
1.05	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Computer Line, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, gostja: Miša Molk, pon
11.00	Pesem za ljubezen, Davor Radolfi in Ritmo Loco
12.30	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, pon
13.00	Možnosti šolanja otrok s posebnimi potrebami
14.00	Preverjeno, POP TV, pon
15.00	Glasbeni mozaik
18.00	Znani in zanimivi, Matic Osovnikar, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja
19.00	Predah v gibanju, vodi Jana Debeljak, pon
20.00	Pri igralcih amaterskega gledališča Velenje
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, zdravljenje revme s koksibi
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin, Kanal A, prvič
23.40	Glasbeni mozaik

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Za odrom festivala "Suncane skale", reportaža
09.50	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Jurčičev Kerjavelj za popestritev poletja, reportaža
11.25	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Nogomet
17.15	TV prodaja
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 257. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika - turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Popotovanja z Janinom
20.00	MTV Movie Awards 2003, ponovitev
21.40	Originali, 8. del jugoslovanske serije
22.50	Madonna, dokumentarni film
23.40	Potovanje okoli sveta, potopisna reportaža
00.10	Automobile
00.25	TV prodaja
00.55	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasčna glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaj gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejó 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznaila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luc v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luc (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znamko
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditve
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaj gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditve
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luc
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Slaba mentaliteta

Ničkolikokrat sem se že zaklel, da ne bom gledal pomembnih tekem naših rokometsev. Pa se vedno znova najdem pred televizorjem in poln pričakovanj opazujem, kako se dogaja isto kot na vseh prejšnjih tekmovanjih. Seveda je evropsko prvenstvo svetla izjema, a žal le izjema.

Če so bili slovenski rokometarji lahko drugi na evropskem prvenstvu, bi morali pokazati več tudi na olimpijskih igrah. Namesto da bi se po uspehu dvignili in dobili toliko potrebno samozavest, so se vrnili na stara pota. Mislili smo že, da so časi strahu nepreklicno za nami, a smo se žal ušeli. No, pa kaj pišem v množini. Če se je kdo uštel, sem bil to jaz, ubogi večni optimist. Zanesljivo obstajajo ljudje, ki so se že zdavnaj stresnili in na vse skupaj gledajo z nujno distanco. Ali pa sploh ne gledajo, kar je še najpametneje. Toliko živcev, kot jih lahko izgubiš, če navijaš za naše rokometarje na velikih tekmah, ne moreš izgubiti v nobenem drugem športu, morda še pri košarkarjih, ki izkazujejo skoraj iste simptome. Za zdaj govorimo le o simptomih, čeprav ti trajajo že toliko časa, da bi lahko počasi postavili tudi diagnozo. Eden najhujših simptomov naših je strah pred zmago. Kako si drugače razlagati, da se tehnične napake, prekrški v napadu ali neizkoriščene stoodstotne priložnosti zgodijo prav v trenutkih, ko je treba nasprotnika ujeti ali povesti. Morda delam našim krivico, toda dokazi so vidni v posnetkih vseh zastreljanih zicerjev, da o neizkoriščenih sedemmetrovkah niti ne govorim. Niti dejstvo, da je Mednarodna rokometna zveza naše vzela na piko, ker so bili na evropskem prvenstvu bojda pregrobi, ne zmanjšuje odgovornosti. A ko smo že pri njej, pogledajmo še na tiste, ki bi lahko vplivali na boljšo

psihološko pripravljenost igralcev. Na prvem mestu je to gotovo selektor, ki bi moral zato, da ne bi bili živčni celi dve tekmi, poskrbeti že prej, takoj za njim pa so tu sami igralci, ki bi jih morale olimpijske igre še dodatno opogumiti, ne pa da se skrivajo za ostankom moštva. Sicer pa se mi zdi, da je Tiselj tokrat malce razočaran, saj kakšnih posebnih rešitev v trenutkih krize ni imel v rokavu. Čeprav je tudi res, da od dobrih igralcev včasih pričakujemo potezo več, saj je improvizacija pri rokometu zelo cenjena. In zdaj še eden od razlogov, zakaj ne smem gledati naših, ko igrajo velike tekme. Zaradi sodnikov, ki so pri rokometu čedalje bolj podobni inkviziciji. Sojenje je vse bolj podobno kaznovanju tistih,

veda govorim s pozicije navijača, ki ni čisto objektivna, a samo tako lahko jasno vidim tisto, kar spustijo prisiljeno objektivni komentatorji. Toda bodi dovolj rokometar, saj smo na olimpijadi, ki je navsezadnje mati individualnih športov. Našim sreča do zdaj ni bila preveč naklonjena. Kot da bi se strah pred uspehom ukoreninil v samo srčiko naše odprave, ki je šla letos na pot precej neenotna. Nekateri sploh niso šli, pa bi morali iti. Tako kot telovadca Petkovšek in Pegan, ki sta bila menda žrtvovana za nekatere od njih, ki so slabše grške telovadce, ki so preprosto morali nastopiti. Toliko o olimpizmu. Precej jezna in razočarana sta šla v Atene tudi naša največja aduta Čop in Špik, ki pa sta se očitno dobro naspala,

Eden najhujših simptomov naših je strah pred zmago. Kako si drugače razlagati, da se tehnične napake, prekrški v napadu ali neizkoriščene stoodstotne priložnosti zgodijo prav v trenutkih, ko je treba nasprotnika ujeti ali povesti.

ki niso pridni. Najhujša pa je znamenita svobodna sodniška presoja, ki lahko v trenutku razbije sanje enega ali drugega moštva. Če mi bo kdo dejal, da Francoza na prvi tekmi proti Rusiji nista sodila za naše slovanske brate, se bom z njim resno pogovoril. Gre sicer za zelo perfidno podarjanje prekrškov v napadu, ki bi bili lahko tudi prekrški v obrambi, in prekinjanje igre v trenutkih, ko je v teku obetaven napad, s katerimi se obrača tek tekme. Sodniki imajo preveč vpliva na izid in to je prekletstvo tega športa. Se-

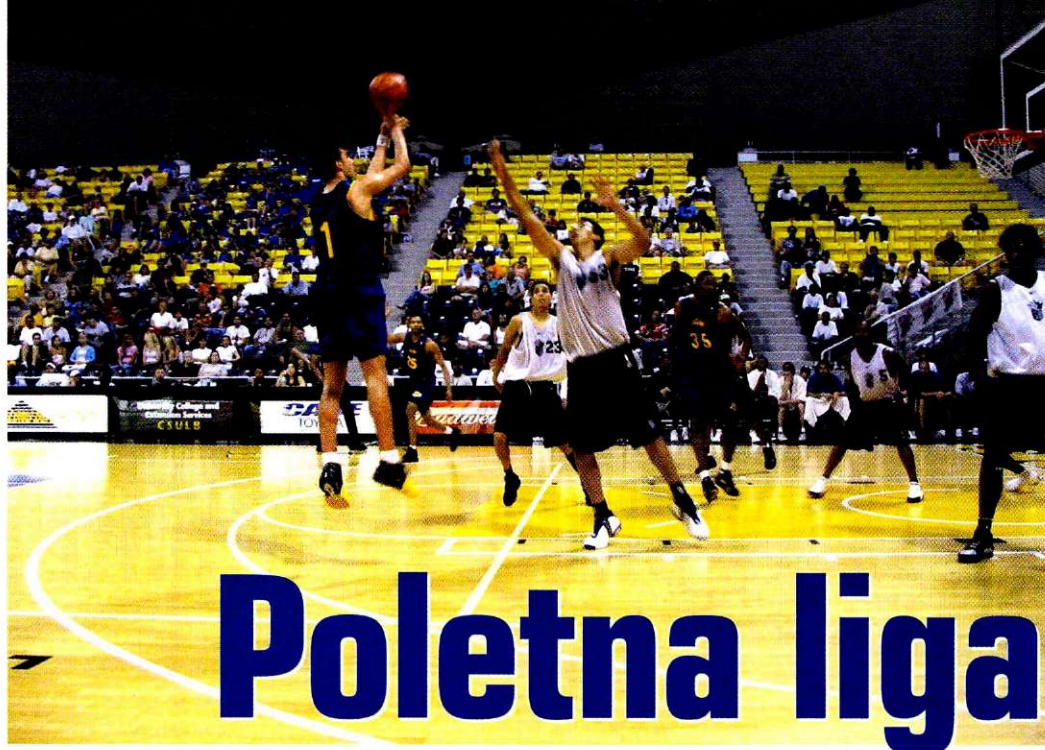
tako da sta zdaj zrela za največje dosežke. Čop ima pogled človeka, ki ve, kako se tem rečem streže, Luka pa je dovolj močan, da bo znal v odločilnih trenutkih pomagati vodji, tako da nam vsaj ene stopničke ne uidejo. Plavalci se tokrat bolj ali manj utapljajo, čeprav jih to ne zadeva preveč. Rajmond čaka, da poneha veter. Upajmo, da se bo to zgodilo do njegove paradne discipline. Jolanda je tudi tam nekje, v samoti, daleč od naše olimpijske družine, ki je letos zelo narazen. Kdo jo bo povezal, še ne vemo.

Saša Vujačić pri metu. Na skrajni desni lahko opazimo tudi Kimanija Pfrienda, ki je z Reflexom osvojil letošnjo Goodyear ligo.

Najmočnejša košarkarska liga na svetu NBA tako rekoč nikoli ne počiva. Ko nadenejo zmagovalne prstane pretekle sezone in izberejo najobetavnejše novince, se prične poletna liga. To je pravzaprav revialno tekmovalje, ki se raztegne čez ves julij in poizkuša odkriti kakov nov neveljavljen oziroma neameriški košarkarski potencial.

Poletna liga oziroma NBA Summer Pro League je letos postregla tudi z nadvse opaznim slovenskim obeležjem, ki so ga zakrivila Primož Brezec (za svoj novi klub Charlotte Bobcats je odigral izvrstno), Sani Bećirović (po dolgotrajnih poškodbah se je naposled moral pokazati svojim Nuggetsom iz Denverja) ter novinca Saša Vujačić in Beno Udrih, ki sta šele malo pred tem podpisala svoji prvi NBA pogodbi. Saša z Jezerniki, Beno pa z Ostrogami, kjer bo igral skupaj z Nesterovičem.

Naša četverica je dosegla tudi zavidljivo statistiko. Brezec je ob dvojnemu dvojčku v šestih odigranih tekmah oziroma 28,8 minute povprečno nasul nasprotnikom 14,5 točke, ob tem pa skočil 6,7-krat. Beno Udrih je v 24,7 minute zabeležil 10,3 točke, 4,7 skokov ter prispeval še 5 podaj. Sani Bećirović je bil razumljivo nekoliko slabši, a je v štirih tekmah in povprečno 16 minutah došel do treh točk in 3,3 podaje. Aleksander Vujačić je bil prvi "playmaker" in ključen igralec Lakersov, moštvu Golden Statea pa je nasul kar 20 točk. Medtem ko so Brezec, Bećirović in Udrih nastopali na turnirju Rocky Mountain Revue v Salt Lake Cityu, je Vujačić sočasno od 10. do 25. julija nadvse uspešno igral na kalifornijskem turnirju v dvorani The Pyramid Long Beach State University. S pomočjo prijatelja Mihe Gorenca, ki se je tedaj potikal v neposredni bližini, pa si lahko približe in ekskluzivne ogledamo sam dogodek.

Neznana Piramida

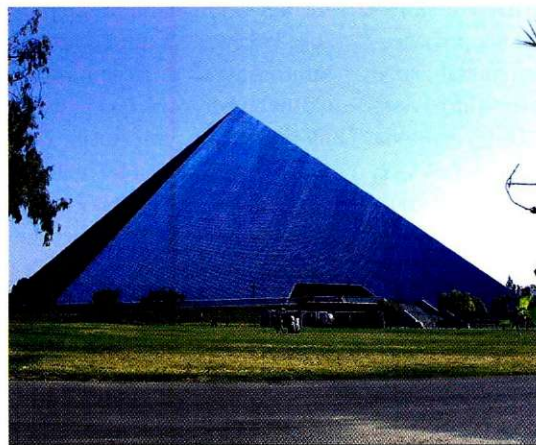
Po manj kot dveh urah vožnje (iz San Clementeja) in po 150 km je Miho avtobus zgolj za dolar odložil točno pred Long Beach State University. Sledilo je še polurno pešačenje skozi univerzitetni kampus in slednjič se je pojavila Piramida. Večina mimoidočih sploh ni bila seznanjena s tem košarkarskim dogodkom, kar je potrdilo, da poletna liga ni ravno med največjimi medijskimi dogodki v ZDA, kar je glede na približno 1500 NBA tekem na leto, poleg tega pa še mnogo NCAA, srednješolskih, CBA tekem ter ogromno ostalih športov, povsem razumljivo. Zato tudi večina prebivalcev ZDA te lige ne pozna. Kako (ne)pomembna je poletna liga (SPL), dokazuje tudi dejstvo, da na uradni spletni strani ekipe LA Lakers ni bila SPL niti omenjena, pa čeprav se je turnir z njihovo ekipo odvijal v Los Angelesu. Spletna stran San

Antonio Spursov pa je ponudila povezavo s SPL in seznam igralcev San Antonia. Tudi nekateri študentje Long Beach State University niso vedeli, da v njihovi impozantni športni dvorani poteka velik košarkarski turnir. Le nekaj tekem si lahko gledalci ogledajo prek malih zaslonov, večina pa jih ostane na trakovih, v arhivih ali pa romajo zgolj v pozabo.

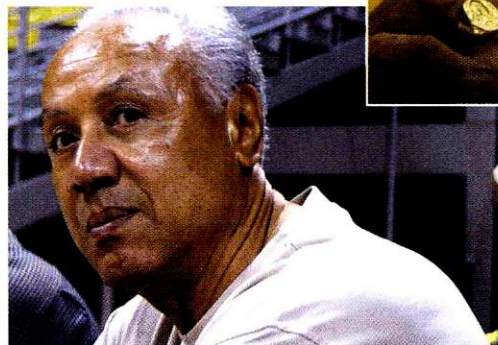
Med lovci na zvezde in avtograme

Tudi gledalcev na tekmah ni veliko. Čeprav celodnevna vstopnica (5 tekem) stane le 2500 sit, se ob tekmah Free Agents (FA) v dvorani, ki sicer sprejme prek 5000 gledalcev, zbere le nekaj sto navdušencev. Ko igrajo NBA ekipe, pa pride med 1000 in 2000 gledalcev. Pridejo iz različnih razlogov. Večina so to sorodniki, prijatelji in znanci igralcev, ki vzpodbujajo svoje najdražje na poti k svetovni

slavi in milijonskim pogodbam. Vsak dan se v dvorano vsuje tudi plaz otrok iz poletnih kampov, ki poskrbijo za glasno navijanje v dvorani. Nekateri pridejo iz čiste ljubezni do igre, da lahko od blizu dobijo veliko dozo košarke na različnih kakovostnih ravneh in hkrati opazujejo mlade talente, spet drugi zgolj zaradi poceni družinske zabave. V dvorani se tare tudi veliko skavtov, trenerjev, agentov in drugih funkcionarjev lige NBA ter bivših NBA igralcev v raznih funkcijah. Ti pa so razlog za zadnjo kategorijo gledalcev: lovci na zvezde in lovci na avtograme. Ravno to je ena od prednosti SPL v primerjavi s tekmami NBA. Ker rezultati tekem na teh turnirjih niso najpomembnejši, vse skupaj poteka v dokaj sproščenem vzdušju, kar pomeni, da si zvezdniki z veseljem vzamejo čas tudi za gledalce, jim namenijo kak-

The Pyramid Long Beach State University

Lenny Wilkens: Trenerski legendi s kar 1372 NBA zmagami, danes pa glavnemu trenerju New York Knicksov, je SPL koristil za natančnejši vpogled v trenutno pripravljenost ter za kasnejšo selekcijo prvega moštva. Wilkinsov prstan, ki ga je Lenny osvojil s Seattlom leta 1979 (mala slika).

L.A. Lakers: Dosedanji prihodi in odhodi

Prišli: Chucky Atkins, Jumaine Jones, Chris Mihm (vsi Boston; v zameno za Paytona in Foxa), Caron Butler, Brian Grant, Lamar Odom (vsi Miami; v zameno za O'Nealla), Vlade Divac (Sacramento), Marcus Douthit, Tony Bobbitt, Aleksander Vujačić (vsi izbrani na Draftu).
Odšla sta še: Derek Fisher (Golden State), Jamal Sampson (Charlotte).

Slovenski igralci NBA v sezoni 2004/05

Primož Brezec (Charlotte Bobcats), Rašo Nesterović, Beno Udrih (oba San Antonio Spurs), Aleksander Vujačić (L.A. Lakers)

šno besedo, pozirajo za fotografijo, podarijo avtogram, itd. Če je, denimo, to vaša dolgoletna želja in boste nekoč imeli priložnost obiskati turnir SPL, potem ne zamudite te priložnosti, kupite si dražjo "floor" vstopnico (10.000 SIT za ves dan - 5 tekem) in sedeli boste s trenerji lige NBA, skupaj z njimi spremljali in komentirali tekme, dobili avtogram ali skupno fotografijo - z njimi ali pa z bivšimi zvezdniki NBA. V dvorani so se na primer v teh dneh zvrstile številne NBA legende, ki so danes sicer v funkcionskih vlogah: Kareem Abdul Jabbar, Lenny Wilkens, Byron Scott, Bryan Shaw ter še aktivni: Luke Walton, Saša Vujačić (mlada garda); Olden Polynice, Cedric Ceballos ter letošnji "All Stars playmaker" Baron Davis (stara garda).

Stara garda boljša od mladih

Omenjena stara garda igralcev pa je nadvse pomemben faktor na tekmah, saj so odlično merilo za kvaliteto mladih talentov. Namen SPL je namreč odkrivanje novih talentov, ki niso uspeli na Draftu ter hkrati priložnost za igralce v NBA klubih, ki sicer ne dobivajo veliko igralne minutaze, da morda slednjic le prepričajo svoje trenerje. Ob gledanju FA ekip se včasih namreč dozdeva, da nekateri igralci že premorejo NBA kvaliteto, nekateri drugi pa so še daleč od nje. To zadnje - precejšen razkorak v kvaliteti, lahko namreč nazorno opazimo, ko odsluženi igralci, kot na primer Olden Polynice ali Cedric Ceballos, kljub temu, da sta že nekoli-

ko v letih in izven kondicije, z lah-koto presežejo 30 točk na tekmo, in ko Baron Davis (sicer član sršenov iz New Orleansa) s svojimi 191 cm samo v drugem polčasu (ne)hote doseže 30 točk in 10 asistenc, pa čeprav je bila njegova glavna naloga zabava in komunikacija s publiko.

Otroške sanje pred reprezentanco

Kljub temu, da se naš največji košarkarski up Aleksander (Saša) Vujačić novemu selektorju Alešu Pipanu ni javil na reprezentančne priprave ter tudi ni sodeloval pri zmagoslavju slovenske ekipe na Evropskem prvenstvu za mlajše člane v Brnu, nanj slovenska stroka in javnost ne bi smela gledati preveč kritično. V ozadju oziroma na prvem mestu je namreč njegova NBA prihodnost pri legendarnih Jezernikih ter številni klubski vplivi, ki želijo vnovčiti njegov košarkarski talent in znanje. Igrati za reprezentanco, je vsekakor čast, na drugi strani pa je začetek NBA kariere izjemno tvegan in pogojen s številnimi (ne vselej košarkarskimi) dejavniki, kjer so navadno v ospredju klubske spekulacije. Številni bolj (Milič, Stepania, Đoršević, Brezec, Tarlač,...) ali manj znani

evropski igralci so se ujeli v past omejenih klubskih spekulacij (menedžerske intrige; igrajo bolje plačani in ne boljši; vztrajanje pri specifični tekmovalni strategiji: stalna prva petorka, ustaljene menjave) in niso uspeli razviti in pokazati vsega košarkarskega znanja. Pred Vujačićem (20 let) je zanesljivo še dolgotrajna reprezentančna kariera; otroške sanje - igrati v NBA pa se lahko razblinijo v trenutku. Zato je treba biti pri tovrstnih odločitvah nadvse potrpežljiv in premišljen.

Vujačić med zvezdami

Tudi na Southern California Summer Pro League je med mladimi talenti največ pozornosti pritegnil prav Saša Vujačić. Kot prvi pick (izbor) Lakersov - domače ekipe, je bil, poleg Luka Waltona, najbolj zaposlen z dajanjem avtogramov po tekmi, pa tudi med tekmo je požel kar nekaj gromkih aplavzov. Predvsem njegovi precizni meti za tri točke so spravili ljudi na noge, ravnodušnih pa niso pustile niti njegove odlične podaje ter učinkoviti prodori. Nekoliko več problemov je imel s soigralci, saj v SPL ni pomemben končni rezultat, temveč predvsem to, da izstopa iz povprečja, kar

Fotografije: Miha Gorenc

Kareem Abdul Jabbar: SPL je prav tako meka za najrazličnejše košarkarske oglednike ter stroko. Med njimi je bila tudi NBA legenda v vlogi pomožnega trenerja Knicksov.

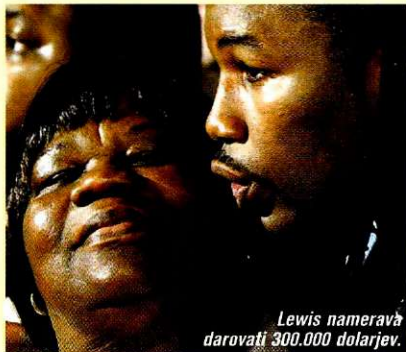
navadno rezultira v igro "ena na ena", ki evropskim igralcem ne ustreza najbolj. A je tudi Saša nekajkrat dal vedeti, da ni zadovoljen z določeno potezo soigralca ali sodniško odločitvijo, svoje nestrinjanje pa začel s prenekanter balkansko kletvico, ki jo je le malokdo v dvorani razumel. Sicer pa je vseeno prevladal občutek, da je v ekipi dobro sprejet; veliko je komuniciral s trenerjem in soigralci, kot "playmaker" oziroma najključnejši člen ekipe pa je tudi na igrišču preživel največ igralnega časa. To pa je tudi eden izmed najmerodajnejših dejavnikov igralčeve kvalitete in zaupanja vanj. Glede na to, da so Lakersi ostali brez ključnih branilcev, ima letošnja prenovljena ekipa Lakersov, ki jo bo vodil nekdanji trener Raket iz Houstona Rudy Tomjanovich, popolnoma novo podobo, katere razvoj bomo z morebitnim Vujačičevim prispevkom z zanimanjem spremljali tudi v Sloveniji. **Lovro Kastelic**

na kratko

Fotografiji: Reuters

BOKSARSKA SOLIDARNOST

Britanski boksar Lennox Lewis je sporočil, da bo skladu nekdanjega boksarskega prvaka Mohameda

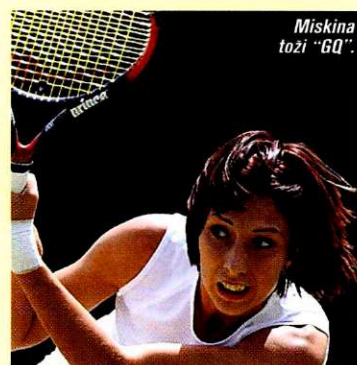
Lewis namerava darovati 300.000 dolarjev.

da Alija v naslednjih petih letih daroval 300.000 dolarjev. Alijev sklad namerava v njegovem rojstnem mestu Louisville v ameriški zvezni državi Kentucky zgraditi center, namenjen mladim, v njem pa bo našel prostor tudi muzej enega najuspešnejših boksarjev vseh časov. Vrednost centra je 43 milijonov dolarjev, zgrajen pa naj bi bil čez leto dni. "Želim biti del njegove dediščine pri pomoči ljudem, predvsem otrokom," je svojo donacijo pojasnil Lewis.

MISKINA TOŽI ZARADI FOTOGRAFIJ

Ruska teniška igralka Anastasja Miskina je vložila tožbo proti ameriški reviji "GQ" in njenemu fotografu Marku Seligerju, ki naj bi bila kriva, da so bile njene fotografije, na katerih je bila precej pomanjkljivo oblečena, objavljene v ruskem časniku Medved. Zmagovalka letošnjega French Opna trdi, da dveh fotografij, na katerih je brez majice, nikoli ni nameravala javno objaviti.

"Fotografije so bile posnete v zaprti družbi in niso bile namenjene ob-

Miskina toži "GQ".

javi," pravita igralka in odvetnik Aleksander Berković, ki zdaj od vseh vpletenih zahteva skupaj kar osem milijonov dolarjev odškodnine.

Priljubljena glashena skupina Siddharta

Presenečenje za oboževalce

Pred enim letom je Siddharta izdala svoj tretji studijski album z naslovom 'Rh-', ki smo ga lahko kupili v slovenski ali angleški različici. Slednja je bila natisnjena v omejeni nakladi s posebnim ovitkom v obliki transfuzijske vrečke in je bila razprodana v nekaj dneh.

V času od izida obeh plošč je Siddharta dosegla in preseгла kar nekaj pomembnih mejnikov, prejela vrsto priznanj in nagrad. Izposta-

vimo lahko viktorja za skupino leta, viktorja za posebne dosežke in diamantno ploščo za več kot 25.000 prodanih izvodov albuma

'Rh-'. Posebej veliko uspeha pa je požel ovitek za posebno izdajo, ki je bil na Zlatem bobnu nagrajen s srebrno paličico, na Slovenskem oglaševalskem festivalu pa z glavno nagrado. Festival Magdalena mu je za kreativnost podelil nagrado zlati modrc, pred kratkim pa se je ovitek znašel med finalisti na svetovnem oblikovalsko-oglaševalskem festivalu Cresta.

Do sedaj je album ponudil tri single (Rave, Napoj in T.H.O.R.), za katere so bili posneti tudi videospoti, ki smo jih lahko videli tudi na nekaterih tujih televizijah. V naslednjih tednih bo na radijske postaje prispel že četrti singel, za katerega je posnet tudi videospot in si ga bo kmalu mogoče ogledati na skupinini spletni strani.

Približuje se obletnica velikega ljubljanskega koncerta, ki jo bo, kot nam je uspelo izvedeti, skupina znanomovala na prav poseben način.

Destiny's Child iščejo plesalce

Da je ženski tercet Destiny's Child v studiu, da 15. novembra prihaja njegov novi album, je znano. Zdaj se je tudi razvedelo, da dekleta za svoje koncerte iščejo 25 vročih moških plesalcev v Ameriki. Beyoncé, Kelly in Michelle so že razpisale avdicije. Izbrani plesalci bodo zasedbo predstavili nov album, nastopali v videospotih in televiziji ter jih spremljali na koncertni turneji. Koreograf

Frank Gatson, glavni organizator avdicij, pravi, da se tako on kot Destiny's Child zavedajo, da so dobri plesalci vsepovsod. Iščejo najbolj nardarjene, najbolj zagrete, tiste, ki jim bo usoda najbolj naklonjena in jih izbrala za spremljevalce svetovno znanega ženskega terceta R'n'B.

DEMOKRACIJA

K sodelovanju vabimo inovativne zunanje sodelavce za samostojno

**TRŽENJE
OGLASNEGA
PROSTORA**

in

**PRIDOBIVANJE
NOVIH
NAROČNIKOV**

za revijo **Demokracija**.

Ponujamo stimulatívno nagrajevanje.

Podrobnejše informacije na tel.: **01/43 45 463** ali na elektronskem naslovu **obzorja.direktor@siol.net**.

Karitas

Škofijska karitas Koper

5250 SOLKAN, Skalniška 1, tel. 05 33 00 233

POMAGAJMO LJUDEM V STISKI!

ŠKOFIJSKA KARITAS KOPER je tudi tokrat pripravljena pomagati ljudem v Posočju, ki jih je prizadel potres. Zavedati se moramo dejstva, da se prebivalci še vedno soočajo s posledicami potresa, ki jih je prizadel pred šestimi leti. Karitas zaradi odplačevanja visokih anuitet pomaga družinam in posameznikom s hrano, vključitvijo otrok v program 'posvojitev na razdaljo' in odplačilom zapadlih položnic.

Potres, ki je prizadel Posočje 12. 7. 2004, ni povzročil samo gmotne škode na objektih, temveč in predvsem zmanjšal možnost zaslужka vsem prebivalcem, kar bo njihovo gmotno stisko še povečalo. Nedvomno lahko računamo tudi z izpadom turizma. Pomembno je, da ljudje tudi tokrat čutijo, da smo jim pripravljeni moralno in materialno pomagati.

Svoj prispevek lahko nakazete na TRR Škofijske Karitas Koper 24500-9004155438 s pripisom: Posočje 2004.

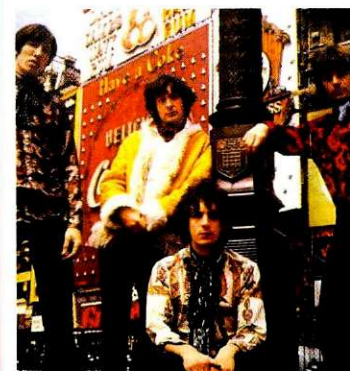
Pregled dosedanje pomoči Karitas prebivalcem v Posočju je na spletni strani <http://www.karitas.si/akcije/posocje.htm>.

Jožica Ličen,
namestnica ravnateljca Škofijske karitas Koper,
gsm 041 429 713

Brezplačni oglas

Pink Floyd na Broadwayju

The Wall, verjetno najpomembnejši in najambicioznejši projekt skupine Pink Floyd, bo dobil svojo broadwaysko različico. Basist skupine Roger Waters, ki je sredi 80. let skupino zapustil, se bo lotil aranžmajev za orkester; Robert je tisti, ki je za projekt obdržal vse avtorske pravice. Producenta dvojnega konceptualnega albuma The Wall Thomas Mottle in Harvey Weinstein želita novi generaciji pokazati

zgodbo o odtujitvi in izgubi razuma zaradi vpliva slave, seveda pa name-ravata pri tem tudi dobro zaslužiti.

Céline Dion še vedno kraljuje

Céline Dion je ta čas najbolje prodajana kanadska glasbenica. Zadnja raziskava, ki ugotavlja prodajo albumov najbolj priljubljenih glasbenikov v Kanadi, med drugim kaže, da je 10 najboljših glasbenikov v zadnjih desetih letih skupno prodalo več kot 359 milijonov izvodov svojih albumov, od tega je samo Céline prodala 150 milijonov albumov. Shania Twain, ki je na drugem mestu po prodaji izdelkov, jih je prodala kar dvakrat manj, t. j. 70 milijonov izvodov. Tretja je Alanis Morissette s 45 milijoni prodanih kopij svojega albuma, sledita ji Avril Lavigne in Sarah McLachlan. Prav zanimivo je, da so vseh pet prvih mest zasedle ženske izvajalke.

Usher je car!

Nekateri še vedno ne verjamemo, ampak avgust je že tu in s tem tudi podatki o najbolje prodajanih albumih v prvi polovici leta 2004. V ZDA je bil to nedvomno Usherjev Confessions. Album so prodali v nakladi 4,5 milijona izvodov. Na drugo mesto

se je uvrstila Norah Jones z aktualnim albumom Feels Like Home, kupilo pa ga je 3,1 milijona njenih oboževalcev. Ameriška glasbena industrija dosega v primerjavi z zadnjimi tremi leti rahlo rast prodaje nosilcev zvoka. Še posebej pomemben je podatek, da se je zvišala prodaja albumov nekaterih izvajalcev, ki se jim ni uspelo uvrstiti na Billboardov Top 10.

**EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.**
Loke 22
1412 KISOVEC
tel.: 03 56 57 150
fax: 03 56 71 488
www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

50 let
Štajerski val
93,7 MHz in 97,5 MHz

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŠMARJE PRI JELŠAN
AŠKERČEV TRG 21, 3240 ŠMARJE PRI JELŠAN
UPRAVA: (03) 917 12 10, STUDIO: (03) 91 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

horoskop

Lev (22. julij – 21. avgust)

Rojeni konec julija boste imeli buren teden, ostali levi pa se boste sprostili in zaživali počitnice. Romantike ne bo manjkalo; samski boste imeli lepo priložnost za resno zvezo, poročeni pa se nekoliko pazite. Konec tedna si privoščite večer v dvoje.

Devica (22. avgust – 21. september)

Zoprno je, če vas nihče ne posluša, zato se potrudite poslušati tudi vi. Poskusite se kdaj pa kdaj poglobiti v svoje najbližje, le tako boste vedeli, kaj se v njih v resnici dogaja. Izbruhi jeze naj vas ne presenetijo – so le izraz nemoči.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

Če vam kdo oporeka, ima kdaj tudi lahko prav. Zaverovancem v svoj prav še ni nikoli šlo dobro. Rajše pometite pred svojim pragom, potem se lotite tujega. Do starejših od vas bodite bolj vljudni in uvidevni. Kdo ve, kaj utegne v starosti doleteti vas ...

Škorpion (23. oktober – 21. november)

Včasih ste prav nemarno in škorpionsko zbadljivi! Malo se kontrolirajte. Sicer pa vam bo prav prijetno spet sesti za svojo pisalno mizo in delati. Doma morate vsaj na dva tedna narediti red, sicer se vam bo kaj zaredilo. To velja za oktobrske.

Strelec (22. november – 20. december)

Spet se bo začela sezona, zato se dobro pripravite. Domače razmere so urejene, zato nimate izgovorov za lenobo. Sicer pa boste zelo uspešni na vseh področjih dela in dosegli to, kar si želite že dolgo časa na skrivaj.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Vrnitev z dopusta vas bo nekoliko šokirala. Tiste seveda, ki ste kje sploh bili. Drugi boste komaj čakali na kakšno popotniško priložnost. Namenjeni so vam lepi dnevi, zlasti lepo bo v petek, soboto in nedeljo, če se boste srečali s prijatelji.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Zdrahe v službi se bodo pomirile, saj ne morejo trajati večno, zato se ne sekirajte preveč. Svoje delo ste tako ali tako vedno opravljali vestno. Imeli boste veliko priložnosti za flirt – izkoristite jih, saj veste, kako lepo je biti pomemben v očeh ljudi.

Ribi (19. februar – 20. marec)

Res se boste počutili kot ribe v vodi. Nič slabega se vam ne godi, posebej ne tistim ribicam, ki imate dobro službo. Če še študirate, se morate počasi začeti pripravljati na izpite – jesenski roki niso več tako daleč. Bodite čim vedrejši.

Oven (21. marec – 20. april)

Trdobučno vztrajanje pri svojem se ne bo obneslo – veliko lahko izgubite. Sicer pa imate tako ali tako ogromno dela in prav nič časa, da bi ga kar tako zapravljali. Aprilski ovni boste odkrivali lepote starševstva, če ste seveda pred kratkim dobili naraščaj.

Bik (21. april – 21. maj)

V knjigarni si boste nabrali knjig, ki ste si jih že dolgo želeli. Finančno boste dobro stoječi, saj boste rojeni konec aprila dobili dolgo pričakovano povišico. Majski biki, še zlasti samski, pa boste polni veselja do življenja še posebej konec tedna.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

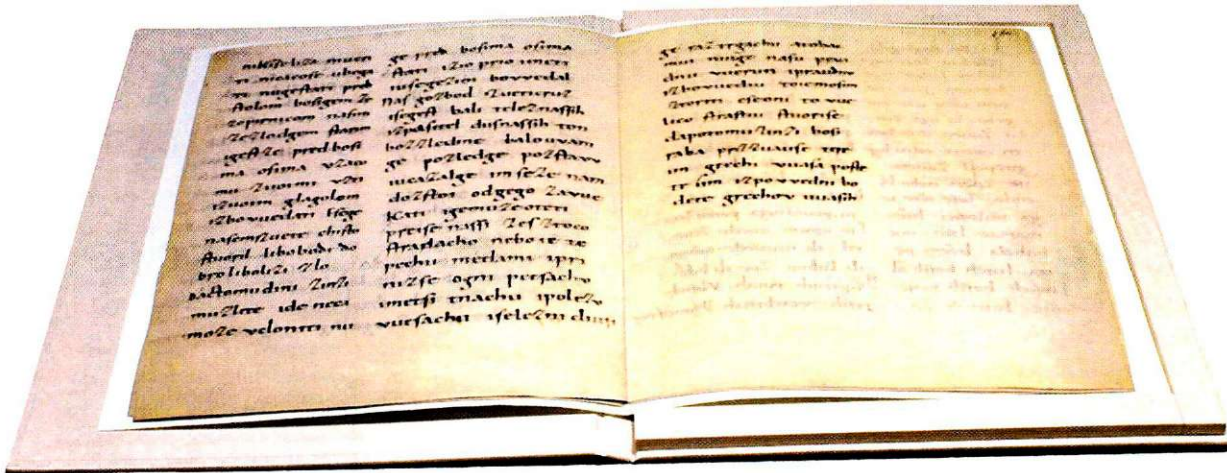
Zdelo se vam bo, da ne vidite prav, ko boste zagledali svojega starega prijatelja pred vrati – pa kar nenapovedano! Prijeto presenečenje se lahko kaj hitro izrodi, saj se bo obrnilo proti vam, če ne boste ugodili zahtevam. Bodite odločni!

Rak (22. junij – 21. julij)

Delo se vam bo zdelo neskončno dolgočasno, še posebej ker ste se v teh dneh ravno vrnili s sproščujočega dopusta. Tisti, ki si boste dopust šele privoščili, pa si boste pošteno oddahnili, saj ste svoje sitne in utrujene sodelavce že težko prenašali.

Faksimile Bržinskih spomenikov

Ob izjemni razstavi Rojstni list slovenske kulture, ki je bila od 17. maja do 20. junija 2004 v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani - ogledalo si jo je okoli 27.000 ljudi in je bila najuspešnejša knjižna razstava doslej -, se je založba Slovenska knjiga odločila izdati drugo izdajo faksimila Bržinskih spomenikov ter tako počastiti to pomembno razstavo in prvo srečanje z Bržinskimi spomeniki v Sloveniji.

V Nuku so bili razstavljeni izvirniki štirih najstarejših zapisov v slovenskem jeziku, poleg Bržinskih spomenikov tudi Celovski (Rateski) rokopis, Stiški rokopis (ki ga hrani Nuk in katerega faksimile je tudi že v dveh izdajah izdala založba Slovenska knjiga) in Čedadski (Černjejski) rokopis. Bržinski spomeniki so prvi ohranjeni zapis slovenskega besedila iz 10. stoletja in hkrati najstarejši ohranjeni dokument v slovenskem oziroma v katerem koli drugem slovanskem jeziku v latinici. Že dvesto let so velika tema lingvistike, historiografije in literarne vede. Besedila imajo lastnosti vrhunskih klasičnih besedil, ne le slovenske, temveč tudi evropske srednjeveške kulture. Tako staro in tako edinstveno besedilo je vselej nekakšen enigmatični oreh, dragoceno zrno, ki marsikaj odkriva in še več skriva. Tudi zato so tako slavljene in vznemirljive. Špekulacijam o kraju in času njihovega nastanka, o vsebinskih, jezikovnih, paleografskih in drugih lastnostih in pomenih ni videti konca. Še zmeraj so možna nova branja ali celo odkritja srednjeveške listinske ali druge dokumentacije, ki bi lahko razsvetlila njihov nastanek ali vsaj pokazala na še neznane konotacije.

Približati Bržinske spomenike ljudem

Leta 1992 je založba Slovenska knjiga v sodelovanju s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti izdala prvo izdajo popolnega faksimila Bržinskih spomenikov in obsežen znanstveni zbornik, v katerem je bilo zajeto vse dotedanje vedenje o teh prvih zapisih v slovenskem jeziku. Slovenska knjiga je pripravila natan-

čen faksimile spomenikov in celoto založila v 1999 oštevilčenih izvodih. Izdaja je bila že pred leti razprodana.

Z drugo izdajo faksimila Bržinskih spomenikov želi založba ta prvi zapis v slovenskem (ali sploh katerem koli slovanskem jeziku v latinici) približati širšemu krogu zainteresiranih. Zato to ni znanstvena izdaja, temveč ji je priloženo krajše strokovno besedilo o zgodovini in pomeni Bržinskih spomenikov. Napisal ga je Mihael Glavan. Nekaj besed o faksimiliranju je napisal urednik izdaje dr. Martin Žnidaršič. Faksimilu je dodan tudi prevod vseh treh spomenikov v sodobno slovenščino.

Izvirnik Bržinskih spomenikov je bil v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja posebej za faksimile fotografiran v Bavarski državni knjižnici v Münchnu. Ker so spomeniki na dveh mestih uvezani v obsežen latinski kodeks, ki ga - zaradi vrednosti - ni bilo mogoče razvezati (pa tudi stroški razvezave in vnovične vezave bi bili preveliki), so bile strani fotografirane neposredno iz kodeksa. Zato je reprodukcija posameznih folijev v hrbtu približno dva milimetra ožja od izvornika, a to na velikost pisanega besedila ne vpliva in je reproducirano v razmerju 1 : 1. Reprodukcijsko in tiskarsko opravila tiskarna Akademische Druck- und Verlagsanstalt iz Gradca. Zdaj je to tiskarna Print & Art Faksimile GmbH, ki je s takratnih predlog tudi tiskala drugo izdajo faksimila.

Pravila faksimilov

Za izdajanje faksimilov veljajo danes v svetu določena pravila, ki jih taka izdaja mora izpolnjevati. Format listov mora biti enak formatu izvornika oziroma mora biti vsaj

reprodukcija popisanega dela strani ("zrcalo") v razmerju 1 : 1. Izvirnik je treba reproducirati tak, kot je danes. To pomeni, da morajo biti reproducirane tudi morebitne prazne strani ali prazni foliji. Skrbno je treba reproducirati tudi vse morebitne poznejše pisne pripombe na rokopisu, kot tudi različne žige, packe in podobno. Če so npr. posamezni listi izvornika v desnem spodnjem robu umazani od listanja, se reproducirajo tudi ti madeži. Porezava posameznih listov mora biti enaka kot v izvorniku. Pergamentni listi namreč ponavadi niso ravno porezani. Pri reprodukciji barv (zlasti pri faksimilih iluminiranih izvornikov) so zahteve še posebej visoke. Barve morajo biti, kolikor je le mogoče doseči z današnjimi tehničnimi sredstvi, kar najbolj zveste izvirniku, tako da zadostijo tudi zahtevam po znanstvenem preučevanju umetniških značilnosti. Od časa, ko je nastala prva izdaja faksimila Bržinskih spomenikov, je tehnologija zelo napredovala, tako da danes izvirnike reproducirajo s posebnimi digitalnimi kamerami (in jih ni treba več razvezati) in nato digitalno sliko prenesejo neposredno na tiskarsko ploščo. To omogoča tudi natančno prekrivanje štirih osnovnih barv, v katerih se tiska, še posebej pa zlate in srebrne barve, ki ju skoraj vedno najdemo v iluminiranih rokopisih.

Obravnavani faksimile ima vse lastnosti izvornika. Listi so posamezno in nepravilno obrezani, tako kot so ohranjeni v kodeksu. Izvirnik ima pet folijev: 78, 158, 159, 160 in 161. Iz knjigoveskkih razlogov so v faksimilirani izdaji dodali en list, potiskan kot pergament, ki ga v izvorniku ni. Na njem je natisnjen kolofon faksimila. Vsebina v ročno izdelani satulji je naslednja: 12 strani faksimila Bržinskih spomenikov ter spremna brošura O Bržinskih spomenikih na 24 straneh.

V. M.

Bržinski spomeniki

 KNJIŽNI KLUB SAMOROG Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG IN CD PLOŠČ OD 10 - 50% telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com								SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	PREBIVALKA IRANA	NEKDANJI HRVASKI KOŠARKAR TVRDIČ	LJUBIMEC BOGINJE KIBELE	MAKEDONSKI LITERAT ANDREEVSKI	DEMOKRACIJA
								BRITANSKI FIZIK, NOBELOVEC (PAUL)						ENOTA ZA DOZO IONIZ. SEVANJA
								ORAČ (ZASTARELO)						
								MESTO V SREDNJI ITALIJI						
								VOZILO Z ENIM SEDEŽEM						
								NIKO KOŠIR			MAKEDONSKI FILMSKI REŽISER (BRANKO)	OTOK SEVERO-ZAHODNO OD ZADRA	SLOVENSKI IGRALEC VALIČ	REDKO MOŠKO IME
DEMOKRACIJA	KRATEK POŽIREK TEKOČINE	VELIK, VČASIH STRUPEN PAJEK	HRVAŠKI KNJIŽEVNIK	KEMIJSKI ZNAK ZA KOSITER	ZADETEK PRI KOŠARKI	FINSKI PISATELJ (JUHAN)	NATAŠA RALJAN	OKROGEL SAD						
								IRSKI PLES						
PREŠANJE GROZDJA										VRHOVNI MUSLI-MANSKI BOG				
SLOVENSKI IGRALEC (PAVLE)										NAVADNA PŠENICA				
										BRIT. FIZIK (JOHN)				
OŽINA NA MALAJSKEM POLOTOKU				ŠOLSKI ODBOR			GRDOBA, GRDEŽ (REDKO)							
DEMOKRACIJA	ANCONA							DEMOKRACIJA						
	DRUGA PLAST TERCIARJA			PISATELJICA VASTETOVA	CHARLES IVES	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (RYAN)			DRAGA AHACIĆ		AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC DEAN	HUNSKI KRALJ	PREKLA. FIZIOLOVKA	POVPREČJE KRIŽANKE: 4,75 CRKE
ITALIJANSKI OPERNI PEVEC CARUSO							GLAVNO MESTO GANE	KDOR POKLICNO PRIDOBIVA OLJE						DEMOKRACIJA
OSTANKI V TALILNICAH								ESTONSKI ESTRADNI PEVEC (GEORGIJ)	OČE, ATA KOS SUKANCA					VZDEVEK MICHAELA JORDANA
ANGLEŠKI POMORSČAK (JAMES)					EKONOMIJA	MAKS PEČAR								
ITALIJANSKA FILMSKA IGRALKA														
KEMIJSKI ZNAK ZA NATRIJ		ALFI NIPIC	SLOJ							DESNI PRITOK MOZELE				

rešitev prejšnje križanke

DANEK, ORATOR, LAREDO, ENTREE, NC, RR, JIVE, ESA, KLEMENT JUG, STRELOVOD, URA, MARTINA, ON, BAR, ERATO, RILEC, RA, RAN, DARE VALIČ, AG, ALESI, EVI, LOKVE, TARANTO, DRETA, PIJANOST, AARON, OSA, INES

nagrajenci 32. številke

- 1. nagrada: STANKO KAPŠ,**
Volčeva 21/a, 1360 Vrhnika
- 2. nagrada: LIDIJA POTOČNIK,**
Rimska ploščad 18,
2250 Ptuj
- 3. nagrada: DANIJEL ZORKO,**
Ob kanalu 3, 2000 Maribor
- Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 26. 8. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
 s pripisom "Nagradna križanka".

včeraj, danes, jutri...

- 16.8.1918 so v Ljubljani ustanovili nadstrankarsko organizacijo Narodni svet, z namenom, da bi izrazila voljo slovenskega naroda do oblikovanja neodvisne jugoslovanske države.
- 17.8.1786 se je rodil Davy Crockett, legenda ameriškega Divjega zahoda.
- 17.8.1908 se je v Trstu rodil slovenski pesnik, satirik in časnikar Ivan Rob.
- 18.8.1703 se je v Mengšu rodil slovenski matematik in astronom, misionar Avgustin Hallerstein. Postal je mandarin na kitajskem dvoru in izvedel enega prvih popisov Kitajcev.
- 18.8.1873 se je rodil avstrijski tenorist in filmski igralec češkega rodu Leo Slezak. Nekoč mu je starejša gospa rekla: "Gospod Slezak, veselite se z menoj! Včeraj sem postala stara mama." - "Čestitam, od srca čestitam! In danes ste že na nogah? Zavidam vam vašo krepkost," je odvrnil zamišljeni igralec.
- 18.8.1960 je prišla na ameriški trg prva kontracepcijska tabletketa.
- 19.8.1860 se je rodil francoski državnik in predsednik Francije Raymond Poincaré. Ko so ga prvič predlagali kot kandidata za parlament, je nekdo pripomnil, da je star šele 26 let. "Res je," je vzkliknil mladenič, "to je napaka, ki jo iz dneva v dan popravljamo!"
- 19.8.1875 se je v Železnikih rodil slovenski zdravnik Jernej Demšar, nestor slovenske dermatovenerologije.
- 19.8.1883 se je rodila francoska modna ustvarjalka Gabrielle Chanel - Coco Chanel.
- 19.8.1918 je Alfred Lavrič z borci za severno mejo zasedel Borovlje.
- 20.8.1847 se je rodil poljski pisatelj Bolesław Prus. Rekel je: "Javnost je kakor ječmen na polju - nagne se po vetru."
- 20.8.1936 se je začela v Kranju in Škofji Loki največja stavka okoli 8.500 tekstilnih delavcev, ki je trajala od 20. avgusta do 23. septembra.
- 20.8.1968 je prišlo, 12 let po zadušitvi protisovjetskega upora na Madžarskem, do posega SZ na Češkoslovaškem, da bi uničili poskus demokratskih reform.
- 21.8.1780 se je rodil v Repnjah slovenski jezikoslovec Jernej Kopitar.
- 22.8.1848 so na rifniškem gradu prvič razvili slovensko narodno zastavo na štajerskem podeželju. Ob tem je poskrbel za velik ognjemet šentjurski "čudodelni šentjurski ranocelnik" Franc Ipavec, eden iz galerije pomembnih Slovencev.
- 22.8.1862 se je rodil francoski skladatelj Claude Debussy. Svojo ljubezen do živali je pojasnjeval z besedami: "Raje imam živali kot ljudi, posebej pa ženske. To je zato, ker živali ne znajo govoriti."

pogled nazaj

(od 16. 8. do 23. 8.)

Glasbeno šolanje

Glasbeno šolanje na Slovenskem se je praktično začelo **20. avgusta 1816**, ko so Čeha Franca Sokola izbrali za prvega učitelja na Javni glasbeni šoli v Ljubljani.

Februarja 1815 je dala vlada soglasje za ustanovitev Javne glasbene šole v Ljubljani, Filharmonična družba pa je izdelala tudi predlog šolskih pravil. Na šoli naj bi poučevali petje, violino, klavir, orgle in generalni bas. Šolanje naj bi trajalo štiri leta, namenjeno pa bi bilo predvsem revnejšim učencem med osmim in dvanajstim letom starosti. Otroci bolj premožnih staršev bi lahko obiskovali šolo le, če bi plačevali šolnino.

Med šolanjem gojenci ne bi smeli igrati v gledališkem orkestru in nastopati na plesnih prireditvah, "ker je tam največ priložnosti za zapeljevanje, h kateremu je mladina tako zelo nagnjena", kot je zapisal šolski nadzornik, kanonik Anton Alojzij Wolf, poznejši ljubljanski škof. Lahko pa so z učiteljevim dovoljenjem sodelovali na glasbenih prireditvah v uglednih družinah.

Zahteve za učitelja so bile visoke: moral je biti odličen pevec, organist in violinist, obvladati pa je moral tudi pihala. Prav tako je moral biti moralno zgledna osebnost.

Prostore je šola dobila v spodnji vogalni sobi ob bregu v licejskem poslopju. Pri adaptaciji prostorov je finančno pomagala centralna organizacijska dvorna komisija, ki je tudi potrdila šolski statut.

Črnski nacionalizem

Marcus Garvey je z geslom "Afriko Afričanom" sprožil v ZDA nastanek tako imenovanega drugega črnkega nacionalizma. Rodil se je **17. avgusta 1887**. Bil je dober govornik, predvsem pa odličen psiholog. Oklical se je za začasnega predsednika Afrike in razglasil, da bo, tako kot Mojzes, popeljal črno ljudstvo nazaj na to celino.

Garvey je bil fanatični rasist, ki si je prizadeval za "čisto raso". Prišel je v spor s skoraj vsemi takratnimi črnskimi voditelji, podpirali pa so ga beli rasisti in tudi zloglasni Ku-Klux-Klan, ki je pobil okoli 40.000 črncev. Upali so, da bo sprožil množično izseljevanje, saj je bil njegov moto "Amerika naj bo bela, Afrika pa črna". Garvey je videl vse črno. Namesto Rdečega križa je ustanovil Črni križ, njegova vera je poznala črno Marijo in črnega Jezusa.

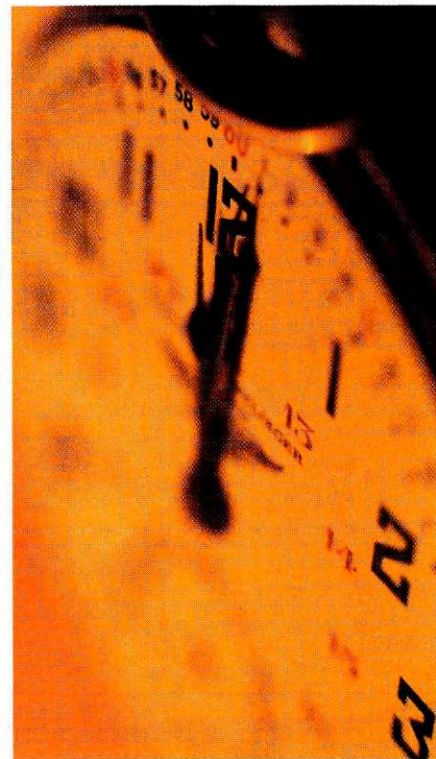
Leta 1925 se je Garveyeva kariera začela

majati. Obsojen je bil na dve leti zapora zaradi "izkoriščanja pošte pri goljufanju državljanov". Po prestani kazni so ga izgnali na rodno Jamajko. Od tam se je preselil v London, kjer je leta 1940 umrl v revščini.

Načelna koalicija

V času razpadanja socialistične Jugoslavije smo večkrat slišali očitke o "nenačelni koaliciji", v času Kraljevine Jugoslavije pa je prišlo tudi do "načelnih koalicij". Notranjemu ministru se je **19. avgusta 1935** prijavila nova politična organizacija Jugoslovanska radikalna zajednica, ki so jo sestavljali srbski radikali, SLS in bosanski muslimani.

Svoje osnovno programsko stališče je stranka predstavila takole: "Stranka je za narodno in državno edinstvo, za edinstvo teritorija in za enotno državljanstvo ter bo te ideje zastopala in propagirala. Toda pri tem delu bo imela v vidu, da so teritoriji, iz katerih je naša država sestav-

ljena, živeli v preteklosti svoje posebno življenje, ter so v teku dolgih dob pridobili svoje posebne administrativne, politične in druge navade. Da bi se razvila in jačala zavest o državnem in narodnem edinstvu ter čim bolje in modreje izenačile in zmanjšale razlike, ki nam jih je pustila preteklost, smatra stranka, da se na tem poslu dela postopoma in premišljeno".

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

Kučanov miting »resnice«

Nekdanji predsednik CK ZKS je imel kot slavnostni govornik na prireditvi ZZB v Baški grapi 11. julija letos svoj značilni predvolilni govor, v katerem je slovenski narod razdelil na dva tabora - na take in drugačne, na dobre in slabe, na naše in ne naše. Hkrati je slovensko javnost podčul, komu naj zaupa svoje volilne glasove. Za vse, ki poznamo razmere v Sloveniji in smo preživeli razburkano preteklost, so bile Kučanove trditve sporne, krivične in žaljive. Sicer je pa kar prav, da je Kučan povedal resnico o sebi, in sicer, da je komunizem zanj še vedno vrednota, pa čeprav je bankrotiral in propadel. Značilno je njegovo videnje resnice o naši polpretekli zgodovini v času okupacije in komunistične revolucije, ki je pomorila na desettisoče Slovencev, a jih ni Kučan niti omenil. Njegov borbeno nastrojen govor je izzvenel kot besedni juriš na žrtve komunizma. Že res, da iz lastnih izkušenj resnice o komunistični revoluciji v Sloveniji med sovražno okupacijo ne more poznati, ker je bil še otrok, pozna pa jo seveda le iz komunističnih šolskih učbenikov in iz partijskega »zgodovinopisja«. Vendar to zanj ni ne opravičilo ne odlika, ker je danes na voljo že veliko zgodovinske litera-

ture in knjig profesionalnih in nepristranskih zgodovinarjev.

Pri Kučanu ne gre za umanjkanje poznavanja zgodovinske resničnosti, gre mu za zavajanje slovenske javnosti. Kučanu je iz dostopnih arhivskih in zgodovinskih virov gotovo znano, da so partijski vosovci v času sovražne okupacije takoj zaznali, da so z okupacijo, ki so si jo želeli, dani ugodni pogoji za revolucijo. In tako so, od nikogar izzvani, po nalogu partijskega vodstva kot prava zločinska gverila pričeli z vsakonočnim pobijanjem in mučenjem lastnih rojakov, golorokih, a vernih slovenskih domoljubov. Tako so pod njihovo zločinsko roko zrasle palme mučeništva. Na tisoče in tisoče jih je, a več kot tisoč jih je moralo umreti mučeniške smrti, preden je bil proti komunističnim morilcem sprožen en sam strel. Se naj torej čudimo, zakaj so nastale vaše straže in domobranske postojanke? Ne bom našteval imena mučencev. Če je Kučanu do resnice, naj bere Palme mučeništva. Ali po njegovem nima vsakdo, tudi verujoči, pravice do obrambe lastnega življenja? Imajo morda komunisti oblast nad človeškim življenjem? Te pravice nima nihče, zato je bil upor proti komunistični gverili upravičen in legitimen - šlo je za si lobran! Komunisti so zato odgovorni in krivi za vse žrtve, tudi za tiste v svojih vrstah. Nobenih stražarjev ne bi bilo ne domobranstva, če ne bil komunistični vosovci nacističnemu gestapu pomagali pobijati in iztrebljati slovenske rodoljube. Dolžni so odgo-

voriti na vprašanje, zakaj so med okupacijo - od nikogar izzvani - pričeli pobijati in mučiti ljudi.

Če je namreč kdo kolaboriral oziroma sodeloval z okupatorjem, so to počeli komunisti, ki so sabotirali upor jugoslovanske kraljeve vojske in 26. aprila 1941 Hitlerju na čast ustanovili Protiimperialistično fronto (PIF) ter odkrito sodelovali z nacisti do 22. junija (prikrito) - za svoje potrebe pa še naprej. Kaj, če prav zaradi tega slovenski predstavniki niso bili povabljeni na spominsko slovesnost 60-letnice izkrcanja zavezniških sil v Normandiji, ker niso pozabili, da je Tito načrt izkrcanja zaveznikov na Jadranu odklonil in zagrozil, da se bo, če to storijo, povezal z Nemci in da jih bodo vrgli v morje. Tako se je izkazalo, da so bili Američani resnično naši zavezniki, komunisti, predvsem slovenski, pa nikoli njihovi.

Kučanov poduk slovenske javnosti je partijska različica resnice. Ko so komunisti sebe oklicali za narod, vsemogočno partijo pa povzdignili na vladni tron, si je Partija podredila vse - tudi resnico!! Vsak odklon od nje je pri častilcih partije veljal za izdajo in zločin. Neomajno zvestobo Bogu, narodu, Cerkev in domovini so častilci Partije že razumeli in obsodili kot veleizdajo. Po partijski verziji umevanja resnice pa lahko Kučan seveda pride do ogromnega števila odpadnikov, kolaborantov, izdajalcev, ki so se po šestdesetih letih mučeniške smrti, oropani dobrega imena in človeškega dostojanstva poniževali in sramotili, kar se še danes dogaja. Najzvestejše sinove, ki so svoja življenja darovali za svoj narod in domovino, imeti za kolaborante ter jim naprtiti komunistične zločine - kdo to zmore, kakšen je človek je to, ki je zmožen tolikšne perversnosti?

Kučanov govor dejansko ni

imel nič skupnega, ne z zgodovino in ne z resnico. Izzvenel je kot partizanski miting za ohranjanje »pridobitev« revolucije, kamor sodijo privilegirani status komunističnih borcev, njihove osebne koristi in popolna ateizacija slovenske družbe.

Ivan Glušič, Mozirje

Borčevsko zavajanje

Že nekajkrat sem v vseh vrst medijev zasledil, kako predsednik ZZB in nekdanji visoki državniški funkcionar v komunistični Jugoslaviji Janez Stanovnik trdi, da so se partizani borili za samostojno Slovenijo. Javno pozivam gospoda Stanovnika, naj po trinajstih letih samostojne Slovenije preneha zavajati Slovence z lažno zgodovino. Čas je že, da pove resnico, in sicer, da so se partizani borili za Jugoslavijo, iz katere smo se, kljub nasprotovanju nekaterih članov ZB, odcepili in osamosvojili. (Kdor bi v času trdega komunizma le omenil željo po samostojni Sloveniji, bi bil kmalu odpeljan na oddih v eno izmed mnogih taborišč!). Še več: vodstvo KPJ se je pogajalo s Sovjetsko zvezo, da bi postali njihova 17. republika.

Dandanes poslušamo tudi Stanovnikovo trditev, da ni bilo revolucije, medtem ko smo včasih morali v šoli nenehno ponavljati, da revolucija še ni končana. Zanimivo je bilo tudi modrovanje nekaterih Stanovnikovih soborcev, da bi bila odcepitev Slovenije svojevrsten samomor.

Če se torej ob vseh borčevskih maneirah zamislimo, lahko kmalu spoznamo njihovo zapeljivo in nečedno igro. Vedno in povsod govorijo tisto, kar jim trenutno ustreza. Pomembno je, da z vsemi sredstvi ohranjajo pridobitve revolucije in lažni sijaj njihove borčevske organizacije.

Gospod Stanovnik se naj zaveda, da je predsednik borčevske organizacije, da je odgovoren za stališča te organizacije. Čas je že, da se umiri, »

» pretehta svoje nasprotujoče si izjave in se končno sprijazni z resnico. Prej ali slej se bo prisiljen srečati z njo.

Rudi Skok, Sezana

Nerešena denacionalizacija

Po trinajstih letih še vedno ni rešeno vprašanje denacionalizacije! » Samo leto dni počakajte, saj je 88 odstotkov primerov že rešenih...«, je nedavno tega nova ministrica za pravosodje tolazila še preostale od 38000 prijavljenih razlaščenec, ki jim je bilo v času komunizma odvzeto premoženje. Med še nerešenimi primeri je seveda najtrši oreh Cerkev, kar med drugim potrjuje primer vračanja gozdov v Savinjski dolini in na Gorenjskem. Sem sodi tudi Blejski otok. Vse to je seveda skregano z vesoljnim svetom in božjo zapovedjo, da se krasti nikjer na svetu ne sme oziroma da je treba ukradeno čimprej vrniti! Prav tu lahko iščemo za nas in še manj za Evropo ta nerazumljiv zaostanek in prepire pri popravilu krivic komunistične zablode. Še zdaleč pa tudi ne drži odstotek že vrnjenega, saj vendar še zakonitim lastnikom niso pravnomočno vrnil največjih zemljskih kompleksov oziroma največjih vrednosti v naravi.

Še večji cinizem pa je pri teh in drugih primerih denacionalizacije ta, kako se dosedanj izkoriščevalci teh dobrin trudijo prepričati javnost, da zakonitim lastnikom dejansko vračajo lastnino, ki je več vredna od tiste, ki jim je bila odvzeta pred petdesetimi leti. Prav ta nesmisel kaže na pomanjkljivo moralno vzgojo v prejšnjem režimu, ko komunizem ni hotel in še danes noče uvideti, koliko gorja so te zaplembe in druge prisile v zvezi s tem povzročile nič krivim in še zlasti to, da so to lastnino tudi petdeset let brezplačno koristili. Naj svoje trditve pod-

96,4 MHz
Slovenske gorice
Ta pravi!

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-sg.si, INTERNET STRAN: www.radio-sg.si

krepim s prigrado iz lastne izkušnje, kako so prav ti gozdovi, za katere zdaj tisti, ki jih vračajo, trdijo, da so bili revni, v začetku petdesetih let reševali obstoj države. Zgodilo se je kmalu za tem, ko nam je obrnil hrbet naš največji prijatelj Stalin in smo se bili za vsako ceno prisiljeni obrniti na zahod.

Po neuspeli akciji KOZ (kolhozov) je na podeželju stekla akcija obveznih oddaj poljskih pridelkov, tako da na začetku petdesetih let tudi kmet ni imel več kaj jesti. Posledično nestrpnost so začeli zdraviti z vpoklici kmetov na orožne vaje, vse skupaj pa je dejansko bila »družbena prevzgoja«. Eden od bližnjih centrov takšne prevzgoje na Štajerskem in v Prekmurju je bilo spravilo lesa iz pravkar nacionaliziranih gozdov na Pohorju, od koder so hlodovino s konjskimi vpregami spravljali v dolino. Oče je moral kar dvakrat s svojo kobilo in vozom v ta GULAG (gospodarski lager) pri GG Ribnica na Pohorju. Prav te ogromne količine hlodovine s Pohorja in od drugih predelov takratne države so kot gotov izdelek reševale takratno nelikvidnost države oziroma smo z njo plačevali obresti za najete kredite na zahodu. Tudi marsikatero našo ladjo, ki je bila takrat na zahodu iz istega vzroka »prisilno zadržana«, je rešil ta les. Ob tem pa je treba povedati, da smo sočasno, ko se je zahod dokončno prepričal, da smo se spri s Stalinom, dobili tudi 37 milijard ameriških dolarjev nepovratnega kredita.

radio cerkno
ukv - stereo - rds

90,9 MHz 97,2 MHz 99,5 MHz 103,7 MHz

Pa naj razume, kdor more! Prav ti goloseki na Pohorju zavračajo trditve dosedanjih koristnikov teh gozdov, češ da so bili ti gozdovi ob zaplenitvi revni z lesom, danes pa, da so bogati! Kar pa zadeva v gozdovih zgrajeno infrastrukturo, kar mnogi še posebej razglašajo, pa je treba tudi reči, da je petdeset let dolga doba in da je v tem obdobju tudi v gozdove doletelo motorizirano delo. Tako je bilo že zaradi tega treba nekaj storiti glede cest in lažjih pristopov.

Glede problemov vračanja pa iz razumljivih razlogov najstrože molčijo tisti nostalgiki, ki so v prejšnjem režimu potrebovali rdečo knjižico zgolj zaradi privilegijev. Ti so bili namreč samo partiji in so se danes v večini primerov že transformirali v novodobne kapitaliste, če že ne v velekapitaliste. Resnična nostalgija za družbenim premoženjem in še zlasti po cerkvenem imetju se torej drži tistih članov bivše KP, ki se jim je nekoč reklo »zdrave sile«. Nedvomno pa je tudi res, še zlasti kar zadeva cerkveno imetje, da je to dejansko naša in bo ostala naša, slovenska last! Po vsem tem je torej vračanje v komunizmu odvzetega premoženja zakonitim lastnikom le zadoščenje pravici.

Rajko Topolovec, Ptuj

Smrad iz komunale (2)

V prejšnji številki mi je župan Nove Gorice Mirko Brulc na tem mestu

očital, da sem v članku Smrad iz komunale, objavljenem dne 20.7.2004 na 26. strani Demokracije, naredil tri napake. Kot navaja, naj bi podjetje Vodovodi in kanalizacija Nova Gorica večkrat očitno zamenjal s podjetjem Komunala Nova Gorica d.d.. Prav tako mu ni jasno, kako bi lahko bil on sam vpleten v nezakonito poslovanje podjetja v letih 2001 in 2002, čisto na koncu pa me še sprašuje, od kje mi podatek, da je novogoriška komunala novomeški občini nezakonito izstavila za skoraj 42 milijonov dolarjev lažnih računov.

Gospod Brulc. Če bi natančno prebrali besedilo, bi ugotovili, da nikjer v članku podjetja Komunala Nova Gorica d.d. sploh nisem omenjal Res je sicer, da sem na nekaterih mestih namesto polnega naslova podjetja Vodovodi in kanalizacija uporabil besedo "komunala," ampak to je bila zgolj okrajšava, ki s podjetjem Komunala Nova Gorica d.d. nima nobene zveze.

Sprašujete me tudi, na kakšen način naj bi bili vi povezani oziroma odgovorni za nepravilno poslovanje Vodovodov in kanalizacije. Vaša posredna povezanost in neposredna odgovornost pri nepravilnem poslovanju podjetja je, da bi kot predsednik nadzornega odbora podjetja omenjene nepravilnosti morali odkriti, še preden so jih odkrili revizorji in nato temu primeru tudi ukrepati. Ker nepravilnosti niste odkriti, ste skupaj z ostalimi člani nadzornega sveta slabo opravili svoje delo, posledično pa pripomogli k temu, da so se nepravilnosti iz leta 2001 ponovile tudi v letu 2002.

Na koncu me še sprašujete, od kje mi podatek - zapisan je bil pod sliko novogoriške občine, da je novogoriška komunala novomeški občini nezakonito izstavila za skoraj 42 milijonov dolarjev lažnih računov. Podatek je, kot ste tokrat pravilno ugo-

Kdo se cmari v lastnem soku?

Članek Borisa Ježa v »Sobotni prilogi« Dela, 7. avgusta 2004 pod naslovom »Globina grla ali odstavite že koga« ne preseneča, ker je napisan v njegovem stilu in ta je, zadeti izbrano tarčo. Izkoristi obletnico zadeve Watergate in poskuša potegniti nekakšno vzporednico s takratnimi ameriskimi dogodki in našo sedanostjo. Vendar je že v sami zasnovi njegovega namena kapitalna napaka. Novinarja Washington Posta, Woodward in Bernstein, sta se lotila nič manj kot samega vrha najmočnejše države sveta, predsednika Richarda Nixona. Nikoli nista izdala vira informacij afere Watergate in verjetno prav zato uspela. Se je Boris Jež te afere lotil samo zaradi njene tridesete obletnice? Brez dvoma ne, kajti že samo nadaljevanje naslova, »ali odstavite že koga«, malo bolj dojemljivemu bralcu pove vse. Članek je namenjen povsem določeni osebi in to Janezu Janši, ki ga avtor perfidno tlači v »socialistični bazen« našega spomina. Brez dvoma zaradi tega, ker je bila (po Ježevem) množica, zbrana pred parlamentom v podporo in obrambo takrat odstavljajočega obrambnega ministra, ki je bil s svojimi strategiji in somišljeniki najzaslužnejši za slovensko osamosvojitve, neke vrste »delavska raja«, o kateri Jež govori prezirljivo, ki pa je vredna vsega spoštovanja. Po definiciji je vsak, ki mora delati za svoje preživetje, DELAVEC, včasih v zvezde kovan, danes samo še »nujno zlo«. Kakšen je socialistični bazen Ježevega spomina, je več ali manj znan bralcem Dela in mu največkrat ni v čast, vsekakor pa daleč od Woodwarda in Bernsteina. Ko se dotakne »orožarske afere«, ki je bila brez dvoma dokončno raziskana pa ne objavljena, bi si moral »upati«, kot sta to storila odkritelja Watergate, iti do konca. Če orožarska afera ni doživela epiloga, je temu brez dvoma kriva politika in od nje odvisno pravosodje, ki prave mešetarje skrbno varuje. Zdenka Cerar je zaradi tega pravosodna ministrica, da, tako kot pred njo njeni predhodniki, ne bo objavila izsledkov raziskav, ker so pravi akterji privilegiran, pervertiran družbeni sloj, ki s svojimi kurtizani in s pomočjo odvisnih medijev, uspešno preusmerja slovensko politiko v svojo korist. Pravilno Ježovo vprašanje pa je, do kdaj bomo govorili o pravnem redu, če ima politika privilegiran status. Ko meni, da si bo treba v Sloveniji omisliti svojega Woodwarda in Bernsteina, je morda tu za njega edinstvena prilika? Bi imel toliko poštenja in poguma, da bi svoje izsledke, pa kakršni koli bi že bili, objavil? Potem bomo pa videli, kdo se cmari v lastnem soku? V podobnem, če ne kar enakem slogu, piše Dnevnikov kolumnist Miha Kovač, ki Mramorjev odgovor na interpelacijo označi za »mat v dveh potezah« Do sedaj še noben minister interpelirane vlade ni odgovoril na vprašanja, temveč so se vsi po vrsti samo hvalili. Tudi tokrat sem vprašala mojega francoskega prijatelja, nekdanjega poslanca evropskega parlamenta, če francoski ministri poleg svoje vladne zadolžitve, tudi predavajo na raznih fakultetah in zato prejema mastne honorarje! Odgovor je bil nikalen in vprašan in sicer, kdo potem opravlja njihovo delo v vladi? Ja, za božjo voljo, uradniki na ministrstvih, zato so pa tam! Sloveniji vladajo uradniki, ministri pa podpisujejo, saj je že to dovolj naporno in sploh ne vem, zakaj jih tako »matramo z zase privlečenimi« vprašanji. Naj vendar še malo uživajo!

Marija Vodišek

točili, napačen, saj bi se moral stavek pravilno glasiti: »Revizorji so med drugim ugotovili, da so Vodovodi in kanalizacija novogoriški občini nezakonito izstavili za skoraj 42 milijonov tolarjev lažnih računov.« Kljub temu, da napaka ni tako velika, saj je iz celotnega besedila jasno razvidno, da je govor o novogoriški občini, se občini Novo mesto oziroma njenim predstavnikom in bralcem opravičujem.

Aleš Kocjan, Demokracija

Taktično zavlačevanje

Slovenska država se vse bolj kaže kot izredno labilna zaščitnica človekovih pravic in pravne trdnosti. Sorodniki žrtev dachauskih procesov si že desetletja prizadevajo pridobiti pravico vedenja o času smrti in kraju pokopa njihovih staršev. Naša država pa nič. Na njihove prošnje se kratkomalo poživža. Tudi v primeru, ko gre za dokazljivo nedolžne žrtve. In da je zadeva še bolj paradoksalna, je tudi komisija za pojasnitev časa in kraja izvršitve sodbe, ustanovljena s strani notranjega in pravosodnega ministrstva, dobesedno zaspala.

Zanimivo je, da so nekateri sorodniki žrtev sami poiskali nekaj ključnih dokumentov in izhodišč za nadaljnjo raziskavo. Poznavalci takratnih dogodkov suvereno trdijo, da čas uradne usmrtitve (12. maj 1948), objavljen v časnikih Slovenski poročevalec in Ljudska pravica, ne drži. V knjigi Otok brez milosti je Dimitrij Žilevski napisal, da so nekateri videli Osvalda in Kranjca po uradni usmrtitvi. Anton Debevc-Zvone je opravil analizo dachauskih procesov, v kateri ugotavlja, da nihče od obsojencev ni bil ničesar kriv. Tudi v pregledu in oceni dachauskih procesov avtorja Rada Škrabe (24. 2. 1968) in v raziskovalnem poročilu več avtorjev (dr. Ljubo Bavcon, dr. Peter Kebe, dr. Dušan Nečak, dr. Janko Pleterški, Branko Ziherl) je kar nekaj uporabnih dokumentov. (Omenjeno raziskovalno poročilo je v knjižni obliki izdala celo založba ČZDO Komunist leta 1990.) V uvodnem delu knjige Dachauski procesi v poglavju Pro Memoria, avtorja Branka Ziherla, je tudi izražen dvom o justifikaci-

ji 12. maja 1948. Prav tako obstajajo v Arhivu RS, dislocirana enota arhiv UDB-e, kopije zapisnikov o zaslišanju obsojencev po uradni usmrtitvi: Karel Barle 19. 5., 29. 5. in 3. 6. 1948; Boris Kranjc 20. maja 1948. Navsezadnje ne gre zanemariti tudi dogodka aprila 1990, ko je takratni predsednik IS SRS Dušan Šinigoj povabil žene krivično obsojenih mož, se jim spoštljivo opravičil in vsaki slovesno izročil knjigo Dachauski procesi.

Ne gre le za zgodovinski madež (takih madežev je storila slovenska partija še veliko), gre za zlorabo zgodovine. In prav na tem delu poprave krivic so pričakovanja mnogih državljanov velika in upravičena. Seveda za to opravilo v naši vladni postkomunistični garnituri ni prave politične volje in zato lahko pričakujemo oviranje oziroma zavlačevanje.

Glede na to, da imajo državni organi dovolj dokazil in dokumentov - pridobljenih tudi s strani sorodnikov žrtev - imajo pred seboj nalogo lažje vrste, še posebej zdaj, ko je na pravosodni ministrski stolček sedla bivša generalna državna tožilka Zdenka Cerar. Tokrat ima priliko, da se izkaže in da obljube opravi resno in pošteno, brez taktičnega zavlačevanja.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

Slovinci pri Wilsonu

Pogled nazaj (v 22. številki Demokracije) navaja, da je 5. junija 1919 ameriški predsednik Wilson v Parizu sprejel slovensko delegacijo v zvezi s koroškim plebiscitom.

Še pred tem sestankom, 26. aprila 1919, pa je Wilson v isti zadevi sprejel dr. Bogumila Vošnjaka, člana Jugoslovanskega Narodnega Odbora v inozemstvu, dr. Ivana Švegla, nekdanjega avstrijskega diplomata v Ameriki in dr. Gregorina. Zapis o sprejemu, ki ga je pripravil dr. Ivan Švegel, je v arhivu profesorja Josepha Kernerja na Kalifornijski Univerzi v Berkeleyu. To je bil prvi Wilsonov sestanek s Slovenci glede Koroške. Angleški prevod Šveglovega zapisa je izšel v The South Slav Journal, zvezek 11, št. 2-3, str. 18, London 1988.

Vlado Bevc,
Danville - Kalifornija, ZDA

**RADIO
ZELENI VAL**

93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Vaške straže v Dolomitih

19. del

Odpor proti Partiji in partizanom in nastajanje bele garde v Dolomitih je posledica ravnanja Partije in partizanov s prebivalstvom pri prevzemanju objektov in zagotavljanju varnosti za najvišje politično in vojaško vodstvo. Ne le v Dolomitih, ampak povsod, kjer je bil CK, IOOF in GŠ, je bilo potrebno teren najprej očistiti. Znebiti se je bilo treba vseh tistih, ki za Partijo niso bili zanesljivi. To so bili

partizanskega gibanja temeljito očistili, je bilo pobitih veliko ljudi, ki so bili do OF nevtralni ali pa so bili proti njej. Njihova prisotnost na tem območju je morala biti v strogi tajnosti. Vsakogar, zlasti kmetov, pač ni bilo mogoče pridobiti za revolucionarne ideje. Kmetje so imeli svoje premoženje, svoja posestva in svojo živino in so bili na to navezani. Iz njihovih hiš jih je bilo težko izseliti. Samo zato, ker niso

življenje. Ker so se bali likvidacij, so zaradi partizanskega nasilja iz Dolomitov bežali v Ljubljano in celo čez Toško čelo k Nemcem. Politično vodstvo in poveljstvo partizanskih enot, ki je za takšno stanje nosilo glavni delež odgovornosti, tega takrat, kot tudi kasneje, ni hotelo priznati. Tedanji komandant glavnega štaba, Ivan Maček - Matija, se je hotel pred to obtožbo oprati z obsodbo in likvidacijo Pet-

vo, drugi pa konja, prašiče ali žito, so mu vzeli vse. Na te stvari je opozarjal zlasti partijski sekretar vrhniškega okrožja, Stane Kavčič, ko sem bil z njim na sestankih pri sekretarju CK, Francu Leskošku. Kavčič je pogosto kritiziral, da partizani okrog Polhovega Gradca odhajajo v vasi in ljudem, ki bi sicer prostovoljno dajali, rekvirirajo hrano in živino. Za kmeta in njegovo družino je bilo to dovolj. Kmetje so sicer dobili ničvreden papir, vendar pa svojega premoženja niso dajali prostovoljno, temveč samo pod pritiskom. Dajali so zaradi strahu in nasilja. V zunanjem ljubljanskem okrožju, kjer so bili primeri nasilnih rekvizicij in likvidacij prav tako pogosti, ni bilo drugače. Nič boljše. O dogodkih, ki so bili tudi med ljudmi že dobro znani, sem poročal naprej v Ljubljano in v Dolomite. Vendar pa poročila o obnašanju partizanov, rekvizicijah in likvidacijah v CK niso imela pravega odziva.

Kako močno je ravnanje partizanov do krajevnega prebivalstva škodovalo OF, pove že samo dejstvo, da je na območju največjih in najpogostejših rekvizicij in likvidacij nastal največji odpor proti OF in da so prav tu nastala najmočnejša oporišča bele garde. Nastanek bele garde pa je ogrozil tudi položaj Partije in partizanstva v Dolomitih. Vaška straža iz Polhovega Gradca je začela vse pogostejše vdirati na partizansko območje. Ko so Italijani in belogardisti s sodelovanjem Nemcev v pomladni ofenzivi leta 1943 partizane v Dolomitih uničili in je bilo konec boljševistične dolomitske republike, so se protikomunistične sile poslej prav na tem območju najbolj krepile. Od Dobrove proti Horjulu je bilo skoraj vse za belo gardo. Uničenim in razbitim partizanom v Dolomitih ni bilo več obstanka. Po uničenju Dolomitskega odreda je moralo tudi politično in vojaško vodstvo partizanskega gibanja, ki je bilo skrito po bunkerjih, zapustiti to območje, na katerem so se popolnoma kompromitirali.

Albert Svetina

P. S. Odloemek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo konec poletja izšla pri založbi Nova Obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

Vaški stražarji v Šentjoštu nad Horjulom

ljudje, ki niso bili za OF in jih je Partija imela za svoje sovražnike.

V začetku nasprotovanja Oslobojilni fronti v Dolomitih ni bilo znanih. Odkrit odpor proti partijskim metodam revolucionarnega boja je nastal pozneje. Tesno je povezan z rekvizicijami in likvidacijami. Ko so Dolomite ob prihodu osrednjega političnega in vojaškega vodstva

bili zanesljivi, so jih pobili. To umazano delo so opravili ljudje, ki so bili surovi že po naravi in so bili nevarni celo svojim soborcem. Najbolj znan likvidator je bil Peter Cefuta - Gad, komandant udarne čete Dolomitskega odreda. Mačku je bil najprej zelo potreben. Ko je opravil svoje delo, pa se ga je znebil.

Ljudje so bili v strahu za svoje

ra Cefute, ki je postal edini krivec za škodo, ki jo je zaradi likvidacij v Dolomitih utrpelo partizanstvo.

Na odvrnitev kmetov od Oslobojilne fronte in na nastanek bele garde v Dolomitih so poleg likvidacij vplivale predvsem rekvizicije. Za rekvizicije je bilo dovolj, če so kmeta označili za kulaka. Ko so mu partizani enkrat odpeljali kra-

OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA - PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležečah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja.

... Ko sem sredi maja 1945 iz Po-
stojne prišel v Slavijo, me je ta-
koj poklical Maček in mi dejal:
"Ti si tu živel in poznaš Ljublja-
no. Vidiš, ljudje so bos in nagi,
brez stanovanja, brez vsega.
Treba jih je obleči, nahraniti in
jim preskrbeti stanovanja. Poj-
di in nabavi vse!" Nato me je
ostreje pogledal in dodal: "Po-
slušaj, ampak računi, računov
ni. Glej, da jih ne dobim. Ničesar
ne bom podpisal. S tem ti bom
plačal," in prijel za pištolo. To
je bil ukaz, naj začnem z brez-
obzirnim ropanjem
povsod tam, kjer je bi-
lo mogoče kaj vzeti ...

Fotografije iz osebnega arhiva Alberta Svetine

Knjiga bo predvidoma
izšla konec
poletja 2004.

Priloženo naročilnico
skupaj s kopijo
potrdila o plačilu
pošljite na naslov:
Nova Obzorja, d. o. o.,
Komenskega 11,
1000 Ljubljana. Številka
TRR: 24200-9004125033.

Knjigo lahko naročite
tudi na telefonski
številki: 01-434-54-63 ali
na elektronskem naslovu:
obzorja.narocnine@siol.net
ali plačate v tajništvo
založbe na
Komenskega 11 v
Ljubljani.

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnil na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli.

Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

Nekaj odlomkov iz spominov Alberta Svetine, ki bodo kmalu izšli pri založbi Nova obzorja, v nadaljevanjih objavljamo tudi na straneh Demokracije.

Po posebni prednaročniški ceni 5.100 SIT nepreklicno naročam knjigo
OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA -
PRIČEVANJE ALBERTA SVETINE

ime in priimek:

datum:

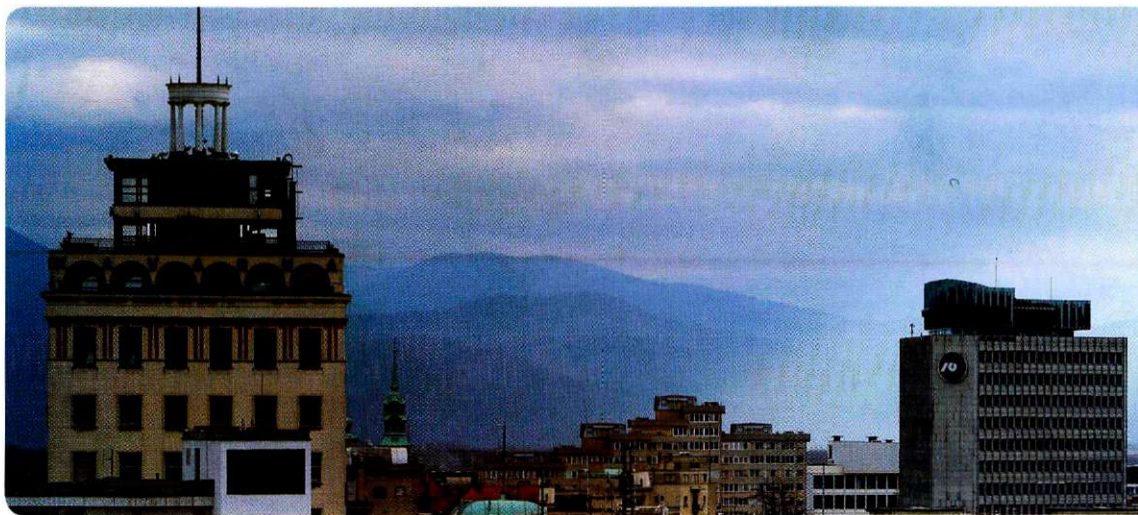
ulica:

kraj, poštna št.:

podpis naročnika:

Knjiga bo predvidoma izšla konec poletja 2004. • V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

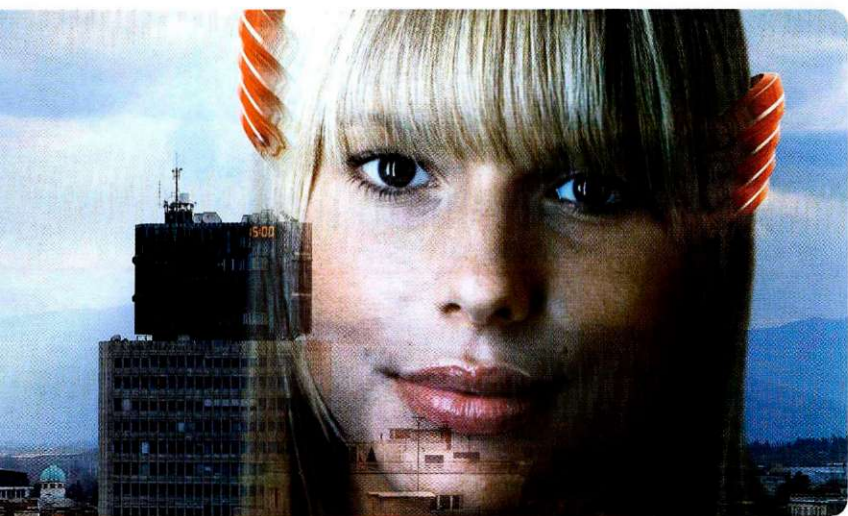
Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih audio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Agenција 41, design: LUMS Studio, foto: T. Gregorič, J. Pušič

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

